

GEORGIA
IP
შემოდგომა
2012
AUTUMN
საქართველო

**ინტელექტუალური საკუთრების
ახალი სივრცე**

**NEW SPACE OF
INTELLECTUAL PROPERTY**

იუსტიციის სახლი – უნიკალური ქართული ბრენდი

PUBLIC SERVICE HALL – UNIQUE GEORGIAN BRAND

ფრენსის გარი – ინტერვიუ ისმოს გენერალურ დირექტორთან

FRANCIS GURRY – INTERVIEW WITH WIPO DIRECTOR GENERAL

საქართველოში დაბადებული ჩაი

TEA BORN IN GEORGIA

მომავლის ქანდაკება

THE STATUE OF THE FUTURE

ხვანჭკარა

KHVANCHKARA

www.sakpatenti.org.ge

საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების
ეროვნული ცენტრის „საქპატენტი“
პერიოდული გამოცემა
IP საქართველო

გამოდის სამ თვეში ერთხელ

© საქპატენტი, 2012

PERIODICAL PUBLICATION
OF NATIONAL INTELLECTUAL PROPERTY
CENTER OF GEORGIA “SAKPATENTI”
IP GEORGIA

PUBLISHED QUARTERLY

© SAKPATENTI, 2012

ირაკლი ღვალაძე
საკპატენტის თავმჯდომარე
IRAKLI GHVALADZE
SAKPATENTI CHAIRMAN

ძვირფასო მკითხველო, ამ გამოცემის იდეა რამდენიმე თვის წინ გაჩნდა. ჟურნალის დაარსება იყო ლოგიკური გაგრძელება, საქპატენტის მიერ საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლების მიზნით, ბოლო წლებში ჩატარებული აქტიური კამპანიისა. თუმცა, გამოთქმა „საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება“ ზედმეტად ოფიციალურად ჟღერს იმ საქმიანობისათვის, რასაც ამ მიმართულებით ვწევით. საბედნიეროდ, ჩვენ უბრალოდ ვპასუხობთ საზოგადოების მოთხოვნას მივანოდოთ ინფორმაცია ჩვენი ქვეყნის ყველაზე დიდ სიმდიდრეზე – ინტელექტუალურ საკუთრებაზე. ამის ნათელი დადასტურებაა ის დიდი ინტერესი და დადებითი შეფასებები, რომელიც ჟურნალის პირველ ნომერს მოჰყვა, ამიტომ ჩემთვის განსაკუთრებით სასიამოვნოა წარმოგიდგინოთ საქპატენტის პერიოდული გამოცემის „IP საქართველოს“ მეორე ნომერი.

ჩვენი ჟურნალის წინამდებარე ნომერში მოგვეცა არაჩვეულებრივი შესაძლებლობა მკითხველისათვის შეგვეთავაზებინა ვრცელი ინტერვიუ ინტელექტუალური საკუთრების მსოფლიო ორგანიზაციის (WIPO) გენერალურ დირექტორთან ფრენსის გარისთან. ეს ორგანიზაცია, ინტელექტუალური საკუთრების დაცვის ეგიდით, მსოფლიოს 185 წევრ ქვეყანას აერთიანებს. ინტერვიუდან მკითხველი გაეცნობა გენერალური დირექტორის მოსაზრებებს ორგანიზაციის მისიის, გამონვევებისა და, ასევე, ამ სფეროში საქართველოს მიერ მიღწეული პროგრესისა და სხვა მნიშვნელოვანი საკითხების შესახებ. ამავე ნომერშია სტატია ჩვენს თანამედროვეობაში შექმნილი სრულიად უნიკალური ქართული კონცეფციისა და „ბრენდის“ – იუსტიციის სახლის შესახებ. აგრეთვე, მკითხველს ვთავაზობთ ახალ რუბრიკას – „ქართული გეოგრაფიული აღნიშვნები“, სადაც წარმოდგენილია ჩვენი ეროვნული სიამაყის „ხვანჭკარას“ უნიკალურობის მთელი ისტორია მისი დაბადებიდან დღემდე. ასე რომ, მეორე ნომერი უკვე ტრადიციას – სხვადასხვა რუბრიკაში ცნობილი ავტორების მოსაზრებების, ქართული ბრენდებისა და გამოგონებების, ინტელექტუარქივისა და ამ სფეროში მიმდინარე სიახლეების გაცნობის ტრადიცია, რომელიც, ვიმედოვნებ, წარმატებულად გაგრძელდება.

Dear reader,

The idea of creating this publication was conceived several months ago. Publishing the magazine was a logical continuation of the active campaign for raising public awareness conducted by Sakpatenti over the recent years. However, the term “raising public awareness” sounds too official for the work that we do in this direction as fortunately, we are simply responding to public’s need for information about the greatest “wealth” of our country – intellectual property. This has been clearly evidenced by the interest and positive feedback following publication of the first issue. Therefore, I am particularly pleased to present to you the second issue of Sapatenti’s periodical publication IP Georgia. This issue allowed us to offer you an extensive interview with the Director General of the World Intellectual Property Organization (WIPO), Francis Gurry. WIPO brings together 185 member states for protection of intellectual property. In the interview the Director General speaks about WIPO’s mission, challenges and Georgia’s progress in the field of IPR, and discusses other important current issues. In this issue of the magazine you will also read about the recently conceived unique Georgian concept and brand – Public Service Hall. The new section of our magazine about Georgian Geographical Indications offers history of our national pride, Khvanchkara, and its uniqueness, from the day it was “born” to present. The second issue already means a tradition... tradition of learning about opinions of renown authors, Georgian brands and inventions, IP archives and news; the tradition that I hope will go on successfully.

ირ. ღვალაძე

მთავარი რედაქტორი

ქეთევან ბოჯგუა

EDITOR-IN-CHIEF

Ketevan Bojgua

ალმასრულებელი რედაქტორი

ელენე ქემაშვილი

EXECUTIVE EDITOR

Elene Kemashvili

ნომერზე მუშაობდნენ

ქეთევან ბოჯგუა, ელისო ჯარიაშვილი, ლიკა ბერაია,
სოფო კვინტრადე, თენგიზ გოგოტიშვილი

AUTHORS

Ketevan Bojgua, Eliso Jariashvili, Lika Beraia,
Sophie Kvintradze, Tengiz Gogotishvili

მონვეული ავტორები

სოსო ფხაკაძე, ლაშა ბუღაძე, შალვა გვარამაძე,
ზაზა გრიგალაშვილი

GUEST AUTHORS

Soso Pkhakadze, Lasha Bugadze, Shalva Gvaramadze,
Zaza Grigalashvili

თარგმანი

ანა მეტრეველი

TRANSLATION

Ana Metreveli

ფოტო

ვანო ფიტსხელაური

PHOTO

Vano Pitskhelauri

ტექნიკური რედაქტორები

ნინო ცუხიშვილი, ნინო ბებრიშვილი

TECHNICAL EDITING

Nino Tsukhishvili, Nino Bebrishvili

კორექტორი

ლალი ჭანტურია

CORRECTOR

Lali Chanturia

დიზაინი და დაკაბადონება

თეონა კერესელიძე

DESIGN AND LAYOUT

Teona Kereselidze

პოლიგრაფიული აგუფი

მიხეილ მეჩიტაშვილი, არსენ ლომიძე, ლალი დოლიძე

POLIGRAPHY TEAM

Mikheil Mechitishvili, Arsen Lomidze, Lali Dolidze

განსაკუთრებული მადლობა

ევროპის საპატენტო ოფისს, ინტელექტუალური
საკუთრების მსოფლიო ორგანიზაციას,
საქართველოს ეროვნულ არქივს, საქართველოს თავდაცვის
სამინისტროს, ტურიზმის დეპარტამენტს,
საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს.

SPECIAL THANKS TO

European Patent Office, World Intellectual Property
Organization, the National Archive of Georgia,
Ministry of Defense of Georgia,
Tourism Department of Georgia,
Ministry of Justice of Georgia.

ინტელექტუალური საკუთრების ახალი სივრცე – საქპატენტი საქართველოს ისტორიულ დედაქალაქში **4**
NEW SPACE OF INTELLECTUAL PROPERTY – SAKPATENTI IN THE HISTORIC CITY OF GEORGIA

იუსტიციის სახლი – უნიკალური ქართული ბრენდი **8**
PUBLIC SERVICE HALL – UNIQUE GEORGIAN BRAND

ხვანჭკარა – ნახევრად ტკბილი და მთლიანად უნიკალური **14**
KHVANCHKARA – SEMI SWEET AND FULLY UNIQUE

ფრენსის ბარი – ინტერვიუ ისემო-ს გენერალურ დირექტორთან **20**
FRANCIS GURRY – INTERVIEW WITH WIPO DIRECTOR GENERAL

თამარა კვესიტაძე – გვინას სკივრი და მომავლის ქანდაკება **28**
TAMARA KVESITADZE – GRANDMOTHER’S TRUNK AND THE STATUE OF THE FUTURE

„ლიბრი ვივი“ – მწერალი-მკითხველი, მკითხველი-მწერალი **34**
“LIBRI VIVI” – WRITER-READER, READER-WRITER

SOFTWARE PIRACY – მიკომპიუტერული საკუთრების დაცვა **37**
SOFTWARE PIRACY IN THE 21ST CENTURY

პატენტდამცველები – მნიშვნელოვანი პირი ინტელექტუალური საკუთრების დაცვაში **44**
PATENT ATTORNEY – AN IMPORTANT PERSON IN IPR PROTECTION

თესვის ინოვაციური ტექნოლოგია **54**
INNOVATIVE TECHNOLOGY OF SOWING

ევროპელი გამომგონებლის დაჯილდოება – ვისთვისაც მთავარი ვება აღმოჩენაა **58**
EUROPEAN INVENTOR AWARD – FOR PEOPLE WITH A PASSION FOR DISCOVERY

აი ია-რალი! ეს ის „გვინაია“, რომელიც სჯობს იმ „არასდროს“-ს **68**
LEARNING THE ABCS OF ARMS PRODUCTION THE “LATE” THAT’S BETTER THAN “NEVER”

საქართველოში დაბადებული ჩაი **76**
TEA BORN IN GEORGIA

ყველაზე ხშირად დასმული შეკითხვები სსსკმელო ნიშნის შესახებ **81**
FAQ - FREQUENTLY ASKED QUESTIONS ABOUT TRADEMARK

ვისოლი – ხარისხი, რომელსაც ვენდობი ვისოლ ჯგუფის წარმატების ისტორია **83**
WISSOL – QUALITY THAT I TRUST WISSOL GROUP’S SUCCESS STORY

პეკინის შეთანხმება – დაცვის მეტი უფლება **90**
BEIJING TREATY – IMPROVED PROTECTION

ინტერაქტიული დაფა **92**
AN INTERACTIVE WHITEBOARD

აკაკის მოგზაურობის 100 წელი **98**
100TH ANNIVERSARY OF AKAKI’S JOURNEY

დაიჯესტი **103**
DIGEST

8

14

28

68

ინტელექტუალური საკუთრების ახალი სივრცე – საქპატენტი საქართველოს ისტორიულ დედაქალაქში

NEW SPACE OF INTELLECTUAL PROPERTY – SAKPATENTI IN THE HISTORIC CITY OF GEORGIA

6000 კვადრატული მეტრის ტერიტორია, თანამედროვე არქიტექტურა, გამჭვირვალე კედლები და იდეალურად ორგანიზებული სამუშაო სივრცე – ეს საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრის ახალი ოფისია. საქპატენტმა, რომელიც ინტელექტუალური საკუთრების დაცვას, ტრადიციულად, თბილისის ცენტრალური უბნებიდან ახორციელებდა, დაარსებიდან 20 წლის შემდეგ, საქართველოს ისტორიულ დედაქალაქში – მცხეთაში გადაინაცვლა.

ლოკაცია

საჯარო დაწესებულებებისა და უწყებების ქვეყნის რეგიონებში გადანაცვლება სახელმწიფო პოლიტიკის ნაწილია. ლოკაციის შერჩევას, ამ პოლიტიკასთან ერთად, საქპატენტმა საერთაშორისო გამოცდილებაც გაითვალისწინა. ევროპისა და ამერიკის ინტელექტუალური საკუთრების დამცველი ორგანიზაციების დიდი ნაწილი დედაქალაქთან ახლოს, მიმდებარე პატარა ქალაქებსა და გარეუბნებშია განთავსებული. სფეროში, რომელიც იურიდიულ სიზუსტესთან ერთად შემოქმედებით მიდგომასაც მოითხოვს, სპეციალისტებისთვის მცხეთაში იდეალური სამუშაო პირობებია შექმნილი.

A 6000 sq.m. territory, contemporary architecture, transparent walls and workspace organized ideally – this is the new office of Georgia’s National Intellectual Property Center. Sakpatenti, which has been traditionally protecting intellectual property from central districts of Tbilisi, relocated to a historic city of Mtskheta on the 20th anniversary of its establishment.

LOCATION

Relocation of public agencies and institutions to regions throughout Georgia is part of the state policy. When selecting new location, Sakpatenti took into consideration international experience in addition to the policy. Most part of the IPR protecting organizations in Europe and the U.S. are located in close proximity to capital, in neighboring small towns and suburbs. Mtskheta offers ideal working conditions for specialists of the field that requires creative approach in addition to legal precision.

TRADITION AND INNOVATION

Relocation to the historic capital of Georgia has a symbolic meaning in addition to practical importance. The city where each stone has its own history, Office of Sakpatenti is the newest building. It directly reflects the goal of our organization and the concept of its work – protect traditional intellectual property that has accumulated over the centuries and promote strive towards pro-

ღვინის მარანი ქართული ტრადიციული აქსესუარებით
Wine Cellar with Traditional Georgian Accessories

ტრადიცია და ინოვაცია

პრაქტიკული მოსაზრებების გარდა, საქართველოს ისტორიულ დედაქალაქში გადასვლას სიმბოლური დატვირთვაც აქვს. ქალაქში, სადაც თითოეული ქვა ისტორიას ატარებს, საქპატენტის ოფისი დღეს ყველაზე ახალი შენობაა. ეს პირდაპირ ეხმიანება ორგანიზაციის მიზანსა და მისი საქმიანობის კონცეფციას – დაიცვას საუკუნეების მანძილზე დაგროვილი ტრადიციული ინტელექტუალური სიმდიდრე და ხელი შეუწყოს სწრაფვას წინსვლისა და ინოვაციისაკენ. ოფისში, რომელიც ულტრათანამედროვე ტექნოლოგიებით მუშაობს, განთავსებულია ინტელექტუალური საკუთრებისა და ლეინის მუზეუმი. ეს ქვეყნის ინტელექტუალური აქტივის წარსულს, აწმყოსა და მომავალს ერთ სივრცეში აერთიანებს.

გამჭვირვალე დაწვა

ინტელექტუალური საკუთრების დამცველი ორგანიზაცია მოვალეობის შესრულებას საკუთარი თავიდან იწყებს – საქპატენტის ოფისში ყველა უფლება დაცულია. ლეგალური პროგრამული უზრუნველყოფით მუშაობს უწყების ექსპერტული დეპარტამენტი, რაც საქართველოს სახელმწიფო უწყებებისა და საჯარო დაწესებულებებისთვის ამ დრომდე იშვიათ გამოწვევას წარმოადგენს. შექმნილია ერთიანი ელექტრონული სისტემა, რომელიც საქპატენტთან თანამშრომლობის მსურველ ინდივიდებსა თუ კომპანიებს ცენტრალურ ოფისთან მუშაობის საშუალებას უმარტივებს. გამჭვირვალეობის კონცეფციას, რომელიც ბოლო წლებში საქართველოს საჯარო სივრცეში დამკვიდრდა, საქპატენტის ახალი ოფისი სრულად პასუხობს – როგორც პირდაპირი, ისე გადატანითი მნიშვნელობით.

წევლილი მისაბარითი – უცვლელი მიზნებისკენ

საქპატენტის ახალი ოფისის გახსნა ორგანიზაციის 20 წლის იუბილეს ემთხვევა. 1992 წელს საქართველომ ყოფილი საბჭოთა კავშირის რესპუბლიკებიდან პირველმა შექმნა და ამოქმედა ორგანიზაცია, რომელსაც მაშინ ეროვნული საქპატენტო სამსახური ერქვა.

დაარსების დღიდან, საქპატენტის უშუალო მონაწილეობით, მომზადდა და ამოქმედდა იქნა მიღებული 30-მდე კანონი, კანონქვემდებარე აქტი და სხვადასხვა დონის სახელმძღვანელო დოკუმენტი. დღეისათვის საქართველო მიერთებულია ინტელექტუალური საკუთრების დაცვის ყველა ძირითად კონვენციასა და შეთანხმებას. უკვე ხელმოწერილია ხელშეკრულება საქართველოსა და ევროკავშირის შორის გეოგრაფიული აღნიშვნების ურთიერთალიარების შესახებ. საქპატენტის მიერ გაცემულია 5612 პატენტი გამოგონებაზე, 1734 სასარგებლო მოდელზე, რეგისტრირებულია 507 დიზაინი, 47202 სასაქონლო ნიშანი, 795 ადგილწარმოშობის დასახელება და 16 გეოგრაფიული აღნიშვნა, 5620 ნაწარმოებზე გაცემულია დეპონირების მოწმობა.

20-წლიანი გამოცდილებით ორგანიზაცია ამ სფეროში საქართველოსა და მსოფლიოს წინაშე არსებულ გამოწვევებსა და მიზნებს კიდევ უფრო კარგად ხედავს. მუშაობას ჩვეული ენთუზიაზმითა და პროფესიონალიზმით აგრძელებს საქპატენტის გუნდიც. უბრალოდ, დღეიდან გზა ინტელექტუალურად უფრო დაცული მომავლისაკენ უკვე საქართველოს ისტორიულ დედაქალაქზე გადის.

gress and innovation. The offices with ultra contemporary technologies are a home to the intellectual property and wine museum. It houses past, present and future of intellectual property of Georgia in one space.

TRANSPARENT PROTECTION

The organization for protection of intellectual property starts fulfilling its obligation by protecting IP in its offices where all rights are reserved. All six departments of the agency use legal software, which is still a rare exception among Georgian state agencies and public institutions. There is a unified electronic database simplifying cooperation between Sakpatenti and interested individuals or companies. The concept of transparency introduced in Georgian public space over the recent years is completely met by the new office of Sakpatenti both literally and figuratively.

ADDRESS HAS CHANGED, GOALS REMAIN THE SAME

Opening of Sakpatenti's new office coincides with its 20-year anniversary. In 1991 Georgia was the first Post-Soviet State to create and start operating an organization originally named National Patent Service.

From the day it was created, Sakpatenti participated in preparation of and adoption for enforcement up to 30 laws, by-laws and various guidelines.

As of now, Georgia is a party to all key IPR conventions and agreements. An agreement between Georgia and the EU on mutual recognition and protection of the Geographical Indications has already been signed. Patents have been issued for total of 5 612 inventions, 1 734 useful models; total of 507 designs, 47 202 trademarks, 795 appellations of origin and 16 geographical indications have been registered; deposition has been issued for 5 620 products.

With its 20 years of working experience, Sakpatenti's vision of challenges before Georgia and the world in the sphere of IPR has improved overtime; its team continues to work with usual enthusiasm and professionalism, the only difference being that the road to a more intellectually secure future is now through the historic capital of Georgia.

ინტელექტუალური საკუთრების გალერეა
Gallery of Intellectual Property

იუსტიციის სახლი – უნიკალური ქართული ბრენდი PUBLIC SERVICE HALL – UNIQUE GEORGIAN BRAND

ელისო ჯარიაშვილი
ELISO JARIASHVILI

იუსტიციის სახლი

კონცეფცია:

- სახელმწიფო სერვისების რაოდენობა ერთ სივრცეში – 250-ზე მეტი;
- მომხმარებლების რაოდენობა ყოველდღიურად – სულ ცოტა, 7000;
- მოლოდინის საშუალო პერიოდი – 0.48 წუთი;
- მომსახურების საშუალო დრო – 6 წუთი;
- ბიუროკრატიული ბარიერები – 0;
- კმაყოფილი მომხმარებლების რაოდენობა – ყოველდღიურად მზარდი.

ეს იუსტიციის სახლია – უნიკალური ქართული ბრენდი – სრულიად ახალი კონცეფციის მქონე საჯარო დაწესებულება, სადაც სერვისები გაერთიანებულია თემატურად და არა მექანიკურად. ერთი სახლი – ერთი შენობა, სადაც თავმოყრილია სახელმწიფო სერვისების უმრავლესობა. პასპორტის და პირადობის მონმობის მიღება, ქორწინების, ქონებისა და ბიზნესის რეგისტრაცია, სხვა მრავალ მნიშვნელოვან და საჭირო მომსახურებასთან ერთად, მომხმარებელს უმოკლეს დროში და, რაც მთავარია, ერთ სივრცეში შეუძლია.

იდეის ავტორები ამბობენ, რომ, ამ შემთხვევაში, საქმე გვაქვს არა კერძო სექტორთან, რომლისთვისაც მომხმარებელზე ორიენტირებული მომსახურების გაწევის მოტივაციას კონკურენცია განაპირობებს, არამედ სახელმწიფო სერვისების მიწოდების ახალ სისტემასთან, რაც გულისხმობს სწრაფ და ხარისხიან სერვისებს მოქალაქეთა ინტერესების გათვალისწინებით.

„მყუდრო, სასიამოვნო და კომფორტული გარემო, მაღალკვალიფიციური, კომპეტენტური და კეთილგანწყობილი პერსონალი უზრუნველყოფს მომხმარებელთა თავაზიან, სწრაფ და ხარისხიან მომსახურებას. ეს კი,

CONCEPT:

- More than 250 services delivered in one space;
- At least 7000 customers a day;
- Average waiting time – 0.48 minutes;
- Average service delivery time – 6 minutes;
- Bureaucratic barriers – 0;
- Number of satisfied customers – increasing every day.

This is Public Service Hall – unique Georgian brand. A public agency with a brand new concept, which brings together services ideally, not mechanically. This is one house, one building, where the vast majority of public services are brought together. Passports, ID cards, marriage, property and business registration and many other important and necessary services can be received in the shortest period of time and most importantly, all in one space.

According to authors of the idea, this is not the case where customer-oriented service of private sector is motivated by competition but rather, a new system of public service delivery that entails quick and quality services in consideration of interests of a citizen.

“Cozy, pleasant and comfortable environment, highly qualified, competent and friendly staff providing service to customers in a polite, quick and quality manner. It is safe for me to say that this is an absolute novelty in terms of public service delivery not only in Georgia but throughout the world,” – says Giorgi Vashadze, Deputy Minister of Justice.

If you haven't experienced it personally, you've probably heard of the one stop shop from your relatives, friends or neighbors. However, what many of us don't know is how the idea of “all services in one space” was conceived. According to Giorgi Vashadze, Public Service Hall is the Georgian innovation and similar effective center for public service delivery does not exist anywhere else in the world.

იუსტიციის სახლი ბათუმში
Public Service Hall in Batumi

მინდა ვითხრათ, სახელმწიფო სერვისების მიწოდების კუთხით, აბსოლუტური სიახლეა არა მარტო საქართველოში, არამედ მთელ მსოფლიოში“, – აცხადებს იუსტიციის მინისტრის მოადგილე გიორგი ვაშაძე.

ქართველმა მკითხველმა, პირადად თუ არა, ნათესავების, მეგობრების ან მეზობლების საშუალებით უკვე კარგად იცის თუ როგორ მუშაობს „ერთი სარკმელი“ ერთ სახლში. თუმცა, ალბათ ბევრმა არც იცის, როგორ გაჩნდა იდეა – „ყველაფერი ერთ სივრცეში“. გიორგი ვაშაძე ამბობს, რომ იუსტიციის სახლი სრულიად ქართული ნოვაციიაა და მსოფლიოში ვერსად ვერ შეხვდებით სახელმწიფო სერვისების მიწოდების ასეთ ეფექტურ ცენტრს.

იდეა

იდეა დაიბადა ისე, როგორც ეს XXI საუკუნეში ხდება – „ბრინ სტორმინგის“ დროს. „იდეა გაჩნდა იუსტიციის სამინისტროს ტოპ მენეჯმენტის ერთ-ერთ გასვლით შეხვედრაზე, სადაც ვეგემავდით როგორ უნდა გაგვევრძელებინა ის რეფორმები, რომლებიც საჯარო და სამოქალაქო რეესტრებში მანამდე განხორციელდა და რომელიც, ასევე, წარმატებული ნაბიჯი იყო სერვისების გაუმჯობესების მხრივ. ჩვენ უკვე ვმუშაობდით ერთი სარკმლის პრინციპით, რაც გულისხმობდა, სხვადასხვა სფეროების მიხედვით, სწრაფად და ბიუროკრატიის გარეშე მომსახურებას, მაგრამ ვფიქრობდით, რომ ეს უკვე აღარ იყო საკმარისი და გვჭირდებოდა ჩვენი მომსახურების კიდევ უფრო გამარტივება და დახვეწა, რაც მოქალაქეებს გაუადვილებდა სერვისების მიღებას – დაზოგავდა მათ ძვირფას დროს და თანხებს, მათ აღარ მოუწევდათ ერთი საქმისთვის სხვადასხვა ადგილას მისვლა და ყველა სერვისს ერთ სივრცეში მიიღებდნენ. სწორედ აქედან ტრანსფორმირდა „ერთი სარკმლის პრინციპი“ ახალ სისტემად – „ყველაფერი ერთ სივრცეში“.

შედეგმა მოქალაქეებისადმი სრულიად ახალი მიდგომა, ბიუროკრატიული ბარიერების მიმართ კი სტერეო-

THE IDEA

The idea was conceived as ideas are conceived in the 21st century – during brainstorming. *“The idea was born during one of the field meetings of the Ministry of Justice’s top management, where we were planning how to continue the reforms carried out in public and civil registries that also amounted to a successful step for improving delivery of services. We had already implemented the one stop shop principle, which entailed delivery of service quickly and without bureaucracy according to various fields; but we thought that this was no longer sufficient and we needed to further simplify and improve our service to make it easier for citizens to receive services by saving their precious time and money, without having to go to various different places for one service; to allow them to receive all service in one space. This is how the principle of one stop shop was transformed into a new principle – “all in one space”.*

It yielded completely new approach towards citizens and destroyed stereotypes of bureaucratic barriers. However, this is just a beginning. Authors of the idea can’t and won’t stop at what they’ve achieved. They plan to introduce innovative methods of service delivery, including Just Drive and Just Café. Just Drive will allow customers to receive a document prepared

იუსტიციის სახლი გურჯაანში
Public Service Hall in Gurjaani

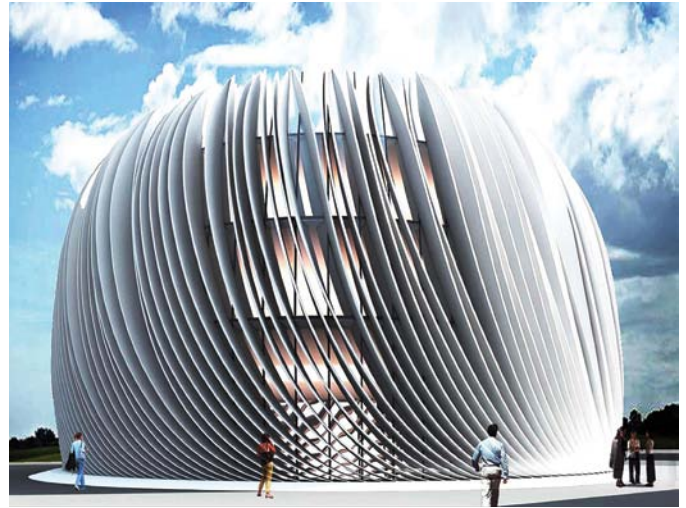

ტიპების ნგრევა მოიტანა. თუმცა, ეს მხოლოდ პირველი ნაბიჯია. მიღწეულზე გაჩერება იდეის ავტორებს არ შეუძლიათ და არც სურთ. უკვე დაგეგმილია სერვისის მინოდების ისეთი ინოვაციური მეთოდების დანერგვა, როგორცაა Just Drive და Just Café. Just Drive-ის შემთხვევაში, მოქალაქე შენობაში შეუსვლელად, სპეციალური სარკმლიდან შესძლებს მზა დოკუმენტის მიღებას, ხოლო Just Café-ს შემთხვევაში კი მოქალაქე იუსტიციის სახლის კაფეში, ფინჯან ყავასთან ერთად, შესძლებს შეუკვეთოს პასპორტი, აიდი ბარათი ან დაარეგისტრიროს ქონება. „ეს ყველაფერი კი ნათელი მაგალითია იმისა, რომ ჩვენი გუნდი მიღწეულზე გაჩერებას არ აპირებს და საზოგადოებას მუდმივად შესთავაზებს ინოვაციურ პროექტებს სერვისის მინოდების კუთხით.“

ალიარება

იუსტიციის სახლი საქართველოს 2011 წლის ყველაზე წარმატებულ რეფორმად აღიარეს.

ერთი წლის განმავლობაში იუსტიციის სახლებს 4500-ზე მეტი უცხოელი სტუმარი ეწვია. ვიზიტორების უმეტესობას ამ კონცეფციის საკუთარ ქვეყანაში დანერგვა სურს. იუსტიციის სახლმა საქართველოში 2011 წლის საუკეთესო ბრენდის ტიტული მოიპოვა, 2012 წელს კი – პირველად მთელ პოსტ საბჭოთა სივრცეში გაეროს კონკურსის გამარჯვებული გახდა ნომინაციაში „სახელმწიფო სერვისების მინოდების გაუმჯობესება“. გიორგი ვაშაძე ამბობს, რომ ეს მხოლოდ ერთი კონკრეტული წარმატებული პროექტი კი არა, არამედ ქვეყნის წარმატებაა: „ეს ნიშნავს, რომ იუსტიციის სახლი პოპულარულია, აღიარებულია, საინტერესოა და მისაბაძი მაგალითია სხვებისათვის. მსოფლიოს უამრავი ქვეყანა ერთხმად აღიარებს იუსტიციის სახლის უდიდეს წარმატებას. სხვადასხვა ქვეყნის მთავრობები უკვე გეგმავენ ქართულ მხარესთან ერთად კონკრეტული ნაბიჯების გადადგმას, რათა მათ ქვეყნებშიც მოხდეს საქართველოში განხორციელებული რეფორმის იმპორტი. ამ მიზნით, ჩვენ გვქონდა შეხვედრები სხვადასხვა ქვეყანაში – დიდი ბრიტანეთი, ყირგიზეთი, უკრაინა, მოლდოვა, ბალტიისპირეთის ქვეყნები... ჩვენ მზად ვართ ჩვენი გამოცდილება გავუზიაროთ ყველას, ვინც სახელმწიფო სერვისების განვითარების პერსპექტივით არის დაინტერესებული.“

იუსტიციის სახლის პროექტი გორში
Project of Public service hall in Gori

for them through the window, without having to enter the building, while Just Café will allow customers to order a passport, an ID card or registration of property together with a cup of coffee in Public Service Hall's café. "This clearly illustrates that our team is not going to stop at what they've achieved but rather, they will offer innovative service delivery projects on a permanent basis".

RECOGNITION

The Public Service Hall was recognized as one of the most successful reforms of Georgia in 2011. During the period of one year, Public Service Halls had more than 4 500 foreign visitors. Most of the visitors seek to introduce the concept in their country. Public Service Hall was awarded the title of the best Georgian brand in 2001. In 2012, for the first time in the Post-Soviet space, it won the United Nations Public Service Awards in the category of Improving the Delivery of Public Services. According to Giorgi Vashadze, this is not just one successful project but success of the country: "it means that the Public Service Hall is popular, recognized, interesting and serves as a role model for others. Many countries throughout the world recognize great success of Public Service Hall. Foreign governments plan to make concrete steps in cooperation with the Georgian side for importing the Georgian reform in their countries. To this end, we've had meetings in many coun

ქასპორტი

დაინტერესებული მართლაც ბევრია. სულ ახლახან საქართველოს იუსტიციის სახლები და იქ დანერგილი სწრაფი მომსახურება დიდ ბრიტანეთში ლორდთა პალატის განხილვის თემა გახდა. ლორდთა პალატის წევრებმა სხდომაზე გაიხსენეს ის, რაც საქართველოში საკუთარი თვალთ ნახეს – სწრაფი და მოქალაქეზე ორიენტირებული მომსახურების სისტემა. ლორდებმა ბრიტანეთის მთავრობას რეკომენდაციაც მისცეს, რომ საქართველოს მაგალითი მოქალაქეების სწრაფი და ეფექტური მომსახურების კუთხით, მათ ქვეყანაში გადაიტანონ. ქართული რეფორმები ქსპორტზე გადის. „ჩვენთვის სრულიად მოულოდნელი იყო ლორდთა ასეთი შეფასებები, რომელთა დელეგაციას რუსთავის იუსტიციის სახლმა 4 ივნისს უმასპინძლა. მათაც ჩვეულებრივ გავაცანით იუსტიციის სახლის კონცეფცია და გადავეცით სასაჩუქრე პასპორტები. მათი შთაბეჭდილებები, საბოლოოდ, მთელმა საქართველომ იხილა – ლორდებმა დიდი ბრიტანეთის იუსტიციის მინისტრს მოსთხოვეს, რომ ჩამოვიდეს საქართველოში და გაეცნოს ჩვენს სისტემას, რომელიც ასე უმარტივეს მოქალაქეებს ცხოვრებას... ეს იყო ყველაზე დიდი შეფასება და აღიარება, რაც კი შეიძლებოდა როდესმე წარმოგვედგინა.“

განსაკუთრებული იყო ქართული რეფორმებისა და იუსტიციის სახლის ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო მდივნის მიერ აღიარება. ჰილარი კლინტონმა, ოფიციალური ვიზიტის ფარგლებში, ბათუმის იუსტიციის სახლი ორჯერ დაათვალიერა. ფორმითა და შინაარსით საინტერესო შენობა მას პირადად პრეზიდენტმა გააცნო. მოგვიანებით, ერთობლივი ბრიფინგის დასრულების შემდეგ, სახელმწიფო მდივანმა ქართული ბრენდის კიდევ ერთხელ დათვალიერების სურვილი გამოთქვა. მეორე ჯერზე ჰილარი კლინტონი ქართული ნოუ-ჰაუს შესახებ თავის კოლეგებს პირადად უყვებოდა.

ეს ისტორია ბათუმში არ დასრულებულა.

ვიზიტიდან ერთი კვირის შემდეგ, ჰილარი კლინტონის შთაბეჭდილებები ქართულ ბრენდზე ვაშინგტონიდანაც მოვისმინეთ. ბრუკინგის უნივერსიტეტში, სახელმწიფო მდივანმა, ისრაელის პრეზიდენტთან შიმონ პერესთან ახლო აღმოსავლეთში მიმდინარე პროცესების განხილვის დროს, ბათუმში ნანახი „ყველაზე კრეატიული და შთამბეჭდავი მიღწევა“ გაიხსენა.

„მე გავისეირნე ბათუმში და შევედი საჯარო დაწესებულებაში, რომელიც პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილის ძალიან კრეატიული და შთამბეჭდავი მიღწევაა, სადაც მართლაც ერთი სარკმლის პრინციპია. შედიხარ ერთ შენობაში და შეგიძლია მიიღო ქორწინების მოწმობა, შრომითი სტაჟის დამადასტურებელი მოწმობა, ასევე, პასპორტი. ეს მართლაც ღირსშესანიშნავია. როდესაც ამ შენობას ვათვალიერებდი, გაოცებული დავრჩი თანამედროვე ტექნოლოგიური საოცრებით,“ – განაცხადა ჰილარი კლინტონმა.

ჰილარი კლინტონმა, ოფიციალური ვიზიტის ფარგლებში, ბათუმის იუსტიციის სახლი ორჯერ დაათვალიერა.

During her official visit to Georgia, Hillary Clinton visited the Public Service Hall in Batumi twice.

tries – Great Britain, Kirgizstan, Ukraine, Moldova, the Baltic States... We are ready to share our experience with everyone interested in prospects of development of public service delivery.”

EXPORT

And indeed, there are many that are interested. Most recently, Public Service Halls in Georgia and quick public delivery service was discussed by the House of Lords in Great Britain. During the meeting members of the House recalled what they saw in Georgia – the system of quick and citizen-oriented service. The House of Lords recommended to the British government to import the example of quick and effective public service in Georgia. Georgian reforms are exported. *“Such evaluations from Lords exceeded our expectations. Their delegation was hosted by Rustavi Public Service Hall on June 4. We introduced them to the concept of the Public Service Hall and awarded gift passports. Whole Georgia witnessed their impressions – the Lords asked the British Minister of Justice to visit Georgia and learn about our system that simplifies lives of citizens... This was the biggest evaluation and recognition that we could have ever imagined.”*

Recognition from the U.S. Secretary of State was very special for Georgian reforms and Public Service Halls. During her official visit to Georgia, Hillary Clinton visited the Public Service Hall in Batumi twice. President Saakashvili personally guided her through the building distinguished with its form and content. Later, at the end of a joint briefing, Secretary Clinton expressed her wish to visit the Public Service Hall once more. The second time round, Secretary Clinton was personally telling her colleagues about the Georgian know-how.

The story did not finish in Batumi.

One week after the visit, Secretary Clinton talked about her impressions about the Georgian brand in Washington, D.C. During her joint discussion with Israeli President Shimon Peres hosted by the Brookings Institution about developments in the Middle East, Secretary Clinton recalled “very creative and impressive

პილარი კლინტონმა იუსტიციის სახლს თანამედროვე ტექნოლოგიური საოცრება უწოდა
 Secretary Clinton praised Public Service Hall as modern technological wonder

ცოტა ხნის წინ კი იუსტიციის სამინისტროში ერთი ძალიან მნიშვნელოვანი ნერილი მიიღეს. აშშ-ს სახელმწიფო მდივანმა იუსტიციის სახლის ქართველ მასპინძელს დაუვინყარი შთაბეჭდილებებისათვის მადლობა გადაუხადა. ბუნებრივია, ასეთი მაღალი რანგის დიპლომატის ესოდენ მაღალი შეფასება ქართული ნოვაციის ავტორებისთვის განსაკუთრებული დატვირთვის მქონება.

მომავალი

პრინციპი „ყველაფერი ერთ სირცემში“ დღეს მოქმედებს საქართველოს 10 ქალაქში – ბათუმში, რუსთავში, მესტიაში, ქუთაისში, ყვარელში, მარნეულში, თელავში, ახალციხეში, ოზურგეთსა და გურჯაანში. 2013 წლისთვის იუსტიციის კიდევ 15 სახლი ამოქმედდება. ახლო მომავალში უნიკალურ ქართულ ბრენდს კიდევ 50 სერვისი დაემატება.

იუსტიციის სახლის, როგორც იდეის, უნიკალურობა შენობაში შეუსვლელადაც კარგად ჩანს – ყველა ნაგებობას ხომ განსხვავებული, ორიგინალური და თანამედროვე არქიტექტურა გამოარჩევს, რა თქმა უნდა, გამჭვირვალობის პრინციპის სრული დაცვით.

2012 წლის აგვისტოში საქართველოს იუსტიციის სამინისტრომ საქპატენტში უკვე ოფიციალურად წარადგინა განაცხადები ახალი უნიკალური ქართული ბრენდების: „იუსტიციის სახლი – PUBLIC SERVICE HALL“, „Just Cafe“ და „Just Drive“ რეგისტრაციის შესახებ. საქართველოს იუსტიციის სამინისტრომ სარეგისტრაციოდ წარადგინა ასევე ბგერით სასაქონლო ნიშანი – მელიოდია, რომელიც სპეციალურად იუსტიციის სახლისთვის შეიქმნა. უნდა აღინიშნოს, რომ ბგერითი სასაქონლო ნიშნის რეგისტრაცია საკმაოდ იშვიათი გამონაკლისია ქართულ სინამდვილეში. ასე, რომ იუსტიციის სახლი ამ ნიშნითაც გამორჩეული ქართული ბრენდია.

advancements” she saw in Batumi.

“I walked into a public building in Batumi, which is one of President Saakashvili’s very creative and impressive advancements, where truly it’s one-stop shopping. You go into one public building; you can get a marriage license, a work license, a passport. It’s quite remarkable. So I was wandering around, being shown this modern technological wonder” – said Secretary Clinton.

Recently, in the Ministry of Justice they received a very important letter. U.S. State Secretary Clinton was thanking her Georgian host of the Public Service Hall for unforgettable impressions. Naturally, authors of the Georgian innovation attach special importance to these high evaluations of the high-ranking diplomat.

FUTURE

The *all in one space* principle is working in 10 cities of Georgia – Batumi, Rustavi, Mestia, Kutaisi, Kvareli, Marneuli, Telavi, Akhaltsikhe, Ozurgeti and Gurjaani. By 2013 fifteen new Public Service Halls will be opened. Soon the unique Georgian brand will bring together 50 more services.

You can tell from the outside, without entering the building that the idea of Public Service Hall is unique. All buildings boast distinct, original and contemporary architecture, and full compliance with the principle of transparency.

In August 2012 Ministry of Justice officially applied for registering new unique Georgian Brands: “იუსტიციის სახლი – Public Service Hall”, “Just Cafe”, “Just Drive” in Sakpatenti. The ministry also filed an application for registering a sound trademark, melody created exclusively for Public Service Hall. Registration of sound trademark is a seldom exception in Georgian reality. That makes Public Service Hall even more unique Georgian brand.

ხვანჭკარა – ნახევრად ტკბილი და
მთლიანად უნიკალური
KHVANCHKARA – SEMI SWEET AND
FULLY UNIQUE

ქეთევან ბოჯუა
KETEVAN BOJGUA

1907 წელი, ბელგიის ქალაქი ოსტენდი, ქართველი თავადების – დიმიტრი და ლუარსაბ ყიფიანების მამულებში მოყვანილ ნახევრადტკბილ ღვინოს გამოფენაზე წარადგინენ. სასმელი, რომელიც საქართველოს მთიან რაიონში – რაჭაშია დამზადებული, ევროპის ცენტრში, გრან-პრის და საერთაშორისო აღიარებას იმსახურებს.

მაშინ ხვანჭკარას „ხვანჭკარა“ ჯერ კიდევ არ ერქვა და მას „ყიფიანის ღვინოს“ უწოდებდნენ. სასმელი მზადდებოდა ძველი რაჭული ტექნოლოგიით ამბროლაურის რაიონში, რიონის მარჯვენა სანაპიროზე, ყიფიანების მამულში მოყვანილი ყურძნის 2 ჯიშის – ალექსანდროულისა და მუჯურეთულის შერევით. დღეს, სპეციალისტები ყვებიან, რომ ხანდახან მას შავ კაპისტონს და საფერავსაც ამატებდნენ. თუმცა, მთავარი ყურძნის აღების დრო და შემდეგ დუღილის ვადა იყო. ყურძენს გვიან, თითქმის შემჭქნარს კრეფდნენ და ტკბილს ბოლომდე ადუღებდნენ. ღვინო ბუნებრივად ნახევრადტკბილი გამოდიოდა და დაძველების დიდ პოტენციალს ინარჩუნებდა. მაღალი შაქრიანობის (3-5%) გამო, სპეციფიკური, მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი სიტკბო ჰქონდა, რამაც სახელი მთელ იმპერიაში გაუთქვა. ზოგიერთი წყაროს მიხედვით, „ყიფიანის ღვინო“, რომელსაც ბურგუნდიულსაც ადარებდნენ, ექსპორტზე ევროპაში გადიოდა.

ბელგიის გამოფენიდან 25 წლის შემდეგ, როდესაც საქართველო უკვე საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში შედიოდა, „ყიფიანის ღვინომ“ სახელი შეიცვალა და თავადის გვარის ნაცვლად, მუჯურეთულისა და ალექსანდროულის მიკროზონაში მდებარე პატარა სოფლის – ხვანჭკარას სახელწოდება მიიღო.

„ხვანჭკარა“ საბჭოთა კავშირში განსაკუთრებული პოპულარობით სარგებლობდა. ის დიდი რაოდენობით იყიდებოდა კავშირის რესპუბლიკებში, მათ შორის რუსეთშიც. მეღვინეები, რომლებიც უძველეს რაჭულ ტრადიციას კარგად იცნობენ ამბობენ, რომ დამზადების მეთოდი თითქმის არ შეცვლილა. 40-იან წლებში მხოლოდ ტექნოლოგია დაიხვეწა და ღვინის სამაცივრო დანადგარებში შენახვის პრაქტიკა დამკვიდრდა. ერთადერთი ცვლილება, რაც დღეს სპეციალისტების თქმით, „ხვანჭკარამ“ განიცადა, ყურძნის დამწიფების ხარისხის შემცირებაა. ენოლოგი და ღვინის მკვლევარი გიორგი

City of Ostend, Belgium, 1907 – semi-sweet wine made in estates of Georgian noblemen Dimitri and Luarsab Kipiani is presented at the exhibition. The drink that has been produced in a Racha, a mountainous region of Georgia, gained grand prize and international recognition in the middle of Europe.

The name of Khvanchkara was different back then; they called it “Kipiani Wine”. The drink was produced with the use of an old technique from Racha, from grapes harvested in the Kipiani estate in Ambrolauri District, on the right bank of River Rioni. The wine was produced by mixing two varieties of grapes – Aleksandrouli and Mujuretuli. As specialists recall today, sometimes they also mixed in black Kapistoni and Saperavi. However, the key was the time grapes were harvested and the duration of fermentation. Grapes were picked late, when they were almost withered and fermented sweet, to the very end. The wine that was produced was naturally semi-sweet with a great potential for aging. Due to the high content of sugar (3-5%), it had unique, specific sweetness to it that made it famous throughout the empire. According to one of the sources, “Kipiani Wine”, which was compared even to the Burgundy wine, was exported to Europe.

25 years after the exhibition in Belgium, when Georgia was already part of the Soviet Union, “Kipiani Wine” was renamed to Kvanchkara, a name of a small village in a micro-zone of Mujuretuli and Aleksandrouli.

Khvanchkara was particularly popular in the Soviet Union. It was sold in big volumes in Soviet Republics, including Russia. According to wine-makers that are well-aware of Racha’s ancient tradition, the method of production has been preserved almost intact. Production technique was improved in the 40s when the practice of keeping wine in refrigerating facilities was introduced. As today’s experts maintain, the only change that Khvanchkara has undergone is lowering of its ripening degree. Oenologist and wine researcher Giorgi Samanishvili explains that “demand for Khvanchkara is higher than production – if you overripe it, you’ll lose in quantity.”

More demand and less supply are due to the small size of the micro-zone where “Khvanchkara” is produced. Limited supply of product has its advantages – it adds up to its image and price. According to Giorgi

„ხვანჭკარა“ ყურძნის ორი უნიკალური ქართული ენდემური ჯიშის – ალექსანდროულის და მუჯურეთულის შერევით მზადდება.

“Khvanchkara” is produced by mixing two unique endemic Georgian grape varieties – Aleksandrouli and Mujuretuli.

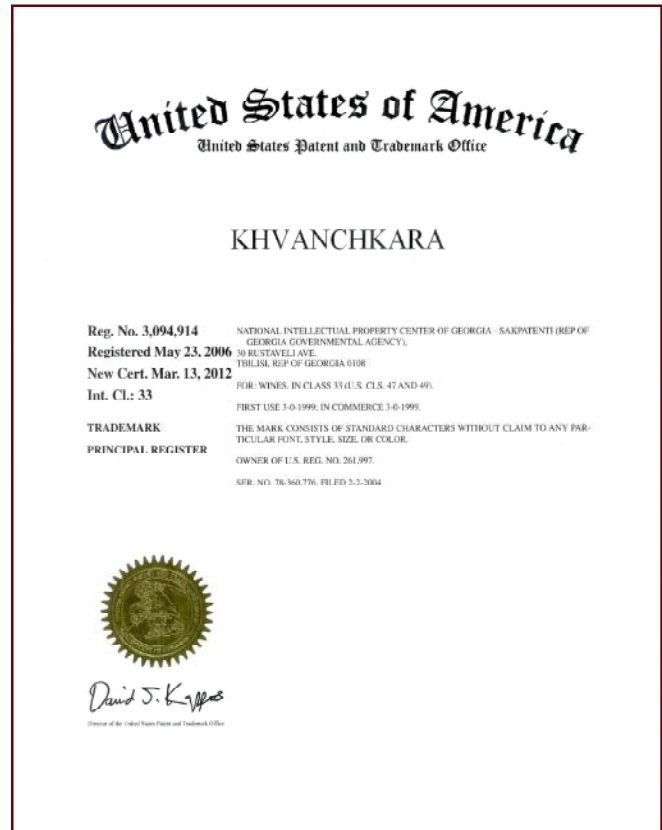
სამანიშვილი ამას ასე ხსნის: „ხვანჭკარაზე მეტი მოთხოვნილებაა, ვიდრე ინარმოება – თუ გადაამნიფებ, რაოდენობაში წააგებ.“

მეტი მოთხოვნა და ნაკლები მიწოდება ხვანჭკარას წარმოების მიკროზონის სიმცირიდან გამომდინარეობს. პროდუქტის შეზღუდულ რაოდენობას აქვს თავისი პლიუსი – პრესტიჟულობას და ფასს ზრდის. გიორგი სამანიშვილი ამბობს, რომ იმ ქვეყნებში, სადაც ქართულ ღვინოს იცნობენ „ხვანჭკარა“ „ქინძმარაულთან“ ერთად უკვე საუკუნეზე მეტია ყველაზე პოპულარულ და წარმატებულ დასახელებად რჩება.

ღვინის მკვლევარი იმასაც იხსენებს, რომ ხვანჭკარა სტალინის ერთ-ერთი საყვარელი ღვინო იყო. დიქტატორის დავალებით, მისთვის ღვინის შესარჩევად, მოსკოვიდან თბილისში სპეციალური კომისია იგზავნებოდა. დეგუსტატორები ჯერ თბილისში ჩადიოდნენ, შემდეგ კი რეგიონებში ნაწილდებოდნენ და სტალინისთვის საუკეთესო სასმელს არჩევდნენ.

„ხვანჭკარაზე“ და სტალინზე ასეთი გადმოცემაც არსებობს – იალტის კონფერენციის დროს სტალინს ნახევრადტკბილი, ქართული ღვინო რუხველტისთვის შეუთავაზებია. შეერთებული შტატების პრეზიდენტი ალფრთოვანებულა და უკითხავს ამის ამერიკაში მოყვანა თუ შეიძლებაო. წარმოშობით ქართველ დიქტატორს, რომელიც ღვინის დიდ მოყვარულად და მცოდნედ ითვლებოდა, არ აუხსნია ამერიკელი კოლეგისთვის, რომ ხვანჭკარა სწორედ იმიტომაა „ხვანჭკარა“, რომ ის სპეციფიკურ მიკროზონაში, მხოლოდ საქართველოს მთებში, კერძოდ კი რაჭაში მოყვანილი ყურძნის ჯიშებისგან, განსაკუთრებული ტექნოლოგიით მზადდება. გადმოცემით, სტალინმა განუცხადა, რომ შესაბამისი მიკროკლიმატის არსებობის პირობებში, ხვანჭკარას შეერთებულ შტატებშიც უპრობლემოდ დაამზადებდნენ.

ეს ამბავი ხდებოდა გასული საუკუნის 40-იან წლებში მაშინ, როდესაც საბჭოთა საქართველოში გეოგრაფიული აღნიშვნისა და ადგილწარმოშობის დასახელების შესახებ კანონზე ჯერ ოცნებაც არ შეიძლებოდა. უცნობია მისი ავტორი და ისიც, თუ რა დოზით შეიცავს სიმართლეს (მსგავს ისტორიას ყვებიან ღვინის ბრენდის „ენისელის“ შესახებაც). მაგრამ ფაქტია, რომ იმის გაკეთებას, რაც

„ხვანჭკარას“ ამერიკის ტერიტორიაზე აშშ-ს პატენტებისა და სასაქონლო ნიშნების უწყების მიერ გაცემული რეგისტრაციის მონომბა იცავს.

„Khvanchkara“ is protected throughout the territory of the U.S. by a certificate of registration issued by the USPTO.

Samanishvili, in countries where they are familiar with Georgian wine, “Khvanchkara” and Kindzmarauli have been the most popular and successful varieties of wine for more than a century.

The wine researcher also recalls that “Khvanchkara” was one of Stalin’s favorite wines. The dictator had his wine selected through a commission sent from Moscow to Tbilisi for selecting wine for him. The samplers first arrived in Tbilisi, then they scattered in the regions, selecting the best wine for Stalin.

There is one legend about “Khvanchkara” and Stalin – during a conference in Yalta, Stalin offered semi-sweet Georgian wine to Roosevelt. The U.S. President was very much impressed and asked if he could grow it in America. Georgian-born dictator, who was considered to be a big fan and an expert on wine, did not explain to his U.S. counterpart that Khvanchkara’s unique taste was the result of grape varieties that were grown in a special micro-zone in Racha, in Georgian mountains, and a special technique of production. Instead, the legend says that Stalin told Roosevelt that production of Khvanchkara in the U.S. would not be a problem under certain micro-climatic conditions.

The legend is about the 1940s, when the Soviet Georgia could not even dream about the law of geographic indications and appellations of origin. The author of the legend is unknown, so is to what extent the

„ხვანჭკარა“ – ადგილწარმოშობის დასახელების, კონტროლირებადი, უმაღლესი ხარისხის ბუნებრივად ნახევრადტკბილი წითელი ღვინოა. ხასიათდება მუქი ლალისფერი შეფერვით, გემოზე ჰარმონიული, ხავერდოვანი, დახვენილი, სასიამოვნო სიტკბოთი, ხილის ტონებით და ჯიშური არომატით.

“KHVANCHKARA” – Controlled premium-quality, naturally semi-sweet red wine of appellation of origin. Is characterized with dark ruby colour; it has harmonious, velvet, elaborate taste with pleasant sweetness, fruit tones and species-specific aroma.

გადმოცემის მიხედვით ამერიკის მაშინდელ პრეზიდენტს სურდა, დღეს უკვე შიდა და საერთაშორისო კანონმდებლობა კრძალავს.

საკუთარი ეროვნული სიმდიდრის დაცვაზე ზრუნვა ქვეყანამ ოფიციალურად, 1999 წელს, „საქონლის ადგილწარმოშობის დასახელებისა და გეოგრაფიული აღნიშვნის შესახებ საქართველოს კანონის“ მიღებიდან დაიწყო. თუმცა, სამწუხაროდ, ქმედითი ნაბიჯები ამ მიმართულებით გაცილებით გვიან გადაიდგა. 2004 წელს, „ლისაბონის შეთანხმების“ საფუძველზე, ქართული ღვინოებისა და მინერალური წყლების ადგილწარმოშობის დასახელებების რეგისტრაციის მიზნით, საქპატენტმა განაცხადები ინტელექტუალური საკუთრების მსოფლიო ორგანიზაციაში წარადგინა. მათ შორის იყო „ხვანჭკარაც“.

2012 წლის პირველი აპრილიდან უკვე ამოქმედდა შეთანხმება „ევროკავშირისა და საქართველოს შორის სოფლის მეურნეობისა და საკვები პროდუქტების გეოგრაფიული აღნიშვნების დაცვის შესახებ“. შეთანხმების თანახმად, საქართველომ, ევროკავშირის ქვეყნების ტერიტორიაზე დაცვის მიზნით, უკვე წარადგინა 18 ქართული ღვინის ადგილწარმოშობის დასახელება, რომელთა შორის იყო „ხვანჭკარა“. ეს კი ნიშნავს იმას, რომ ვერც ერთ დასახელებას, მათ შორის ვერც „ხვანჭკარას“, ვერავინ გამოიყენებს, თუ ღვინო არ იქნება საქართველოს კონკრეტულ მიკროზონაში წარმოებული. ეს მნიშვნელოვანია ყველა სახეობის ღვინისთვის, განსაკუთრებით კი „ხვანჭკარასთვის“, რომელსაც „ხვანჭკარასა“ თუ „ხვანჯვარას“ სახელით ევროპის სხვადასხვა ქვეყნის

legend is true (similar stories are told about a wine brandy Eniseli) but the fact is that what the legend says the U.S. president wanted is now prohibited under the national and international laws.

Georgia officially started taking care of protecting its national treasure in 1999 with the adoption of the “Law of Georgia on Appellations of Origin and Geographical Indications”. However, meaningful steps were made much later, in 2004 when Sakpatenti filed an application with the World Intellectual Property Organization (WIPO) for registration of appellation of origins of Georgian wines and mineral waters, including “Khvanchkara”, under the Treaty of Lisbon.

The Agreement between the European Union and Georgia on protection of geographical indications of agricultural products and foodstuff came into effect on April 1, 2012. Under the agreement Georgia has already submitted 18 appellations of origin for Georgian wine, including Khvanchkara, for protection throughout the territory of EU member-states, meaning that none of these names, including Khvanchkara, can be used for a wine that has been produced outside Georgia. Such protection is important for all types of wines and especially for “Khvanchkara”, which can frequently be found in various supermarkets throughout Europe under the name of “Svanchkara” or “Khvanjara”.

According to wine-makers, similar high-level protection in Europe is particularly important for Georgia wine, since following the Russian embargo in 2006 it has become one of the important markets for exporting local wine. According to the wine agency, almost 20%

სუპერმარკეტების თაროებზე მოხვედრის საკმაოდ დიდი გამოცდილება აქვს.

მეღვინეების თქმით, ასეთი მაღალი დონის დაცვა ევროპაში ქართული ღვინისთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რადგან ბებერი კონტინენტი, 2006 წლის რუსული ემბარგოს შემდეგ, ადგილობრივი ღვინის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ბაზარი ხდება. ღვინის სააგენტოს მონაცემებით, ქართული ღვინის ექსპორტის თითქმის 20% ევროპაზე მოდის, მომავალში კი ამ ციფრის გაზრდა იგეგმება.

„ეს ზრდის ნდობას ქართული ღვინის ხარისხის მიმართ და ამასთანავე, არის საკმაოდ ეფექტიანი ინსტრუმენტი ფალსიფიკაციასთან ბრძოლის წინააღმდეგ,“ – ამბობს თბილღვინოს გენერალური დირექტორი გიორგი მარგველაშვილი.

დღეს, „ხვანჭკარა“ უკვე დაცულია ამერიკის შერთებულ შტატებში, თუმცა მის რეგისტრაციას წინ ქართულ ღვინოსთან დაკავშირებული ერთ-ერთი ყველაზე რთული ბრძოლა უძღოდა. საუბარია ვერეთ ნოდებულ „დოზორცევის საქმეზე“, რომელიც საქართველომ, რამდენიმეთვიანი მოლაპარაკებისა და დავის შემდეგ, წარმატებით დაასრულა.

ყველაფერი 2011 წელს დაიწყო, მაშინ, როცა საქპატენტმა ქართული ღვინის დასახელებებზე ამერიკის საპატენტო უწყებაში რეგისტრაციის მიზნით განაცხადი შეიტანა. პასუხად კი მიიღო, რომ აშშ-ში „ხვანჭკარა“ და „ქინძმარაული“ უკვე რეგისტრირებულია კომპანია „დოზორცევი და შვილების“ სახელზე.

ინტენსიური მოლაპარაკებებისა და ქართული მხარის არგუმენტების მოსმენის შემდეგ, დოზორცევი იძულებული გახდა დათანხმებულიყო ბრენდის „ხვანჭკარა“ უსასყიდლოდ დათმობაზე და, ასევე, უარი ეთქვა „ქინძმარაულის“ რეგისტრაციის ვადის გაგრძელებაზე. ეს გადანყვეტილება კონკრეტული ხელშეკრულებით გამოყარდა. დღეს, „ხვანჭკარას“ ამერიკის ტერიტორიაზე უკვე აშშ-ს პატენტებისა და სასაქონლო ნიშნების უწყების მიერ გაცემული რეგისტრაციის მოწმობაც იცავს. ქართული ღვინისთვის ერთ-ერთ ყველაზე იმედის მომცემ ბაზარზე (ამჟამად – ექსპორტის 10%), ასეთი დაცვა განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს.

რა ნიშის დაკავება შეუძლია „ხვანჭკარას“ უცხოეთის ბაზარზე? ღვინის ასოციაციის მონაცემებით, საქართველოდან რეგისტრირებულ 70 ექსპორტიორ კომპანიას ქვეყნის ფარგლებს გარეთ წელიწადში 12 მილიონი ლიტრი ღვინო გააქვს, რომელთა შორის ნახევარზე მეტი ნითელ ტკბილ და ნახევრადტკბილ ღვინოებს უჭირავს. ამჟამად, ხვანჭკარას საექსპორტო მინოდების მოცულობა საშუალოდ 600-650 ათას ბოთლს შეადგენს. სოფლის მეურნეობის სამინისტროში ამბობენ, რომ ყურძნის პოტენციალიდან გამომდინარე, ამ მხრივ სერიოზული მატება ჯერჯერობით მოსალოდნელი არ არის.

„ხვანჭკარასათვის“ განკუთვნილი ყურძნის ჯიშები – ალექსანდროული და მუჯურეთული ინარმოება მხოლოდ რაჭა-ლეჩხუმის რეგიონში. ღვინის ორიგინ-

of exported Georgian wine goes to Europe and they anticipate increase in the future.

“This improves trust in the quality of Georgian wine and also serves as a very efficient instrument for combating counterfeit production,” – says Giorgi Margvelashvili, Tbilvino Director.

“Khvanchkara” has already been registered and protected in the U.S. after one of the most difficult battles over the Georgian wine came to an end – the so-called case of Dozortsev, which was successfully concluded by Georgia following negotiations and the dispute that continued for months.

It started back in 2011 when Sakpatenti filed an application for registration of Georgian wine appellations in the U.S. Patent and Trademark Office. In response it was informed that Khvanchkara and Kindzmarauli had already been registered in the U.S. under the name of the company “Dozortsev and Sons”.

Following intense negotiations and arguments presented by the Georgian side, Dozortsev had to agree to concede the brand “Khvanchkara” for free and say not to extension of registration of Kindzmarauli. The decision was reinforced by a concrete agreement. “Khvanchkara” is not protected throughout the territory of the U.S. by a certificate of registration issued by the USPTO. Such protection is particularly important on the market viewed as the most promising for Georgian wine (currently, U.S. is the recipient of 10% of Georgian wine exports).

What niche can “Khvanchkara” occupy on a foreign market? According to the Wine Association, 70 exporting companies registered in Georgia annually export 12 million liters of wine outside the country, more than half of which are red, sweet and semi-sweet wines. Khvanchkara’s export volume is currently 600-650 bottles average. At the Ministry of Agriculture they believe that judging from the grapes potential, there won’t be any significant increases in the volume anytime soon.

“Grape varieties for Khvanchkara – Aleksandrouli and Mujuretuli - are produced exclusively in the region of Racha-Lechkhumi. Unique qualities of the wine are the result of specific soil and climatic conditions of certain territories in the region. Therefore, increasing the vineyard areas artificially will have an adverse impact on unique taste of the wine and its prestige. Vineyard cultivation in the region where there is a lack of soil is preceded by due research” – says Deputy Minister of Agriculture, Eter Kamarauli.

“Khvanchkara” has all the characteristics that make Georgian wine appealing to its foreign or Georgian evaluators: it is produced from unique endemic Georgian grape varieties, by using one of a kind ancient technique of wine making; it has a distinguished taste and most importantly, it is produced in Georgia, the country with 8000 year-old tradition of wine making and considered to be the cradle of wine by some historians. “Khvanchkara’s” admirers hope that increasing interest of foreign market in Georgian wine and active involvement of the state and the private sector prepare a great future for the wine born in mountains of Racha.

„ხვანჭკარას“ მევენახეობის მიკროზონა მდებარეობს რაჭაში, ამბროლაურის ადმინისტრაციულ რაიონში.

The microzone of “Khvanchkara” is located in Racha, administrative region of Ambrolauri.

ნალურ თვისებებს განსაზღვრავს რეგიონის ცალკეული ტერიტორიების ნიადაგურ-კლიმატური პირობები. ამდენად, ვენახების ფართობების ხელოვნურად გაზრდა უარყოფით გავლენას იქონიებს უნიკალური ღვინის გემურ მარცენებლებსა და პრესტიჟზე. ამ მცირემიწიან რეგიონში თითოეული ჰექტარი ვენახის გაშენებას წინ უსწრებს სათანადო კვლევები – ამბობს სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე ეთერ ყამარაული.

„ხვანჭკარას“ აქვს ყველა ის თვისება, რაც უცხოელი თუ ქართველი შემფასებლისთვის მიმზიდველს ხდის ქართულ ღვინოს: მზადდება მხოლოდ საქართველოში არსებული უნიკალური ენდემური ჯიშებისგან, ღვინის დაყენების უძველესი მეთოდით, რომელსაც მსოფლიოში ანალოგი არ მოეპოვება; გამოირჩევა განსაკუთრებული გემოთი, რომელსაც მასალისა და დამზადების ტექნოლოგიის გარდა ქვევრში შენახვის მეთოდიც სძენს; და რაც მთავარია, მზადდება ღვინის 8000 წლიანი ტრადიციის ქვეყანაში – საქართველოში, რომელიც ისტორიკოსების ნაწილის მიერ ღვინის სამშობლოდაც არის მიჩნეული. „ხვანჭკარას“ თაყვანისმცემლებს იმედი აქვთ, რომ ქართული ღვინის მიმართ უცხოეთის ბაზრის მზარდი ინტერესი და სახელმწიფოსა თუ კერძო სექტორის აქტიურობა რაჭის მთებში დაბადებულ ღვინოს დიდ მომავალს უქადის.

ადგილწარმოშობის დასახელება არის გეოგრაფიული ადგილის, რაიონის, რეგიონის, გამონაკლის შემთხვევაში, ქვეყნის თანამედროვე ან ისტორიული სახელი გამოყენებული იმ საქონლის მოსანიშნად:

ა) რომელიც წარმოშობილია ამ გეოგრაფიული ადგილიდან;

ბ) რომლის განსაკუთრებული ხარისხი და თვისებები მთლიანად ან ძირითადად განპირობებულია მხოლოდ ამ გეოგრაფიული ადგილის ბუნებრივი გარემოთი და ადამიანის ფაქტორით;

გ) რომლის წარმოება, ნედლეულის დამზადება და დამუშავება ხდება ამ გეოგრაფიული ადგილის საზღვრებში.

An appellation of origin is a modern or historical name of a geographical place, region or, in exceptional cases, a name of a country, used to designate the goods:

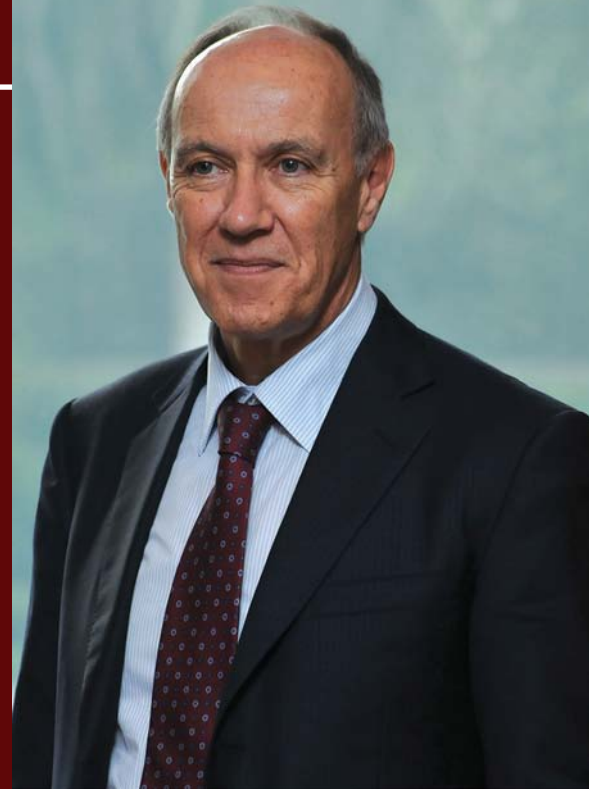
a) originating within the given geographical area;

b) the specific quality and features of which are essentially or exclusively due to a particular geographical environment and human factors;

c) production, processing and preparation of which take place within the geographical area.

ფრენსის გარი – ინტერვიუ
ისმოს გენერალურ
დირექტორთან

FRANCIS GURRY –
INTERVIEW WITH WIPO
DIRECTOR GENERAL

ინტელექტუალური საკუთრების მნიშვნელობა და სირთულეები XXI საუკუნეში. გამოწვევები, რომელიც ამ სფეროს წინაშე ახალი ეკონომიკების განვითარების, ინტერნეტისა და ტექნოლოგიების ეპოქაში დგება, საქართველოს მიერ უკვე მიღწეული პროგრესი და განსაზღვრული რეფორმები – IP საქართველო ინტელექტუალური საკუთრების მსოფლიო ორგანიზაციის გენერალურ დირექტორს, ფრენსის გარის ესაუბრა.

IP ზოგადად, რას საქმიანობს და რა მისია აქვს ინტელექტუალური საკუთრების მსოფლიო ორგანიზაციას (ისმო)?

ინტელექტუალური საკუთრების მსოფლიო ორგანიზაცია (ისმო) დაბალანსებული და ეფექტური ინტელექტუალური საკუთრების საერთაშორისო სისტემის საშუალებით მხარს უჭერს ინოვაციასა და შემოქმედებას მსოფლიოს ქვეყნების ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული განვითარებისათვის. ისმო გაეროს ორგანიზაციაა, რომელიც ინოვაციისა და შემოქმედების სტიმულირებისათვის ინტელექტუალური საკუთრების (პატენტები, სასაქონლო ნიშნები, დიზაინი, საავტორო უფლებები და ა.შ.) გამოყენებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე მუშაობს.

ისმო ახორციელებს ინტელექტუალური საკუთრების საერთაშორისო სისტემის განვითარებისა და გამოყე-

THE MEANING OF INTELLECTUAL PROPERTY IN XXI CENTURY; CHALLENGES THIS FIELD FACES IN THE EPOCH OF EMERGING ECONOMIES, INTERNET AND NEW TECHNOLOGIES; PROGRESS THAT GEORGIA HAS ALREADY MADE AND REFORMS STILL TO BE HELD. "IP GEORGIA" HAS DISCUSSED THESE ISSUES WITH FRANCIS GURRY –WIPO DIRECTOR GENERAL.

IP In general terms, please explain the activities of WIPO and its mission?

The mission of the World Intellectual Property Organization (**WIPO**) is to promote innovation and creativity for the economic, social and cultural development of all countries, through a balanced and effective international intellectual property system. WIPO is the United Nations agency dedicated to the use of intellectual property (IP) (patents, copyright, trademarks, designs, etc.) as a means of stimulating innovation and creativity.

WIPO promotes the development and use of the international IP system through:

SERVICES - Systems which make it easier to obtain protection internationally for patents, trademarks, designs and appellations of origin; and to resolve IP

ნების მხარდაჭერას შემდეგი საქმიანობებით:

მოსახარება – სისტემები, რომლებიც გამარტივებული გზით უზრუნველყოფს პატენტების, დიზაინების, სასაქონლო ნიშნებისა და ადგილწარმოშობის დასახელებებისათვის საერთაშორისო დაცვის მოპოვებას და ინტელექტუალურ საკუთრებასთან დაკავშირებული დავების მოგვარებას;

კანონმდებლობა – ისმო ახორციელებს დახმარებას ინტელექტუალური საკუთრების ისეთი საერთაშორისო საკანონმდებლო ჩარჩოს შესაქმნელად, რომელიც შეესაბამება საზოგადოების ცვალებად მოთხოვნილებებს;

ინფრასტრუქტურა – თანამშრომლობის ქსელების განვითარება და ტექნიკური პლატფორმების შექმნა ცოდნის გასაზიარებლად და ინტელექტუალურ საკუთრებასთან დაკავშირებული ტრანზაქციების გასამარტივებლად, მაგ., უფასო მონაცემთა ბაზა და ინფორმაციის გაზიარების საშუალებები;

განვითარება – კვალიფიკაციის ამაღლება ინტელექტუალური საკუთრების გამოყენებასთან დაკავშირებული ეკონომიკური განვითარების მხარდასაჭერად;

ისმო, აგრეთვე, თანამშრომლობს ორგანიზაციის წევრ სახელმწიფოებთან და დაინტერესებულ პირებთან მსოფლიოს მასშტაბით ინტელექტუალური საკუთრების შესახებ ცნობიერების ასამაღლებლად და ინტელექტუალური საკუთრების პატივისცემის განსამტკიცებლად.

IP დაასახელეთ ინტელექტუალური საკუთრების სფეროში არსებული დიდი გამოწვევები. როგორია თქვენი ხედვა ამ გამოწვევების გადაჭრის გზებთან დაკავშირებით?

საკუთრების უფლებაზე მოთხოვნა სულ უფრო და უფრო იზრდება – დღესდღეობით ინტელექტუალური საკუთრების ბუმი. ინტელექტუალური საკუთრების უფლებაზე მოთხოვნა სწრაფი ტემპით იზრდება, რასაც ჩამორჩება საპატენტო უწყებების მიერ განაცხადების დამუშავების შესაძლებლობა. მნიშვნელოვანი საკითხია ის, თუ როგორ შევქმნათ ფუნქციური საერთაშორისო საპატენტო სისტემა, სადაც განხილვის მოლოდინში არ დაგროვდება 3,5 მილიონი საპატენტო განაცხადი.

კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი საკითხია ციფრული ტექნოლოგიები და ინტერნეტი. პრობლემის სიმძიმეზე მიუთითებს ინტერნეტ სივრცეში ფართოდ გავრცელებული „მეკობრეობის“ მაჩვენებელი. საავტორო უფლებები – შემოქმედებაში ჩადებული ინვესტიციის დაჯილდოვების ერთადერთი სისტემა – საჭიროებს კიდევ უფრო განვითარებას არსებული ტექნოლოგიური რეალობის შესაბამისად. წინააღმდეგ შემთხვევაში, იგი შესაძლოა არარელევანტური გახდეს.

მეკობრეობასთან ერთად, მთელი მსოფლიოს მასშტაბით ერთ-ერთ უმთავრეს პრობლემად რჩება ფალსიფიცირება. გაყალბებული საქონლით ვაჭრობა ეკონომიკის ყველა იმ სექტორზე ახდენს გავლენას, რომელიც კრეატიულობასა და ინოვაციებს ეფუძნება და მსოფლიოს ყველა ეკონომიკაში ფართოდაა გავრცელებული. მიუხედავად იმისა, რომ „გამყალბებელთა“ ტრადიციულ

disputes.

LAW – WIPO helps to develop the international IP legal framework in line with society’s evolving needs.

INFRASTRUCTURE - WIPO builds collaborative networks and technical platforms to share knowledge and simplify IP transactions, including free databases and tools for exchanging information.

DEVELOPMENT - We build capacity in the use of IP to support economic development.

We also work with our Member States and stakeholders to improve understanding and respect for IP worldwide.

IP IS THE CURRENCY OF INNOVATION. MORE AND MORE COUNTRIES AROUND THE WORLD RECOGNIZE THIS AND ARE SEEKING TO INTEGRATE IP IN NATIONAL STRATEGIES AS A POLICY TOOL TO STIMULATE DEVELOPMENT AND ECONOMIC GROWTH.

IP What are the most important or biggest challenges in the world of IP and what solutions would you propose in order to overcome these challenges?

სამიზნეს ფუფუნების საგნების მწარმოებელი კომპანიები წარმოადგენენ, პრობლემა თანაბრად ეხება მრეწველობის დარგების ფართო სპექტრს – გართობის, კოსმეტიკის, საკვები პროდუქტების, ელექტრო-საქონლის, ავტონაწილებისა და, რაც ყველაზე საგანგაშოა, მედიკამენტების ინდუსტრიას. ფალსიფიცირება და მეკობრეობა არა მხოლოდ პირდაპირ დანაკარგებს უქმნის ცალკეულ პიროვნებებსა და კომპანიებს, რომლებიც ინოვაციურ საქმიანობას ეწევიან და ქმნიან ორიგინალ პროდუქციას, არამედ გლობალურ ეკონომიკაზეც ახდენს გავლენას. ფალსიფიცირებული და პირატული საქონლის ფართო ხელმისაწვდომობა და მოხმარება ძირს უთხრის წესებზე დაფუძნებულ სისტემას და გარკვეული გარემოებების არსებობისას, განაპირობებს ინოვაციური შესაძლებლობების, ანაზღაურების, სამუშაო ადგილებისა და საგადასახადო შემოსავლის დაკარგვას, აგრეთვე, სახელმწიფოს მიერ დაფინანსებული მომსახურების დასუსტებას.

კიდევ ერთ მნიშვნელოვან საკითხს წარმოადგენს ინტელექტუალური საკუთრების სისტემაში განვითარებადი სამყაროს მონაწილეობისა და მხარდაჭერის გაზრდა. ამისათვის კი, საჭიროა გვექონდეს განვითარების წარმატებული გეგმა.

აქვე მნიშვნელოვანია, განვიხილოთ ინტელექტუალური საკუთრებისა და საჯარო პოლიტიკის სხვა სფეროების თანხვედრასთან დაკავშირებული საკითხებიც. ტექნოლოგიები დღევანდელ საზოგადოებაში იმდენად ფართოდაა გავრცელებული, რომ ინტელექტუალური საკუთრების უფლების თემა არაერთი სფეროს შემადგენელი ნაწილი გახდა – იქნება ეს ჯანდაცვა, გარემოს დაცვა, სიტყვის თავისუფლება, საგანმანათლებლო მასალები, ბიომრავალფეროვნება თუ კლიმატის ცვლილება. ისმო-ს კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი გამოწვევაა გარე სამყაროსთან ჩართულობა გლობალური თემებისა და ინტელექტუალურ საკუთრებასთან მათ გადაკვეთასთან დაკავშირებულ საკითხებზე.

არანაკლებ მნიშვნელოვანია ბალანსის საკითხიც. ინტელექტუალური საკუთრების სისტემამ უნდა დაიცვას ბალანსი საზოგადოების უფლებებსა და ინტელექტუალური საკუთრების შემქმნელთა უფლებებს შორის, რათა მათ მიიღონ კუთვნილი ანაზღაურება და დაჯილდოვდნენ საკუთარი კრეატიულობისა და ძალისხმევით.

IP რა იგულისხმება „ინოვაციის ცვალებად გეოგრაფიულ არეალში“, რომელსაც თქვენ ხშირად ახსენებთ ხოლმე?

გასული ორი ათწლეულის მანძილზე მნიშვნელოვნად შეიცვალა მსოფლიო ეკონომიკა. არაერთი საშუალო შემოსავლის მქონე ქვეყანა მაღალი შემოსავლის მქონე ქვეყნებზე მეტი სისწრაფით ვითარდება. ასეთი ქვეყნების სიის სათავეში ჩინეთი და სხვა აზიური სახელმწიფოები დგანან. შესაბამისად, გაიზარდა მათი წვლილი გლობალურ წარმოებაში. ეს ტენდენცია დააჩქარა ბოლოდროინდელმა ფინანსურმა და ეკონომიკურმა კრიზისმა, როდესაც სწრაფი ტემპით მზარდ საშუალო შემოსავლიან ქვეყნებთან შედარებით, მაღალი შემოსავლის მქონე სა-

Demand for property rights in knowledge continues to expand – the age of intellectual property is booming. In fact, demand is growing at a faster pace than the ability of many patent offices to process patent applications. An important question is how we build a functional international patent system in which we do not have a 3.5 million patent application backlog?

Another major question is digital technology and the Internet. Rampant piracy rates on the Internet point

TECHNOLOGICAL PROGRESS, AS WELL AS CULTURAL ENRICHMENT, COMES WITH A SMALL PRICE. THE PRICE THAT WE PAY AS CONSUMERS SPURS FURTHER INNOVATION AND ENRICHES OUR CULTURAL EXPERIENCE. IT IS A SMALL PRICE TO PAY FOR PROGRESS.

to the gravity of the problem. Copyright – which is the only system we have today that rewards investments in creativity - needs to evolve to current technological realities or risk becoming irrelevant.

In addition to piracy, the global phenomenon of counterfeiting remains a great concern to policymakers worldwide. The trade in fake goods today affects virtually all economic sectors that are driven by creativity and innovation, and is prevalent in all economies. While luxury goods producers have been the traditional targets of counterfeiters, today, industries as diverse as entertainment, cosmetics, foodstuffs, electronics, auto parts, and most alarmingly, medicines, are concerned. Counterfeiting and piracy represent direct losses to the individuals and companies who innovate and develop original products, but their impact reverberates throughout the global economy. Wide-spread availability and consumption of counterfeit and pirated goods undermine trust in a rules-based system, and, depending on the particular circumstances, may translate into lost opportunities for innovation, lost earnings, lost jobs, lost tax revenues and a weakening of state-funded services.

There is also the issue of enabling greater participation and buy-in to the IP system from the developing world. For that, we need to have a successful development agenda.

Questions arising from the intersection of intellectual property with other areas of public policy also need to be addressed. Technology has become so pervasive in society that questions of property rights concerning technology are creeping into many areas, whether it be health, environment, freedom of speech, educational materials, biodiversity, or climate change. So another

ხელმწიფოებში უფრო მკვეთრი გაუარესებისა და სუსტი გაჯანსაღების პროცესები აღინიშნა. გარკვეული თვალსაზრისით შეიძლება ითქვას, რომ ეს ყველაფერი აღმოსავლეთ აზიის აღმავლობაზე მიუთითებს.

ეკონომიკური გეოგრაფიის ცვლილებამ გამოიწვია ინოვაციის გეოგრაფიული არეალის ცვლილებაც. მაგალითისათვის, ისმო-ს „საპატენტო კოოპერაციის ხელშეკრულების“ (PCT) სისტემის ფარგლებში, დიდი ხნის განმავლობაში საპატენტო განაცხადთა უმეტესობა ჩრდილოეთ ამერიკიდან და დასავლეთ ევროპიდან შემოდოდა. თუმცა, მათ 2010 წელს საპატენტო განაცხადების რაოდენობით აღმოსავლეთი აზიის სუბ-რეგიონმა გაუსწრო. ათი წლის წინანდელ ე.წ. dot-com რეცესიას მოჰყვა ეკონომიკური გაჯანსაღების პერიოდი, რომლის დროსაც აღმოსავლეთ აზიის იმ ქვეყნებში, რომლებზეც შემოსული განაცხადების მეტი წილი მოდიოდა – ვგულისხმობ ჩინეთს, იაპონიასა და კორეის რესპუბლიკას – დაფიქსირდა განაცხადთა რაოდენობის სწრაფი ტემპებით ზრდა. ჩრდილოეთ ამერიკისა და დასავლეთ ევროპისაგან განსხვავებით, ხსენებული ქვეყნებიდან შემოსული განაცხადების რაოდენობის ზრდის ტენდენცია შენარჩუნდა ბოლოდროინდელი ეკონომიკური კრიზისის დროს და შემდგომ პერიოდშიც. 2002 წლიდან 2010 წლამდე პერიოდში აღმოსავლეთ აზიაში ზრდის 15,1%-იანი საშუალო წლიური მაჩვენებელი დაფიქსირდა, მაშინ როდესაც ჩრდილოეთ ამერიკაში ეს მაჩვენებელი 1,1%, ხოლო დასავლეთ ევროპაში 3,1% იყო.

რას უნდა ველოდოთ სამომავლოდ? ძირითადი ეკონომიკური მოთამაშეები კვლავ გააგრძელებენ PCT სისტემის გეოგრაფიული არეალის ფორმირებას. ამჟამინდელ ეკონომიკურ პროგნოზზე დაყრდნობით, ეს ყოველივე აზიის მზარდი გავლენის მაჟორიტარული მიუხედავად იმისა, რომ აღმოსავლეთ აზიიდან შემოსული განაცხადების რაოდენობა უკვე აღემატება ნებისმიერი სხვა სუბ-რეგიონიდან შემოსულს, დამატებითი ზრდის პოტენციური მაინც არსებობს. აშშ-სა და გერმანიისაგან განსხვავებით, საზღვარგარეთის უწყებებში საპატენტო განაცხადის შესატანად აღმოსავლეთ აზიის ქვეყნები ნაკლებად ეყრდნობიან PCT სისტემას. ჩინეთი PCT სისტემის შედარებით ახალ მონაწილედ რჩება. ტექნოლოგიური განვითარების ისეთ დონეს, რომლის მოთხოვნებსაც დაპატენტების უფრო ინტენსიური პროცესი მიესადაგება, აღმოსავლეთ აზიის სამ მონიწილვე ქვეყანასთან ერთად, შესაძლოა, სხვა აზიურმა სახელმწიფოებმაც მიაღწიონ.

IP მსოფლიოს განვითარებადი ეკონომიკები სულ უფრო და უფრო ინოვაციური ხდება. შეიძლება ითქვას, რომ განვითარებად ქვეყნებში ინტელექტუალური საკუთრება პოლიტიკის ინსტრუმენტი ხდება?

ინოვაცია ყველა ქვეყნისთვის თანდაყოლილი რამ არის. ის ძირითადი მექანიზმია განვითარებადი ქვეყნების წინაშე მდგარი პრობლემების გადასაჭრელად ტექნიკურ, ეკონომიკურ, ჯანდაცვისა და სხვა არაერთ სფეროში. სწორედ ამიტომ, ისმო მხარს უჭერს განვითარებადი ქვეყნების ძალისხმევას ინოვაციის გენერირებისა და განვითარებისათვის ხელსაყრელი პირობების შექმნაში, მათ შორის,

major challenge for WIPO is to engage with the outside world in relation to these global themes and their intersection with intellectual property.

The question of balance is also very important. The IP system is designed to balance the rights of the general public with the rights of creators, to make sure they are remunerated and rewarded for their creativity and their efforts. We have to be vigilant to ensure that the balance never tips too far in one direction.

IP What is meant by the changing geography of innovation that you often refer to?

The face of the world economy has changed much over the past two decades. Led by China and other Asian economies, several middle-income countries have grown at a persistently faster pace than have high-income countries. Their share of the global output has correspondingly increased. The recent financial and economic crisis has only accelerated this trend; high-income countries have experienced sharper declines and weaker recoveries than the group of fast growing middle income countries. To a significant extent, this is a story about the rise of East Asia.

This shifting economic geography has prompted a similar shift in the geography of innovation. For example, under our PCT system, most patents have historically been filed by North American and West European applicants. In 2010, however, East Asia overtook them to become the subregion accounting for the most PCT filings. Indeed, since the economic recovery that followed the dot-com recession a decade ago, the major East Asian filers – China, Japan and the Republic of Korea – experienced particularly rapid growth in applications. They continued to increase their filings even during and after the most recent economic downturn – unlike North America and Western Europe. From 2002 to 2010, the average annual growth rate of East Asia was 15.1%, compared to 1.1% for North America and 3.1% for Western Europe.

What does the future hold? Fundamental economic forces will continue to shape the geography of the PCT system. Reflecting current economic forecasts, this heralds growing dominance by Asia. Even though East Asia alone already accounts for more filings than any other subregion, there remains additional growth potential. East Asian countries still rely less on the PCT system for their filings abroad than do the US and Germany. China's participation in the PCT system is still relatively young. Beyond the three dominant East Asian countries, other Asian economies might reach the threshold level of technological development at which more intensive patenting sets in.

IP Developing economies through the world are becoming more and more innovative. Is IP becoming a policy tool in developing countries?

ეროვნული ინტელექტუალური საკუთრებისა და ინოვაციის სტრატეგიის განვითარების გზით, რაც მნიშვნელოვან როლს ასრულებს პოლიტიკურ დონეზე ინოვაციისა და კრეატიულობის სტიმულირებისათვის საჭირო გარემოს შესაქმნელად.

ინტელექტუალური საკუთრება ინოვაციის ვალუტას წარმოადგენს, რასაც სულ უფრო და უფრო მეტი ქვეყანა აღიარებს და ესწრაფვის ინტელექტუალური საკუთრების ინტეგრაციას ეროვნულ სტრატეგიებში განვითარებისა და ეკონომიკური ზრდის პოლიტიკის ინსტრუმენტის სახით.

IP *საშუალო და მცირე მენარმეებისათვის ინტელექტუალური საკუთრებას რა დამატებითი ღირებულება გააჩნია?*

ინტელექტუალური საკუთრების უფლებები ინოვაციებისათვის მნიშვნელოვან სტიმულს წარმოადგენს, რათა მათ განავითარონ და საზოგადოებას გაუზიარონ საკუთარი ინოვაციები. კერძოდ, ამა თუ იმ ქვეყნის ინტელექტუალური საკუთრების პოლიტიკას შეუძლია მნიშვნელოვანი როლი შეასრულოს ადგილობრივი გამოწვევების გადაჭრის გზების გამოძებნაში და ხელი შეუწყოს სხვა რეგიონებიდან საჭირო ცოდნის მიღების პროცესს; ინტელექტუალური საკუთრების პოლიტიკა ქმნის საფუძველს კონკრეტულად საშუალო და მცირე მენარმეებისათვის, რათა მათ მოიპოვონ დაფინანსება ახალი ბიზნესის წამოსაწყებად ან უკვე არსებულის მხარდასაჭერად. იგი, აგრეთვე, წარმოადგენს იმ პროდუქციისა და პროცესების დაცვის საშუალებას, რომელთაც ემყარება ეს ბიზნესი.

IP *ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების უფრო ეფექტური დაცვა აქტუალური საკითხია მთელი მსოფლიოს მასშტაბით. ამ მხრივ სად არის ყველაზე ცუდი სიტუაცია? რა ღონისძიებებს მიმართავს ისმო არსებული მდგომარეობის გამოსასწორებლად?*

ინტელექტუალური საკუთრების დაცვა ყველა ქვეყნისთვის გამომწვევას წარმოადგენს. ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების დარღვევა ახასიათებს არა მხოლოდ ერთ რომელიმე კონკრეტულ ქვეყანასა თუ რეგიონს, არამედ ის მთელი მსოფლიოს მასშტაბით ხდება. ვაპირებთ კიდევ უფრო გავააქტიუროთ ისმო-ს როლი ინტელექტუალური საკუთრების პატივისცემის დასამკვიდრებლად წვერი სახელმწიფოების საერთაშორისო თანამშრომლობის ხელშეწყობაში და, აგრეთვე, მათ მიერ ტექნიკური დახმარების შესახებ თხოვნების დაკმაყოფილებაში. ისმო გააგრძელებს დაბალანსებული მიდგომის მხარდაჭერას, რაც ინტელექტუალური საკუთრების უფლების მფლობელთა და მომხმარებელთა ინტერესების გათვალისწინებით, აუცილებელია აღსრულების სისტემების სანდოობის უზრუნველსაყოფად. მოსამართლეების, ინტელექტუალური საკუთრების უწყებების, საბაჟო მოხელეებისა და სხვა შესაბამისი ორგანოებისათვის რეგიონული და სუბ-რეგიონული ინტენსიური სასწავლო ტრენინგების ორგანიზების გზით, ჩვენი ორგანიზაცია აგრძელებს, მათი თხოვნის საფუძველზე, წვერ-სახელმწიფოთა დახმარებას ინტელექტუალური საკუთრების სფეროში კვალიფიკაციის

Innovation is native to all countries. It is a fundamental mechanism for generating solutions to problems facing developing countries in many areas – technical, economic, health and so on. This is why WIPO supports developing countries in their efforts to create favorable conditions for the generation and deployment of innovation, including through the development of national IP and innovation strategies, which help create a policy environment to stimulate innovation and creativity.

IP is the currency of innovation. More and more countries around the world recognize this and are seeking to integrate IP in national strategies as a policy tool to stimulate development and economic growth.

IP *What is the value added of IP for SMEs?*

Intellectual property rights are an important incentive for innovators to develop and publicly share their innovations. In particular, a country's IP policies can encourage appropriate indigenous solutions to local challenges, as well as facilitate the transfer of requisite knowledge from other regions. They also provide a basis upon which SMEs in particular can obtain funding and support for start-up and ongoing businesses, as well as a means for protecting products and processes that form the foundation of those businesses.

IP *More effective IP rights enforcement is a pressing issue around the world. Where is the situation worst? What steps is WIPO taking to improve the situation?*

IP enforcement is a challenge in all countries. Regrettably, IP infringements are not native to one country or region, but occur around the world. WIPO will continue to further develop its role of facilitating international cooperation between all member states in building respect for IP in a sustainable manner and addressing requests from member states for technical assistance. WIPO will also continue to support a bal-

ასამაღლებლად.

IP ციფრულ ეპოქაში მნიშვნელოვანი ზიანი ადგება საავტორო უფლებებს. საავტორო უფლებების კრიზისის გადაჭრის რა გზებს შემოგვთავაზებთ?

ციფრულ ეპოქაში საავტორო უფლებები, მართლაც რომ, არაერთი გამოწვევის წინაშე დგას. მნიშვნელოვანი საკითხია ის, თუ როგორ ავამუშავოთ საავტორო უფლებები ეფექტურად ისეთ გარემოში, სადაც ორიგინალისა და ასლის ხარისხს შორის განსხვავება არ არსებობს და სადაც რეპროდუქციის შექმნისა და გავრცელების საშუალებები უმნიშვნელო ფასადაა ყველასათვის ხელმისაწვდომი.

ციფრულ ეპოქაში საავტორო უფლებების წინაშე არსებული გამოწვევების დასაძლევად არ არსებობს ერთი რაიმე ჯადოსნური გზა, ვინაიდან პრობლემის გადაჭრა მოითხოვს კომპლექსურ მიდგომას, რომელიც აერთიანებს კანონმდებლობას, ინფრასტრუქტურას, კულტურულ ცვლილებას, ინსტიტუციური თანამშრომლობისა და უკეთესი ბიზნესის მოდელს.

უპირველეს ყოვლისა მიმაჩნია, რომ მნიშვნელოვანია ყველას ესმოდეს საავტორო უფლებების მარეგულირებელი კანონმდებლობის მიზანი. საავტორო უფლებები გულისხმობს გარკვეულ ეკონომიკურ უფლებებს შეზღუდული ვადით. ერთგვარი „სოციალური კონტრაქტის“ საშუალებით ეს უფლებები წარმოშობს რაიმეს შექმნის სტიმულს, ვინაიდან ავტორს საკუთარი ქმნილებიდან ფინანსური სარგებელის მიღების საშუალებას აძლევს. სანაცვლოდ, ავტორის კრეატიულობას საზოგადოებრივი სარგებელი მოაქვს.

თუმცა, დღევანდელი აქტუალური კითხვა მდგომარეობს შემდეგში: რა გზით შეიძლება კულტურის ნიმუშებზე მაქსიმალურად ფართო საზოგადოების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა მისაღებ ფასად ისე, რომ შემომქმედებსა და შემსრულებლებს, აგრეთვე, ბიზნეს-პარტნიორებს, რომლებიც მათ ეკონომიკურ სისტემაში ნავიგაციაში ეხმარებიან, ღირსეული ეკონომიკური არსებობის საშუალება მიეცეთ? ამ კითხვაზე პასუხი გულისხმობს არაერთი ბალანსის დაცვას, კერძოდ, ერთი მხრივ, ხელმისაწვდომობასა და მეორე მხრივ, საავტორო უფლებების ობიექტის – სარგებელის მიღების საშუალების – გავრცელებას შორის; მომხმარებელსა და მწარმოებელს შორის; საზოგადოებრივ ინტერესებსა და პროდუქტის შემქმნელის ინტერესებს შორის; აუცილებელი სარგებლობისათვის ერთგვრად გასამრჯელოსა და ეკონომიკური სტიმულის ისეთ გრძელვადიან პროცესს შორის, რომელიც ჯეროვნად ანაზღაურებს კრეატიულობას და კულტურის დინამიურ განვითარებას უწყობს ხელს.

ამკარაა, რომ დღეს ჩვენ გვჭირდება უფრო დინამიკური და მოქნილი საავტორო უფლებების სისტემა, რომელიც დღევანდელ ტექნოლოგიურ რეალობაში არსებულ გამოწვევებს გაუმკლავდება. ჩვენ ვცხოვრობთ მნიშვნელოვან გარდამავალ ეპოქაში, სადაც დაძაბულობის წარმოშობის რისკი არსებობს. გარკვეული თვალსაზრისით, ციფრული მეკობრეობა ეს ის ფენომენია,

anced approach which is essential to ensure the credibility of enforcement systems in the interest of right holders and consumers. The Organization continues to assist its member states at their request to build their capacity in this area, by conducting extensive regional and sub-regional training sessions for judges, IP offices, customs authorities and other enforcement officials.

IP Copyright is suffering in the digital age. Do you have a solution to the copyright crisis?

Copyright is facing many challenges in the digital environment - the fundamental question is how to fi-

THERE IS NO SINGLE MAGICAL ANSWER TO THE DEVELOPMENT OF A SUCCESSFUL POLICY RESPONSE TO THE CHALLENGES FACING COPYRIGHT IN THE DIGITAL AGE. THIS WILL REQUIRE A COMBINATION OF LAW, INFRASTRUCTURE, CULTURAL CHANGE, INSTITUTIONAL COLLABORATION AND BETTER BUSINESS MODELS.

nance culture in the 21st Century - how to make copyright work in a digital environment where there is no difference in quality between the original and the copy and where the means of reproduction and distribution are available to everyone at insignificant cost.

There is no single magical answer to the development of a successful policy response to the challenges facing copyright in the digital age. This will require a combination of law, infrastructure, cultural change, institutional collaboration and better business models.

First, I believe that it is essential to understand the purpose behind copyright laws. Copyright includes economic rights that are limited in time. Through a kind of “social contract”, these rights create an incentive for creation, by allowing the author to profit financially from his or her creation. In return, society benefits from this expression of creativity.

However, the question today is clearly: How can society make cultural works available to the widest possible public at affordable prices while, at the same time, assuring a dignified economic existence to creators and performers and the business associates that help them to navigate the economic system? It is a question that implies a series of balances: between availability, on the one hand, and control of the distribution of works as a means of extracting value, on the other hand; between consumers and producers; between the interests of society and those of the individual creator; and between the short-term gratification of immediate consumption and the long-term process of providing eco-

რომელიც ამჟამინდელ სტრუქტურულ ცვლილებებს ასახავს. მართლაც, მასობრივი არასანქცირებული „ატირთვებისა“ და „ჩამოტირთვების“ შედეგად, ავტორები და საავტორო უფლებების მფლობელები ხშირად კარგავენ კონტროლს საკუთარი პროდუქტის გამოყენებაზე. დღევანდელ ციფრულ გარემოში დაჯილდოების ეფექტური სისტემის არარსებობის პირობებში, კონტროლის უკმარისობა სამომავლოდ კულტურის გაღარიბებაში აისახება.

IP როგორ შეაფასებდით ინტელექტუალური საკუთრების დაცვის საზოგადოებრივ მხარდაჭერას?

ერთ-ერთ ინტერვიუში თქვენ განაცხადეთ: „ინტელექტუალური საკუთრების სასარგებლოდ ჩვენი არგუმენტი მდგომარეობს იმაში, რომ მოკლევადიან არახელსაყრელ პირობებს სანაცვლოდ გრძელვადიანი სარგებელი მოჰყვება; თუმცა, ადამიანებისათვის გაცილებით მნიშვნელოვანი მოკლევადიანი სარგებელია“. რამდენად დიდია ეს გამოწვევა და როგორ გაუმკლავდეთ მას?

ეს ინტელექტუალური საკუთრების საერთაშორისო საზოგადოების წინაშე მდგარი უდიდესი გამოწვევაა. ინტერნეტ-სივრცეში მეკობრეობის მაჩვენებელი შემამაფოთებელია. აღმავლობას განიცდის ფალსიფიცირების პრაქტიკაც. ინტელექტუალური საკუთრება მოკლევადიანი მსხვერპლია, რომელიც გრძელვადიანი სარგებელისთვის უნდა გავიღოთ, რაც იმას ნიშნავს, რომ ტექნოლოგიური პროგრესისა და კულტურული სიმდიდრის საფასური, რომელსაც ვიხდით, მცირეა. ფასი, რომელსაც ჩვენ, როგორც მომხმარებლები ვიხდით ინოვაციების კიდევ უფრო განვითარებასა და ჩვენი კულტურული გამოცდილების გამდიდრებას უწყობს ხელს. ეს კი პროგრესის სანაცვლოდ გადახდილი მცირე საფასურია. ინტელექტუალური საკუთრება უზრუნველყოფს ინოვაციებისა და კრეატიულობის კიდევ უფრო განვითარების სტიმულს. უნდა ავამაღლოთ საზოგადოების ცნობიერება ინტელექტუალური საკუთრების სისტემის სარგებლიანობასთან დაკავშირებით. ამის გაკეთება კი ერთი უწყების ძალეზე აღემატება. ეს საჯარო და კერძო სექტორების ერთობლივი ძალისხმევით უნდა გაკეთდეს. ამასთან, ბაზარმა უნდა უზრუნველყოს მომხმარებლის მიერ ინტელექტუალური საკუთრებით დაცული კრეატიული პროდუქტის ლეგალური გზით შექმნა ისევე ადვილად, როგორც ამას არალეგალური გზით შესძლებდა.

IP ინტელექტუალური საკუთრების შესახებ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება საქართველოშიც წარმოადგენს გამოწვევას. რაზე მიგვიითიუბს განვითარებადი ქვეყნების გამოცდილება, როგორ შეიძლება საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება?

ინტელექტუალური საკუთრების შესახებ საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება აუცილებელია როგორც განვითარებულ, ასევე, განვითარებად ქვეყნებში, რისი მიზანიცაა ინოვაციისა და კრეატიულობის ნახალისება ახალგაზრდებში.

არაერთი ქვეყანა, მათ შორის ჩინეთი, პოლონეთი და ომანი სკოლების სასწავლო პროგრამებში აპირებს ინტელექტუალური საკუთრების შეტანას. სხვა ქვეყნები ახორციელებენ კამპანიებს, ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული სტრატეგიის ფარგლებში, საზოგადოებრივი ცნობიერების ასამაღლებლად. ასეთი კამპანიების მიზანი სხვადასხვაგვარი შეიძლება იყოს და დამოკიდებულია ეროვნულ საჭიროებებზე

conomic incentives that reward creativity and foster a dynamic culture.

Clearly, today we need a more dynamic copyright system, capable to evolve and meet the challenges of current technological realities. We are living through times of important transition, during which tensions may arise. To a certain extent digital piracy is a phenomenon reflecting these current structural changes. Indeed, with massive unauthorized downloads and uploads, authors and copyright holders often lose control of the use of their creations. In the absence of an efficient system of reward in the digital environment, this lack of control will translate into the impoverishment of culture.

IP How do you evaluate public support for IP protection – you said in one of the interviews: “What we are arguing for intellectual property is a long term advantage in return for short-term disadvantage, but people consider short-term to be much more important for them” – How big is this challenge and how to deal with it?

This is one of the biggest challenges faced by the international IP community. Piracy rates on the Internet are staggering. Counterfeiting is also on the rise. When I said IP is a short term sacrifice in return for a long term advantage, I meant that technological progress, as well as cultural enrichment, comes with a small price. The price that we pay as consumers spurs further innovation and enriches our cultural experience. It is a small price to pay for progress.

IP provides the incentive for further innovation and creativity. We need to raise public awareness about the benefits of the IP system. No single entity can do this alone. It is a collaborative effort between the public and private sectors. Also, the market needs to provide options that allow consumers to acquire creative content and protected works legally, as easily as illegally.

IP Public awareness about IP protection turns out to be a challenge in Georgia too. What does the experience of other developing countries show – how can the awareness be raised?

Raising public awareness on IP is essential in both developed and developing countries. It is a means to encourage innovation and creativity among the youth.

Many countries, such as China, Poland, and Oman, are introducing the teaching of IP in their

– დანყებული ინოვაციების წახალისებიდან, დამთავრებული ჯანმრთელობისათვის საზიანო ფალსიფიცირებული პროდუქციის პოტენციური საფრთხეების შესახებ საზოგადოების ინფორმირებით.

საზოგადოების ცნობიერების ასამაღლებლად წვერი სახელმწიფოები, უმეტეს შემთხვევებში, შემდეგ ინსტრუმენტებს იყენებენ: შეჯიბრებები (მაგ., გამოგონების ბაზრობები), დოკუმენტური ფილმები და ინტერვიუები ცნობილ და პატივსაცემ პიროვნებებთან, რომლებიც საზოგადოებას ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნულ დონეზე გავლენის შესახებ მიანვდიან ინფორმაციას, გამოცემები ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების შესახებ, გამოფენები ფართო საზოგადოებისათვის და სხვა მსგავსი აქტივობები.

საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება გრძელვადიანი ინვესტიციაა და მისი შედეგისა და წარმატების შეფასება მხოლოდ გარკვეული პერიოდის შემდეგაა შესაძლებელი. მნიშვნელოვანია დაბალანსებული და მდგრადი მიდგომა, რომელიც როგორც ინტელექტუალური საკუთრების მფლობელებს, ისე მომხმარებლებს მოუტანს სარგებელს. ერთი რამ აშკარაა: არ არსებობს ცნობიერების ამაღლების რაიმე ჯადოსნური ფორმულა ან რომელიმე კონკრეტული გადაწყვეტა, რომლის გამოყენებაც ყველა სიტუაციაში ერთნაირი წარმატებითაა შესაძლებელი. ქვეყნებმა ცნობიერების ასამაღლებელი აქტივობები უნდა მოარგონ მათთვის დამახასიათებელ გარემოებებს.

IP *თქვენ ისმო-ს 2008 წლიდან ხელმძღვანელობთ. გასული წლების განმავლობაში საქართველოს მიერ ინტელექტუალური საკუთრების დაცვის სფეროში მიღწეულ პროგრესს როგორ შეაფასებდით?*

საქართველო ისმო-ს წვერია 1994 წლიდან. მას შემდეგ მან მნიშვნელოვან პროგრესს მიაღწია ინტელექტუალური საკუთრების სისტემის რეფორმირების კუთხით. შეიქმნა და მუდმივად ვითარდება ინტელექტუალური საკუთრების თანამედროვე ეროვნული სისტემა. ქვეყანაში მოქმედებს ინტელექტუალური საკუთრების მარეგულირებელი კანონმდებლობა, ხოლო მთავრობამ შექმნა ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული უწყება – ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი „საქპატენტი“.

საქართველოში სულ უფრო და უფრო იზრდება საზოგადოებრივი ცნობიერება ინტელექტუალური საკუთრების, როგორც ეკონომიკური და კულტურული განვითარების სტრატეგიული ინსტრუმენტის პოტენციალის შესახებ. ისმო აფასებს საქართველოსთან არსებულ სამუშაო ურთიერთობას და გააგრძელებს ინტელექტუალური საკუთრების სფეროში მისი განვითარების მხარდაჭერას.

school curricula. Other countries are introducing public awareness programs as part of their national IP strategies. The objectives for IP public awareness campaigns vary according to national needs - from encouraging innovation and creativity to explaining the potential danger of counterfeit products to public health.

The tools to raise public awareness most commonly used by our Member States are competitions (invention fairs for instance), production of documentaries and interviews with well known and respected members of the society explaining the impact of IP at the national level, publications explaining IP rights, exhibitions targeting the general public, and similar activities.

Raising awareness is a long term investment and the result and success can only be assessed after a certain period of time. It is important to have a balanced and sustainable approach which benefits both IP owners and consumers. One thing is certain: that there is no magic formula for good awareness raising and no one-size-fits-all solution. Countries have to customize these activities to address their specific circumstances.

IP *You have been leading WIPO since 2008. How can you assess progress Georgia has made in the field of IP protection during the recent years?*

Georgia joined WIPO in 1994 and has since made significant progress in reforming its intellectual property system. A modern national IP system was established and continues to be developed. National IP laws are in place and the Government has established a national IP authority – National Intellectual Property Centre (Sakpatenti).

There is also growing awareness in Georgia about the potential of IP as a strategic tool for economic and cultural development. WIPO values its working relationship with Georgia and will continue to support its development in the field of IP.

თამარა კვესიტაძე –
ბებიას სკიპრი და
მომავლის ქანდაკება

TAMARA KVESITADZE –
GRANDMOTHER'S TRUNK AND THE
STATUE OF THE FUTURE

ქეთევან ბოჯუა
KETEVAN BOJGUA

მზა პარიზამდე

პარიზი, სენ ჟერმენის ბულვარი, გალერეა ვისკონტის ქუჩაზე. გალერეის მფლობელი ცოლ-ქმარი თამარა კვესიტაძეს, ვენეციის ბიენალეზე მისი ნამუშევრების ნახვის შემდეგ, დაუკავშირდა და სენ ჟერმენის კვირეულისათვის გამოფენის მოწყობა შესთავაზა. ეს კვირეული პარიზში ყოველი წლის ივნისის პირველ კვირაში ტარდება, სენ ჟერმენზე მდებარე ყველა გალერეა ერთდროულად იხსნება და უამრავ ჟურნალისტს, კოლექციონერს და ხელოვნების მოყვარულს იზიდავს. ჩვენი შეხვედრა ქართველ ხელოვანთან სწორედ ამ გამოფენის დროს იმართება.

გალერეაში მისი 4 ნამუშევარია – სფერო, კედელი და 2 თოჯინა. 4-ვე სხვადასხვა დროს, და არა ამ გამოფენისთვის, არის შექმნილი. თამარა ამბობს, რომ საქმის სიმრავლისა და დროის სიმცირის გამო ახალი ნამუშევრებისთვის ვერ მოიცალა. დღეს ქართველი მოქანდაკე ევროპის რამდენიმე გალერეასთან თანამშრომლობს, მის ნამუშევრებზე მოთხოვნა ევროპის დედაქალაქებში, მუშაობს უამრავ კერძო შეკვეთაზე და უკვე ორჯერ წარადგინა საქართველო ვენეციის ბიენალეზე. ის ახლაც, ბერლინში მასშტაბური პროექტისთვის ემზადება.

ყველაფერი კი ქართლის პატარა სოფელ ჩოჩეთში დაიწყო, სადაც თამარა ზაფხულობით ბებიასთან ჩადიოდა. სახლში, რომელიც მის წინაპრებს გასული საუკუნის 30-იან წლებში ბოლშევიკებმა ჩამოართვეს, დიდი სკივრი იდგა ძველმანებით, სადაც რამდენიმე ფრანგული თოჯინაც ინახებოდა. იმას, რომ საქართველოს უახლესი ისტორიის უმძიმეს პერიოდში, 90-იანი წლების დასაწყისში, თოჯინების კეთება დაიწყო, დღეს სწორედ იმ სახლში გატარებული ბედნიერი წლებით ხსნის. „ახლიან საყვარე-

THE WAY TO PARIS

Paris, Boulevard St. Germain, a gallery at Viscount Street – a couple who owns the gallery contacted Tamara Kvesitadze after they saw her works at the Venice Biennale and offered her to have her works exhibited during the St. Germain Week held in the first week of June annually, when all galleries at St. Germain open simultaneously and attract many journalists, collectors and art lovers. Our meeting with the Georgian artist was held during the St. Germain Week.

The gallery exhibits four of her works – “The Sphere”, “The Wall” and two dolls. All four of them were created at different times and not for this exhibition. Tamara says that she is too busy and does not have enough time for creating something new. Georgian sculptor is cooperating with several different galleries in Europe. Her works are in demand in European capitals, she has a lot of private clients and she already represented Georgia two times at the Venice Biennale. She is now getting ready for a large-scale project in Berlin.

It all started in a small village of Chocheti, Kartli region, where Tamara used to visit her grandmother during summers. In the house that was seized from her ancestors by Bolsheviks in the 1930s, there was a big trunk filled with old things, including several French dolls. She explains that it was the blissful time she spent in the house that drove her start making dolls in early 90s, the harshest period in the history of Georgia. “It was a very cute house. Everything had its history. I think it was an attempt to go back to my childhood, I don't know for certain...”

What she knows for certain is that her first success came with the dolls. All of her works made during war, lack of electricity and gas in Tbilisi were sold in the U.S. She worked on making dolls in the U.S. for six years. The demand for dolls is still very high. She has clients

ალი და ნინო
მექანიკური ქანდაკება
Ali and Nino
Mechanical Figure

ფოტო – საქართველოს ტურიზმის დეპარტამენტი
Photo – Tourism Department of Georgia

ბედისწერის ბორბალი
ბოჭკოვანი მინა, მეტალი, ზეთის საღებავი
Wheel of Fate
Fibre glass, metal, oil painting

ლი სახლი იყო, ყველაფერს თავისი ისტორია ჰქონდა. ალბათ, ბავშვობაში დაბრუნების მცდელობა იყო, არ ვიცი...”

რაც ნამდვილად იცის ისაა, რომ თოჯინებმა პირველი წარმატება მოუტანა. თბილისის ომის, უშუქობის, უგაზობის პერიოდში შექმნილი თითქმის ყველა ნამუშევარი ამერიკაში გაიყიდა. შეერთებულ შტატებში ნ წლის განმავლობაში მუშაობდა თოჯინებზე. მათზე მოთხოვნა ახლაც ძალიან დიდია. მუდმივად აქვს შეკვეთები, მაგრამ მაინც მიაჩნია, რომ ეს მის შემოქმედებაში უკვე განვლილი ეტაპია.

ახალ ეტაპზე მას შემდეგ გადავიდა, რაც გაიცნო პაატა სანაია – მექანიკოსი და მისი ნამუშევრების თანაავტორი. ეს მაშინ მოხდა, როცა თოჯინების კეთებას თავი დაანება და დაიწყო მუშაობა ახალ პროექტზე, რომელშიც პირველად უნდა შემოსულიყო მოძრაობა. „მჭირდებოდა მექანიკოსი. მინდოდა ძალიან სასაცილო რალაცეების ამოძრავება, ისეთის, ალბათ, ნასაც რომ ვერ გააკეთებს.“ ასე იპოვა სპეციალისტების ჯგუფი, საიდანაც პაატა გამოარჩია. 2000 წელს მათ „თამარა სტუდიო“ დააარსეს. „დავრჩით ერთად. ძალიან შეწყობილად ვმუშაობთ, მგონია, რომ ერთმანეთს ვავსებთ, ჩემთვის ასეა და სხვისთვის არ ვიცი...”

არ ვიცი...

„არ ვიცი“, „არ მახსოვს“ ის ფრაზებია, რომელსაც ინტერვიუს განმავლობაში კიდევ არა ერთხელ გაიმეორებს. თარიღები არ ამახსოვრდება, თუმცა, როგორც ჩანს, არა გულმავინყოფის გამო, არამედ იმიტომ, რომ მნიშვნელობას არ ანიჭებს. ზოგადად, თავს არიდებს განმნიშვნელოვანებას – მოვლენების, საკუთარი წარმატების,

სფერო
ეპოქსიდები, მექანიზმი, ელექტრონული ყუთი
Sphere
Epoxides, silicone, mechanism, electronic box

on a constant basis. However, she believes that this is all a past stage of her work.

She started a new stage after she met Paata Sanaia, a mechanical engineer and a co-author of her works. This was when she stopped making dolls and started working on a new project. She was going to introduce movement for the first time in this project. *“I needed a mechanical engineer for making very funny things movable. Something that even NASA would not be able to do.”* And she found one from a group of professionals. In 2000, together with Paata Sanaia she established Tamara Studio. *“And we’ve been together since then. We work very well together. I think we complete each other. This is what I think, I don’t know about others...”*

I DON’T KNOW...

“I don’t know”, “I don’t remember”– these are the phrases she uses often during the interview. She does not remember dates; not because she’s forgetful but because she doesn’t ascribe much importance to them. She avoids attributing importance to things – events, her successes, her personality. She prefers saying that she got lucky and it all happened accidentally, without planning. She calls switching to moving statues *“unplanned”*. *“We switched from one thing to another without planning. Difference is so huge that most people don’t believe they’ve been made by one and the same individuals.”* She can’t name her very first most successful project or work. She says that she has never had a breakthrough per se.

She doesn’t know where she learned to do what has been called *“a new Georgian statue”* by Georgian press. She says she’s absolutely self-taught and not only in art but in business as well.

“They have a very simple understanding of every-

პერსონის. ურჩევნია თქვას, რომ გაუმართლა, შემთხვევით და დაუგეგმავად მოხდა. დაუგეგმავს უწოდებს მოძრავ ქანდაკებაზე გადასვლასაც. „დაგეგმვის გარეშე გადავდით ერთი რალაციდან მეორეზე, იმდენად დიდია განსხვავება, ბევრს არ სჯერა, რომ ერთი და იმავე ადამიანების გაკეთებულია.“ ვერც პირველ ყველაზე წარმატებულ პროექტს ან ნამუშევარს ასახელებს. ამბობს, რომ გარღვევა, როგორც ასეთი, არ ჰქონია.

არც ის იცის სად ისწავლა იმის კეთება, რაც ქართულ პრესაში ახალ ქართულ ქანდაკებად შეაფასეს. საკუთარ თავს აბსოლუტურად თვითნასწავლს უწოდებს არა მხოლოდ ხელოვნების, არამედ ბიზნესის სფეროშიც.

„საზღვარგარეთ ყველაფერი ძალიან მარტივად ესმით. ჩვენთან მხატვრის ცხოვრებას უფრო რომანტიულად უდგებიან, სინამდვილეში კი ასე არ არის. გასულ საუკუნეში, ამ მხრივ, გადატრიალება მოხდა. მხატვრები გახდნენ მილიონერები, მილიარდერები და ეს ყველაფერი უკვე სხვა რალაცაში გადაიზარდა. ალბათ ბედისწერაც არის და ამის გარდა – სისტემის ცოდნა, რა თქმა უნდა, მხატვარიც უნდა იყო და ნიჭიც უნდა გქონდეს.“

„ისეთი შეცდომები მაქვს ჩადენილი, სასაცილოა უბრალოდ. აბსოლუტურად გამოუცდელი რომ დადისარ და გჯერა, სადღაც დააკაკუნებ, ნამუშევრებს აჩვენებ და გამოგფენენ. ისეთ ადგილებში მაქვს დაკაკუნებული, რომ სირცხვილით გახსენებაც არ მინდა. სათვალეებს იხსნიდნენ და მიყურებდნენ, ალბათ გიყი ვეგონე. მაგრამ, მეორე მხრივ, იმ უშუალობამ, რაც ჩვენ უფრო მეტი გვაქვს ვიდრე მათ, დადებითი როლიც ითამაშა.“

მენეჯერი დღემდე არ ჰყავს, არც რომელიმე კონკრეტულ გალერეასთან აქვს კონტრაქტი. „ეს ერთი მხრივ ძალიან ცუდია, მეორე მხრივ – ძალიან კარგი. იმიტომ რომ გალერეა გივლის როგორც მხატვარს. სამაგიეროდ, ასე თავისუფალი ხარ. თავისუფალი ხარ და ძალიან ბევრ შეცდომას უშვებ. მაინც საქართველოში ხარ გაზრდილი და უცებ ხვდები იმ სამყაროში, სადაც ეს ყველაფერი უკვე დიდი ხანია დალაგებული აქვთ. ჯერჯერობით ასე სპონტანურად მივდივართ, როგორც ქართველებმა იციან.“

სპონტანური, თან პრაგმატიული

სპონტანურობის მიუხედავად, თამარა კვესიტაძე ქართველ ხელოვანთა შორის ის იშვიათი გამონაკლისია, რომელიც საკუთარი ნამუშევრების დაცვაზე ზრუნავს. „ქალი და კაცი“ (ალი და ნინო) საქპატენტში რეგისტრირებულია როგორც დიზაინი.

„დაცვა აუცილებელია. ზოგადად, ჩვენი ნამუშევრები კონსტრუქციის თვალსაზრისით ისეთი რთულია, რომ მოპარვის ცოტა შანსს ტოვებს. მაგრამ, არის ისეთებიც, რომლებიც უფრო კომერციული გამოვიდა. ასეთი იყო „ქალი და კაცი“. მათი დაცვა საჭიროა. სერიოზული ხალხი ამას დიდ ყურადღებას აქცევს და ხშირად ითხოვს კიდევ. როდესაც შეგიძლია შენი ნამუშევრის დასაცავად რაიმე საბუთი წარადგინო, ძალიან მნიშვნელოვანია.“

ცარიელი შენობა
ბოჭკოვანი მინა, ხე
Empty Building
Fibre Glass, wood

thing abroad. Life of artists is more romanticized here, whereas reality is completely different. Last century was revolutionary in this regard. Artists became millionaires, billionaires and it turned into something different. I think it's a fate and knowledge of the system. In addition to being an artist one must also be talented.

I've made mistakes that are simply laughable... when you walk around absolutely inexperienced and believe that you will knock on a door, show your works and they will exhibit them... I've knocked on doors that I'm ashamed to even remember now. They took off their glasses, looking at me like I was some insane person. On the other hand, the nature of being casual that's more in us than in them played a positive role."

She still does not have a manager or a contract with any particular gallery. "It's very bad on the one hand but very good on the other, because a gallery treats you as a painter. This way you can be free. You are free and make many mistakes. When growing up you lived your life in Georgia and suddenly you find yourself in this world where they have it all figured out for a long time already... We've been going spontaneously, like Georgians do."

როტაცია
მექანიკური ფიგურა
Rotation
Mechanical Figure

www.tamarastudio.com

ეს თამარა კვესიტაძემ საკუთარი გამოცდილებიდან იცის. „ალი და ნინოს“ ბათუმის სანაპიროზე დადგმიდან ცოტა ხანში ქართული პრესის ერთი ნაწილი მის პლაგიატობაზე ალაპარაკდა. საქმე ეხებოდა კორეელი ხელოვანის ნამუშევრებს, რომელიც მცირე ზომის ქანდაკებების დასამზადებლად მსგავს ტექნიკას – ლითონის ფირფიტებს იყენებდა. ამბობს, რომ ბრალდება სასაცილო იყო და ეს ძალიან მარტივად მტკიცდება – კორეელი მხატვრის ნამუშევრები „ალი და ნინოზე“ 4-5 წლით გვიან არის შექმნილი. პლაგიატი მისთვის იმდენად მიუღებელია, რომ ამის გამო ჩინეთის ბაზარზე გასვლისგან თავს იკავებს.

„ჩინეთში ჩვენმა პარტნიორმა გაგვაფრთხილა, რომ იქ ეგეთი წესია, აუცილებლად მოგპარავენ. ამიტომ, ამ ეტაპზე უარი ვთქვით ჩინეთზე. კიდევ გვაქვს ნამუშევრები, რომელთა დაცვასაც ვგეგმავთ საქართველოშიც და საზღვარგარეთაც.“

SPONTANEOUS, YET PRAGMATIC

Despite being spontaneous, Tamara Kvesitadze is one of the very few Georgian artists who care about protecting their works. “A Woman and a Man” (Ali and Nino) has been registered at Sakpatenti as a design.

“It is necessary to protect. In general, our works are so complicated in terms of their construction that chances of stealing them are very small. However, there are some that are more commercial, including “A Woman and a Man”. They need to be protected. Serious people pay great deal of attention to it and frequently they demand that you present a document protecting your work. It is very important”.

Tamara has learned it from her own experience. Soon after installment of Ali and Nino on Batumi shoreline, part of Georgian press started alleging plagiarism. They mentioned works of a Korean artist who used similar technique for producing small statues – metal plates. She says that the allegations were simply laughable and her truth can be proved easily – works of the Korean artist were created 4-5 years after Ali and Nino. To her plagiarism is unacceptable to the extent that she stays away from the Chinese market.

საქართველო. კრიტიკა და პოლიტიკა

საქართველოში მისი სულ ორი ნამუშევარი დგას – 7-მეტრიანი „ალი და ნინო“, ბათუმის სანაპიროზე და 5-მეტრიანი „როტაცია“ – ისიც ბათუმში, იუსტიციის სახლის წინ. კრიტიკა და საუბრები ხელისუფლების ფავორიტობაზე „ალი და ნინოს“ გამოჩენიდან დაიწყო.

„ღმერთმა დაიფაროს რალაცას აკეთებდე და ყველას მოსწონდეს, მაგრამ როცა ხვდები, რომ კრიტიკა პოლიტიკურ ჭრილში გადადის – ეს უსამართლობაა.“

კითხვაზე – ხომ არ არის ეს სიახლის შიში საზოგადოების ერთი ნაწილის მხრიდან? – ისევ, თავმდაბლურად პასუხობს.

„ისტორია სავსეა ასეთი ფაქტებით და პირიქით, ეს ჩემთვის დიდი კომპლიმენტია. თუ მე ვაკეთებ ისეთ სიახლეს, რომელსაც შეიძლება დიდი ნეგატივი მოჰყვეს, ამას მხოლოდ მივესალმები.“

თავისი ნამუშევრების ისტორიას არ ჰყვება. ამბობს, რომ არ ეკუთვნის იმ ხელოვანთა რიგს, რომლებიც რალაცას კონცეპტუალურად ამტკიცებენ საკუთარ შემოქმედებაში.

„მხატვრისა და მნახველის განცდა ყოველთვის არ ემთხვევა. მე მაქვს ისტორია, რომელმაც ეს გამაკეთებინა, მაგრამ არ მიყვარს მოყოლა. პირიქით, ყოველთვის მირჩევნია მოვუსმინო...“

მას მოსმენა ურჩევნია, აუდიტორიას კი მისი ნამუშევრების ყურება, დაფიქრება და შემდეგ ისევ ყურება – უკვე მომავალში.

“A lot of our partners warned us that this is commonplace in China. They will steal in any case. Therefore, we decided to stay away from the Chinese market for now. We have some more works that we plan to protect, both in Georgia and abroad.”

GEORGIA. CRITICISM AND POLITICS

There are only two of her works in Georgia – a 7m-high “Ali and Nino” on Batumi shoreline and a 5m-high Rotation outside Batumi Public Service Hall. Immediately after appearance of “Ali and Nino” they started criticizing her and talking about her being the government’s favorite.

“God forbid I make something equally likable for everyone; however, when you see that you are criticized on a political whim, it’s unfair.”

I ask whether it stems from part of society’s fear of something new and she answers modestly:

“History is full of similar stories. To the contrary, it is a great compliment for me if you’re suggesting that I do a novel work that may receive a huge negative feedback. I welcome it.”

She does not talk about history of her works. She says that she’s not one of those artists who try to prove something conceptually in their work.

“Emotions of an artist and audience are not always the same. I have a history that drove me to do this but I don’t like to talk about it. On the contrary, I always prefer to listen...”

She prefers to listen while the audience prefers to watch her works, then ponder and watch again – this time in the future.

ფოტო – ანკა ნიჟარაძე
Photo – Anka Nizharadze

თოჯინა
A doll

დიზაინი

პროდუქტის გარეგანი სახე, გამოსახულება. დიზაინი ექვემდებარება დაცვას, თუ მას აქვს სიახლე და ინდივიდუალურია. დიზაინი რეგისტრირდება საქპატენტში.

DESIGN

An External face, appearance of the Product. Legal protection shall be granted to a design if it is new and has individual character. Design shall be registered at SAKPAT-ENTI.

ატლასი, მექანიკური ფიგურა
Atlas, Mechanical figure

www.tamarastudio.com

მესაკუთრის გვერდი OWNER'S PAGE

„ლიბრი ვივი“ –
მწერალი-მკითხველი,
მკითხველი-მწერალი

“LIBRI VIVI” – WRITER-READER,
READER-WRITER

ლავა ბუღაძე
LASHA BUGADZE

თვითონ ინტერნეტმა მოიტანა იმის აუცილებლობა, რომ ლიტერატურული ტექსტი იქმნებოდეს ამ სივრცეში. ავტორიცა და მკითხველიც ერთმანეთს ხვდებოდნენ მხოლოდ აქ და არა წიგნის ფურცლებზე. ლიბრი ვივი – ეს არის ღია, გახსნილი ნაწარმოების შექმნის შესაძლებლობა.

ერთ-ერთი მთავარი პრინციპი ლიბრი ვივისა გახლავთ ის, რომ ავტორი აძლევს თავის მკითხველს შესაძლებლობას გაეცნოს არა უკვე დასრულებულ ნაწარმოებს, არამედ მის სამზარეულოსაც. ვისაც აინტერესებს ეს ავტორი და მისი ტექსტი, ყიდულობს მის გვერდზე სტუმრობის 1-წლიან უფლებას და შეუძლია არა მხოლოდ წაიკითხოს, არამედ დატოვოს კომენტარები, გამოთქვას მოსაზრებები. გაითვალისწინებს თუ არა ამას მწერალი, ეს უკვე სხვა საქმეა, მაგრამ ფაქტია, რომ ის საშუალებას აძლევს მკითხველს შეაფასოს დრაფტი, შავი ვარიანტი. შესაბამისად, მკითხველის კომენტარებიც ხდება ამ ტექსტის ნაწილი. მკითხველი არის თუ უშუალოდ სიუჟეტის ავტორი არა, მწერლის მუშაობის თანამონაწილე მაინც.

ეს გიგი თევზაძის იდეა იყო. ვფიქრობ ძალიან საინტერესო იდეა. საინტერესო თუნდაც იმის გამო, რომ აქ ფორმა განაპირობებს ტექსტსაც და ავტორის მუშაობის სტილსაც. გაიძულებს, რომ შენი ნაწარმოები იყოს უფრო მეტად ლაბილური. მე თუ ვიცი, რომ ჩემი ტექსტი წიგნის სახით კი არ იბეჭდება, არამედ შესაძლოა დაექვემდებაროს ცვლილებას, უკვე ისიც ვიცი, რომ სიუჟეტი უნდა იყოს უფრო გახსნილი, უფრო მოქნილი, საჭიროა მზადყოფნა რადიკალური და მოულოდნელი კორექციისთვის.

ეს იქიდან ვიცი, რომ დავინყე პიესის წერა ლიბრი ვივიში, ერთ რომანსაც ვწერ, რომელსაც დღეისთვის

The Internet necessitated creation of literary texts online, that authors and readers can meet each other only here instead of book pages. Libri Vivi is a possibility to create an open literary work.

One of the key principles of Libri Vivi is that an author allows its readers to familiarize not only with a finished work but also with the making of it. Everyone who's interested in an author and his story can buy a one-year access to his page and be able not only to read but also to leave comments, express opinions. Whether the writer takes them into consideration is a different point but the fact is that it allows readers to evaluate a draft work, initial outlines. Correspondingly, readers' comments become part of the text. A reader becomes a co-participant, if not an author of the story itself.

This was an idea of Gigi Tevzadze and I think this is very interesting idea indeed, because the form stipulates both the text and author's work style, forces your work to be more labile. Knowing that my work will not be printed as a book but rather, will be subject to change, I even know that the plot must be more open, more flexible and that it is necessary to be ready for any radical and unexpected corrections.

I know this because I started writing a play in Libri Vivi. I am also writing a novel in the form of a diary. However, I have to admit, it's been a month since I last went back to it, as I cheated with a classic book. This gives you a certain advantage as well – you can continue whenever you want. I'll get back to it this summer.

Although such relationship of an author and a reader has been encouraged by the Internet, but I still think that this form originates from conceptual literary texts, they in their turn, are nurtured and fed from the literary theory.

ფორმა აქვს. უნდა ვაღიარო, ერთი თვეა არ გამიგრძელე-
ბია, კლასიკურ წიგნთან ვულაღატე. ესეც ხომ გარკვეული
უპირატესობაა – შეგიძლია გააგრძელო როცა გინდა. ალ-
ბათ, ამ ზაფხულს დავუბრუნდები.

მართალია, ავტორისა და მკითხველის ასეთი ურთიერ-
თობა ინტერნეტმა მოიტანა, მაგრამ მაინც ვფიქრობ, რომ
ეს ფორმაც კონცეპტუალური ლიტერატურული ტექსტე-
ბიდან იღებს სათავეს, ისინი კი, თავის მხრივ, იმპულსებს
იღებენ და საზრდოობენ ლიტერატურული თეორიიდან.

იმას ვგულისხმობ, რომ როდესაც ღია ტექსტებზე
ვსაუბრობთ, ალბათ, მაინც უნდა გავიხსენოთ ავანგარდუ-
ლი რომანი. უფრო დიდი და მეტად კლასიკური ტექსტე-
ბი. მაგალითად, ჯოისის „ულისე“. მასში ფაქტობრივად
ამონურულია რომანის ფორმა. ბორხესს აქვს ნათქვამი
– ჯოისმა დაასრულა რომანიო. შეუძლებელია წარმოიდ-
გინო ჯოისის შემდეგ კიდევ როგორ შეიძლება დაიხვეწოს
რომანის ჟანრის სტრუქტურა. პოსტმოდერნისტულმა
ლიტერატურამ აი ამ ელემენტებით, როცა შენ თამაშში
ინვესტირებ, ეს შესაძლებელი გახდა. გავიხსენოთ
ისეთი მაგალითი, როგორცაა პეტერ კორნელის „სამო-
თხისკენ მიმავალი გზები“ – რომანი, რომელიც შედგება
კომენტარებისგან. ტექსტი არ არსებობს, არის მხოლოდ
კომენტარები და შენ თვითონ წარმოიდგენ რომანს. „ეს
ქალაქი დაარსდა ამა და ამ წელს“ – უნერია ავტორს და
ქალაქის სახელი არაა მითითებული, შენ თვითონ უნდა
წარმოიდგინო. ანუ, რამდენი მკითხველიც არის, იმდენი
ტექსტი შეიძლება იყოს.

What I mean is that when discussing open texts,
we should also remember an avant-garde novel, big-
ger and more classical texts - Ulysses by J. Joyce, for
instance. It has basically exhausted the form of a novel.
Borges once said that Joyce has finished the novel.
After Joyce's works, it is impossible to imagine any fur-
ther improvement of a structure of the novel genre;
however, post-modernist literature has made it possible
through elements that allows you to challenge read-
ers in a game. Let's remember an example of Peter
Cornell's *Roads to Heaven* – a novel which consists of
comments. There is no text, there are only comments
and you will imagine the novel by yourself. The author
writes – “this city was established on...” without men-
tioning name of the city and you have to fill in the gap;
i.e. more the readers, more the varieties of the text.

Or Julio Cortázar's *Rayuela*, when the author asks
us to go back and read Chapter 66 or 67 again. He
makes us go back to the same chapter. The novel itself
is more than 500 pages long and we've read it already
but no matter how many times we read it, we will come
to new conclusions. Texts are the same, they don't
change, right? But still, they change. Such engagement
is a pure magic, literary magic, created by element of
a game. Rules of Libri Vivi's game allow you to make
reader a writer and writer a reader.

Many pieces of literature are being created online.
One can never grow out of reading. If you love reading,
you will always continue to read but forms can change.
Even though I love reading from pages, I no longer buy
books that frequently and prefer Kindle.

ან იგივე „კლასობანა“, ხულიო კორტასარის, როდესაც ავტორი ჩვენ გვთხოვს, 66-ე ან 67-ე თავი კიდევ ერთხელ წავიკითხოთ. ერთი და იმავე თავთან გვაბრუნებს რამდენჯერმე. რომანის მოცულობა 500 გვერდზე მეტია და ხომ წაკითხული გვაქვს, მაგრამ ყველა ახალი წაკითხვიდან გამოგვაქვს სხვადასხვა დასკვნა. იგივე ტექსტები წერია, სხვადასხვა ხომ არ იწერება არა? და მაინც იცვლება. ასეთი ჩართულობა ნამდვილი მაგიაა, ლიტერატურული მაგია. ამ მაგიას კი თამაშის ელემენტი ქმნის. ლიბრი ვივის თამაშის წესები ისეთია, რომ შეიძლება მწერალი გაამკითხველო და მკითხველი გაამწერლო.

უკვე ძალიან ბევრი ლიტერატურა იქმნება ინტერნეტში. წიგნის კითხვას რა გადაგაჩვენებს. თუ გიყვარს კითხვა, კითხულობ, მაგრამ სხვა ფორმით. მეც კი, ასე რომ მიყვარს ფურცლიდან კითხვა, ბოლო დროს ისე ხშირად წიგნს აღარ ვყიდულობ და ქინდლის ვარჩევ. ჰოდა, რახან ასეთი აქტიური და აქტუალური ხდება ინტერნეტი, აქვე ჩნდება ტექსტის დაცულობის პრობლემა. ლიბრი ვივი ამ მხრივ ძალიან მაგარია. ეს დაცული სივრცეა და რატომ: ტექნიკურად ტექსტის გადანერა შეიძლება, მაგრამ აზრი აღარა აქვს, რადგან ეს ტექსტი მუდმივად ექვემდებარება ცვლილებას. კი გადანერ, მაგრამ შეიცვლება და ამიტომ გადამწერს მოტივაცია ეკარგება.

მასსოვს ერთი ავტორის ისტორია, რომელმაც დაიწყო ინტერნეტში სიუჟეტის წერა, მას აჰყვა ბევრი და ძალიან პოპულარული გახდა. მკითხველებთან ერთად წერდა და ბოლოს ასეთი ინტერაქტიური ტექსტი გამოუვიდა.

შეიძლება მე არც მინდა, რომ ჩემს ტექსტს ჰყავდეს 10 ავტორი, მაგრამ როდესაც მკითხველი ძალიან ახლოს მოდის შენთან და, სადღაც აბსტრაქციაში კი არა, შენს სივრცეში არსებობს, ეს საინტერესოა. ის რეაგირებს ცოცხლად და დადებითად. არა მგონია, ისეთმა ადამიანმა გადაიხადოს ფული და იყიდოს გვერდი, რომელიც განსაკუთრებით ცუდადაა განწყობილი ავტორის მიმართ და მისი გალანძღვა უნდა. ალბათ უფრო ისეთი შემოვს, რომელიც კარგად გიყურებს და ესეც დამატებით განწყობას გიქმნის. მაგარია, როცა იცი, რომ გყავს მკითხველი, რომელიც ვირუსის და დესტრუქციის მიზნით არ კითხულობს შენს ტექსტს. თუმცა, შეიძლება ეს დესტრუქციაც საინტერესო იყოს.

ლიბრი ვივის კიდევ ერთი უპირატესობა აქვს. წიგნი არ არის მხოლოდ ავტორის, იქ არის დისტრიბუტორი, იქ არის რედაქტორი, კორექტორი და უამრავი ადამიანი. აქ კი ხარ მხოლოდ შენ – ავტორი და შენი გვერდი. ასე რომ, ეს საინტერესოა ფინანსურადაც.

მეორე საკითხია, რამდენად გინდა, რომ შენი ტექსტი ეკრანზე იხილონ და ეკრანიდან წაკითხონ პირველად. მე მაინც უფრო წიგნი მიყვარს. მინდა, რომ ჩემი ტექსტი გადაფურცლონ და გადმოფურცლონ. ამიტომ, ავდგები და დავწერ ისეთს, რომელიც ასეთი ფორმისთვის შესაფერისი იქნება. ეს ის შემთხვევაა, როცა ფორმა გკარნახობს შინაარსს. ნამდვილი გამოწვევა მწერლისთვის – ლიბრი ვივი.

As the Internet is becoming an actual and an active issue, the problem of protecting a text arises. Libri Vivi gives a unique opportunity – it is a protected space and here's why: it is technically possible to copy the text but, there's no point doing this, because the text is constantly subject to change. You may copy it but it will be changed and thus a potential copier loses its motivation.

I remember a story of one author who started writing online. Many people followed him and he became very popular. He was writing together with his readers and the end result was an interactive text.

One may not want to have 10 authors for his story but when readers come so close and start existing in your space, as opposed to some abstraction, it becomes interesting. Author responds lively and positively. I do not think any individual with a particularly bad attitude towards the author, wanting to badmouth him, will pay for an access to his page. Those who sympathize with you and make you feel good are more likely to access your page. It is wonderful knowing that you have a reader who reads your text not for destruction or a virus. However, destruction can also be interesting.

Usually a book does not belong only to its author as there are many other people involved, including distributors, editors and correctors. One of Libri Vivi's advantages is that there are just you, an author, and your page, which makes it financially appealing too.

Another issue is whether you're willing to have your text first seen and read from a screen. To me, I prefer books and therefore, I prefer to be able to flip through mine. Therefore, I am going to write a book suitable to such form. This is the case when form of a book dictates its contents. Libri Vivi – a real challenge for a writer.

საავტორო უფლება COPYRIGHT

SOFTWARE PIRACY – მეკობრეობა XXI საუკუნეში SOFTWARE PIRACY IN THE 21ST CENTURY

სოფო კვინტრადჰი
SOPHIE KVINTRADZE

„მსოფლიოში დაინსტალირებული ყოველი სამი სოფტვეარიდან ერთი მოპარულია. ეს ფაქტი არა მხოლოდ დანაშაულია, არამედ საფრთხეს უქმნის მომხმარებლებს.“ ამ სტატისტიკას საერთაშორისო ორგანიზაცია BSA (Business Software Alliance) აქვეყნებს. ალიანსი არაკომერციული ასოციაციაა, რომელიც ინფორმაციული ტექნოლოგიების შემქმნელ მსოფლიოში წამყვან კომპანიებს აერთიანებს. BSA ცდილობს დაიცვას მათი საავტორო უფლებები, გაავრცელოს ინფორმაცია არალიცენზირებული და ლიცენზირებული პროგრამების თუ კიბერ უსაფრთხოების შესახებ. ამ მიზნების განსახორციელებლად BSA ყოველწლიურად იკვლევს მსოფლიოში მოპარული სოფტვეარის სტატისტიკას და საერთაშორისო ბაზრის ტენდენციებს. ალიანსის უახლესი კვლევა, რომელიც ხელმისაწვდომია ვებგვერდზე www.bsa.org, 2012 წლის დასაწყისში გამოქვეყნდა, თუმცა ის გასული წლის მონაცემების ანალიზია.

კვლევა ჩატარდა მსოფლიოს 33 ქვეყანაში 15000 მომხმარებლის გამოკითხვის საფუძველზე, რაც ერთობლივად მსოფლიოს კომპიუტერული ბაზრის 82%-ს შეადგენს. გამოკითხულთა 57% აღიარებს, რომ ის სხვადასხვა სიხშირით მეკობრულ სოფტვეარს იყენებს.

ამ ჩრდილოვანი ბაზრის ღირებულება კი 2010 წელთან შედარებით თითქმის 5 მილიარდი დოლარით გაიზარდა და 2011 წელს 63,4 მილიარდი დოლარი შეადგინა.

მოპარული სოფტვეარის კომერციული ღირებულების მიხედვით, ტოპოცეულის სათავეში დგას აშშ, ჩინეთი და რუსეთი. შემდეგ მოდის: ინდოეთი, ბრაზილია, საფრანგეთი, გერმანია, იტალია, დიდი ბრიტანეთი და სხვა ქვეყნები. საინტერესოა, რომ ამერიკის შეერთებულ შტატებში არალეგალური სოფტვეარის გამოყენების

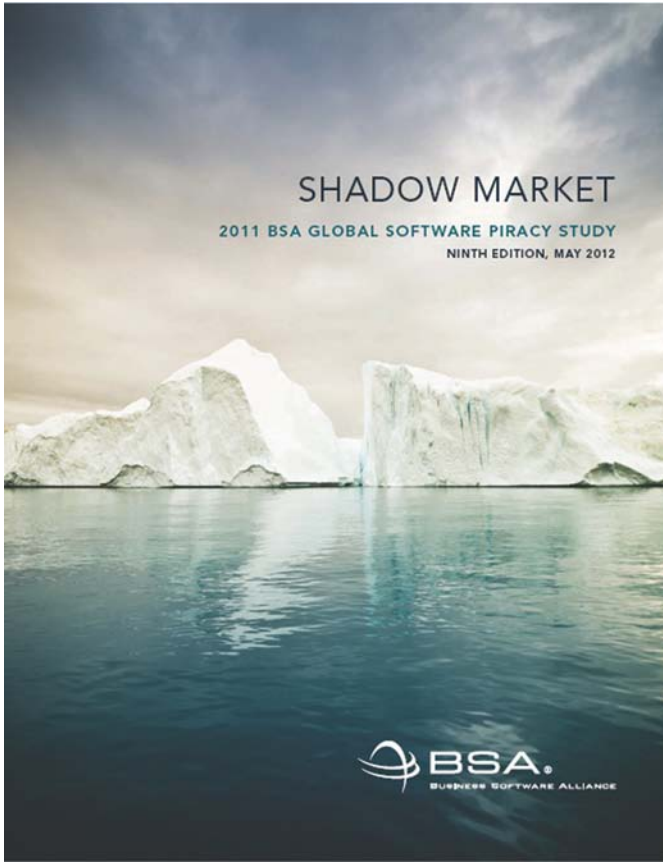
According to the statistics published by international organization Business Software Alliance (BSA), one in every three copies of software is pirated, which not only is a crime but also poses a threat to consumers. The BSA is a non-commercial association which unites the world's creator leading companies in the information technologies. BSA tries to protect their copyrights, spreads the information about pirated and licensed software as well as cyber security. To this end, BSA annually does research of software piracy throughout the world and trends of international market. The most recent research of the BSA available at www.bsa.org was published in early 2012 and it analyzes data from the previous year.

For the research the BSA interviewed 15 000 consumers in 33 countries, that totally consists of 82% of the world's software market. 57% of respondents recognize using pirated software in various frequencies.

The commercial value of this shadow market of pirated software rose from \$58.8 billion in 2010 to \$63.4 billion in 2011 – an almost \$5 billion increase.

At the top of the twenties in the commercial value of pirated software are U.S., China and Russia, followed by India, Brazil, France, Germany, Italy, Great Britain and other countries. It is interesting that the US has the world's lowest piracy rate and it's consist of 19%, although because of such a large market this percentage index equals to 9,7 billion, whereas the money generated from legal sales equals 41,6 billion USD.

For example, It's interesting that in China, the use of software piracy rate is 77%. China's value of software shadow market is 8,9 billion USD, whereas money generated from legal sales is 2,6 billion USD. Considering China's increasing market, the use of pirated software is the issue of the day for this country, similar to other major countries like Russia, Brazil and India.

ქვეყნების პირველი ოცეული მეკობრული პროგრამული უზრუნველყოფის კომერციული ღირებულების მიხედვით, 2011

Top 20 Economies in Commercial Value of Pirated PC Software, 2011

	Pirated Value (\$M)	Legal Sales (\$M)	Piracy Rate
US	\$9,773	\$41,664	19%
China	\$8,902	\$2,659	77%
Russia	\$3,227	\$1,895	63%
India	\$2,930	\$1,721	63%
Brazil	\$2,848	\$2,526	53%
France	\$2,754	\$4,689	37%
Germany	\$2,265	\$6,447	26%
Italy	\$1,945	\$2,107	48%
UK	\$1,943	\$5,530	26%
Japan	\$1,875	\$7,054	21%
Indonesia	\$1,467	\$239	86%
Mexico	\$1,249	\$942	57%
Spain	\$1,216	\$1,548	44%
Canada	\$1,141	\$3,085	27%
Thailand	\$852	\$331	72%
South Korea	\$815	\$1,223	40%
Australia	\$763	\$2,554	23%
Venezuela	\$668	\$91	88%
Malaysia	\$657	\$538	55%
Argentina	\$657	\$295	69%

მაჩვენებელი ყველაზე დაბალია მსოფლიოში და ის 19%-ს შეადგენს, თუმცა, ამ ქვეყნის ბაზრის სიდიდიდან გამომდინარე, ეს პროცენტული მაჩვენებელი თანხობრივად 9,7 მილიარდ დოლარს უტოლდება. ლეგალური გაყიდვებიდან გენერირებული თანხა კი აშშ-ში 41,6 მილიარდი დოლარია. საინტერესოა ჩინეთის მაგალითიც, სადაც მეკობრული სოფტის გამოყენების მაჩვენებელი 77%-ს შეადგენს, ჩრდილოვანი ბაზრის ღირებულება 8,9 მილიარდი დოლარია, ხოლო ლეგალური გაყიდვებიდან შემოსული თანხა – 2,6 მილიარდი დოლარი. ჩინეთის მზარდი ბაზრის გათვალისწინებით, ამ ქვეყნისთვის არალეგალური სოფტვეარის გამოყენების პრობლემა ძალიან აქტუალურია ისევე, როგორც სხვა მსგავსი დიდი ქვეყნებისთვის, როგორცაა – რუსეთი, ბრაზილია და ინდოეთი.

კვლევა საინტერესო განსხვავებებს გვიჩვენებს განვითარებული და განვითარებადი ქვეყნების ეკონომიკებშიც. ასევე, აღსანიშნავია ისიც, რომ 2011 წელს განვითარებადი ეკონომიკის ქვეყნებში მნიშვნელოვნად გაიზარდა კომპიუტერების გაყიდვების რიცხვი. საბოლოო ჯამში კი ირკვევა, რომ მსოფლიოში კომპიუტერების ნახევარზე მეტი სწორედ განვითარებადი ქვეყნების მომხმარებლებს აქვთ.

გამოკითხვამ ასევე აჩვენა, რომ კომპიუტერული პროგრამების ქურდები უფრო ხშირად არიან ბიზნესში გადაწყვეტილების მიმღები პირები, ვიდრე რიგითი მომხმარებლები. როგორც წესი, ისინი ყიდულობენ ლიცენზირებულ სოფტვეარს ერთი კომპიუტერისათვის და შემდეგ მას ოფისებში ბევრ კომპიუტერზე იყენებენ. სალიცენ-

მეკობრული პროდუქციის ღირებულება	ლეგალური გაყიდვების ღირებულება	მეკობრული პროდუქციის წილი
---------------------------------	--------------------------------	---------------------------

The research indicates an interesting overview of differences in economies of developing and developed countries. It is further noteworthy that in 2011 computers sales were significantly increased in developing countries. As It turns out more than half of the world's computers are owned by consumers in the developing countries.

The survey also indicates that frequently the most decision makers in business are pirates than consumers. Usually they buy licensed software for one computer but then they use it on many other computers in their offices. This form of violation of license rights is sufficiently spread worldwide.

Like most of the countries in the world, Georgia is

გამოიყენეთ მხოლოდ ლიცენზირებული კომპიუტერული პროგრამები!

ზიო უფლებების ასეთი დარღვევა საკმაოდ გავრცელებულია მსოფლიოში.

ისევე, როგორც მსოფლიოს ქვეყნების უმრავლესობა, ამ პრობლემას საქართველოც ებრძვის. BSA-ის კვლევის მიხედვით, არალეგალური სოფტვეარის გამოყენების მაჩვენებელი საქართველოში 91%-ია, რაც ნიშნავს იმას, რომ ყოველი 10 კომპიუტერიდან 9 მოპარულ სოფტს იყენებს. ამ ჩრდილოვანი ბაზრის ღირებულება ჩვენი ქვეყნისთვის 52 მილიონ დოლარადაა შეფასებული.

კომპიუტერის მომხმარებლებს ორ ძირითად ჯგუფად ყოფენ – ორგანიზაციები (მათ შორის სახელმწიფო სტრუქტურები, კერძო კომპანიები, საჯარო სამართლის იურიდიული პირები) და ფიზიკური პირები. „მაიკროსოფტ საქართველოს“ გენერალური მენეჯერი დავით ასათიანი აცხადებს, რომ BSA-ის კვლევები მთელ მსოფლიოში ერთი და იმავე მეთოდოლოგიით ტარდება. როგორც ნებისმიერ კვლევაში, აქაც გასათვალისწინებელია 2-3%-იანი ცდომილება, თუმცა ეს საერთო სურათს ვერ ცვლის.

„91% ნიშნავს, რომ საქართველოში არალიცენზირებულ პროგრამებს იყენებენ სახელმწიფო სტრუქტურებიც, ისევე როგორც კერძო კომპანიები და ფიზიკური პირები. აქ არის მთელი ჯაჭვი იმ ხალხისა და ფირმებისა, რომლებიც მეკობრულ სოფტებს ავრცელებენ და უზრუნველყოფენ მათზე მარტივად ხელმისაწვდომობას. ჩვენ აქტიურად ვთანამშრომლობთ როგორც სახელმწიფოსთან, ისე კერძო სექტორთან. სიტუაცია უკეთესობისკენ იცვლება და იმედი გვაქვს, სტატისტიკა მომავალი წლისთვის გაუმჯობესდება,“ – აცხადებს დავით ასათიანი.

„მაიკროსოფტი“ BSA-ის აქტიური წევრია, მოპარული კომპიუტერული პროგრამების დიდი ნაწილი სწორედ მას ეკუთვნის. ამიტომ, კომპიუტერული გიგანტის ოფისები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში პრობლემის მოგვარე-

combating the problem of software piracy. According to the BSA's research, in Georgia the rate of using pirated software is 91%, meaning that 9 in every 10 computers are running on pirated software. Value of the shadow market is estimated at \$52 million in Georgia.

Computer users are divided into two groups: organizations (including state entities, private companies and legal entities of public law) and natural persons. The General Manager of Microsoft Georgia, Davit Asatiani, declares that BSA uses one and the same methodology to conduct researches throughout the world. Similar to other researches, it stands a chance of 2-3% error but it does not change the whole picture.

“91% of piracy rate means that pirated software is used by state entities in Georgia as well as private companies and natural persons. There is this whole link of people and companies that distribute pirated software and ensures easy access to it. We are actively collaborating both with the state as well as with private sectors. The situation is getting better and we remain hopeful that next year we'll have improved statistics” – says Davit Asatiani.

Microsoft is an active member of the BSA. Most of the pirated software belongs to Microsoft. Therefore, offices of the software giant in various countries of the world are addressing the problem and working coordinated on copyrights protection.

Because of using pirated software, companies that create such programs are no longer able to receive income and profits. It has a negative economic result for states as well. According to Davit Asatiani, “it hinders the development of IT industry and creation of jobs all over the world. States lose their tax income. Development of IT industry translates into genuine economic growth effects. However, if a country practices poor protection of IPR and pirated software is widespread, there is no economic growth in IT field. Therefore, this

ბასა და საავტორო უფლებების დაცვაზე კომპლექსურად მიუმაბინ.

მეკობრული სოფტის გამოყენების გამო, კომპანიები, რომლებიც ამ პროგრამებს ქმნიან, შემოსავალს და მოგებას ვერ იღებენ. პრობლემას უარყოფითი ეკონომიკური შედეგი მოაქვს სახელმწიფოსთვისაც. დავით ასათიანი აცხადებს, რომ „ეს მთელ მსოფლიოში აფერხებს კომპიუტერული ტექნოლოგიების ინდუსტრიის განვითარებას – არ იქმნება სამუშაო ადგილები და სახელმწიფო არ იღებს გადასახადებს. რადგან IT ინდუსტრიის განვითარებას ნამდვილი ეკონომიკური ზრდის ეფექტი მოყვება. მაგრამ, თუ ქვეყანაში არ არის კარგად დაცული ინტელექტუალური საკუთრება და გავრცელებულია მეკობრული სოფტი, იქ ეკონომიკური ზრდა ამ სფეროში არ ხდება. ამიტომ, ეს არ არის მხოლოდ იმ კომპანიის პრობლემა, ვისაც პარავენ, ეს უფრო კომპლექსური პრობლემაა მთელი სახელმწიფოსათვის.“

კვლევის თანახმად, ყოფილ საბჭოთა ქვეყნებში არალეგალური კომპიუტერული პროგრამების გამოყენების მაჩვენებელი ყველგან მაღალია. ამის მიზეზებზე BSA არ საუბრობს, თუმცა ჩვენ ეს კითხვა დავუსვით საქართველოში ალიანსის ინტერესების დამცველ იურისტს ირაკლი გვილიას, რომელიც იურიდიულ კომპანია BLC-ის წარმომადგენს. საქართველოში პრობლემის მთავარ მიზეზად იურისტი დაუსჯელობის სინდრომს ასახელებს. მისი თქმით, მიუხედავად იმისა, რომ კანონის ძალით მატერიალური საკუთრების ქურდობასთან გათანაბრებულია ინტელექტუალური საკუთრების ქურდობა, ამ უკანასკნელის ჩამდენი მაინც დაუსჯელი რჩება. საზოგადოებაში კი არ არსებობს თვითშეგნება იმისა, რომ სხვისი საავტორო უფლების დარღვევა ისეთივე დანაშაულია, როგორც ნებისმიერი ნივთის მოპარვა.

დამოუკიდებელი ექსპერტი გიგა უმეკაშვილი კი არალიცენზირებული პროგრამების ფართოდ გავრცელების უმთავრეს მიზეზად მათ დაბალ ფასს ასახელებს. მისი თქმით, საქართველოში ლიცენზირებული პროგრამების ღირებულება მსოფლიო და ევროპის სტანდარტებს შეესაბამება. თუმცა, გამომდინარე იქიდან, რომ საქართველო განვითარებადი ეკონომიკის ქვეყანაა და მთლიანი შიდა პროდუქტის მაჩვენებელი ჩვენთან გაცილებით დაბალია, ვიდრე განვითარებულ ქვეყნებში, მომხმარებელი ყოველთვის ცდი-

is not just a problem of companies that are victims of software piracy but rather, a complex problem affecting a country as a whole.”

According to the research, rate of using pirated software is high in all post-soviet countries. While BSA does not get into the reasons, we interviewed Irakli Gvilia, one of the lawyers of the law firm BLC’s, who protects interests of the Alliance in Georgia. He says that at the core of the problem is the climate of impunity in the country. According to him, although from legal point of view theft of material property equals to that of intellectual property, thieves of intellectual property go unpunished. There is no public self-awareness that violation of copyrights is a criminal action similar to stealing any item.

An independent expert Giga Umekashvili believes that illegal practice is greatly encouraged by low cost of pirated software. According to him, price of licensed programs in Georgia is compatible with standards of the world and Europe. However, as Georgia is a developing country and its GDP is lower than that of developed countries, consumers always try to find ways to buy computers and software at cheaper prices.

The expert also points out another important reason that promotes widespread use of illegal software – lack of knowledge. “A consumer is unaware of the risk installing of pirated software poses to his/her personal information. Otherwise, they would have seriously thought about it” – explains G. Umekashvili.

Risk is definitely high since one of the key advantages of legal software is its safety. Pirated software

ლობს იაფად შეიძინოს კომპიუტერიც და მისი თანმხლები სოფტიც.

ექსპერტი კიდევ ერთ მნიშვნელოვან მიზეზს ასახელებს, რაც მოსახლეობაში არალეგალური სოფტის გავრცელებას უწყობს ხელს – ეს უცოდინრობაა. „მომხმარებელმა რომ იცოდეს რამხელა რისკის ქვეშ აყენებს თავის ინფორმაციას იმის გამო, რომ მოპარულ კომპიუტერულ პროგრამებს აინსტალირებს, სერიოზულად დაფიქრდებოდა ამაზე,“ – აცხადებს გიგა უმეკაშვილი.

რისკი კი მართლაც დიდია, რადგან ლეგალური სოფტის ყველაზე დიდი უპირატესობა, სწორედ, მისი უსაფრთხოებაა. არალიცენზირებული კომპიუტერული პროგრამები, როგორც წესი, იმაზე გაცილებით ნაკლებ დროს მუშაობენ გამართულად, ვიდრე ლიცენზირებული პროგრამები. ამიტომ, მომხმარებელს პროგრამების ბევრჯერ გადაყენება უხდება, რაც თავისთავად ზრდის ხარჯებს. ზოგჯერ მოპარულ სოფტებს ისეთი შენარევები მოჰყვება, რომელიც კომპიუტერებს აზიანებს, ზოგჯერ კი მათი მუშაობით ჰაკერებს კომპიუტერებთან წვდომის საშუალება ეძლევათ. განსხვავებით ამისგან, მაგალითად, ლიცენზირებულ ვინდოუსს უფასოდ მოჰყვება ანტივირუსი, რომელიც საიმედოდ დაიცავს თქვენს კომპიუტერს და პერიოდულად განახლდება კიდევ.

ლიცენზირებული პროგრამების გამოყენებას კიდევ უფრო მეტი ბენეფიტი მოაქვს ორგანიზაციებისთვის, რომლებიც იყენებენ ბევრ კომპიუტერსა და სპეციალურ კომპიუტერულ პროგრამებს. მაგალითად, კორპორაცია „მაიკროსოფტის“ შემთხვევაში, ეს არის კვალიფიციური სპეციალისტების მხარდაჭერა და დახმარება საჭიროების შემთხვევაში.

„ლიცენზირება აუცილებელია არა მხოლოდ იმიტომ, რომ დაცული იყოს მწარმოებლის საავტორო უფლება და მან მიიღოს კუთვნილი შემოსავალი, არამედ იმიტომაც, რომ მომხმარებელი იყოს უფრო დაცული. როცა ორგანიზაციას არალეგალური სოფტი აქვს და რაიმე უფუჭდება სისტემაში, მან საკუთარი ძალებით უნდა სცადოს მისი გამოსწორება, რაც რისკის ქვეშ აყენებს კომპანიის კუთვნილ ინფორმაციას. ლიცენზირებულის შემთხვევაში კი მაღალია მხარდაჭერა მაიკროსოფტისგან, რაც ძალიან დიდი კომფორტია კომპანიის IT განყოფილებისთვის. საბოლოო გადანყვეტილებას იყიდოს თუ არა ლიცენზირებული პროგრამები იღებს კომპანიის მენეჯმენტი, თუმცა IT-მ უნდა დაუსაბუთოს ამის უპირატესობები,“ – აცხადებს დამოუკიდებელი ექსპერტი.

კორპორაცია მაიკროსოფტის ოფიციალური პარტნიორი საქართველოში 2002 წლიდან არის კომპანია UGT. სპეციალურად შემუშავებული სქემის მიხედვით, რომელიც აპრობირებულია მთელ მსოფლიოში იუ-ჯი-თი საქართველოში მაიკროსოფტის პროგრამების ლიცენზიებს ყიდის. მისი კლიენტები მსხვილი კომერციული ორგანიზაციები და სახელმწიფო სტრუქტურები არიან. როგორც „იუ-ჯი-თის“ ლიცენზიების გაყიდვების სპეციალისტი ნუგზარ ჭაჭიაშვილი აცხადებს, 2010-2011წელი ძალიან ნაყოფიერი იყო, რადგან ლიცენზიები შეიძინა რამდენიმე მსხვილმა

დავით ასათიანი
„მაიკროსოფტ საქართველოს“ გენერალური მენეჯერი
David Asatiani
General Manager of Microsoft Georgia

programs usually operate for a shorter period of time than licensed programs. Therefore, consumers have to re-install them for many times, which increases costs. Sometimes pirated software includes harmful software, which damages computers or facilitates hackers' easy access to computers.

In contrast, licensed Windows includes a free anti-virus that will securely protect your computers and will be renewed periodically.

Use of licensed programs is even more beneficial for organizations that utilize many computers and special software. They can, for instance, benefit from support and assistance of qualified specialists of Microsoft, whenever needed.

“Licensing is necessary not only for protecting copyrights of a producer for it to receive income but also for consumers to be more protected. When an organization is using illegal software and something goes wrong in the system, they have to try to tackle the problem on their own, that puts information owned by the company concerned at risk. In case of licensed programs, there is a high level of Microsoft’s support which is quite a comfort for a company’s IT department. Final decision whether to buy licensed programs is made by a company’s management; Although IT department should justify advantages of legal software” – the independent expert explains.

UGT has been an official partner of Microsoft Corporation in Georgia since 2002. UGT is selling licenses of Microsoft’s programs in Georgia according to a specially developed scheme proven around the world. UGT’s clients are major commercial organizations and state entities. According to UGT’s license sales specialist Nugzar Chachiasvili, 2010-2011 was quite fruitful since several major state entities and private organizations

სახელმწიფო სტრუქტურამ და კერძო ორგანიზაციამ. ტენდენცია კვლავ გრძელდება, რაც მომავალი წლის სტატისტიკურ კვლევებში დადებითად აისახება.

„მსხვილი კლიენტებისათვის მაიკროსოფტის პროგრამების ლიცენზირების ფასები ევროპასთან შედარებით 23%-ით დაბალია. გარდა ამისა, მაიკროსოფტის ადგილობრივი ოფისიც სერიოზულ ფასდაკლებებს აკეთებს. თუ გვინდა, რომ განვითარებულ ქვეყნებს მივუახლოვდეთ, ყველა სფეროსთან ერთად ინფორმაციული ტექნოლოგიების სფეროშიც უნდა დავიცვათ კანონი,“ – აცხადებს ჭაჭიაშვილი.

სიტუაციის მნიშვნელოვნად გაუმჯობესებას ელოდება ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრის „საქპატენტი“ თავმჯდომარე ირაკლი ღვალაძე. მისი თქმით, გალიცენზირების პროცესი სახელმწიფო სტრუქტურებსა და კერძო კომპანიებში შეუქცევადად მიმდინარეობს და 3-4 წელიწადში საქართველოში არალიცენზირებული სოფტების გამოყენების ფაქტები მინიმუმამდე შემცირდება. საქპატენტი აქტიურად თანამშრომლობს, როგორც კორპორაცია „მაიკროსოფტის“ ადგილობრივ ოფისთან, ასევე BSA-სთან. ირაკლი ღვალაძის განცხადებით, კომპიუტერული პროგრამების მეკობრეობასთან ბრძოლაში მნიშვნელოვანი ადგილი საინფორმაციო კამპანიას უჭირავს და როგორც პრაქტიკამ აჩვენა, ეს შედეგიანია.

„პირველ ეტაპზე სახელმწიფომ აქცენტი გააკეთა ინფორმაციის მინოდებაზე და არა სადამსჯელო ღონისძიებებზე. მომხმარებლებს ვუხსნით თუ რატომ უნდა აირჩიონ ლეგალური სოფტი და რა საფრთხეს უქმნის მათ არალეგალური პროგრამების გამოყენება. ჩვენ გავმართეთ შეხვედრები საზოგადოების ფართო წრეებთან, დავუკავშირდით ბიზნესმენებს და კომპანიებს, რამაც შედეგი გამოიღო. მაგალითად, საბანკო სფეროში უკვე ბევრი ბანკი მთლიანად გალიცენზირდა, დანარჩენები კი პროცესში არიან. ასევე, გაგებით შეხვდნენ ამ საკითხს სადაზღვევო და ფარმაცევტული კომპანიებიც. გალიცენზირების პროცესი აქტიურად მიმდინარეობს სახელმწიფო სტრუქტურებში, სადაც ძალიან მნიშვნელოვანია უსაფრთხოება,“ – აცხადებს ირაკლი ღვალაძე.

საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება და მისთვის საჭირო ინფორმაციის მინოდება მაიკროსოფტისა და BSA-ისთვისაც პრიორიტეტულია. ამ მიზნით, მუდმივად მიმდინარეობს საინფორმაციო კამპანიები და მედიაში შესაბამისი თემის ლობირება. იურისტ ირაკლი გვილიას ინფორმაციით, საქართველოში მოქმედი საცალო ვაჭრობის ბევრი მაღაზია მომხმარებელზე ყიდის კომპიუტერებს, სადაც არალიცენზირებული პროგრამებია ჩანერილი. ზოგიერთმა მათგანმა, იურიდიული კომპანიის გაფრთხილების საფუძველზე, მსგავსი პრაქტიკა შეწყვიტა, თუმცა ბევრი ცნობილი მაღაზია კვლავ აგრძელებს ამგვარ საქმიანობას. უახლოეს ხანებში მათ წინააღმდეგ BLC-ის იურისტები სასამართლოში სარჩელებს შეიტანენ და მაიკროსოფტის საავტორო უფლებების დაცვა იქ გაგრძელდება.

acquired software licenses that is a continuing trend and will reflect positively on statistical researches of the following year.

“Costs of Microsoft’s program licensing for major clients is 23% lower than in Europe. Further, local office of Microsoft offers great discounts. If we want to catch up to developed countries, we should comply with law in the IT field as well” – says Mr. Chachiasvili.

Chairman of the National Intellectual Property Center “Sakpatenti” Irakli Ghvaladze expects significant improvements in the future. He believes that the ongoing process of licensing at state entities and private companies is irreversible and the use of pirated software will be reduced to minimum in Georgia in 3-4 years. Sakpatenti actively collaborates both with the local office of Microsoft Corporation as well as with the BSA. According to Irakli Ghvaladze, awareness campaigns play important part in combating software piracy and practice has illustrated that this is an effective approach.

“During the first stage the state focused on raising awareness as opposed to punitive measures. We explained to consumers why they should choose legal software and risks of using illegal software. We held meetings with broad circles, contacted businessmen and companies, which turned out to be successful. For instance, a number of banks in banking sector are practicing the use of licensed programs; remaining banks are getting there. Further, insurance and pharmaceutical companies were very understanding about the issue. The process is actively ongoing in state agencies, where security is very important,“ – says Irakli Ghvaladze.

„არალეგალური კომპიუტერული პროგრამების გამოყენებით ირღვევა კანონი და ილახება მწარმოებელი კომპანიის საავტორო უფლებები. გარდა ამისა, კვლევები, სადაც ეს სტატისტიკა აღირიცხება მნიშვნელოვანია უცხოელი ინვესტორებისათვის. ისინი ნამდვილად აქცევენ ყურადღებას დაცულია თუ არა სათანადოდ ქვეყანაში ინტელექტუალური საკუთრების უფლება. ამიტომ, ეს საკითხი სახელმწიფომ პრიორიტეტულად უნდა გამოაცხადოს. სახელმწიფოს ჩარევის გარეშე ამ სტატისტიკის გაუმჯობესება გაგვიჭირდება,” – აცხადებს იურისტი ირაკლი გვილია.

მისი თქმით, მსხვილი რითეილერების გარდა, რომლებიც არალიცენზირებული პროგრამებით აღჭურვილ კომპიუტერებს ყიდიან, სერიოზულ პრობლემას წარმოადგენენ ის კერძო პირებიც, რომლებიც 10-20 ლარის საფასურად მომხმარებელს ნებისმიერი პროგრამის ჩანერას სთავაზობენ. ასეთი კომპიუტერული მომსახურება საკმაოდ გავრცელებულია მოსახლეობაში. სამწუხაროდ, ცოტამ თუ იცის, რომ მათი კომპიუტერები იაფად ჩანერილი არალიცენზირებული პროგრამებითაა სავსე.

ექსპერტ გიგა უმეკაშვილის ინფორმაციით, ე.წ. გატყევილი ანუ მოპარული კომპიუტერული პროგრამები თავიდან საქართველოში ძირითადად რუსეთიდან გავრცელდა. ინტერნეტში ყველასათვის ხელმისაწვდომია ვებგვერდები, საიდანაც მსგავსი პროგრამების ჩამოტვირთვა და შემდეგ გამოყენება ან გაყიდვა არის შესაძლებელი. ექსპერტის აზრით, არალეგალური სოფტების გავრცელებასთან ბრძოლა მნიშვნელოვანია, თუმცა ამ ბრძოლაში გასათვალისწინებელია მომხმარებელთა ინტერესები. მისი თქმით, ვინაიდან კომპიუტერიზაცია დღეს სახელმწიფოს პრიორიტეტად არის აღიარებული, რიგით მომხმარებელს ლიცენზირებული პროგრამების ხელმისაწვდომ ფასად შექმნის საშუალებაც უნდა მიეცეს.

Raising public awareness and providing it with needed information is one of Microsoft’s and BSA’s priorities. To this end, awareness campaigns and lobbying of relevant topics in media is ongoing permanently. According to lawyer Irakli Gvilia, many retail shops in Georgia sell computers with illegal software. Some abandoned the practice after they received a warning from the legal company; although, a number of well-known shops continue the practice. Lawyers of BLC will soon file appeals against such companies and continue to protect Microsoft’s copyrights in court.

“Use of illegal software violates law and copyrights of the company concerned. Further, researches that illustrate statistics are important for foreign investors. They definitely pay attention to IPR practice in the country. Therefore, IPR protection should become one of the government’s priorities. Without government’s involvement it would be difficult for us to improve the statistics,” – notes Irakli Gvilia, a lawyer.

According to him, in addition to major retailers that sell computers with illegal software, another serious issue of concern is individuals that offer software installation for mere GEL 10-20. This service is sufficiently widespread in population. Unfortunately, only a small part of the population knows that their computers are full of cheaply-installed illegal software.

According to expert Giga Umekashvili’s information the so-called cracked and stolen software was first spread to Georgia mostly from Russia. Web-sites where pirated software can be downloaded for using or selling are widely available on the Internet. Mr. Umekashvili believes that it is important to combat illegal software; however, interests of consumers must also be taken into account. He says that since computerization is currently one of the government’s priorities, average consumers should be able to buy licensed software at affordable prices.

საავტორო უფლება

საავტორო უფლება ვრცელდება მეცნიერების, ლიტერატურისა და ხელოვნების ნაწარმოებზე, რომელიც წარმოადგენს ინტელექტუალურ-შემოქმედებითი საქმიანობის შედეგს, საავტორო უფლება ნაწარმოებზე წარმოიშობა მათი შექმნის მომენტიდან. ავტორს ან საავტორო უფლების სხვა მფლობელს უფლება აქვს, ნაწარმოების ორიგინალის ან ასლის დეპონირება განახორციელოს საქპატენტში. დეპონირების დამადასტურებელ მოწმობაში მითითებული პირი მიიჩნევა ნაწარმოების ავტორად/საავტორო უფლების მფლობელად, თუ არ არსებობს საწინააღმდეგო დასაბუთება.

COPYRIGHT

Copyright shall apply to scientific, literary and artistic works which are the result of the intellectual and creative activity. Copyright is commenced upon their creation. The author or other copyright owner may deposit the original or a copy of a work with SAKPATENTI. Person indicated in a Deposition Certificate shall be deemed to be the author of the work, unless otherwise proved.

პატენტონებულის გვერდი PATENT ATTORNEY'S PAGE

პატენტონებულის – მნიშვნელოვანი პირი ინტელექტუალური საკუთრების დაცვაში

PATENT ATTORNEY – AN IMPORTANT PERSON IN IPR PROTECTION

შალვა გვარამაძე
SHALVA GVARAMADZE

საქართველოს საპატენტო უწყების ჩამოყალიბებიდან გავიდა 20 წელი – არც თუ ისე დიდი ხანი, თუმცა ეს დრო ერთი თაობის სამსახურებრივი საქმიანობის არსებით ნაწილს მოიცავს. დღეს უწყებაში წარმატებით მიმდინარეობს სპეციალისტთა ახალი თაობით ჩანაცვლება, რაც განვითარების ბუნებრივი პროცესია. მისასაღმებელი და იმედის მომცემია ახალგაზრდების გამოჩენა პატენტონებულთა რიგებშიც.

ბევრი თქმულა და დანერგა საქპატენტის შესახებ. საამაყო იმის აღნიშვნა, რომ საბჭოთა კავშირის დაშლის შედეგად, ახლანდარმოქმნილ სახელმწიფოთა შორის საქართველო იმთავითვე ლიდერობდა ინტელექტუალური საკუთრების სამართლებრივი დაცვისთვის საჭირო ქმედებების განხორციელებაში. მისასაღმებელია ისიც, რომ საქპატენტის ახალგაზრდა ხელმძღვანელთა გუნდი უფრო ენერგიულად და საფუძვლიანად განაგრძობს წინა თაობის მიერ კარგად დაწყებულ საქმეს. ალბათ, დადგა დრო ვისაუბროთ საქართველოს პატენტონებულთა ინსტიტუტის შესახებაც, რადგან მის შესახებ უფრო ნაკლებადაა თქმული და დანერგილი. თუმცა, პატენტონებულთა აქტიური და მაღალპროფესიული საქმიანობის გარეშე შეუძლებელი იქნებოდა საუბარი საქართველოში ინტელექტუალური საკუთრების დაცვის სფეროში მიღწეულ წარმატებებზე.

ინტელექტუალურ საკუთრებას ქმნის შემოქმედი ადამიანი. ამ საკუთრების დაცვა ხდება გარკვეული სავალდებულო პროცედურების გავლის შედეგად, რომელსაც, უმეტესწილად, ასრულებენ გამომგონებელთა უფლებამონაცვლე კომპანიები. ასევე, ინტელექტუალური საკუთრების სხვა ობიექტებზეც განმცხადებლებად, უმეტეს

It has been twenty years since the opening of the patent agency in Georgia. It hasn't been that long, but this period covers an essential part of one generation's work. The process of substituting specialists within the agency with new generation has already commenced and has been ongoing successfully. It is a natural process for development. We welcome joining of young patent attorneys among patent attorneys, which is quite promising. A lot has been said and written about Sakpatenti. I am honored to note that among the states formed after the collapse of the USSR, it was Georgia that spearheaded the process of implementing actions necessary to protect IPR. We also welcome the fact that the team of young leaders at Sakpatenti thoroughly and energetically continue with the work well-started by previous generation. It is now time to touch upon the institute of patent attorney in Georgia since not much has been said or written about it, despite the fact that an active and highly-professional work of patent attorneys has played an integral part in achieving success in the field of IPR protection in Georgia.

Publisher has allocated a separate page for patent attorneys in this magazine. Intellectual property is produced by a creative person and protected through certain compulsory procedures usually fulfilled by companies that are assignees of inventors. Further, most applicants that file for IPR are companies. Intellectual properties are registered by a patent agency pursuant to applicable law and instructions. Although national laws have been harmonized with international standards, Georgia still has some individual characteristics. There is a need for a link connecting an inventor, an applicant on the one hand and a patent agency on the other. This is when a patent attorney comes in. It is undeniable that patent attorneys are actively involved

შემთხვევაში, გამოდიან კომპანიები. საპატენტო უწყება ახდენს უფლებების რეგისტრაციას ამ სფეროში მოქმედი კანონებისა და ინსტრუქციების მოთხოვნათა გათვალისწინებით. მიუხედავად კანონმდებლობის საერთაშორისო ჰარმონიზაციისა, საქართველოსაც გააჩნია კონკრეტული ქვეყნისათვის დამახასიათებელი სპეციფიკა. ჩნდება აუცილებლობა დამაკავშირებელი რგოლისა, ერთი მხრივ, გამომგონებლებს, განმცხადებლებსა და, მეორე მხრივ, საპატენტო უწყებას შორის. აი, სწორედ აქ იჩენს თავს პატენტრწმუნებულთა პროფესიონალური ქმედებები. უდავო მოსაზრებად მიგვაჩნია ის, რომ შემოქმედებითა, განმცხადებელთა, ინტელექტუალური საკუთრების მფლობელთა, საპატენტო უწყებასთან ერთად პატენტრწმუნებულებიც აქტიურად არიან ჩართული ნებისმიერი ქვეყნის შიგნით ინტელექტუალური საკუთრების დაცვის მაღალი დონის უზრუნველყოფაში. ამ მხრივ, არც საქართველო წარმოადგენს გამონაკლისს.

ამ ჟურნალში გამომცემელმა პატენტრწმუნებულებს ცალკე გვერდი დაუთმო. ჩემთვის დიდი პატივია ამ გზანათელ ჟურნალში პატენტრწმუნებულის გვერდის გახსნა. ვიმედოვნებ, რომ გვერდის მომდევნო გამოცემები, სხვა სიკეთესთან ერთად, დაეხმარება ახალგაზრდა პატენტრწმუნებულებს მათი პროფესიული საქმიანობის განვითარება-დახვეწასა და უფრო მაღალ დონეზე აყვანაში.

საქპატენტთან ერთად, საქართველოს პირველ პატენტრწმუნებულთა მცირერიცხოვან გუნდსაც იუბილე უახლოვდება. 2013 წლის იანვარში 20 წელი შესრულდება მათი წევრების რეგისტრაციის დღიდან. იუბილეზე იუბილარის საქმეებზეა მიღებული საუბარი. უადგილო არ იქნებოდა ცოტა ისტორიის გახსენებაც.

1990 წელს, საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლის დასკვნით ეტაპზე, მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების სამინისტროს ინიციატივით, ჩამოყალიბდა სამუშაო ჯგუფი პატენტმცოდნეებისა და სამოქალაქო სამართლის სპეციალისტებისაგან სამრეწველო საკუთრების ობიექტების შესახებ კანონპროექტების მოსამზადებლად. ჯგუფს ხელმძღვანელობდა სამოქალაქო სამართლის ცნობილი სწავლული, პროფესორი სერგო ჯორბენაძე. ჯგუფი იკრიბებოდა კვირაში ერთხელ მაინც. ჯგუფის აქტიური წევრები, ამ სტრიქონების ავტორთან ერთად, იყვნენ ბატონი დავით ძამუკაშვილი, ქალბატონი ირმა ქავთარაძე, ბატონები გივი სიბაშვილი, სანდრო მიქაძე, ან განსვენებული ბატონები ნოდარ ხუციშვილი, ალიმ ტენიშვილი და სხვები. ჯგუფის წევრთა ერთი ნაწილი პრაქტიკოს პატენტმცოდნეებს წარმოადგენდა, რის გამოც შედარებით მეტი დრო დაეთმო საპატენტო კანონის პროექტის დებულებებზე მუშაობას. ცხარე კამათი გაიმართა იმაზე, თუ მსოფლიოში გავრცელებული საპატენტო სისტემებიდან რომელი უნდა შეგვერჩია საქართველოსთვის. ერთი ნაწილი, რომელსაც ამ სტრიქონების ავტორიც მიეკუთვნება, ფიქრობდა, რომ საქართველოსთვის უმჯობე-

in ensuring high national standards of IPR together with creators, applicants, intellectual property owners and patent agencies in many countries and Georgia is no exception. It is a great honor for me to open the patent attorneys' page in this magazine with bright prospects ahead. I remain hopeful that future editions of this page will help young patent attorneys further develop, improve their professional work and reach higher levels of professionalism.

The small team of first patent attorneys of Georgia has an upcoming anniversary, since the very first members of the team were registered 20 years ago on January 20. As on birthdays it is common to reminisce about works of a person celebrating anniversary, let me recall some history.

In 1990, during a decisive period of Georgia's fight for independence, under the initiative of the Ministry of Science and Technologies, a working group of patent and civil law specialists was created to prepare draft laws on objects of industrial property, spearheaded by a prominent scholar Prof. Sergo Jorbenadze. The group met at least once a week and its active member's including me, Mr. Davit Dzamu-kashvili, Ms. Irma Kavtaradze, Mr. Givi Sibashvili, Mr. Sandro Mikadze and the now-deceased Mr. Nodar Khutsishvili, Mr. Alim Tenishev and others. Some members of the team were practicing patent specialists and therefore, the group spent more time working on the patent law draft. Heated debates were held on an issue which patent system should be chosen for Georgia. Some of the team members, including me, believed that the system of issuing patents based on applications filed would have been more suitable for Georgia. This system envisages examining of whether formal drafting requirements are met and issuing subsequent patent without looking into whether patentability criteria are fulfilled. The key advantage of the system is that it does not require a large-sized patent agency and therefore, it can do without inviting highly-qualified specialists of vari-

სი იქნებოდა შემოღებულიყო პატენტების გაცემის საგან-
ნაცხადო სისტემა, რომელიც გულისხმობს საპატენტო
განაცხადის შემონმებას მხოლოდ ფორმალობებზე და,
შედეგად, პატენტი გაიცემა პატენტუნარიანობის კრიტე-
რიუმების მოთხოვნებზე შემონმების გარეშე. ამ სისტემის
უპირატესობა მდგომარეობს პირველ რიგში, საპატენტო
უნყების თანამშრომელთა მცირერიცხოვნობაში, რაც
განპირობებული იქნება ტექნიკის მრავალი დარგის მალ-
ალკვალიფიციური სპეციალისტების მონვევისაგან თავის
არიდებით. ჯგუფის მეორე ნაწილი ემხრობოდა საბჭოთა
კავშირში მოქმედი საპატენტო ექსპერტიზის ფორმის
შენარჩუნებას, ანუ პატენტის გაცემას პატენტუნარი-
ანობის ყველა კრიტერიუმის მოთხოვნათა შემონმების
საფუძველზე. ამ ორი საპირისპირო თვალსაზრისიდან,
კომპრომისის სახით, არჩევანი შეჩერდა პატენტის გაცე-
მის ე.წ. ფრანგულ სისტემაზე, რაც გულისხმობს მხოლოდ
რელევანტური დოკუმენტების ძიების ჩატარებას და
გამოგონების შემონმებას სიახლეზე. ჩემი აზრით, გასულ-
მა 20-მა წელმა აჩვენა, რომ არჩევანი არც თუ ისე საუკე-
თესო გაკეთდა და კვლავ საფიქრელია, რომ ისეთ პატარა
ქვეყანაში, როგორც საქართველოა, უმჯობესია პატ-
ენტი გაიცეს სავარაუდო გამოგონების არსებით ნაწილში
შემონმების გარეშე.

სასაქონლო ნიშნების შესახებ კანონის პროექტი,
რომელზეც ძირითადად მუშაობდნენ პროფესორი სერ-
გო ჯორბენაძე, დავით ძამუკაშვილი და ირმა ქავთარაძე
მთლიანად იქნა მოწონებული ჯგუფის მიერ. აღსანიშნა-
ვია, რომ აღნიშნული კანონპროექტების დებულებების
დიდი ნაწილი შენარჩუნებულია ამჟამად მოქმედ კანონებ-
შიც.

დამკვეთის მიერ მოწონებული საპატენტო კანონის
პროექტი ცენტრალურ პრესაში გამოქვეყნდა იმ შავბედით
დღეს, როდესაც რუსთაველის გამზირზე ქვემეხების
პირველი გასროლის ხმა გაისმა. ეს იყო 1991 წლის 22 დე-
კემბერს. ვის ეცალა მაშინ კანონპროექტების სახალხოდ
განსახილველად. და მაინც, 1992 წლის მარტში მთავრო-
ბის დადგენილებებით კანონპროექტებს იურიდიული
ძალა მიენიჭათ. სამუშაო ჯგუფის წევრების ერთი ნაწილი
უნყებაში დასაქმდა, მეორე ნაწილმა კი ქართველი პატ-
ენტმცოდნეებისათვის სრულიად ახალი სახის საქმიანო-
ბას მოჰკიდა ხელი. ისინი დარეგისტრირდნენ პატენტრნ-
მუნებულეზად 1993 წლის დასაწყისში ისე, რომ ნაკლებად
ჰქონდათ წარმოდგენილი აღებული პასუხისმგებლობის
სიძიმე. ამას წინ უძღოდა საბჭოთა კავშირის დაშლა
დე-იურე. მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის კომპანიები ცდი-
ლობდნენ ყოფილი სსრკ-ს სივრცეში შეენარჩუნებინათ
უფლებები თავიანთ პატენტებზე და სასაქონლო ნიშ-
ნებზე. მათ არ შეჰქმნოდათ სიძნელეები ბალტიისპირეთის
ქვეყნებში, რუსეთში, უკრაინაში. პრობლემატური გახდა
საქართველო. შიდა შეიარაღებულმა დაპირისპირებამ,
მოშლილმა ინფრასტრუქტურამ, კომუნიკაციის საშუ-
ალებების არარსებობამ განაპირობა ის, რომ უცხოური

ous fields of technology. Rest of the group supported
the patent examination system, common in the Soviet
Union, i.e. issuance of patent after examining whether
all criteria's of patentability are met. The group found
a compromise between the two opposing opinions and
chose the so-called French patent system meaning that
only relevant documents will be examined as well as
whether it meets a criteria of novelty. Last twenty years
have illustrated that the choice made was not one of the
best and we still have to think about whether it would
be more convenient for a small country like Georgia to
issue patents without examining substantial part of a
possible invention.

**A CERTIFIED PATENT ATTORNEY WHO
IS KNOWLEDGEABLE IN THE FIELD OF
IPR MUST, FIRST, FOCUS ON MASTER-
ING THE ART OF CORRESPONDING AND
TALKING TO A CLIENT.**

The draft law largely prepared by Prof. Sergo Jor-
benadze, Davit Dzamukashvili and Irma Kavtaradze was
approved by absolute majority of the working group. It
is noteworthy that most of the legal provisions devel-
oped by the group are still maintained in existing laws.

The draft patent law approved by the client was
promulgated by central press on December 22, 1991,
the ill-fated day when first shots were fired on Rustaveli
Avenue, so everyone was too busy for public discussion
of the drafts. Nevertheless, the draft laws came into
legal force under the resolutions of the Government of
Georgia in March 1992. Some of the team members
were employed in the agency while others started do-
ing a job that was completely new for Georgian patent
specialists. They were registered as patent attorneys
in 1993 without realizing the burden of responsibilities
they had assumed.

It was preceded by de-jure collapse of the Soviet
Union. A number of companies throughout the world
were trying to keep rights to their patents and trade-
marks in former USSR. In this respect, they had no
difficulties in the Baltic countries, Russia and Ukraine,
unlike Georgia. Armed conflict, destroyed infrastruc-
ture and absence of means for communication made
it impossible for foreign companies to contact Georgia
and as a result, applications to be filed in Georgia ac-
cumulated in thousands in intermediary companies in
Moscow, Helsinki, Munich, Geneva, Riga and other for-
eign cities. We used old telex machine in the Institute
of Cybernetics to communicate with foreign countries.
You have first to type the whole text on a perforated
paper and then send it for transmission. You can eas-
ily imagine the number of mistakes made in typing.
The telex machine was used by several competing pat-
ent attorneys. I'd like to say a few words about the
healthy, collegial and goodwill relations initially formed
between patent attorneys in Georgia. A group of patent
attorneys left for Florida, U.S. in 1995 to participate

კომპანიები ვერ უკავშირდებოდნენ საქართველოს და შედეგად საქართველოში შესატანი ათასობით განაცხადი დაგროვდა შუამავალ კომპანიებში მოსკოვში, პელსინკში, მიუნხენში, ჟენევაში, რიგასა და სხვა ქალაქებში. უცხო ქვეყნებთან დასაკავშირებლად ვიყენებდით კიბერნეტიკის ინსტიტუტში არსებულ ძველი მოდელის ტელექსს, რომელზეც ჯერ უნდა აკრიფო სრული ტექსტის პერფორირებული ფირი და მერე ის გაუშვა გადასაცემად. ადვილი წარმოსადგენია თუ რამდენ შეცდომას ვუშვებდით ტექსტში. ამ ტელექსით რამდენიმე კონკურენტი პატენტრწმუნებული ვსარგებლობდით.

აქვე, მინდა ორი სიტყვით შევჩერდე საქართველოს პატენტრწმუნებულებს შორის იმთავითვე ჩამოყალიბებულ ჯანსაღ, კოლეგიალურ და კეთილმოსურნე ურთიერთობებზე. 1995 წელს პატენტრწმუნებულთა ერთი ჯგუფი გავემგზავრეთ ფლორიდაში სასაქონლო ნიშნების შესახებ კონფერენციაზე. მეზობელი ქვეყნების პატენტრწმუნებულთა დიდი გაკვირვება გამოიწვია ჩვენმა მეგობრულმა ურთიერთობამ. მათგან განსხვავებით, ჩვენ კონკურენციის გამო, ერთმანეთს კვანტს კი არ ვუდებდით, არამედ ერთობლივი ძალისხმევით ვფიქრობდით საერთო პრობლემების გადაჭრაზე. ვფიქრობ, ეს ტრადიცია შენარჩუნებული იქნება მომავალშიც.

მიუხედავად სიძნელებისა, ასე თუ ისე გავართვით თავი ყოფილ საბჭოთა კავშირში მოქმედი დამცავი

in a conference on trademarks. Patent attorneys from neighboring countries were quite surprised by relationships that we had as unlike our foreign colleagues we didn't sabotage each other but rather, tried to find joint solution to common problems, the tradition that hopefully will be maintained in the future.

Despite the difficulties, we somehow managed to file new applications in Sakpatenti based on previous patent documents that existed in the Soviet Union. Preparing and filing of applications required frequent correspondence with patent attorneys and specialists from foreign companies. Without any previous preparation, we got engaged in correspondence whose language, style and form had been evolving for over the years in leading countries of the world. This is when real challenges in patent attorney's work began. We had to learn quickly Basic English, master traditional forms of correspondence. Those who managed to cope with the difficulties are still actively practicing.

I'd like to share my experience with young professionals and beginners on what to pay attention to in order to ensure that their work is successful. A certified patent attorney who is knowledgeable in the field of IPR must, first, focus on mastering the art of corresponding and talking to a client. It is my experience that correspondence with client takes up majority of time and conducting the correspondence in correct manner greatly determines length of further commercial or business relations with the client.

დოკუმენტების საფუძველზე ახალი განაცხადების შეტანას საქპატენტში. განაცხადების მომზადება-შეტანამ მოითხოვა ინტენსიური მიმონერა პატენტრწმუნებულებსა და უცხო კომპანიების სპეციალისტებს შორის. ჩვენ სათანადო მომზადების გარეშე ჩავერთეთ მიმონერაში, რომლის ენა, სტილი და ფორმა ყალიბდებოდა წამყვან ქვეყნებში მრავალი წლის განმავლობაში. სწორედ აქედან დაიწყო პატენტრწმუნებულების საქმიანობაში სიძნელეები. ჩქარი ტემპით გვინევდა ინგლისური ენის მინიმალურ დონეზე დაუფლება, მიმონერის ტრადიციული ფორმების ათვისება. ვინც გაართვა თავი ამ სიძნელეებს, ის ახლაც აქტიურად ფუნქციონირებს.

მსურს გავუზიარო ჩვენი გამოცდილება დამწყებ პატენტრწმუნებულებს, იმაზე, თუ რას უნდა მიაქციონ ყურადღება თავიანთი საქმიანობის წარმატების უზრუნველსაყოფად. პატენტრწმუნებულმა, რომელმაც გაიარა ატესტაცია, ანუ გამოავლინა გარკვეული ცოდნა ინტელექტუალური საკუთრების დაცვის სფეროში, პირველ რიგში, უნდა იფიქროს კლიენტთან მიმონერისა თუ საუბრის წარმართვის ხელოვნების დაუფლებაზე. ჩემი გამოცდილებიდან გამომდინარე, შემიძლია აღვნიშნო, რომ კლიენტთან მიმონერას საკმაოდ დიდი დრო მიაქვს და მისი კორექტული წარმართვა მეტწილად უზრუნველყოფს კლიენტთან შემდგომი საქმიანი ურთიერთობის ხანგრძლივობას.

ჩემი საქმიანობის პირველ წლებში ყურადღება მივაქციე უცხოელი კოლეგების მხრიდან თხოვნის მოკლედ, რამდენიმე წინადადებაში გამოთქმის გასაოცარ ხელოვნებას. უცხოელი არ გისაყვედურებს. ის უპირატესობას ანიჭებს ფრაზებს – „ჩვენ არ ვიზიარებთ მოსაზრებას“, „გთხოვთ იმოქმედოთ შემდეგნაირად“. იგივე ეტიკეტის დაცვა მოითხოვება პატენტრწმუნებულისაგან. თუ ეს ასე არ მოხდა, მაშინ, ხშირ შემთხვევაში, კლიენტის „დაკარგვა“ გარანტირებულია.

მეორე მნიშვნელოვანი მომენტია კლიენტის მოთხოვნაზე პასუხის დროულად გაცემა. თუ კლიენტი არ ითხოვს გარკვეულ ვადაში წერილზე პასუხის გაცემას, მაშინაც კი სასურველია პასუხის გაგზავნა არ გადააცილოს 2-3 სამუშაო დღეს. დროული, მოკლე და სრული პასუხი წარმატების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საფუძველია.

მესამე, არსებითია, რომ პასუხი არ უნდა შეიცავდეს არაფერს ზედმეტს იმის გარდა, რაც მოითხოვება წერილით, რომელსაც ვპასუხობთ. პასუხი უნდა იყოს გაცემული ყველა შეკითხვაზე და ის უნდა იყოს არა შემოვლითი, არამედ პირდაპირი.

ჩვენს პროფესიაში არ არის მიღებული ზოგადი და ბუნდოვანი საუბარი რაიმე პრობლემაზე. ამიტომაც, რომ წერილების მნიშვნელოვანი ნაწილი ერთგვერდიანია.

პროფესიული წარმატება მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული, აგრეთვე, პირადი კონტაქტების დამყარებაზე კოლეგებთან და ინტელექტუალური საკუთრების მფლო-

„Marlboro“-ს საქმემ დაამტკიცა, რომ ქვეყანაში საომარი მდგომარეობის მიუხედავად მაინც ხერხდებოდა ინტელექტუალური საკუთრების დაცვა.

„Marlboro’s“ case approved that despite the ongoing warfare IPR was still protected in the country.

In the first years of my work as a patent attorney, I paid particular attention to the amazing ability of my foreign colleagues to express their opinion in a concise manner, in several sentences. A foreigner never expresses disapproval but rather, uses phrases like “we don’t share this opinion”, “we kindly ask you to act the following way”. Patent attorneys must follow similar etiquette; otherwise, you are bound to “loose” customers.

It is equally important to respond to client’s inquiries in a timely manner. If a client is not asking for a response within a certain period of time, it is advisable to reply in 2-3 business days. Timely, concise and full answer is the key to success.

Another important thing is making sure that a reply letter does not contain any unnecessary information but a response to inquiry. We must address all questions in a direct rather than a roundabout way.

Talking around a problem or addressing it vaguely is unacceptable in our profession. Therefore, most of the letters are only a page long.

Professional success greatly depends on maintaining close personal contacts and networking with colleagues and relevant representatives of companies that own intellectual properties. Regular professional conferences, symposiums and meetings serve the noted purpose. Participation costs are not the smallest but without incurring these costs a patent attorney may

ბელი კომპანიების შესაბამის მოხელეებთან. ამისათვის ენცობა რეგულარულად პროფესიული კონფერენციები, სიმპოზიუმები, შეკრებები. მონაწილეობის ხარჯები არც ისე მცირეა, მაგრამ ამ ხარჯების განევის გარეშე, არც შემოსავალი ექნება პატენტრწმუნებულს.

ჩვენ პირველი შემოსავლის გაჩენისთანავე დროულად ვიზრუნეთ კარგი ორგანიზაციის შექმნაზე. შემდეგ კი, მნიშვნელოვანი ხარჯები გავწიეთ და ამჟამადც ვაგრძელებთ ამას პროფესიულ შეხვედრებზე მონაწილეობის მისაღებად.

კონკურენციის პირობებში მუშაობა ითხოვს ყურადღების მეტ დაძაბვას და ორგანიზებულობას. უყურადღებობა და უპასუხისმგებლობა არა მარტო ჩაკეტავს წარმატების გზას, არამედ უკვე აწყობილ საქმიან ურთიერთობასაც კი მალე დაშლის.

კლიენტთან ურთიერთობის პარალელურად, პატენტრწმუნებულს რეგულარულად უნევს საქმიანი მიმონერა საპატენტო უწყების ექსპერტებთან. ცხადია, რომ ექსპერტთან მიმონერის ფორმაც და შინაარსიც განსხვავდება კლიენტთან მიმონერისაგან, თუმცა, აქაც სასურველია პასუხი ეხებოდეს მხოლოდ იმას, რასაც ითხოვს ექსპერტიზა და თანაც ის უნდა იყოს ჩამოყალიბებული გასაგები ენით, მოკლედ და სრულად.

ამ აუცილებელი რჩევების შემდეგ, მინდა გავიხსენო ჩემი პირველი საქმე სასაქონლო ნიშნების უფლებების დარღვევის აღკვეთის მოთხოვნით. სასაქონლო ნიშნის "Marlboro" მფლობელის მომსახურე პატენტრწმუნებულმა მაცნობა, რომ საქართველოს ბაზარზე გამოჩნდა ფილტრიანი სიგარეტები, რომლის კოლოფის დიზაინი ძალიან ჰგავს "Marlboro"-ს სიგარეტის კოლოფის დიზაინს, ხოლო ნიშნის სიტყვიერი ნაწილია "Marabda". 1994 წელია, თბილისში ჯერ კიდევ შეიარაღებული დაჯგუფებები დაძრწიან. რა გული უნდა გქონდეს კაცს, რომ ასეთ ვითარებაში ეძებო ადგილი, სადაც ხდება სიგარეტ „მარაბდას“ წარმოება. მეგობრების დახმარებით ძებნა მაინც დავიწყე. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ვკარგავდი ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს კლიენტს. მივაგენით კუსტარულ წარმოებას ნაძალადევის რაიონში, ერთ-ერთი გაპარტახებული ფაბრიკის ტერიტორიაზე. ვუხსნით საწარმოს ზედამხედველს, თუ ვინ ვართ ჩვენ და რატომ ვართ მისულები. რატომღაც სიტყვა პატენტრწმუნებული ახალმა ნაცნობებმა უზნის რწმუნებულთან გააიგივეს და დამისვეს შემხვედრი კითხვა – ფორმა რატომ არ გაცვიათო? დაახლოებით ერთსაათიანი საუბარი დამჭირდა იმისათვის, რომ გარკვეულიყვნენ პრობლემაში ჩვენი „მასპინძლები“. მათ დაადასტურეს, რომ შეგნებულად მიამსგავსეს სიგარეტის კოლოფის დიზაინი და დასახელება "Marlboro"-ს კოლოფს და დასახელებას. „თქვენ კი გვეუბნებით, რომ ეს არ არის კანონიერი ქმედებაო...“ – ცხადი იყო, რომ „მარაბდას“ მწარმოებელს ვერც სასამართლოში სარჩელის შეტანის მუქარით

never have any income.

Right after we received our very first income, we bought a good-quality organizational technology. We incurred and continue to incur significant costs for participating in professional networking opportunities.

In view of the competition, we are extra attentive and organized in our work. Lack of attention and responsibility will not only block the way to success but also destroy any business relations that one has already developed.

In addition to working with clients, a patent attorney also has a regular business correspondence with experts of a patent agency.

Clearly, the form and contents of correspondence with experts is different from those with a client; however, it is advisable that a written reply directly addresses inquiry and is formulated in clear and understandable language, fully and concisely.

THERE WERE CERTAIN CHALLENGES IN TRANSFORMING TRADE NAMES IN FORMER SOVIET UNION INTO TRADEMARKS. IN THE SOVIET UNION IT WAS A COMMON PRACTICE THAT FOREIGN TRADE UNIONS AS OPPOSED TO MANUFACTURERS OF GOODS WERE REGISTERED AS TRADEMARK OWNERS.

Following this necessary advice I'd like to recall my first case that involved violation of trademark rights. Patent attorney of owner of the trademark *Marlboro* informed me that certain filter cigarettes appeared on Georgian market with the name of *Marabda* whose design closely resembles to that of *Marlboro*. It was in 1994 when armed groups were still creeping in Tbilisi. Under the circumstances, one must have been truly brave to try and look for a place where *Marabda* cigarettes were produced but I started looking with the help of my friends; otherwise, I would have lost one of my most important clients. We found a place of handmade production of cigarettes in Nadzaladevi district, at the premises of a ruined factory. We started explaining to the production supervisor who we were and why we were there. Our interlocutors somehow assumed that we were district inspectors and asked us why we weren't wearing any uniforms. It took me almost an hour to explain the essence of the problem. On the end, they confirmed that the resemblance was deliberate and they were surprised when we said that their actions were unlawful. It was clear that the producer of *Marabda* would not change his mind even if we threatened to file in court. Therefore, I was trying to think of the way to get anything out of this visit. I had to find a clever way to persuade them in the necessity to meet my request. I also remembered the advice that a German patent attorney, Mr. Alexander

შევაჯვლებინებდით აზრს. ჩემი ფიქრები კი იმით იყო დაკავებული, რომ აქედან „ხელცარიელი“ წასვლა არ შეიძლებოდა. უნდა გამოვძებნო რაიმე გონიერი საშუალება იმისთვის, რომ დავარწმუნო მასპინძლები ჩემი თხოვნის შესრულების აუცილებლობაში. გავიხსენე, აგრეთვე, საქართველოში სტუმრად მყოფი გერმანელი პატენტორმუნებულის ბატონ ალექსანდრე ფიუნერის რჩევა იმასთან დაკავშირებით, რომ პატენტორმუნებული მონოდებულია გამონახოს ყველა ლეგალური თუ ზნეობრივად გამართლებული გზა კლიენტის დავალების შესასრულებლად. ამიტომაცაა, რომ პატენტორმუნებულის საქმიანობა რალაც ნაწილში წააგავს ადვოკატის საქმიანობას. როგორ უნდა მეცნობებინა კლიენტისთვის ის, რომ მე მივაგენი სასაქონლო ნიშანზე უფლების დარღვევით წარმოებულ საქონლის პატრონს და ვერაფრით ვერ მივალნი ამ საქმიანობის აღკვეთას. „მასპინძელმა“ თითქოს შემატყო ყოყმანი და თავისუფალ საუბარში შემოვიდა – მაინც როგორ მოგვაგენითო, ჩვენ საგულდაგულოდ ვმალავთ ჩვენი სანარმოს ადგილსამყოფელსო. რა უნდა მეპასუხა? ვიცრუე და შემხვედრი კითხვა დაუუსვი – თქვენი აზრით მე, არამწველ კაცს სად უნდა შემეტყო სიგარეტ „მარაბდის“ არსებობის შესახებ? – რა თქმა უნდა, მხოლოდ ამერიკის საელჩოსაგან, რადგან საელჩო დაინტერესებულია საქართველოში ამერიკული კომპანიების კუთვნილი ინტელექტუალური საკუთრების ობიექტების სამართლებრივი დაცვის უზრუნველყოფაში. ასეთმა პასუხმა არსებითად შეცვალა მასპინძლების პოზიცია და შედეგად საქართველოს ბაზრიდან მოკლე დროში გაქრა სიგარეტი „მარაბდა“. ეს იყო ჩემი პირველი გამარჯვება და ამით საქართველოს გამარჯვებაც იმ თვალსაზრისით, რომ ქვეყანაში საომარი მდგომარეობის მიუხედავად მაინც ხერხდება ინტელექტუალური საკუთრების დაცვა. ჩემმა უცხოელმა კოლეგებმა კი მხოლოდ ის შეიტყვეს ჩემგან, რომ ახსნა-განმარტებითა მუშაობამ სასურველი შედეგი გამოიღო და ამის შედეგად შეწყდა უფლების დარღვევის ფაქტი. სასიხარულო აღსანიშნავია, რომ მაშინ „Marlboro“-ს “ მფლობელ კომპანიასთან მომსახურე პატენტორმუნებულ ბიუროსთან დღემდე კარგი საქმიანი ურთიერთობები გვაკავშირებს.

საქართველოს პატენტორმუნებულთა უფროს თაობას მოგვიხდა, ასევე, გზების გაკვლევა თბილისის რაიონულ სასამართლოსა და ზემდგომ სასამართლო ინსტანციებში. ადრე, საქმეებს ინტელექტუალური საკუთრების შესახებ დავებზე რაიონული საერთო სასამართლოს მოსამართლეები განიხილავდნენ და, ჩემი აზრით, ისინი საკმაოდ კვალიფიციურ გადაწყვეტილებებსაც იღებდნენ.

მახსენდება ერთი საქმე, რომელიც ეხებოდა შვეიცარიული კომპანიის ინტერესების დაცვას. ეს კომპანია არის მფლობელი სასაქონლო ნიშნისა “Rolex” და მწარმოებელი ამ ნიშნით დაცული ქრონომეტრული ხელსაწყოებისა, მათ შორის მაჯის საათებისა. ერთ-ერთმა კომპანიამ საქპატენტში შეიტანა განაცხადი სასაქონლო ნიშნის

ROLEX

დღეს კომპანია “Rolex” ავრცელებს საქართველოზე ყველა კუთვნილ სასაქონლო ნიშანს, დარწმუნებულია რა მათ საიმედო დაცვაში.

Today company Rolex applies all of its trademarks to Georgia since it has no doubt that its trademarks will be reliably protected.

Furen gave me during his visit to Georgia, telling me that a patent attorney must find any legal or morally justified way possible to fulfill the assignment, which is why the work of a patent attorney somehow resembles to that of a lawyer. How was I supposed to inform my client that although I had found manufacturer of goods produced in violation of the trademark, I could not eliminate the practice? My interlocutor seemed to notice my hesitation and initiated an informal conversation. He said he was surprised we found him since they were carefully hiding their whereabouts. Since I did not know how to respond, I lied saying that the only way that a non-smoker like me could find about *Marabda* cigarettes was from the U.S. Embassy since they were very much interested in legal protection of intellectual property of U.S. companies in Georgia. My response radically changed their position and *Marabda* cigarettes shortly disappeared from the Georgian market. I think this was the first time I won and Georgia won as despite the ongoing warfare IPR was still protected in the country. My foreign colleagues were only informed that the explaining that I did turned out to be successful in terminating violation of IPR.

I am pleased to note here that I still have good working relations with the attorney bureau which served the company that owned *Marlboro*.

Elder generation of Georgian patent attorneys also had to pave the way in Tbilisi District Court and higher instances. Earlier disputes that involved IPR were examined by common law courts which, I believe, delivered rather qualified decisions.

There is one particular case that comes to my mind, involving a Swiss company. The company owns the trademark *Rolex* and produces timekeeping devices protected by the trademark, including watches. A company filed an application in Sakpatenti seeking registration of a trademark *Rolex* for a different type of product, one that was not protected under the trademark rights of the Swedish company. Sakpatenti decided to register the trademark *Rolex* and our client was seeking annulment of the decision.

We filed on behalf of the Swedish company, arguing that our client had a good reputation in Georgia and registration of identical trademark in favor of a

“Rolex” რეგისტრაციის მოთხოვნით სხვა გვარების საქონელზე, ისეთზე რომელზეც არ გააჩნდა დაცვა შვეიცარულ კომპანიას. საქპატენტმა მიიღო გადაწყვეტილება ამ სასაქონლო ნიშნის “Rolex” რეგისტრაციაზე, რისი ბათილად ცნობაც მოისურვა ჩვენმა კლიენტმა – „როლექს ს.ა.“

შვეიცარული კომპანიის სახელით სარჩელი აღიძრა იმ საფუძველზე, რომ ჩვენი მარწმუნებლის სასაქონლო ნიშანი კარგი რეპუტაციით სარგებლობდა საქართველოში და მისი იდენტური სასაქონლო ნიშნის რეგისტრაცია სხვა კომპანიის სახელზე სხვა გვარის საქონელზეც კი მას დაუმსახურებლად შეუქმნიდა კარგ კომერციულ პირობებს. ამასთან, შესაძლებელი იქნებოდა ზიანი მიდგომოდა კომპანიის „როლექს ს.ა.“ კომერციულ ინტერესებსა და მისი ნიშნის რეპუტაციას.

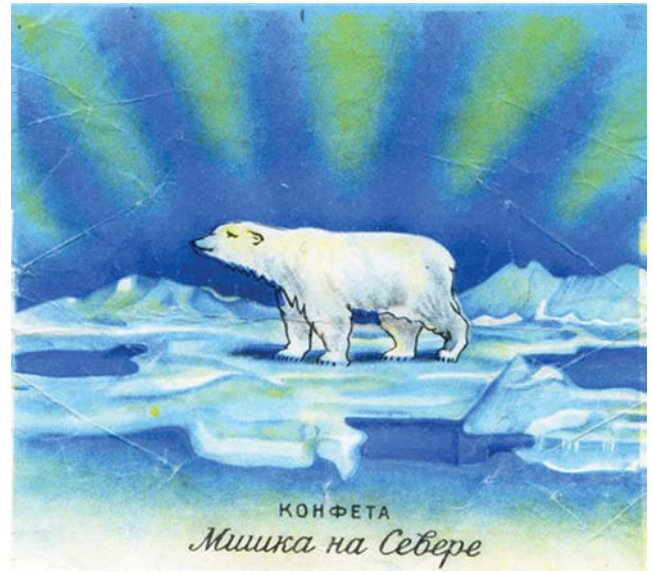
საქმის სირთულე მდგომარეობდა იმაში, რომ გასული საუკუნის 90-იან წლებში მაჯის საათი “Rolex” საქართველოში თითქმის არ იყიდებოდა (მაშინ ჯერ არც ამდენი კონტრაფაქტული როლექსის საათები იყო საქართველოს ბაზარზე) და ამ საათების შესახებ, არც რაიმე არსებითი რეკლამა მიმდინარეობდა საქართველოში. ჩვენ მიერ წარდგენილი იყო მწირი მტკიცებულებები იმისა, რომ სასაქონლო ნიშნის “Rolex” რეკლამირება ხდება მაუწყებელი თუ საკაბელო ტელევიზიის მეშვეობით სხვადასხვა სპორტულ-გასართობი ღონისძიებების ტრანსლირებისას. მონინაალმდევე მხარე დაჟინებით იმეორებდა, რომ მოსარჩელის მიერ არ იყო წარმოდგენილი სათანადო მტკიცებულებები სარჩელის დასაკმაყოფილებლად. და აი, აქ თბილისის ვაკე-საბურთალოს რაიონული სასამართლოს მოსამართლემ გამოიჩინა საოცარი გამბედაობა. გამბედაობას ვარქმევ ამ საქციელს იმიტომ, რომ სადაო სასაქონლო ნიშანზე საქპატენტს უკვე მიღებული ჰქონდა დადებითი გადაწყვეტილება რეგისტრაციაზე და თითქოს მოსამართლეს ეჭვი არ უნდა შეეტანა საქპატენტის ამ გადაწყვეტილების სამართლიანობაში. მოსამართლემ შინაგანი რწმენით მიიჩნია, რომ მაჯის საათები “Rolex” ერთ-ერთი ძვირად ღირებული, ყველაზე მაღალხარისხიანი, მაღალი რეპუტაციის მქონე ნაწარმა მსოფლიოში. შესაბამისად, სასარჩელო მოთხოვნა მიიჩნია საფუძვლიანად და დააკმაყოფილა ის. ამ გადაწყვეტილებით აღფრთოვანებული დარჩა ჩვენი კლიენტი, რაც გამოწვეული იყო არა მხოლოდ თვით გადაწყვეტილების არსით, არამედ მოსამართლის მაღალკვალიფიციურობით და დამოუკიდებლობით. შედეგი კი ისაა, რომ კომპანია “Rolex” ავრცელებს საქართველოზე ყველა კუთვნილ სასაქონლო ნიშანს, დარწმუნებულია რა მათ საიმედო დაცვაში.

გარკვეული სიძნელები წარმოიქმნა ყოფილი საბჭოთა კავშირის სავაჭრო დასახელებების სასაქონლო ნიშნებად ტრანსფორმაციისას. საბჭოთა კავშირში, როგორც წესი, სავაჭრო ნიშნების მფლობელებად რეგისტრირებულნი იყვნენ არა კომპანიები, უშუალოდ საქონლის მწარმოებლები, არამედ საგარეო ვაჭრობაზე

საბჭოთა კავშირში სასაქონლო ნიშანი ვერ ასრულებდა ერთგვაროვანი საქონლის მწარმოებლების განმასხვავებელ ფუნქციას, რადგან ერთი და იმავე სავაჭრო დასახელების საქონელს აწარმოებდა სხვადასხვა ქარხანა თუ ფაბრიკა. ასეთი იყო არყის ცნობილი დასახელება „Столичная“, შოკოლადი „დათუნია“ და სხვა.

In USSR trademarks themselves failed to serve the purpose of differentiating between producers of homogenous goods since the existing practice allowed for production of goods under the same trade name by several different factories or plants. Some of the examples include Столичная (vodka), Датунья (chocolate), etc.

ორიენტირებული გაერთიანებები. თვით სასაქონლო ნიშანი კი, ვერ ასრულებდა ერთგვაროვანი საქონლის მწარმოებლების განმასხვავებელ ფუნქციას, რადგან ერთი და იმავე სავაჭრო დასახელების საქონელს აწარმოებდა სხვადასხვა ქარხანა თუ ფაბრიკა. ასეთი იყო არყის ცნობილი დასახელება “Столичная”, ლუდი „ჟიგულევსკოე“, შოკოლადი „დათუნია“, სიგარეტი „პრიმა“ და სხვა. 90-იან წლებში ამ სავაჭრო დასახელებებზე განსაკუთრებული უფლებების მოპოვების მიზნით სხვადასხვა კომპანიებს შორის გამაღებული ბრძოლა მიმდინარეობდა. გამოვლინდა პრობლემის გადაწყვეტის სამართლებრივი საფუძვლების განსხვავებული მიდგომები. ხშირ შემთხვევაში, ასეთი ნიშნები იმ კომპანიის სახელზე რეგისტრირდებოდა ვინც პირველი შეიტანდა სწორედ გაფორმებულ განაცხადს ახლადწარმოქმნილი ქვეყნის საპატენტო უწყებაში. მერე იწყებოდა დავა სხვა დაინტერესებული კომპანიების მხრიდან. ასეთი დავები მიმდინარეობდა საქართველოშიც. ზოგიერთმა ახლადწარმოქმნილმა ქვეყანამ შეიმუშავა საერთო პრინციპები ყოფილ საბჭოთა კავშირში ცნობილი სასაქონლო ნიშნების სტატუსის შესახებ. ასეთი ქვეყნის მაგალითია თუნდაც რუსეთი. სამწუხაროდ, საქართველოში ვერ მოხერხდა ამ მემკვიდრეობით მიღებული პრობლემის გადაწყვეტის ზოგადი პრინციპების შემუშავება და, ამის გამო, ის დღესაც იჩენს თავს. მაგალითისათვის საკმარისია სამკურნალო პრეპარატების სავაჭრო დასახელებების სტატუსი. საექსპატენტა და ჯანდაცვის სამინისტრომ ერთობლივად შეიმუშავეს იმ დასახელების პრეპარატების ნუსხა, რომლებიც არ ექვემდებარება დაცვას რომელიმე პირისათვის გამოყენებაზე განსაკუთრებული უფლების მინიჭებით. ამ საკითხისადმი ცოტა სხვა მიდგომა არსებობს მეზობელ, ყოფილი საბჭოთა სივრცის ქვეყნებში. ეს პრობლემა აქ არ მომყავს იმ მიზნით, რომ მკითხველს შევთავაზო მისი გადაწყვეტა, არამედ იმიტომ, რომ ნათლად დავანახო მას თანამშრომლობის აუცილებლობა, ერთი მხრივ, სამთავრობო უწყებებსა, როგორც საქართველოს სახელმწიფო ინტერესების დამცველებს, და მეორე მხრივ, პატენტრწმუნებულებსა და ადვოკატებს, როგორც კერძო კომპანიების კომერციული ინტერესების დამცველებს შორის. რაც უფრო ინტენსიური და აქტიური იქნება ასეთი სახის თანამშრომლობა მით უფრო აინეც მსოფლიოს თვალში საქართველოს ავტორიტეტი ინტელექტუალური საკითხების სამართლებრივი დაცვის სფეროში.

ზემოაღნიშნულ მიზანს ემსახურება საქართველოში ინტელექტუალური საკუთრების სამართლებრივი დაცვის ჯგუფი, რომელიც გაერთიანებულია საერთაშორისო ასოციაციაში AIPPI (ფრანგული დასახელების აბრევიატურა), რომელიც ჩამოყალიბდა პარიზის კონვენციის მიღების შემდეგ უმოკლეს ვადებში. ამ ასოციაციის აქტიური წევრები არიან არა მხოლოდ ინტელექტუალური საკითხების დაცვის დარგის ცნობილი სწავლული მკვლე-

different company and for a different type of product would have created undeserved favorable commercial conditions for the company concerned. Further, registration could have harmed commercial interests of the company that owned the trademark Rolex as well as the reputation of the trademark.

The case was challenging as almost no Rolex watches were sold in Georgia in the 90s (neither were counterfeit Rolex watches sold in Georgian market) and the trademark was almost not advertised in Georgia. Evidence submitted by us to prove that the trademark was advertised on broadcast and cable TV during sports and entertainment programs was rather scarce. The respondent insisted that applicant had failed to submit evidence sufficient for granting the claim. Judge of Vake-Saburtalo District Court in Tbilisi showed an amazing courage. His decision was courageous indeed because Sakpatenti had already made the decision in favor of the respondent and it seemed that the judge should not have questioned fairness of the decision. The judge said it was his inner conviction that Rolex watches were one of the most expensive and high-quality watches with a good reputation; therefore, he found the lawsuit grounded and granted the claim. Our client was greatly impressed not only with the decision but also with the highly qualified and independent judge. As a result, company Rolex applies all of its trademarks to Georgia since it has no doubt that its trademarks will be reliably protected.

There were certain challenges in transforming trade names in former Soviet Union into trademarks. In the Soviet Union it was a common practice that foreign trade unions as opposed to manufacturers of goods were registered as trademark owners. Trademarks themselves failed to serve the purpose of differentiating between producers of homogenous goods since the existing practice allowed for production of goods under the same trade name by several different factories or plants. Some of the examples include Столичная (vodka), Zhigulovskoe (beer), Datunia (chocolate), Prima (cigarettes), etc. Different companies were fighting over these trade names in the 90s. There were several different approaches to legal settlement of such disputes. Frequently trade names were registered on first come first served basis – under the name of the company who was the first to file correctly filled application with a newly-established patent agency. It was followed by a dispute that involved other interested companies. Similar disputes also took place in Georgia. Some of the newly created countries, including Russia, elaborated common principles about status of trademarks renown in former USSR. Regrettably, Georgia was not one of those countries that found a solution to the problem inherited and it frequently is the issue nowadays. A good example would be the status of medical drugs: Sakpatenti and the Ministry of Health jointly elaborated the list of drugs that may not be subject to trademark protection. Neighboring post-Soviet countries have a different approach to the issue. When writing about this problem it is not my intention to offer a solution but to illustrate necessity of cooperation be-

ვარები, არამედ ამ საკუთრების მფლობელი კომპანიები, პატენტრწმუნებულები, აგენტები სასაქონლო ნიშნებში. AIPPI ეროვნულ ჯგუფში გაერთიანებით პატენტრწმუნებულებს საშუალება ეძლევათ აქტიურად ჩაერთონ ინტელექტუალური საკუთრების სამართლებრივი დაცვის სფეროში აქტუალური საკითხების გადწყვეტასა და საერთაშორისო ბიუროში მოსაზრებების მიწოდებაში.

ინტელექტუალური საკუთრების სამართლებრივი დაცვის განხორციელება, მისი ინსტიტუციური ჩამოყალიბება და დახვეწა მნიშვნელოვნად დამოკიდებულია ამ სფეროში მოღვაწე სხვადასხვა სექტორის წარმომადგენელთა გაერთიანებასა და მათ ერთობლივ ძალისხმევაზე, რაც საქართველოში ამ საქმიანობის საერთაშორისო სტანდარტების დონეზე აყვანის აუცილებელი წინაპირობაა. სასიხარულოა იმის აღნიშვნა, რომ სწორედ ასეთი მიმართულებით წარმართა საქმიანობა საქპატენტის ახალგაზრდა ხელმძღვანელთა მეტად ენერგიულმა, პრაგმატულად მოაზროვნე და შემოქმედმა გუნდმა. ამის ნათელი დადასტურებაა წინამდებარე ჟურნალის დაარსებაც. სასიხარულო და მისასალმებელია ჟურნალის დამფუძნებელთა ინიციატივა დაეთმოს ცალკე გვერდი ამ თემატურად მრავლის მომტან გამოცემაში პატენტრწმუნებულებს. იმედს გამოვთქვამ, რომ გვერდი არ დარჩება ცარიელი არც ერთ გამოცემაში. აქვე, გამოვთქვამ სურვილს, რომ საზოგადოების დაინტერესებული ნაწილისათვის ხელმისაწვდომი გავხადოთ ინფორმაცია და შეფასებები სააპელაციო პალატასა და სამართლო ინსტანციებში განხილული საქმეების შესახებ. სასურველია ამ საკითხებს ჟურნალში ცალკე გვერდიც კი დაეთმოს.

tween governmental agencies representing state interests of Georgia and patent attorneys representing commercial interests of companies. I believe that the more intense and active the cooperation is, the higher is the reputation of Georgia in IPR protection in the eyes of foreign countries. Creation of a team for legal protection of IPR serves the said purpose. The team is a member of the Intellectual Association for the Protection of Intellectual Property (AIPPI) which was established shortly after adoption of the Paris Convention. Active members of the AIPPI include not only prominent researchers of IPR but also companies that own intellectual property, patent attorneys, and trademark agents. By joining AIPPI national team, patent attorneys will be able to get actively engaged in settlement of IPR-related matters and provide their opinions to the international bureau.

Legal protection of IPR, its institutionalization and improvement greatly depends on uniting of representatives of various different sectors of IPR. Their joint effort is a key precondition for reaching international standards of IPR in Georgia. It is with pleasure that I note that this is the path that energetic, pragmatic and creative team of young managers in Sakpatenti has taken. Publication of this magazine is a clear manifestation of their efforts. I welcome the initiative of founders of the magazine to allocate a separate page to patent attorneys in this very enriching publication. I remain hopeful that this page will always be full in every issue of the magazine. Hereby, I'd like to also suggest ensuring public access to information about cases examined by appellate chamber of Sakpatenti and courts. Separate page can be allocated to these matters, too.

თესვის ინოვაციური
ტექნოლოგია
INNOVATIVE TECHNOLOGY
OF SOWING

ლიკა ბერაია
LIKA BERAIA

ევგენი (გენო) უშვერიძის გამოგონება (საქართველოს პატენტი №P5494) მატერიაზე თესვის ტექნოლოგიაა, რომელიც სოფლის მეურნეობის კულტურების თესვისა და მოყვანის ტრადიციულ ტექნოლოგიებს ჩაენაცვლება. გამოგონების ავტორი, ტექნიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი და უკრაინის საინჟინრო მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი ამბობს, რომ ორსართულიან კომპლექსში, რომლის სასარგებლო ფართი 400 კვადრატული მეტრია ხორბლის მოსავლიანობა მინიმუმ 7,3-ჯერ გაიზრდება. სამშენებლო მასალების მისაღებად საჭირო წარმოების შექმნის ბიზნესგეგმა უკვე მზად აქვს. პროექტის ღირებულება 50 მილიონი ევროა.

ისეთი მატერიის შექმნას, რომელიც ნიადაგის როლს შეასრულებს, გენო უშვერიძემ 36 წელი მოანდომა, მანამდე კი ასეულობით ცდა ჩაატარა. მატერიაზე თესვის იდეა მე-4 კლასში გაუჩნდა, როცა ბოტანიკის გაკვეთილზე მასწავლებელმა წყლით გაჟღენთილ ბამბაზე ხორბალი დათესა და ერთი კვირის შემდეგ ნახა, რომ ჯეჯილი ამოვიდა. ამბობს, რომ სწორედ ბოტანიკის მასწავლებლის წყალობით ეზიარა მატერიაზე თესვის ტექნოლოგიას, შეისწავლა მცენარეთა კვებისა და სინათლის რეჟიმები.

„მასწავლებელმა მითხრა – გენო, შვილო გახსოვდეს დედამინას გადაარჩენს მატერიაზე თესვა. შენ ყველა მონაცემი გაქვს გამოხვიდე კარგი ინჟინერი და შექმნა ისეთი შენობები, რომლებიც მატერიაზე თესვას შეუქმნის ყველა პირობას უხვი მოსავლის მისაღებად, რაც მომავალში დედამინას განადგურებისგან გადაარჩენს.“

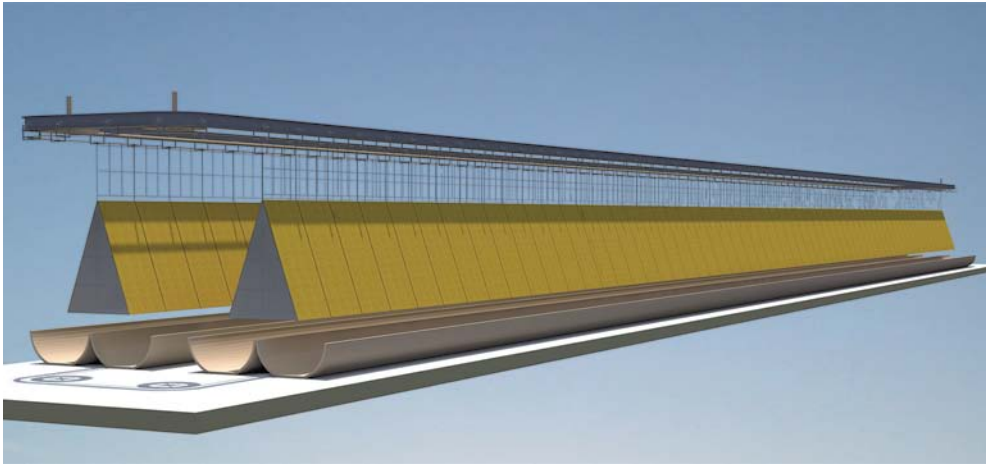
ასეთი შენობების – კომპლექსების შექმნა გამოგონებელმა 50 წლიანი ინტენსიური მუშაობით შესძლო. გენო უშვერიძეს სურს შექმნას მატერიაზე სოფლის მეურნეობის კულტურების სადღელამისო მოყვანის 25000 რვასართულიანი

Invention of Evgeni (Geno) Ushveridze (Georgian patent reference number P5494) has invented the technology of sowing into the matter (substance), which will substitute the traditional technologies of sowing and growing agricultural crops. The author - a doctor of technical sciences, professor and academician of Ukraine's Academy of Engineering Science - states that a two-storey facility with a functional space of 400 square meters, will increase crop capacity 7,3 times minimum. He has already developed a business plan for setting up a facility for production of construction materials. Total cost of the project is estimated at 50 million Euros.

It took Geno Ushveridze 36 years and hundreds of experiments to create the matter, an ersatz soil. He conceived the idea of sowing into the matter when he was in the fourth grade and his botany teacher sowed wheat seeds in a cotton pad soaked in water. After a week he saw that wheat shoots had grown. He says that he owes it to his botany teacher for teaching him about sowing technologies, feeding plants and light regimes.

"My teacher once told me: Geno, remember that sowing into the matter will save the earth. You have all qualities necessary to become a good engineer and create facilities that will provide conditions for sowing into the matter and harvesting abundant crop".

The inventor was able to create such buildings or facilities after 50 years of intense work. He now wants to create an eight-storey facility for a twenty-four-hour growing of agricultural crops into the matter. He says that harvested product will not only meet the local demand in Georgia but will be available for exporting abroad.

გამოგონება ორი მეტრის სიმაღლის შესაბამის გვერდებიან ოთხკუთხედზე დაყრდნობილი საჭირო კუთხით დახრილი კონსტრუქციაა, რომელსაც ყველა მხრიდან გადაკრული აქვს სპეციალური ნართით დამზადებული მატერია, რომლის ჯიბეებშიც თესლი იწყობა.

The invention is a construction founded on a two-meter high quadrangle inclined at a certain angle, covered from all sides with a matter made from a special substance. Wheat seeds are placed in pockets of the matter.

კომპლექსი. ამბობს, რომ იქ მოყვანილი პროდუქტი არა მხოლოდ საქართველოს მოსახლეობის მოთხოვნებს დააკმაყოფილებს, არამედ ექსპორტზეც გავა.

„ასეთი კომპლექსი არსად არ არსებობს მსოფლიოში. ეს არის მსოფლიოს გადარჩენის პროგრამა. მოსავლის მაქსიმუმი 1 ჰექტარზე 12 ტონა ხორბალია. ამ რაოდენობის სარეკორდო მოსავალი კანადაში საექსპერიმენტო ნაკვეთში მოიყვანეს. ჩემი გამოგონებით კი 1 ჰექტარ 8 სართულიან კომპლექსებში გაცილებით მეტი – 3500 ტონა ხორბალი, 9000 ტონა ნამჯა და 8700 ტონა სოკო მოვა. ისეთი მატერია გამოვიგონე, რომელიც მიწის როლს ასრულებს. მატერიის შემადგენლობა საიდუმლოა. ასეთ მატერიაზე დათესილი ხორბალი კი ენერგეტიკული ღირებულებით გაცილებით უკეთესია, არ შეიცავს შხამ-ქიმიკატებს, რასაც ის ხანდახან მიწიდან იღებს. ასეთი გზით ხორბლის მოყვანისას ტრაქტორები, კომბაინები და სხვა ტექნიკა საჭირო აღარ არის. შენობის მეორე სართულზე კი მოდის სოკო. ხორბალს სჭირდება ნახშირორჟანგი, სოკოს – ჟანგბადი. ჟანგბადი მჩატეა, ზევით ადის და მიენოდება სოკოს, ნახშირორჟანგს კი სოკო გამოყოფს, იგი მძიმეა, დაბლა ჩამოდის და მას იღებს ხორბალი. პროექტი იმდენად რენტაბელურია, რომ, მხოლოდ სოკოს რეალიზაცია ანაზღაურებს საფასურს, ხორბალი კი რჩება უფასოდ. საჭიროების შემთხვევაში, ხორბალი რამდენიც გვინდა იმდენი მოვა, შეგვიძლია გავყიდოთ კიდევ. რომ დავთვალოთ, 1100 ჰექტარი ტერიტორია გვჭირდება 25000 რვასართულიანი კომპლექსის მოსაწყობად. ეს რომ გაკეთდეს, საქართველო დაკმაყოფილდება ხორბლით, ბრინჯით, შაქრით, ბოსტნეულით, ბახჩეულით და სამკურნალო მცენარეებით. წინასწარი გათვლებით,

„Such facility will be the first ever to exist in the world. This is a program for saving the world. Its maximum capacity is 12 tons of wheat on 1 hectare. This is the record amount of crops harvested in Canada on an experimental plot. My invention of eight-storey facilities will allow to harvest much more on one hectare – 35 000 tons of wheat, 9 000 tons of stubble and 8 700 tons of mushrooms. I invented the matter, an ersatz soil. Its composition is a secret. Wheat planted on this matter has a bigger energetic value and is much better. It does not contain any pesticides that are occasionally absorbed from soil. Tractors, combines and other farm equipments will no longer be needed. Mushrooms will be grown on the second floor of the facility. Wheat requires carbon dioxide while mushrooms require oxygen. Oxygen is light and it will travel high up to the mushroom. Carbon dioxide is produced by mushrooms. It is heavy and will travel down to the wheat. It is very cost effective since sale of mushrooms can cover all expenses made, which means that wheat will be grown for free. We can have as much wheat as we need. We can sell it. We'll need 1 100 hectares of land to build 25 000 eight-storey facilities. If we do this, Georgia's de-

ერთი რვასართულიანი კომპლექსის მშენებლობა თავისი მონყობილობით ჯდება 600000 ევრო“.

მცენარეების მოყვანის საკუთარი ხერხი ერთი თვის წინ დააპატენტა.

„გამოგონება წარმოადგენს ორი მეტრის სიმაღლის შე-საბამის გვერდებიან ოთხკუთხედზე დაყრდნობილ საჭირო კუთხით დახრილ კონსტრუქციას, რომელსაც ყველა მხრი-დან გადაკრული აქვს სპეციალური ნართით დამზადებული მატერია, რომლის ჯიბეებშიც ხდება თესლის ჩანყოფა. ამ გზით აწყობილი კონსტრუქცია ეკიდება პირველი სართუ-ლის ჭერზე დამონტაჟებულ კონვეიერზე, შენობის თავსა და ბოლოში ერთმანეთის საპირისპიროდ. შენობის როგორც თავში, ასევე ბოლოში ყოველდღიურად ერთ მხარეს ვკიდებთ დათესილ მოდულს, ხოლო მეორე მხარეს ვხსნით მოსავლით სავეე მოდულს. ჩვენი გამოგონებული მოდულის მზიდი კონ-სტრუქციები მზადდება ბაზალტის ბოჭკოსაგან (როვინგისა-გან) მიღებული მასალებით და მისი წონა 12-ჯერ ნაკლებია ლითონისაგან დამზადებულ იდენტური მოდულის წონაზე“.

გამოგონების ავტორი ამბობს, რომ ახლა მზად არის ითა-ნამშრომლოს ნებისმიერ პარტნიორთან, ვინც ფინანსებით ეტაპობრივად უზრუნველყოფს იმ საწარმოს შექმნის პრო-ცესს, რომელიც გამოუშვებს ბაზალტის ბოჭკოს (როვინგს), დაამზადებს ბაზალტოპლასტიკურ არმატურას, მილებს და სხვა კონსტრუქციებს, რომელთა ღირებულება, როგორც ზემოთ იყო აღნიშნული, შეადგენს 50 მილიონ ევროს. ეს წარმოება, გაფართოების შემთხვევაში, მთლიანად დააკ-მაყოფილებს მსოფლიო მოთხოვნას სოფლის მეურნეობის კულტურების მატერიაზე თესვის სადღელამისო მოყვანის კომპლექსების მშენებლობისათვის საჭირო ბაზალტებიდან მიღებულ მასალებზე.

რვასართულიანი კომპლექსის ასაშენებლად, ასეთ მა-სალებთან ერთად, საჭიროა სულ 150 კუბური მეტრი ინ-ერთული მასალა, რომლის საერთო წონა 300 ტონას არ აღემატება. მშენებლობა 6-ჯერ უფრო იაფი ჯდება, ვიდრე ტრადიციული სამშენებლო მასალებით. პროექტის ავტორი ამბობს, რომ ბაზალტის ბოჭკო (როვინგი) და მისგან დამზა-დებული სამშენებლო მასალები ძალიან მოთხოვნადი და მო-

mand for wheat, rice, sugar, vegetables, fruits and medical herbs will be completely met. According to preliminary estimations, building an eight-storey facility will cost us 600 000 Euros.”

He patented his method of growing plants one month ago.

“My invention is a construction founded on a two-meter high quadrangle inclined at a certain angle, covered from all sides with a matter made from a special substance. Wheat seeds are placed in pockets of the matter. The construction is hung on a conveyor installed on the first floor ceiling, on both ends of the building, on opposing sides. Every day we hang up the module with planted seeds on one end of the building and take down the module filled with crop from another. Constructions holding the module are made of materials produced from a basalt fiber (roving) and are 12 times lighter than identical modules made of metal.”

He is now ready to cooperate with any partner willing to financially support a stage by stage process of creation of the facility for production of basalt fiber (roving), basalt plastic fittings and other constructions, with total cost of 50 million Euros, as noted above. If broadened, the production will fully meet the world’s demand for materials produced from basalts for building facilities for a twenty-four-hour growing of agricultural crops into the matter.

In addition to these materials, total of 150 cubic meters of inert material is needed to build an eight-storey facility. It will weight less than 300 tons and its construction will be 6 times cheaper than by using traditional building materials. According to the author of the project, basalt fiber (roving) and subsequent construction materials are high in demand and very profitable. Materials produced from basalt fiber (roving) such as fittings, pipes, etc. are at least 4,5 times stronger and 2,7 times lighter than steel. 1 ton of basalt plastic fittings can substitute at least 12 tons of metal fittings. In building a facility that weighs less than 300 tons, share of basalt plastic fittings and fiber (roving) is less than 1,2%, i.e. 3,6 tons. The production facility that we have to build

გების მქონე პროდუქტებია. ბაზალტის ბოჭკოდან მიღებული მასალები (არმატურა, მილები და სხვ.) ფოლადთან შედარებით მინიმუმ 4,5-ჯერ უფრო მტკიცე და 2,7-ჯერ მჩატა. 1 ტონა ბაზალტოპლასტიკური არმატურა ცვლის მინიმუმ 12 ტონა რკინის არმატურას. კომპლექსის მშენებლობაში, რომლის წონა 300 ტონას არ აჭარბებს, ბაზალტოპლასტიკური არმატურისა და ბოჭკოს (როვინგის) წილი არ აღემატება 1,2%-ს, ანუ 3,6 ტონას. წარმოება, რომელიც ჩვენ უნდა ავაშენოთ გათვლილია 5000 ტონა ბაზალტის ბოჭკოდან მიღებულ პროდუქციაზე, რაც ნიშნავს იმას, რომ მიღებული პროდუქციით შეგვიძლია ავაშენოთ 1350 რვასართულიანი კომპლექსი, ანუ 54 ჰექტარი. ჩვენი გამოცდილება, ნედლეულის მარაგი და ენერგომატარებლების არსებული რაოდენობა საშუალებას გვაძლევს, ზემოაღნიშნული წარმოების სრული ციკლით ამუშავების შემდეგ, მაქსიმუმ სამი წლის განმავლობაში რეგიონში წარმოების მოცულობა გავზარდოთ მინიმუმ 10-ჯერ.

„მატერიაზე თესვის 2-სართულიანი შენობისთვის შევქმენით, დავამზადეთ და დავაპატენტეთ თბოგენერატორი, რომელიც თანამედროვე ხურების სისტემებზე 1,2-ჯერ უკეთესია და ასევე, მინების მოღირებისა და წრთობის სიტემა, რომელიც 7-8-ჯერ ზრდის მინის მედეგობას. ჩვენ ავაშენეთ თბილისში პირველი ბაზალტის მწარმოებელი ქარხანა, რომელმაც 4 ტონა ძაფი გამოუშვა. მსოფლიოში საქართველო ქვეყანაა, სადაც არის ისეთი ბაზალტის დიდი მარაგი, რომლის ქიმიური შემადგენლობა საშუალებას იძლევა, მივიღოთ მაღალი ხარისხის ბოჭკო (როვინგი). საქართველომ შეიძლება უზრუნველყოს მთელი მსოფლიოს მოთხოვნა ბაზალტისგან მიღებული მაღალი ხარისხის ბოჭკოთი, რომლისგანაც შეიძლება ადგილზე დამზადდეს როგორც ჩვენ მიერ გამოგონილი მოდულები, ასევე კომპლექსებისათვის მილები, არმატურა და მზიდი კონსტრუქციები“.

გამომგონებელი ამბობს, რომ მის მიერ შექმნილი ტექნოლოგიების დანერგვა სოფლის მეურნეობის პროდუქტების რაოდენობის არნახულ ზრდას გამოიწვევს, რაც მათ თვითღირებულებას მინიმუმ 8-ჯერ, ხოლო ატმოსფეროს მონამვლის ალბათობას მინიმუმ 40%-ით შეამცირებს, მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისის ალბათობა კი ნულამდე დავა და რაც ყველაზე მთავარია, იგი დააჩქარებს განვითარებული საზოგადოების ჩამოყალიბების პროცესს.

გენო უშვერიძეს სოფლის მეურნეობის კულტურების მატერიაზე სადღელამისო მოყვანის რვასართულიანი კომპლექსის შექმნა სურს. Geno Ushveridze wants to create an eight-storey facility for a twenty-four-hour growing of agricultural crops into the matter.

will have a capacity to produce material from 5 000 tons of basaltic fiber, allowing us to build 1350 eight-storey facilities, i.e. total of 54 ha. With experience that we have, supply of raw material and energy resources in the region will allow us to grow our production at least ten fold, within three years after it starts operating full cycle.

"We have created, produced and patented a heat generator for a two-storey facility, which is 1,2 times better than contemporary heating systems, as well as the system of glass tampering and processing, which will increase its durability 7-8 times. We built the very first factory in Tbilisi producing basalt, which has already produced 4 tons of fiber. Georgia is the country with large reserves of basalt. Its chemical composition allows us to produce a high-quality fiber (roving). Georgian can supply the whole world with high-quality fiber produced from basalt (roving), which can be used to make modules we have invented as well as pipes, fittings and holding constructions for the facilities."

According to the inventor, technologies that he has created will result in unprecedented growth of agricultural products supply, which will decrease their prime cost at least 8 times; risks of poisoning the atmosphere will be reduced with 40% minimum and most importantly, it will speed up the process of creating a developed society.

ევროპელი გამომგონებლების დაჯილდოება – ვისთვისაც მთავარი ზნება აღმოჩენაა

EUROPEAN INVENTOR AWARD – FOR PEOPLE WITH A PASSION FOR DISCOVERY

ელისო ჯარიაშვილი
ELISO JARIASHVILI

იდეა, ნოვაცია ან საქმე, რომელიც მილიონობით ადამიანის ცხოვრებას უკეთესს ხდის. ერთ-ერთი ყველაზე პრესტიჟული დაჯილდოება ყოველწლიურად ისეთ პიროვნებებს ავლენს, რომლებიც ახალს, კარგს და სასარგებლოს ქმნიან. ეს არის „ევროპის გამომგონებელთა დაჯილდოება 2012“ მათთვის, ვისთვისაც ცხოვრების მთავარი ვნება აღმოჩენაა. 14 ივნისს კოპენჰაგენში ევროპის საპატენტო უწყებამ, სწორედ, ასეთი გამომგონებლები გამოავლინა. გამოვლინდნენ გამარჯვებულები ნომინაციებში: მრეწველობა, კვლევითი სფერო, მცირე და საშუალო საწარმოები, არაევროპული ქვეყნები და ცხოვრებისეული მიღწევები.

Idea, innovation or work that changes lives of millions of people for the better. One of the most prestigious awards is annually presented to outstanding inventors that have created something new, good and useful. This is the European Inventor Award 2012, for people with a passion of discovery. On June 14 in Copenhagen, the European Patent Office pays tribute to such inventors. Winners were announced in categories of industry, SMEs, research, non-European countries, and lifetime achievement.

გამარავებული კვლევით კატეგორიაში

– ეჟიმი გოსელინი და მისი გუნდი

***ძლიერი პრეპარატი B ჰეპატიტთან საბრძოლველად –
იარაღი გლობალური მკვლელის წინააღმდეგ***

ჟილ გოსილენი და მისი გუნდი საფრანგეთის სამეცნიერო კვლევების ეროვნული ცენტრიდან ახალი ნაშლის გამომგონებლები არიან. ასჯერ მეტად გადამდები, ვიდრე აივ ინფექცია და უმართავი დაავადება, რომელიც, ვაქცინაციის მიუხედავად, ქრონიკულ გავლენას ახდენს მილიონობით ადამიანის სიცოცხლეზე მთელი მსოფლიოს მასშტაბით. ეს არის დაავადება, რომლითაც ინფიცირებულია 2 მილიარდი ადამიანი, ხოლო 350 მილიონი კი ქრონიკულ მატარებლებად ითვლება. კვლევებით დადასტურებულია, რომ B ჰეპატიტი რეზისტენტულია თითქმის ყველა პრეპარატის მიმართ, მაგრამ ფრანგმა მეცნიერებმა ჟილ გოსელინმა, ჟან-ლუი იმბახმა და მარტინ ელ ბრაინტმა შეიმუშავეს B ჰეპატიტის სანინაღმდეგო ანტივირუსული პრეპარატი, რომელიც ნაკლებად მოდის წინააღმდეგობაში სხვა მედიკამენტებთან და შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს მკურნალობის ძირითად საშუალებად.

WINNER IN THE CATEGORY RESEARCH – DR. GILLES GOSSELIN AND HIS TEAM

***A potent drug for hepatitis B treatment –
a weapon against a global killer***

Dr. Gilles Gosselin and his team at the French National Center for Scientific Research (CNRS) developed a new drug. One hundred times more infectious than HIV, hepatitis B is a particularly persistent disease that chronically affects 350 million people worldwide, despite the availability of vaccines.

Researches have proven that hepatitis B is resistant to most treatments but French scientists Gilles Gosselin, Jean-Louis Imbach and Martin L. Bryant have developed a highly effective anti-viral drug against hepatitis B which shows less cross-resistance with other medications and can thus be used as a first line of treatment.

French inventors have offered to the world the most effective weapon against global killer – Telbivudine, a treatment of hepatitis B. Some 2 billion people have been infected worldwide with the virus and around 350 million are considered chronic carriers.

It started in 1997, when Dr. Gosselin and his co-inventors, Jean-Louis Imbach and Martin L. Bryant,

ფრანგი გამომგონებლები „გლობალური მკვლელის“ წინააღმდეგ მსოფლიოს ყველაზე ეფექტურ იარაღს სთავაზობენ, ეს „ტელბივუდინია“. წამალი B ჰეპატიტით დაავადებულებისთვის. ყველაფერი კი 1997 წელს დაიწყო, როცა ექიმმა გოსელინმა თანაგამომგონებლებთან იმბახთან და ბრანტთან ერთად მიიღო მოლეკულათა ჯგუფი, რომელიც B ჰეპატიტის წინააღმდეგ საბრძოლველად აქტიური აღმოჩნდა. კომპანია „იდენიქსის“ დაარსების შემდეგ, გუნდის მუშაობა მედიკამენტის შექმნის მიმართულებით 1998 წელს პირველი საპატენტო განაცხადის შეტანით დასრულდა. 1999 წელს კი სამი კომპანიის ერთობლივ ლაბორატორიაში მედიკამენტ „ტელბივუდინის“ კლინიკური კვლევები დაიწყო. 2006 წელს აშშ-ს საკვებისა და წამლის ხარისხის კონტროლის ადმინისტრაციამ სცნო პრეპარატი, რომელმაც 2007 წელს აღიარება მოიპოვა ევროკავშირის მხრიდანაც. „ტელბივუდინი“ არის ეფექტური ანტივირუსული პრეპარატი, რომლის მიღებაც შესაძლებელია დამოუკიდებლად ან სხვა მედიკამენტებთან კომბინაციაში. ნუკლეოზიდის სტრუქტურის გამოყენებით პრეპარატი მოქმედებს იმავე პრინციპებით, როგორც რეტროვირუსების – შიდსის თუ სხვადასხვა სახეობის ჰერპესის საწინააღმდეგო მედიკამენტები. B ჰეპატიტის ვირუსის გავრცელების, ანუ ტირაჟირების შეზღუდვით, მოლეკულას შეუძლია შეამციროს ვირუსი ორგანიზმში და პაციენტს მნიშვნელოვანი სამედიცინო შედეგი მოუტანოს.

ფრანგმა მეცნიერებმა ჟილ გოსელინმა, ჟან-ლუი იმბახმა და მარტინ ჯე ბრანტმა შეიმუშავეს B ჰეპატიტის წინააღმდეგო ანტივირუსული პრეპარატი, რომლის ნაკლებად მოდის წინააღმდეგობაში სხვა მედიკამენტებთან და შესაძლოა გამოყენებულ იქნას მკურნალობის ძირითად საშუალებად.

ფრანგი გამომგონებელი ამბობს, რომ „პაციენტმა „ტელბივუდინი“ დღეში ერთხელ 500 მგ დოზით უნდა მიიღოს. ორგანიზმში მოხვედრის შემდეგ, მოლეკულა გადადის სისხლში და შემდეგ ღვიძლში, სადაც იწყებს ნივთიერებათა ცვლის პროცესს, რასაც საბოლოოდ შეუძლია შეაჩეროს ვირუსის გავრცელების ჯაჭვი“

ქრონიკული B ჰეპატიტის სამკურნალო საშუალებების ბაზარი ძალიან დიდია, ფრანგი მეცნიერების წარმატებულ გაყიდვებსა და ბაზარზე დამკვიდრებას კი ხელი მნიშვნელოვნად შეუწყო ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების დაცვამ. B ჰეპატიტის მკურნალობასთან დაკავშირებით, 2000 წლიდან ევროპის საპატენტო უწყებაში 1000-ზე მეტი განაცხადია შესული. პატენტის მოპოვების მსურველთა უმრავლესობა საკუთარ განაცხადებში სწორედ ფრანგი მეცნიერების გამოგონებას ეყრდნობა, რაც მიუთითებს ექიმი გოსელინისა და მისი გუნდის გავლენაზე საგამომგონებლო საქმიანობის სფეროში.

ექიმი გოსელინი განაგრძობს კვლევით საქმიანობას და, ამჯერად იკვლევს ანტივირუსული პრეპარატის C ჰეპატიტის წინააღმდეგო მოქმედებას.

synthesized a group of molecules that were found to be active against the Hepatitis B virus. After the establishment of company, Idenix, the team’s drug development process resulted in a first patent application in 1998. A ‘collaborative lab’ of the three organizations was set up in 1999 to start the clinical studies for the new drug, Telbivudine, which resulted in US Food and Drug Administration (FDA) approval in 2006 and EU approval in 2007.

Telbivudine is an efficient, antiviral-type of drug for combating hepatitis B, either alone or in combination with other treatments. Using a nucleoside structure, it works on the same principles as drugs used in the fight against retroviruses, such as HIV, or different forms of herpes viruses. By blocking the hepatitis B virus from replicating, the molecule can lower the amount of virus in the body, and provides substantial medical benefits to the patient.

FRENCH SCIENTISTS GILLES GOSSELIN, JEAN-LOUIS IMBACH AND MARTIN L. BRYANT HAVE DEVELOPED A HIGHLY EFFECTIVE ANTI-VIRAL DRUG AGAINST HEPATITIS B WHICH SHOWS LESS CROSS-RESISTANCE WITH OTHER MEDICATIONS AND CAN THUS BE USED AS A FIRST LINE OF TREATMENT.

According to the French inventor, Telbivudine has to be taken by a patient, once a day in 500 mg doses,. It spreads through the body, in the blood and enters the liver cell. Inside it get metabolized and can contaminate the chain of virus in the process of growing.

The market for treatment of chronic hepatitis B is large. The protection of Intellectual Property rights have played a vital role in the successful development and commercialization of the drug. Since 2000, more than 1 000 patent applications were filed every year in relation with hepatitis B treatments. Inventions of Dr. Gosselin and his team are frequently cited in other patent applications, indicating their impact on overall inventive activity in the field. Dr. Gosselin is still actively researching new anti-viral drugs, specifically against hepatitis C.

ბამარაპეიტიული კატეგორიაში „ცხოვრებისეული მიღწევა“ (სოციალური მიღწევა)

თვალის ლაზერული ქირურგიის აპარატი – კაცი იდეალური ხედვით

პროფესორი ჯოზეფ ბილი გერმანიის ჰეიდელბერგის უნივერსიტეტიდან მხედველობის ლაზერული კორექციის საქმის პიონერი და ოფთალმოლოგიის სფეროში 100-მდე გამოგონების ავტორია. მან შეიმუშავა რქოვანას დაზიანებების დადგენის ახალი მეთოდი, რომლის მიხედვითაც დაზიანებების აღდგენა ლაზერით, უპრეცედენტო სიზუსტითა და უფრთხილესი რეგულაციით ხდება. ამ ნოვატორულმა გამოგონებამ და მისმა უწყვეტმა დახვეწა-გაუმჯობესებამ მილიონობით პაციენტს შორსმხედველობის, ახლომხედველობისა და ასტიგმატიზმის პრობლემა მოუხსნა.

მთელი მსოფლიოს მასშტაბით დღეს აქტიურად იყენებენ მხედველობის ლაზერულ კორექციას. ლაზერები კი იმდენად ზუსტი და დახვეწილი გახდა, რომ შესაძლებელია თითქმის ნებისმიერი სახის დაზიანების აღდგენა. თუმცა, ტექნოლოგია ვერ იქნებოდა დღეს ასეთი, რომ არა გერმანელი პროფესორის წვლილი. ლაზერის გამოგონებიდან 6 წლის შემდეგ, 1966 წელს, პროფესორი ბილი

WINNER IN THE CATEGORY LIFETIME ACHIEVEMENT

Device for laser eye surgery – A man with a perfect vision

Professor Josef Bille of the University of Heidelberg in Germany is the author of almost 100 inventions in the field of ophthalmology and is a pioneer in the area of laser eye correction. He developed a method for mapping irregularities in the cornea with unprecedented precision and fine-tuning the lasers to repair them. This ground-breaking invention, and its continuous improvement, has corrected near-sightedness, far-sightedness, and astigmatism in millions of patients worldwide.

Laser eye surgery is frequently used throughout the world. The lasers are accurate and delicate enough to correct nearly any imperfection. However, the technology would not be where it is today without the contributions of a German scientist. In 1966, just six years after the invention of the laser, Prof. Bille starts detailed scanning of even the slightest imperfections of a human eye and developing a map of these errors. Such detailed map significantly improved precision of surgical procedures. In the 90s Prof. Josef Bille adopt-

ინტელექტუალური საკუთრების დაცვას და დაზიანებების რუკის შექმნაზე მუშაობას. ასეთი რუკის არსებობამ შესაძლებელი გახადა ქირურგიული პროცედურების მეტი სიზუსტეც. 90-იან წლებში, საკუთარი მიღწევების დასაცავად, ჯოზეფ ბილმა ამ მიმართულებაში ინტელექტუალური საკუთრების სტრატეგია დანერგა, რისთვისაც მას დაახლოებით 100-მდე საპატენტო განაცხადი აქვს შეტანილი. მის გამოგონებებს სამეცნიეროს გარდა, ეკონომიკური შედეგებიც აქვს – შექმნილია 5 კომპანია 100 მილიონი ევროს ბრუნვითა და დაახლოებით 1000 დასაქმებულით.

გერმანელი პროფესორის გამოგონებამ მთელ მსოფლიოში ხელმისაწვდომი გახადა ისეთი თერაპიული და დიაგნოსტიკური მეთოდები, რომელიც ადამიანების მხედველობას იდეალურს ხდის.

გამარჯვებული ნარმოების კატეგორიაში სმენის აპარატი – სასმენად ადვილი

დანიური კომპანია „ვიდექსის“ გამომგონებლებმა ჟან ტოფოლმა, სორენ ვესტერმანმა და სვენდ ვიტინგ ანდერსენმა სმენის თანამედროვე აპარატების დიზაინის ნაკლოვანებები გაითვალისწინეს და შექმნეს ახალი, მოსახერხებელი სმენის აპარატი. მათი გამოგონება რევოლუციურია ამ სექტორისთვის და დღეს ბაზარზე არსებული სმენის აპარატებისთვის, დიზაინის თვალსაზრისით, სა-

**THANKS TO PROF. BILLE'S INVENTIONS,
WE NOW HAVE DIAGNOSTIC AND THERAPEUTIC METHODS AVAILABLE FOR THE REALIZATION OF PERFECT VISION.**

ed a good intellectual property strategy to protect his success: Prof. Bille has filed for nearly 100 patent applications. Prof. Bille's inventions are not only scientific advances, but they have also had a major economic impact. He has co-founded five start-ups, with a yearly turnover of €100 million, which have created around 1000 jobs.

Thanks to Prof. Bille's inventions, we now have diagnostic and therapeutic methods available for the realization of perfect vision.

WINNER IN THE CATEGORY OF INDUSTRY Hearing aid – Easy Listening

Aware of the drawbacks of traditional hearing-aid design, a team of Danish inventors from the company WIDEX created a new, computer-aided method to manufacture individually-fitted, comfortable hearing-aid devices. Their invention revolutionized the sector and is the design basis for nearly every in-the-canal hearing aid on the market today. This invention has returned the ability to hear and improved the quality of life for millions of people around the world.

ბაზისო გახდა. ამ გამოგონებამ მილიონობით ადამიანს სმენა დაუბრუნა და ცხოვრება გაუუმჯობესა.

გასული საუკუნის 90-იან წლებამდე სმენის აპარატების წარმოება იყო შრომატევადი და არაეფექტური პროცესი. შესაბამისად, მილიონობით ადამიანისთვის, რომელთაც სმენის პრობლემა აწუხებდათ ამ აპარატების გამოყენება უბრალოდ აზრს მოკლებული იყო, რადგან ისინი გაუმართავობის გამო ცუდად მუშაობდნენ.

კომპანია „ვიდექსის“ გამომგონებლებმა შექმნეს სმენის აპარატის ისეთი დიზაინი, რომელიც ზუსტად იმეორებს სასმენი არხის კონტურებს. მათ წლები დასჭირდათ, რომ აპარატისთვის საბოლოო სახე მიეცათ, დღეს კი მსოფლიოს მასშტაბით 30 პატენტი აქვთ მოპოვებული.

სწორედ, სტერეო-ლითოგრაფიული წარმოების მეთოდი იქცა რევოლუციად სმენის აპარატების ინდუსტრიაში. დანიელი გამომგონებლების პირმშო გამოიჩინა უნიკალური მექანიზმითა და დიზაინით.

ჯან ტოფოლი იხსენებს: „პროცესი იწყება ყურის ნიჟარის გამოსახულების შექმნით, ამ მოდელის ლაზერული სკანირების შემდეგ, სასმენი აპარატის ინდივიდუალური ვერსია 3D ფორმატით კომპიუტერში ხვდება და იძლევა ისეთი მანიპულაციის საშუალებას, რომ აპარატი ყველა საჭირო დეტალით აღიჭურვოს და განისაზღვროს მათი ოპტიმალური მდებარეობა. ამის შემდეგ, მოდელი იბეჭდება ე.წ. 3D იგივე გრაფიკული პრინტერით და ამით სრულდება აპარატის შექმნა.“

ამჟამად, სმენის აპარატების თითქმის ყველა მწარმოებელი დანიელების გამოგონებას იყენებს, რადგან ის უფრო იაფი და ხარისხიანი პროდუქტის შექმნას უწყობს ხელს.

დღეს, მსოფლიოში სხვადასხვა გათვლებით 25-დან 50 მილიონამდე ადამიანი სარგებლობს სმენის აპარატით და იმის გათვალისწინებით, რომ სმენის პრობლემამ 2015 წლისთვის შესაძლოა დაახლოებით 700 მილიონი ადამიანი შეაწუხოს, ეს მზარდი ბაზარია.

კომპანია „ვიდექსის“ გამომგონებლებმა შექმნეს სმენის აპარატის ისეთი დიზაინი, რომელიც ზუსტად იმეორებს სასმენი არხის კონტურებს.

Inventors from the company WIDEX created a method for designing a hearing aid that resulted in a device made to fit the specific contours of the user's ear canal exactly.

Until the 1990s manufacturing of hearing aids was a very cumbersome, time-consuming and not effective process. The result, for millions of hard-of-hearing people around the world, was in-the-canal hearing aids that were uncomfortable and worked poorly.

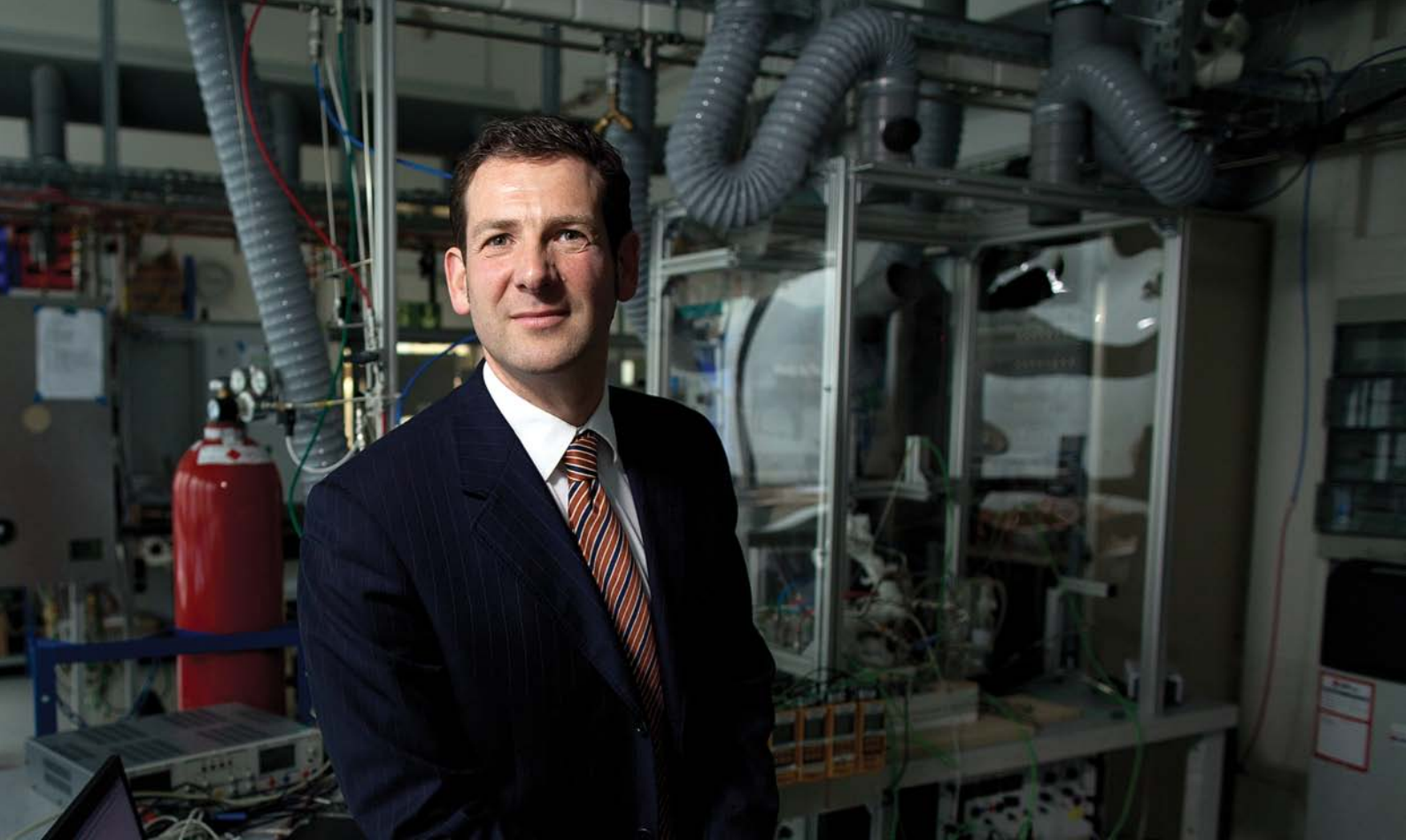
Inventors from the company WIDEX created a method for designing a hearing aid that resulted in a device made to fit the specific contours of the user's ear canal exactly. Years of development work was still needed to turn the apparatus into a production process; and today the inventors hold more than 30 patents worldwide.

Their unique stereo-lithographic manufacturing method has revolutionized the industry. The product of Danish inventors is unique in terms of its design as well as mechanism.

According to Jan Tøpholm, the process starts by creating an impression of an ear which is scanned in a laser scanner. The result is a 3D picture which allows manipulating in the computer by placing all the components of a finished hearing aid inside it, in an optimized location. Afterwards, it is printed in a 3D graphic printer and that makes a finished shell.

Almost all manufacturers of hearing aid use the method of Danish inventors, which allows them to create cheaper and quality product.

According to estimates, there are some 25 to 50 million users of hearing aids globally. It is a growing market, as there are estimates that there will be around 700 million people with moderate/severe hearing loss by 2015.

გამარჯვებული მხირე და საშუალო საწარმოს კატეგორიაში

სუფთა და პორტატული ენერჯია

გერმანელმა ინჟინერ-ქიმიკოსმა მანფრედ სტეფანერმა, ოლივერ ფრაითაგთან და ჯენს მიულერთან ერთად, პირველი პორტატული საწვავი ელემენტი შექმნა, რომელსაც შეუძლია იმაზე ეფექტური, საიმედო და ეკოლოგიურად სუფთა ელექტროენერჯიის მონოდება, ვიდრე ტრადიციულ დენის წყაროს ელემენტებს. ეს ტექნოლოგია უკვე გამოიყენება სხვადასხვა სფეროში, იქნება ეს საგზაო მოძრაობის მართვა, თუ უსაფრთხოებისა და კონტროლის სისტემის უზრუნველყოფა.

სტეფანერის ელემენტებს შეუძლია ელექტროენერჯიის წარმოქმნა იმ დროს, როცა სუფთა მეთანოლი (მეთილის სპირტი) შედის რეაქციაში წყალთან და ჟანგბადთან. გამოყენებული ნივთიერებები კი ძალიან მარტივია – წყლის ორთქლი და ნახშირორჟანგი, იგივე აირი რომელსაც ჩვენ ამოვისუნთქავთ.

„ამ მოწყობილობით 2-4 კვირა შეგიძლიათ გაატაროთ ისე, რომ არ იდარდოთ ელემენტების დატენვაზე თუ ელექტროენერჯიაზე საერთოდ“ – აცხადებს გერმანელი ინჟინერი და საკუთარი გამოგონების გეოპოლიტიკურ მნიშვნელობასაც აფასებს: „მე ვფიქრობ, რომ ეს პორტატული საწვავი ელემენტის ტექნოლოგია ძალიან მნიშვნელოვანი ნაწილია იმ ენერჯო დებატების და ენერჯო ცვლილებების, რომელიც გერმანიასა და ევროპაში მიმდის

WINNER IN THE CATEGORY SMES Clean and portable power

German chemical engineer Manfred Stefener, together with Oliver Freitag and Jens Müller, created the first fuel cell for portable use that deliver efficient, reliable and clean electricity in a much more compact form than a traditional battery-power supply. They are already used in a vast array of applications from traffic management, to security and surveillance systems.

Dr. Stefener's cells, for example, will make electricity for as long as pure methanol reacts with water and oxygen (air) inside the cell. The only by-products are simple water vapour and carbon dioxide – the same gases we exhale.

According to the German engineer, who believes that his invention is of geopolitical importance, with the portable power consumers can get by without a power grid for 2-4 weeks, not having to worry about electricity or recharging batteries. He thinks that the portable fuel cell technology is a very important part of the energy debate and the energy change currently ongoing in Germany and Europe, since fuel cell is a very efficient technology to produce electricity.

In addition to the scientific challenges of designing a fuel cell with the perfect electrode construction, the inventors had to overcome a key challenge: methanol is classified as a dangerous chemical, and not easily sold in liquid form like petrol or diesel. The solution was yet another invention: the German engineer created a special sealed cartridge for transporting, selling and storing the liquid so that it could not be a spill hazard.

ნარეობს იმის ფონზე, რომ საწვავი ელემენტი ელექტროენერჯის წარმოქმნის ძალიან ეფექტური მეთოდია.“

გარდა იდეალური დიზაინისა და კონსტრუქციის მქონე საწვავი ელემენტის შექმნისა, გამომგონებლები იდგნენ მთავარი გამოწვევის წინაშე – მეთანოლი საშიშ ქიმიურ ნივთიერებადაა კლასიფიცირებული და მას ისე მარტივად ვერ შეიძენ, როგორც ბენზინსა თუ დიზელს. თუმცა, პრობლემის გადაწყვეტის გზა თავად წარმოადგენს კიდევ ერთ გამოგონებას. გერმანელმა ინჟინერმა ტრანსპორტირების, გაყიდვისა და შენახვისთვის შექმნა სპეციალური ჰერმეტიკულად დახურული კარტრიჯი, რომელიც გამორიცხავს სითხის დაღვრას.

სტეფენერი ძალიან კარგი მაგალითია ყველასთვის, ვინც მაღალტექნოლოგიურ საქმიანობას იწყებს. მისი წარმატების გარანტი კვალიფიციურ გუნდთან ერთად, იყო ის სტრატეგია, რომლის ფარგლებში მას ინტელექტუალური საკუთრება, საფირმო საიდუმლოება და პატენტი აქვს დაცული.

**გამარჯვებული არაევროპული ქვეყნიდან
მაღალი სიჩქარის უკაბელო ინტერნეტის ქსელი**

1990-იან წლებში ავსტრალიელ მეცნიერთა ჯგუფმა ჯონ ო'სალივანის ხელმძღვანელობით შექმნა მაღალი სიჩქარის უკაბელო ინტერნეტის ტექნოლოგია, რომლის მიხედვითაც მონაცემთა გაცვლა და დაკავშირება შესაძლებელი გახდა ისეთ მონყობილობებს შორის, როგორცაა კომპიუტერი და მობილური ტელეფონი. ამ გამოგონების მნიშვნელობა უდაოა იმის გათვალისწინებით, რომ ავსტრალიელი მეცნიერების ინოვაციამ უკაბელო ინტერნეტის ლოკალური ქსელი გახადა სწრაფი და ძლიერი, რითაც შექმნა საფუძველი უსადენო ქსელისთვის (Wi-Fi), რომელსაც დღეს მსოფლიოში მილიარდობით მომხმარებელი ჰყავს.

მეცნიერ ო'სალივანის ტექნოლოგიას (W-LAN) იყენებენ 3 მილიარდ მობილურ ტელეფონში, პორტატულ კომპიუტერსა თუ სხვა მონყობილობებში. მობილური ტექნოლოგიების ფენომენალური განვითარება ტელეფონებიდან ლეპტოპებამდე ვერ გახდებოდა შესაძლებელი, რომ არა ავსტრალიელი რადიო-ასტრონომის ხედვა და იდეები, რომლებმაც ნამდვილად შეცვალეს თანამედროვე მსოფლიო.

პირველი პორტატული საწვავი ელემენტი, რომელსაც შეუძლია იმაზე ეფექტური, საიმედო და ეკოლოგიურად სუფთა ელექტროენერჯის მონოდება, ვიდრე ტრადიციულ დენის წყაროს ელემენტებს.

The first fuel cell for portable use that deliver efficient, reliable and clean electricity in a much more compact form than a traditional battery-power supply.

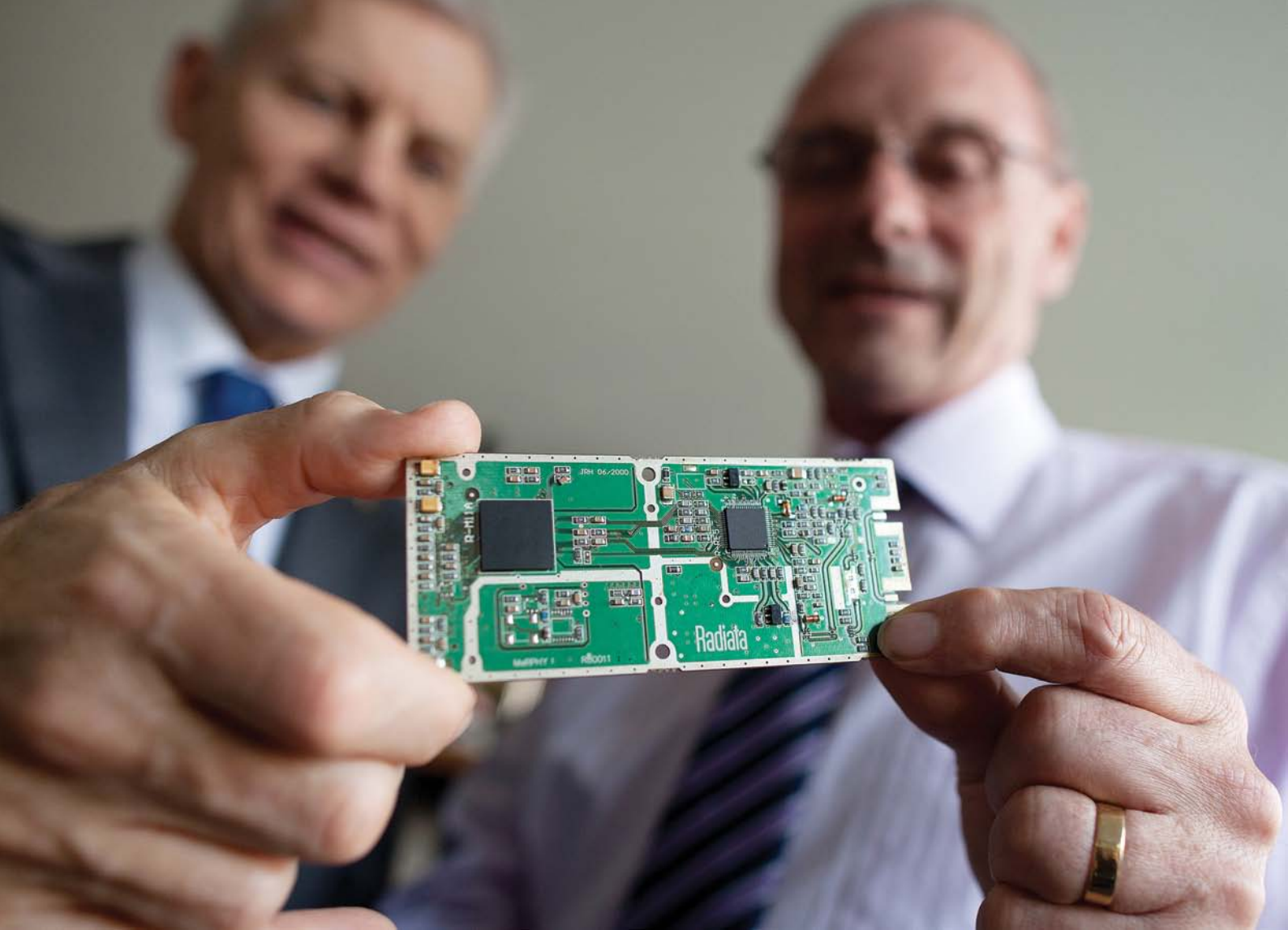
Dr. Stefener is a role-model for any high-technology start-up. In addition of working with a qualified team the guarantee of his success was the strategy in the framework of which he has protected Intellectual property, Trade Secrets and Patents.

**WINNER FROM NON-EUROPEAN COUNTRY
Wireless LAN for high speed data transfer**

In the 1990s an Australian research team led by John O'Sullivan created a technology for the high-speed wireless delivery of data between devices like computers and mobile phones over a network. Their invention made the wireless LAN as fast and powerful as the cabled solutions of the time, and is the basis for the wireless networking technology (Wi-Fi) now used in billions of devices worldwide.

Dr. O'Sullivan's WLAN technology is estimated to be used in over 3 billion mobile phones, laptops and other devices. The phenomenal growth in mobile technology, from phones to laptops to game-consoles, would not have been possible without the vision of this radio astronomer that truly changed the contemporary world.

Wi-Fi lets you transfer at very high speed files, images, videos between computers, between mobile phones and computers or tablets and computers... To transfer a 10mb file under the old system would have taken about 2 minutes, which is really not acceptable, whereas using our system at 100mb per second, this would take less than 5 seconds, which is great. When

იდეის ავტორი ამბობს: „ეს სისტემა საშუალებას გვაძლევს უსადენოდ, მაღალი სიჩქარით გავცვალოთ ერთმანეთთან ფაილები და ვიდეოები კომპიუტერსა და მობილურს, კომპიუტერსა და ტაბლეტს შორის. 10 მგზ ფაილის გასაგზავნად თუ ძველ სისტემას 2 წუთი სჭირდებოდა, რაც დღეს უკვე წარმოუდგენელია, ჩვენი ტექნოლოგიით ამას 5 წამზე ნაკლები დრო სჭირდება და ეს ძალიან მაგარია. როცა შევდივარ სასტუმროში, ვრთავ კომპიუტერს და ამდენ უსადენო ინტერნეტს ვიჭერ, ეს მე ძალიან ამაცს მხდის.“

გამომგონებელთა კონკურსის ორგანიზატორები ფიქრობენ, რომ ყველა ასეთი გამოგონების მამოძრავებელი ძალა და მოტივატორი ხალხია. მათი ცნობისმოყვარე და ნათელი გონების, იდეების მუდმივი ძიებისა და კრეატიული მიდგომების გარეშე, მსოფლიო გამოგონებებისა და პროგრესის გარეშე დარჩებოდა. სწორედ ამიტომ, ევროპის საპატენტო უწყების ეგიდით გამართული „ევროპულ გამომგონებელთა დაჯილდოება“ განსაკუთრებულ პატივს მიაგებს ნოვატორებს, მათ შემოქმედებით იდეებს და იმ გამომგონებლებს, რომლებმაც საკუთარ ინტელექტუალურ უნარებს ტექნოლოგიური პროგრესისა და ეკონომიკური ზრდის მისაღწევად იყენებენ. მათი იდეების რეალიზაციის მთავარი შედეგი კი ჩვენ ყოველდღიურ ცხოვრებაზე აისახება.

I turn on my computer at a hotel and see all these Wi-Fi networks, it makes us feel really proud.”

Organizers of the Inventor award believe that driving force behind such innovation process is people. Without their inquisitive minds, their quest for new ideas and their creativity, there would be no inventive spirit and no progress. Therefore, as one of the most prestigious competitions of its kind, the European Inventor Award, under the auspices of European Patent Office pays tribute to the inventors and their creative ideas all over the world. who use their technical, scientific and intellectual skills to make a real contribution to technological progress and economic growth and so improve people's daily lives.

“With their brilliant inventions, this year's laureates have created great economic value and thousands of jobs and first of all improved lives of people” – said EPO President Benoît Battistelli. “The EIA pays tribute to these creative and entrepreneurial minds for their signifi-

„წლევანდელმა ლაურეატებმა საკუთარი ბრწყინვალე გამოგონებებით შექმნეს ათასობით სამუშაო ადგილი და ეკონომიკურ ზრდას შეუწყეს ხელი, უპირველეს ყოვლისა კი, გააუმჯობესეს ადამიანების ცხოვრება.“ – აცხადებს ევროპის საპატენტო უწყების პრეზიდენტი ბენუა ბატისტელი. „ევროპის გამომგონებელთა დაჯილდოება ქედს იხრის იმ შემოქმედი და გამომგონებელი გონების წინაშე, რომელსაც შეუძლია მნიშვნელოვანი წვლილის შეტანა ტექნოლოგიურ პროგრესში, სოციალურ განვითარებასა და ეკონომიკურ ზრდაში“.

გამომგონების სფეროში ევროპის ერთ-ერთი ყველაზე პრესტიჟული კონკურსი და დაჯილდოების ცერემონია 2006 წლიდან ევროპის საპატენტო უწყებისა და ევროკომისიის ბიზნეს და სამრეწველო დირექტორატის ინიციატივით იმართება. ცერემონიას კი ევროკავშირის თავმჯდომარე ქვეყანა მასპინძლობს. სწორედ ამიტომ, წელს გამარჯვებულები დანიაში დასახელდნენ. კონკურსი დამსახურებულ ღირსებასა და პატივს მიაგებს იმ ადამიანებს, რომელთა იდეებიც თანამედროვე გამომგონებებს პასუხობს.

ნებისმიერი ეროვნებისა და ტექნოლოგიური დარგის წარმომადგენელს, ვისაც მოპოვებული აქვს მინიმუმ ერთი მოქმედი ევროპული პატენტი, შესაძლებლობა აქვს შეიტანოს განაცხადი კონკურსში მონაწილეობის მისაღებად. საერთაშორისო ყიური, რომელიც დაკომპლექტებულია წამყვანი სპეციალისტებით სამრეწველო, სამეცნიერო, პოლიტიკური და მედია წრეებიდან, ასეულობით განაცხადიდან 3 ფინალისტს ირჩევს, საიდანაც ერთი გამარჯვებული სახელდება.

ჯილდოს, რომელიც „ევროპის გამომგონებელთა დაჯილდოება 2012“-ის გამარჯვებულებს გადაეცათ, აფრის ფორმა აქვს. გერმანელი დიზაინერის მირიამ აილდის დიზაინით დამზადებული სკულპტურა მსოფლიოში ერთ-ერთ უძველეს და დინამიურ გამომგონებად ითვლება.

კონკურსის ორგანიზატორი და იდეის ავტორი, ევროპის საპატენტო უწყება, რომელიც თითქმის 7000 თანამშრომელს აერთიანებს, ევროპის ერთ-ერთი ყველაზე მსხვილი ინსტიტუტია, რომლის სათაო ოფისი მიუნხენში მდებარეობს. მას აქვს წარმომადგენლობები ბერლინში, ბრიუსელში, ჰააგასა და ვენაში. დაახლოებით 40 წლის წინ, ორგანიზაციის შექმნის მიზანი იყო ევროპულ სახელმწიფოებს შორის თანამშრომლობის გაძლიერება გამომგონებათა დაცვის სფეროში. ევროპის საპატენტო უწყებაში პატენტის მოპოვებით, გამომგონებელს შეუძლია ისარგებლოს ინტელექტუალური საკუთრების უფლების დაცვით ორგანიზაციის 38 წევრ სახელმწიფოში.

ევროპის საპატენტო უწყება მსოფლიოში წამყვანი ავტორიტეტია საპატენტო ინფორმაციისა და პატენტის ძიების მიმართულებით. გასულ წელს ორგანიზაციაში რეკორდული რაოდენობის – 244000 საპატენტო განაცხადი შევიდა, უწყებამ 62115 ევროპული პატენტი გასცა.

აღსანიშნავია, რომ საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი მჭიდროდ თანამშრომლობს ევროპის საპატენტო უწყებასთან. 2010 წელს გაფორმებული ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმის ფარგლებში, პერმანენტულად იმართება ერთობლივი სემინარები და სამუშაო შეხვედრები ევროპის საპატენტო უწყების ექსპერტების მონაწილეობით. აღნიშნული თანამშრომლობა მნიშვნელოვანია საქართველოში სრულყოფილი, თანამედროვე ინტელექტუალური საკუთრების სისტემის ჩამოყალიბებისთვის.

cant contribution to technological progress, social development and economic growth.”

Launched in 2006, one of the most prestigious awards in the field of inventions, the European Inventor Award is presented annually by the EPO, in co-operation with the European Commission. This ceremony is hosted by the chairman country of EU Council. Because of it in this year the winners were named in Denmark. The award honors inventive individuals and teams whose ideas provide answers to the challenges of our age.

Inventors of any nationality in any technological field who have been granted at least one valid European patent for their invention are eligible to apply for participation in this contest. An international jury comprised of leading personalities from industry, science, politics and media selects three finalists from hundreds of applicants, from which one winner is chosen.

Winners of the “European Inventor Award 2012” were granted with a trophy shaped like a sail. Sculpture created by German industrial designer Miriam Irle is considered to be one of the world’s oldest yet most dynamic inventions.

With almost 7,000 employees, the European Patent Office (EPO) is one of the largest European institutions. Its headquarters are in Munich and it has offices in Berlin, Brussels, The Hague and Vienna. The EPO was founded 40 years ago with the aim of strengthening co-operation between the European states in the field of invention protection. Through the EPO’s centralized patent granting procedure, inventors are able to obtain patent protection in the 38 member states of the European Patent Organization.

The EPO is the world’s leading authority in patent information and search for patents. In 2011, the EPO received a record number of 244,000 patent applications and granted 62,115 European patents.

It is noteworthy that the National Intellectual Property Center of Georgia “Sakpatenti” is closely cooperating with the EPO. In frames of the MOU signed in 2010, joint seminars and workshops with participation of the EPO experts are held on a permanent basis. This cooperation is important for the development of contemporary system of IP in Georgia.

აი ია-რალი!
ეს ის „გვიანია“, რომლის სწობს იმ „არასდროს“-ს

LEARNING THE ABC'S OF ARMS PRODUCTION
THE "LATE" THAT'S BETTER THAN "NEVER"

ტენგიზ გოგოტიშვილი
TENGIZ GOGOTISHVILI

დღეს, ჩვენ საწყის სტადიაზე ვართ. სამხედრო მრეწველობის „აი-იას“ ვსწავლობთ, მაგრამ, როგორც დავინახეთ, ძალიან სწრაფად.

ბევრს არ ახსოვს, მაგრამ პირველი ყუმბარმტყორცნები „რპგ-7“, ავტომატები და ნალმმტყორცნები, მათ შორის „არასაბჭოთა“ 60-მილიმეტრიანი კალიბრის, დაამზადეს თბილისის საავიაციო ქარხანაში ჯერ კიდევ აფხაზეთის პირველი ომის დროს. მაგრამ, მიუხედავად იმისა, რომ ამ ქარხნის „ტრადიციული“ დირექტორი პანტიკო თოდრია შევარდნაძის კანცელარიაში მთელ სამხედრო მრეწველობას კურირებდა, საჩვენებელი ეგზემპლარების იქით, საქმე არ დაიძრა.

ყოფილი „31-ე ქარხანა“ მთლიანად გადაერთო თურქმენეთის თვითმფრინავებისა და ვერტმფრენების რემონტზე, რასაც საქართველო ამ ქვეყნის გაზის მოხმარების ვალის სანაცვლოდ ახორციელებდა. ინჟინრებისა და მალაქკალიფიციური მუშების დიდი ნაწილი ისრაელში წავიდა, სადაც სამსახური „ელბიტ სისტემის“ სანარმოებში შესთავაზეს. იმ „ელბიტში“, რომელმაც ბიზნესი ებრაულ-არაბული ომების დროს მოპოვებული საბჭოთა ტექნიკის მოდერნიზაციაზე ააწყო და რომელიც „სუ-25“-ებისა და „ტ-72“-ების განახლებას საქართველოშიც აწარმოებდა.

ეს ტრადიცია გაგრძელდა შევარდნაძის შემდეგაც, სანამ 2008 წელმა საქართველო არ დააყენა რეალობის წინაშე – საკუთარი მრეწველობის გარეშე გადარჩენა შეუძლებელია.

არ უნდა იყოს გასაკვირი, რომ ტრადიციული საავიაციო მრეწველობის მქონე ქვეყანას დაეწყო მუშაობა უპილოტო თვითმფრინავზე. ქართული უპილოტოს კორპუსი ინარმოება საამქროში, რომლის ფართობი დიდი

We have just started. We're now learning the ABCs of military industry but we've clearly turned out to be fast learners.

Many of us may not remember but first grenade launcher RPG-7, machine guns and mortars, including non-Soviet ones of 60mm caliber, were produced in Tbilisi Aircraft Manufacturing Plant as early as during the first war of Abkhazia. Although "traditional" director of the plant Pantiko Todria was in charge of the whole military industry in President Shevardnadze's administration, they never went further than production of samples.

The former Plant N31 shifted its focus to rehabilitation of Turkmenistan's aircrafts and helicopters in order to pay out the debt of gas supply that Turkmenistan Provided to Georgia. Majority of engineers and highly-qualified workers left for Israel where they were offered to work for Elbit Systems production. This is the company that developed its business by modernizing Soviet technique obtained during Arab-Israeli war and renovated SU-25s and T-72s in Georgia.

The tradition continued after President Shevardnadze up until the time Georgia had faced the reality in 2008 - it was impossible to survive without its own production.

It should not come as a surprise that a country with a tradition of aircraft manufacturing started working on production of unmanned aerial vehicles (UAV) or drones. Their fuselage is produced in a department no bigger than any apartment's guest-room. Other parts of UAV are poured into a gauge made from plastic material and constructed afterwards. Installment of two video-cameras, a photo camera, an engine and a parachute takes less time but the practice has demonstrated that it is possible and necessary to create a

საცხოვრებელი ბინის სასტუმრო ოთახის ფართობს არ აღემატება. მისი დეტალები პლასტიკური მასალისგან ყალიბში იხსმება და შემდეგ იწყობა. ორი ვიდეოკამერის, ფოტოკამერის, ძრავისა და პარაშუტის დამონტაჟებას კი კიდევ უფრო მოკლე დრო სჭირდება. პრაქტიკამ აჩვენა, რომ უკეთესი მანქანის შექმნა საჭიროცაა და შესაძლებელიც. ახლა მიმდინარეობს მუშაობა ქართული უპილოტოს „რადიოშემწნევალობის“ შემცირებასა და მართვის სისტემატიზაციაზე. დღევანდელ თვითმფრინავს „პილოტი“ ღია სივრციდან კომპიუტერით მართავს და ტექნიკურად „მიბმულია“ მის გასაშვებ მანქანასა და ეკიპაჟზე. ხვალინდელი უპილოტოს „მფრინავი“ კი დაცულ შტაბში იჯდება. ამის შემდეგ, ქართველ კონსტრუქტორებს ამოცანად უპილოტო თვითმფრინავისთვის, დაზვერვის გარდა, შეტევის ფუნქციის მინიჭება ანუ სარაკეტო შეიარაღებით აღჭურვა დარჩებათ.

მთელი ეს გზა უკვე გაიარა უპილოტო ავიაციის ყველა შემქმნელმა და მწარმოებელმა იქამდე, რომ ამერიკელები ავღანეთში, პაკისტანსა თუ სხვაგან, სარაკეტო დარტყმების განსახორციელებლად და დასაზვერად თავიანთ „პრედატორებსა“ და „რიპერებს“ მრავალი ათასი კილომეტრის დისტანციიდან ნევადაში, აშშ-ს ტერიტორიაზე განლაგებული სამხედრო ბაზის ბუნკერიდან მართავენ. სხვათაშორის, იმავე ბაზიდან იმართება გაერთიანებული სამეფოს „დრონებიც“, რისთვისაც ბრიტანელები მოკავ-

better vehicle so we are now working to decrease 'radio-detectability' of Georgian UAVs and systematization of their control. Today's UAV is controlled by a 'pilot' through a computer from an open space and is technically 'attached' to its launching machine and crew, whereas the 'pilot' of tomorrow's aircraft will be sitting in secure quarters. After that, Georgian constructors will be working on how to incorporate attack in addition to reconnaissance in UAV's functions, i.e. how to arm it with missile weapons.

This is the path that all creators and producers of UAVs have gone down, to the point that their "predators" and "rippers" in Afghanistan, Pakistan or elsewhere were controlled by Americans for launching missile attacks or for reconnaissance from a bunker thousand km away in a military base in Nevada, US. By the way, UK's drones are controlled from the very same military base – the Brits are using the satellite system of their American allies.

ლაზიკა

მულზუბებიანი, ქვეითთა საბრძოლო მანქანა, აღჭურვილია შეიარაღების დისტანციურად მართვის მოდულით, ცეცხლის მართვის სისტემით, სადღელამისო და თერმული ხედვის კამერებით, ეკიპაჟი – 3 კაცი, შესაძლებელია 7 დესანტის გადაყვანა.

Lazika

Caterpillar infantry fighting vehicle, equipped with weapon remote control system, night-day and thermal imaging cameras, capacity – three-men crew and a seven-men landing party.

შირე ამერიკელთა სატელიტურ სისტემას იყენებენ.

შარშან, სააღლუმოდ გამოჩენილ ჯავშანმანქანა „დიდგორს“, ახლა პირველ მერცხალს უწოდებენ. მას ძალიან მალე მოჰყვა ორი სხვა მოდიფიკაციაც, რომელიც „ფორდის“ პიკაპის ბაზაზე ააწყეს.

მანქანის შექმნის ერთ-ერთი საბაზი, როგორც ამბობენ, იყო ამერიკული „მინიგანის“ ტყვიამფრქვევების ათვისება. ეს ნ-ლულიანი იარაღი რამდენიმე წლით ადრე შეისყიდა საქართველომ, მაგრამ ვერ მოუძებნა სათანადო ბაზა დასამონტაჟებლად. „დიდგორი“ ამისთვის იდეალური მანქანა აღმოჩნდა.

დღეს, „დიდგორი“ უკვე სამი მოდიფიკაციით იწარმოება. მათგან უკანასკნელი სამხიდიანია და ეკიპაჟის გარდა, 6-კაციანი დესანტის გადასაყვანად და საშუალო გაბარიტიანი ტვირთის, მაგალითად, ტყვია-წამლისა და ცეცხლსასროლი იარაღის ყუთების გადასატანადაა გამიზნული.

ცალკე განსახილველი თემაა ახალი ქართული სამხედრო პროდუქციის „ავტოქოტონურობა“. თუმცა, იქნებ განხილვაც არ ღირდეს. მაშინ, როცა იტალიის ნაკრები ევროპის ჩემპიონატს ხელვაჩაურში შეკერილი ფორმით თამაშობს, როგორ ან რატომ უნდა იყოს ქართული იარაღი 100 %-ით ქართული?

მაგალითად, რამდენად ქართულია ავტომატური შაშხანა? არავინ მალავს, რომ მის ბაზად ამერიკული

ზალპური ცეცხლის საარტილერიო დანადგარი – 40-დან 80 ერთეულამდე 122 მილიმეტრიანი რეაქტიული ჭურვი. შეჯავშნული კაბინა 5 კაციანი ეკიპაჟის დასაცავად, სროლის მანძილი 1000-დან 40 000 მეტრამდე.

The multiple rocket launcher system - number of gun layers – from 40 to 80 units; Rocket shell caliber – 122 mm; The machine has got an armored cab capable to protect the crew of five men. Firing distance given a missile type – minimal – 1000 m, maximal – 40 000m.

Didgori Armored Personnel Carrier that appeared last year during a parade is now referred to as “the first swallow”. Soon it was followed by two other modifications. The machine was assembled on the basis of units of the American Ford pickup truck.

They say that one of the reasons for creating the vehicle was to master the U.S. miniguns. The six-barreled machine gun was bought by Georgia several years ago but we could not find a suitable base for its installment. Didgori turned out to be ideal for that purpose.

Currently there are three variants of Didgori produced in Georgia, the latest being a 6 wheel drive vehicle, which, in addition to its crew can also hold and transport a 6-men landing party and a medium-size cargo – ammunition or boxes of firearms.

Authenticity of new Georgian military product is a different story but perhaps worth discussing? When during European Championship the Italian team wore uniforms produced in Khelvachauri, how can Georgian weapon be a 100% Georgian? Or why should it?

„მ-4“-ია არჩეული. ჯერ კიდევ რამდენიმე წლის წინ, როდესაც საქართველომ დაიწყო ამ იარაღის შესყიდვა, ბევრმა ყურადღება მიაქცია იმას, რომ არმიას დაურიგეს შაშხანების საბაზო მოდელები. კონკრეტული ფინანსური მონაცემები ხელმიუწვდომელია, მაგრამ დიდი ანგარიში არ უნდა იმას, რომ გაცილებით იაფი იქნება უკვე შესყიდულის მოდერნიზება ქართული დეტალებით. იარაღის წინა, დამატებითი სახელური, რომელიც ღილაკზე ერთი დაჭერით საყრდენ ორფხვად გარდაიქმნება; მაყური; ახალი დიზაინის პლასტიკური კორპუსი; ტიტანის დეტალები; ქრომირება; საგანგებო მიმართველი, რომელიც მასზე კოლიმატორის, ლაზერული სამიზნის, ფარნისა და ოპტიკური სამიზნის დაყენების საშუალებას იძლევა; ეროგონომიული მჭიდი და კიდევ ბევრი სხვა დეტალი იარაღს გაცილებით უფრო იოლად მოსახმარსა და მოსახერხებელს ხდის, იზრდება სიზუსტე და საბოლოო ჯამში, გამარჯვების შანსი.

თუკი საქართველოს, ევროპული კვოტების მიხედვით, სულ 100-200 ჯავშანმანქანა უნდა ჰქონდეს, მიზანშეწონილია თუ არა მათთვის ქვემეხების ქარხნის აშენება? ფინანსურად – არა. ამიტომაც, „დიდგორსა“ და „ლაზიკაზე“ დამონტაჟებულია ამერიკული ან საბჭოთა ტიპის ტყვიამფრქვევები და ქვემეხები, რომელთაც უამრავი ქვეყანა აწარმოებს. თუ ყოველ ასეთ მანქანაზე ორი, ოთხი ან ექვსი ვიდეოკამერაა, ღირს თუ არა ამ რაოდენობისთვის ოპტიკურ-ელექტრონული ქარხნის აშენება? ისევ, – არა. ამიტომაც დგას ამ მანქანებზე დღისა და ღამის ხედვის, ინფრანითელი არაქართული წარმოების კამერები. ასევეა მიკროსკოპების, ბორბლებისა და ძრავების შემთხვევაშიც.

როდესაც ქართულ სამხედრო ნაწარმზე და არაქართულ დეტალებზე ვსაუბრობთ, პირველი და სრულიად ლეგიტიმური კითხვა ასე უღერს: შევძლებთ ამ წარმოების გაგრძელებას და არსებულის შეკეთებას უკლებლივ ყველა არხის დაკეტვის შემთხვევაში?

ამ კითხვაზე პასუხი იმ კაცმა უნდა გასცეს, რომელმაც ყველაფერი წამოიწყო – სანარმო „დელტას“ ხელმძღვანელმა რეზო ჭარბაძემ.

– „შევძლებთ“ – ამბობს.

ამ ერთ სიტყვას განმარტება სჭირდება. პრინციპში, ნაკლებსავარაუდოა, რომ საქართველო დღევანდელზე უფრო მკაცრ საერთაშორისო გარემოცვაში მოექცეს და „ფორდის“ პიკაპის ძრავაც კი აღარ მოგვყიდონ. მაგრამ, თუ ასე მოხდა, კონსტრუქტორებისთვის არ წარმოადგენს სირთულეს მანქანებში სხვა აგრეგატების ჩანაცვლება. „დიდგორი“ ასეთი კლასის ნებისმიერი ავტომობილის ძრავით იმუშავებს, „ლაზიკაში“ კი, ყველაზე უარეს შემთხვევაში, თანამედროვე ტრაქტორის ან სატვირთო მანქანის ძრავის ჩაყენებაც შეიძლება.

იგივე პასუხია ვიდეოკამერებთან, მიკროპროცესორებთან და სხვა დეტალებთან დაკავშირებით – ქართული ტექნიკა ორიგინალურია იმდენად, რომ ნებისმიერი სავაჭრო შეზღუდვის პირობებში, შესაძლებელია მისი დამზადებაცა და რემონტიც.

For instance, how Georgian is the automated rifle? No one tries to hide that it has been developed on the basis of the American M-4. Several years ago when Georgia started buying the weapon, many noticed that they were distributing basic rifles among the army. Financial data is not available but it's not difficult to guess that modernizing basic rifles with Georgian accessories would be much cheaper. Forward handgrip that turns into a two-legged frame with just one push of a button; a muffler; newly designed plastic body; titanium parts; chrome plating; special layer that allows for attachment of collimator, laser pointer, lights and optical sights; ergonomic magazine and many more accessories that make the weapon much more convenient and easier to use. Increased accuracy leads to increased chances of winning.

If according to European quotas Georgia can have only 100-200 armored vehicles, is it worth building a gun plant? From a financial standpoint - it's not; therefore, Didgori and Lazika have been armed with American or Soviet-type machine-guns and cannons that are produced by a number of countries. If each of these vehicles has two, four or six video-cameras, is it worth building an optical electronic plant? Certainly not. Therefore, these vehicles have been equipped with night-day and thermal imaging cameras of foreign origin. Same is true for circuits, wheels and engines.

When discussing Georgian military products and

ჯავშანმანქანა „დიდგორი“
"Didgori" Armored Personnel Carrier

their foreign-produced parts, first legitimate question that comes to mind is whether we'll be able to continue production of new vehicles and repair old ones if all of the channels are closed?

The question that must be answered by the person that started it all – head of the Delta factory Rezo Charbadze.

– "Yes, we will", Rezo Charbadze says.

The response needs to be further elaborated. Basically, it is less likely that Georgia will find itself in harsher international environment where no one's willing to sell us a Ford pickup truck engine. However, if this is the case, substitution is not an issue. Didgori can

თავად სამხედრო პროდუქციის შემქმნელები ცალკე – ტექნიკისა და შეიარაღების და ცალკე – მარაგნაწილების კომერციულ პოტენციალზე საუბრობენ, რა თქმა უნდა, მას შემდეგ, რაც დააკმაყოფილებენ ქართულ ბაზარს.. რიცხვებს არავინ გაგიმხელთ, მაგრამ იარაღის ბიზნესი რომ ერთ-ერთი ყველაზე მომგებიანია, არასდროს არავინ დაობს.

არც წარმოების შესაძლო მოცულობას გაამხელს ვინმე. ერთადერთი მაგალითი, რასაც რევაზ ჭარბაძე ასახელებს, არის ქარხანაში დღეს მომუშავეთა რიცხვი – 1500 ადამიანი. საბჭოთა დროში კი, ათჯერ მეტი ინჟინერი და მუშა იყო დასაქმებული. რა თქმა უნდა, 20 წლის წინანდელი წარმოების მასშტაბის აღდგენაზე დღეს არავინ ფიქრობს, თუნდაც იმიტომ, რომ მაშინ ყველა და ყველაფერი „სუ-25“-ის წარმოებაზე იყო კონცენტრირებული. 20 წლის განმავლობაში კი შეიცვალა დანადგარებისა და დაზგების დიდი ნაწილი, რამაც მიუხედავად იმისა, რომ პროდუქცია გაცილებით მრავალფეროვანია, მუშახელის რაოდენობა საგრძნობლად შეამცირა. ახალი პროდუქციის საწარმოებლად თბილისის ყოფილი 31-ე ქარხანა პრაქტიკულად მთლიანად ახალ და თანამედროვე დაზგებს იყენებს.

მაგრამ, თუ შეკვეთა იქნება, „რეზერვშია“ მრავალი ადამიანი, რომელსაც საწარმოო გაერთიანებაში დასაბრუნებლად და ახალი საქმის დასაწყებად დიდი დრო არ

ჯავშანმანქანა „დიდგორი“ აღჭურვილია წინა და უკანა ხედვის თერმული კამერებით, გლობალური სანავიგაციო სისტემით, დისტანციური მართვის მოდულით.

დანიშნულება: ქვედანაყოფების ტრანსპორტირება, მათი დაცვა და საცეცხლე მხარდაჭერა.

“Didgori” Armored Personnel Carrier – body, armor, interior and system of armament produced in Georgia; equipped with front and rear view thermal imaging cameras, GPS navigation and remote control systems.

Functions: transportation of military subunits, protection and fire support.

run on any vehicle’s engine, while Lazika, in the worst case scenario, can run on engines of a contemporary tractor or a truck.

Same is true about video cameras, micro processors and other accessories – Georgian military products are unique in a way that they can be produced and repaired under any trade embargos.

Creators of military products themselves highlight their commercial potential; certainly after demand on Georgian market is met; we’re talking about vehicles and armament as well as spare parts. No one will share statistics but arms business is one of the most profitable and no one questions that.

No one will share possible volume of production either. The only example cited by Revaz Charbadze is the number of the factory’s employees – 1500 people. During the Soviet times the factory employed ten times more people but certainly it’s not their intention to re-

დასჭირდება.

ოლონდ, რა თქმა უნდა, შეკვეთის მისაღებად საჭიროა სერიოზული მარკეტინგი და მონაწილეობა საერთაშორისო ბაზრობებზე, სადაც ახალი ქართული თავდაცვითი პროდუქცია ჯერ არ უნახავთ. რაკი ყიდვა-გაყიდვაზე საუბარი თავიდანვე დაიწყო, უნდა ველოდეთ, რომ ქართულ შეიარაღებასა და ტექნიკას მძიმე ბრძოლები ელის. ოლონდ, ამჯერად, მარკეტინგული ბრძოლები უკვე გადანაწილებულ დიდ და ძალიან მკაცრ ბაზრებზე.

„ლაზიკას“ და „დიდგორის“ კონსტრუქტორთა რიგებს შეგვიძლია არა მხოლოდ ინიცირები, არამედ სამხედროებიც მივაკუთვნოთ – ისინი, ვისაც აქვს მსგავსი მანქანების გამოყენების გამოცდილება და მათში აფეთქებაც გადაუტანიათ, მანქანების შექმნისას კონსულტანტობას ეწევიან. მათ გარდა, ჯავშანმანქანების მომსახურების 55-წლიანი გამოცდილება აქვს თბილისის ტანკშემკეთებელ ქარხანას, რომლის ინიცირებმა და მუშებმა კარგად იციან, ყველაზე ხშირად რა პრობლემებით შედის საწარმოში ესა თუ ის ტექნიკა.

ეს არის მიზეზი რის გამოც, მაგალითად, „ლაზიკას“ არ აქვს ამბრაზურები – მცირე ზომის სარქველები შიგნიდან სროლისათვის. რევაზ ჭარბაძე ამბობს, რომ ვერ იპოვა ვერც ერთი ვეტერანი, რომელსაც ბრძოლის დროს ასეთი ამბრაზურების გამოყენება მოსვლია თავში.

ეს არის მიზეზი, რომ ქართულ ჯავშანტექნიკას არ აქვს წყლის ძრავები. საქართველოს დასაცავად გამიზნულ ტექნიკას არსად დახვდება იმხელა მდინარე, რომლის გადაცურვაც გახდება საჭირო.

ეს არის მიზეზი, რომ „ლაზიკა“ რუსულ „ბმზ-ზე“ მაღალია. ლოგიკურად თუ ვიმსჯელებთ, თითქოს, მას მეტი

store scales of production that the factory had 20 years ago, especially since production was focused on SU-25. Currently production is much more diverse. Most of the machinery has been changed throughout the period of 20 years, which significantly decreased the number of workers necessary. Former Factory N31 in Tbilisi currently uses essentially new machinery for production.

However, they have many people in reserve for dealing with large-scale orders. These people won't need much time to go back and engage in a new line of work.

However, receiving orders requires serious marketing and participation in international fairs where no one has yet seen defense produces produced in Georgia. Since sale and purchase of arms have been part of discussions from the outset, Georgian arms and military equipment has intense battles ahead of it, battles of marketing on a long before distributed markets that are very tough.

Among constructors of Lazika and Didgori are not only engineers but militaries as well – those that are experienced in using these vehicles, have endured explosion in them and provided consultation throughout the process of creating the vehicles. Further, the Armor Tank Repair Factory in Tbilisi has a 55-year long experience in serving armored vehicles and its engineers and workers know the most common problems among armored vehicles that they admit for repairs at the factory.

უპილოტო საფრენი სისტემა – ფრენის ხანგრძლივობა – 8 საათი; სიმაღლე – 100-3000 მეტრი; სიჩქარე – 60-160 კმ/სთ.

Unmanned aerial vehicle (UAV) – Maximum duration of flight – 8 hours, altitude – 1000-3000 meters, speed – 60-160 km/h.

საფრთხე აქვს იქცეს სამიზნედ, მაგრამ ვინც ერთხელ მაინც შესულ-შეგობლებულა (მით უფრო, სრული საბრძოლო აღჭურვილობით) რუსული „ბმპ“-ს ან „ბტრ“-ის სადესანტო ნაკვეთურებში, დაეთანხმება კონსტრუქტორებს, რომ, გაბარიტების სიმცირის გამო, ეს საკმაოდ რთული ამოცანაა. ამიტომ, რომ რუსი ჯარისკაცები ფრონტის ხაზზე არა ჯავშანმანქანის შიგნით, არამედ მის ბორტზე სხედან – ხიფათის შემთხვევაში ასე უფრო მარტივია ევაკუაცია და მანქანის დაცვა. მაგრამ, თუ ჯავშანმანქანის შიგნით არავინ ზის, რით განსხვავდება იგი სატვირთო ავტომობილისგან? – ჯავშანი გინდ ჰქონია და გინდ – არა; ამ გამოცდილების მქონე ქართველმა კონსტრუქტორებმა „ლაზიკა“ უფრო მაღალი გააკეთეს. მასში შესვლა და მისი დატოვება, ძირითადი თუ სათადარიგო გასასვლელით, „ბმპ“-სა თუ „ბტრ“-თან შედარებით გაცილებით მარტივია.

ეს არის მიზეზი, რომ „ლაზიკას“ 23-მილიმეტრიანი ქვემეხისა და ტყვიამფრქვევის მართვა დისტანციურადაც შეიძლება – მსროლელი შეიძლება მანქანის გარეთ, უფრო დაცულ სივრცეში იმყოფებოდეს და ბრძოლას აგრძელებდეს.

ეს არის მიზეზი, რომ „ლაზიკას“ და „დიდგორზე“ შესაძლებელია სხვა ტიპის მოდულების, მაგალითად, ტანკსანიანალმდეგო მართვადი ან საზენიტო რაკეტების დამონტაჟება.

ეს არის მიზეზი, რომ „ლაზიკას“, „ბმპ“-სა და „ბტრ“-ისგან განსხვავებით, გარე ჯავშანფილები აქვს, რომლებიც ქანჩებიტაა მიმაგრებული. საჭიროების შემთხვევაში, შესაძლებელია მარტივად და სწრაფად მათი შეცვლა უფრო მძიმე ჯავშნით ან ზემოდან სხვა კერამიკული ჯავშნის ფილების დამატება.

ეს არის მიზეზი, რომ „ლაზიკა“ რუსული „ბმპ“-ს ნონისაა (14 ტონა), მაგრამ, კონსტრუქტორთა განცხადებით, ოთხჯერ უფრო მეტი დაცვა აქვს. განსაკუთრებით, ბორტებიდან და ფსკერიდან, რომელიც 4-შირიანია.

ეს არის მიზეზი, რომ ქართული მანქანების მრავალშირიანი დაცვის ერთი ფენა ქართველი მეცნიერების მიერ შექმნილი უმჩატესი 2-სანტიმეტრიანი ცეცხლგამძლე საფენია, რომელიც ხელს უშლის აფეთქებული მანქანის შიგნით განთავსებული სანჯავის ავზების აალებას.

ბევრი ქართული მოდელი, მაგალითად, ყუმბარმტყორცნის და ნალმტყორცნისა, იმეორებს საბჭოთა ვერსიას. მაგრამ, „რპგ-7“-ს ხომ ჩვენი ჩათვლით აწარმოებს ყველა ყოფილი საბჭოთა რესპუბლიკა ბალტიის ქვეყნების გარდა, ასევე, ბევრი ყოფილი თუ მოქმედი სოციალისტური სახელმწიფო, ჩინეთის მეთაურობით. სხვათაშორის, ამ ყუმბარმტყორცნს აწარმოებს შეერთებული შტატებიც და ირანიც.

იგივე ეხება რეაქტიულ საარტილერიო სისტემასაც, რომელიც ქართველმა კონსტრუქტორებმა „ჯი-პი-ეს“-ითა და მართვის კომპიუტერით აღჭურვეს. სისტემას

This is the reason why Lazika, for instance, does not have any embrasure – an arrow slit for firing from the inside. According to Revz Charbadze, he could not find a single veteran who would think of using the embrasure during a battle;

This is the reason why Georgian armored vehicles have no water engines. Vehicles protecting Georgia will never be in a situation where it needs to swim across a river;

This is the reason why Lazika is higher than Russian BMP. Logically, it has more chances of becoming a target but those who have clambered up the landing bins of Russian BMP or BTR (especially in full body armor), will agree with constructors that due to the small dimensions of the bin, it's not an easy job. Therefore, Russian soldiers on the frontline ride on the outside of the armored vehicles rather than sitting inside – this way it is easier to evacuate and protect the vehicle in the face of danger. However, if no one's sitting inside the vehicle, how is it any different from a truck? What's the point of having armor? Based on their experience, Georgian constructors made Lazika higher. Getting into and out of the vehicle through main or emergency exits is much easier compared to Russian BMP or BTR;

This is the reason why a 23mm cannons and machine guns can be operated from a distance – a shooter can be sitting outside a car, in a more secure environment, continuing to fight;

This is the reason why different types of modules – anti-tank guided or anti-craft missiles can be installed in Lazika and Didgori;

This is the reason why Lazika, unlike BMP and BTR has exterior armor plates attached with bolts: they can easily be replaced by heavier armor other, ceramic armor plates can be added on, when needed.

This is the reason why Lazika weights same as the Russian BMP (14 tons) but has four times the protection according to constructors, particularly on top of hull or on the bottom which has four layers.

This is the reason one of the lawyers of the multi-layer protection of Georgian vehicles is the lightest 2cm-thin fireproof cover created by Georgian scientist that hinders ignition of fuel tank inside the vehicle after its explosion.

Many Georgian models, including grenade launchers and mortar launchers mirror Soviet version but it is also true that RPG-7 is produced by all former-Soviet states (except the Baltic States), including us, as well as many former or current socialist states, including China. RPG-7 grenade launcher is also produced by the US and Iran.

Same is true for the Artillery Rocket System, which was equipped by Georgian instructors with GPS navigation system and board computer. All the system needs is the wind direction data and target coordinates; it will

სჭირდება ქარის მიმართულების მონაცემები და მიზნის კოორდინატები, ყველა დანარჩენ გათვლას თავად შეასრულებს და 40 რაკეტასაც თავად დაუმიზნებს. ეკიპაჟი ამ დროს დაჯავშნულ კაბინაში ზის და დაბომბვას თვალს ადევნებს ვიზუალურად ან უპილოტო თვითმფრინავიდან რეალურ დროში გადმოცემული ვიდეოკადრებით.

რასაც ახლა უნდა ველოდეთ, რეაქტიული ჭურვებია უკვე ქართული რეაქტიული არტილერიისთვის, ალბათ, ქართული ვაზნებიც ქართული თუ არაქართული იარაღისთვის, ქართული ყუმბარები ქართული ყუმბარმტყორცნებისთვის და სხვა.

ქართული შეიარაღება დღეს არც შეიძლება იყოს შეერთებული შტატების, საფრანგეთის, ან თუნდაც ჩინეთის დონეზე, მაგრამ ცალკე აღლუმს იმსახურებს, რომ ვილაცამ ამაზე ფიქრი დაიწყო; ცალკე – რომ ვილაცამ ფიქრი საქმემდე მიიყვანა; ცალკე – რომ ისრაელის კომპანიაში დასაქმებული ინჟინრები საკუთარ საწარმოში დაბრუნდნენ და ქართული იარაღის კეთება დაიწყეს; და ბოლოს – რომ ქვეყანა მივიდა იმავე დასკვნამდე, რომელთანაც ყველა დიდი მებრძოლი ისტორიის მანძილზე – „...პარა ბელუმ“ (გინდა მშვიდობა, მოემზადე ომისთვის).

დანიშნულება: სასაზღვრო პატრულირება; დაზვერვა/თვალთვალი; საჰაერო ფოტოგადაღება; სტიქიური უბედურებების მონიტორინგი; ბრძოლის ველის მეთვალყურეობა.

Functions: border patrol, reconnaissance, aerial photography, monitoring of natural disasters, battlefield intelligence, target and decoy.

do the rest itself and aim all 40 rockets. The crew is sitting in armored cabin, observing bombing visually or through real-time video footage broadcasted from UAV.

What we should expect now are rockets for Georgian rocket artillery as well as Georgian cartridges for Georgian or foreign weapons, Georgian grenades for Georgian grenade launchers and many more.

The level of Georgian arms may not be the same as that of the US or France or even China but the fact that someone has started thinking about it is worthy of a parade, so is the fact that someone turned thoughts into action, that engineers employed in Israeli company returned to their native plant and started making Georgian weapons, and that the country has realized what all great warriors throughout the history have – “...*Para bellum*” (If you wish for peace, prepare for war).

სასაკონლო ნიშანი – ბრენდი TRADEMARK – BRAND

საქართველოში დაბადებული ჩაი TEA BORN – IN GEORGIA

სოფო კვინტრადი
SOPHIE KVINTRADZE

საქართველოში ჩაის გაშენების ისტორია XIX საუკუნის დასაწყისიდან იღებს სათავეს. XX საუკუნის დასაწყისში კი დასავლეთ საქართველოს რეგიონების განვითარება, ძირითადად, მეჩაიეობის დარგთან იყო დაკავშირებული. ხშირად გაიგონებდით – საქართველო ჩაის ქვეყანააო.

90-იან წლებში საქართველოში ჩაის მოყვანა და წარმოება კატასტროფულად შემცირდა, ჩაის არსებული ფაბრიკების უმრავლესობა დაიხურა, პლანტაციები გაჩანაგდა, გაჩნდა უმუშევრობა. ქართულმა ჩაიმ დათმო ბაზარი. საქართველოშიც კი, ქართული ჩაის მოყვარულებს სხვა არაფერი დარჩენოდათ და იმპორტირებული ჩაით სავსე ფინჯანს ქართული ჩაის ნოსტალგიით მიირთმევდნენ. ამ ყველაფერს სტატისტიკა და ციფრები სულ სხვა ელფერს სძენს.

ფაქტი პირველი: 2010 წელს, როცა დახლებზე საქართველოში წარმოებული ჩაი „გურიელი ექსპორტი“ და „რჩეული“ გამოჩნდა, ქართული ჩაის წილი დაფასოებული ჩაის ადგილობრივ ბაზარზე მხოლოდ 2% იყო.

ფაქტი მეორე: 2011 წლის ბოლოს, შპს „გეოპლანტის“ მიერ წარმოებული სხვადასხვა დასახელების ჩაის გაყიდვებმა ბაზარზე 12% შეადგინა.

ფაქტი მესამე: შპს „გეოპლანტმა“ 2010 წელს 28 ტონა ჩაი გაყიდა, 2011 წელს – 91 ტონა, ხოლო 2012 წლის ბოლომდე კი 111 ტონის გაყიდვას გეგმავს.

„მოსახლეობაში არსებობდა მოლოდინი და განწყობა იმისა, რომ ქართული ჩაი გამოვიდოდა ბაზარზე, ხალხი ელოდებოდა ხარისხიან და ბრენდირებულ ჩაის,“ – აცხადებს გეოპლანტის გენერალური დირექტორი მიხეილ ჭკუასელი.

სამხრეთ კავკასიაში ჩაის მწარმოებელი უმსხვილესი კომპანია „გეოპლანტი“ 1996 წელს დაარსდა. მისი წარმოება მოიცავს სრულ ციკლს – დანყებული პლანტაციიდან, დამთავრებული საცალო-სარეალიზაციო შეფუთვით. კომპანია 1300 ჰექტარ მიწის ფართობს ფლობს, აქედან 900 ჰექტარი ჩაის პლანტაციებია გურიის, სამეგრელოსა და იმერეთში. გეოპლანტს აქვს სამი პირველადი გადამამუშავებელი ფაბრიკა და ერთი დასაფასოებელი საწარმო ზუგდიდში.

History of tea cultivation in Georgia dates back to early 19th century. Starting from early 20th century, tea production became the key foundation for the development of the regions in west Georgia. They used to say that Georgia was the country of tea.

In the 90s absolute majority of tea factories in Georgia was closed down, plantations were destroyed, tea cultivation and production plummeted, which created unemployment. Georgian tea conceded its market share. Fans of Georgian tea in Georgia had no choice but to have a cup of imported tea with nostalgia. Below are some statistics that add a different color to the lyrics.

Fact number one: in 2010 when tea produced in Georgia under the name of Gurieli Export and Rcheuli appeared on counters in Georgia, the share of Georgian packaged tea on the local market was only 2%.

Fact number two: in late 2011 the sales of various kinds of tea produced by GeoPlant LLC amounted to 12% of the market share.

Fact number three: GeoPlant LLC sold 28 tons of tea in 2010, 91 tons in 2011 and plans to sell 111 tons by the end of 2012.

“The population had certain expectations and anticipation for appearance of Georgian tea on the mar-

2008 წლამდე გეოპლანტი ორიენტირებული იყო სანედლეულო ჩაის წარმოებაზე. მისი მომხმარებლები ჩაის მწარმოებელი ისეთი ცნობილი კომპანიებია, როგორცაა: „ლიპტონი“, „მარტინ-ბაუერი“, „პლანტექ-სტრაქტი“ და სხვ. კომპანიას ჰქონდა რამდენიმე მცდელობა ბრენდირებული ჩაის გამოშვებისა, თუმცა, როგორც მიხეილ ჭკუასელი ამბობს, „მაშინდელი ბიზნეს-გარემო არ იძლეოდა ამ მიმართულებით განვითარების შესაძლებლობას.“

2008 წელს გეოპლანტმა დაიწყო ახალი პროექტის განხორციელება, რომელიც ბრენდირებული, დაფასოებული ჩაის წარმოებას ითვალისწინებდა. კომპანიამ ინვესტიციები მოიზიდა და წარმოება გადაიარაღა. გეოპლანტმა პირველადი გადამუშავების სრული ტექნოლოგიური ციკლი ინდური კომპანიის „TI Global“-ისგან შეიძინა, რამაც ჩაის პროდუქციის ხარისხის მნიშვნელოვანი ამაღლება განაპირობა. გარდა ამისა, მან იტალიური კომპანია „IMA“-სგან თანამედროვე დაფასოების ხაზი შეიძინა. მოსამზადებელი პერიოდი ორ წელიწადს გაგრძელდა. სანარმოების ტექნიკური გადაიარაღების პარალელურად, კომპანიის სათაო ოფისში ახალი ქართული ბრენდის შექმნაზეც მუშაობდნენ.

„გვინდოდა შეგვექმნა განსაკუთრებული სავაჭრო ნიშანი, ორიგინალური და საინტერესო სახელწოდებით და ლოგოტიპით, მომხმარებლისთვის სასურველი შეფუთვით და გამორჩეული დიზაინით. ამ ყველაფრის შექმნაზე მუშაობდა საერთაშორისო მარკეტინგული კომპანიის „ოგილივი“ კიევის ოფისი. სახელწოდება „გურიელი“, რა თქმა უნდა, ჩვენ შევთავაზეთ და საერთოდაც ძალიან მჭიდროდ ვთანამშრომლობდით, სხვაგვარად ვერც იქნებოდა. პირველადი ესკიზები ძალიან განსხვავდებოდა იმისგან, რაც ახლა გვაქვს. საბოლოო ჯამში, ამ ერთობლივმა მუშაობამ მოგვცა განსაკუთრებული ხარისხის დიზაინი, ორიგინალური ლოგოტიპი, ძალიან საინტერესო სახელწოდება, რომელიც ისტორიულ პიროვნებას უკავშირდება და რომელმაც თავადვე გვიკარნახა ეს სახელი“, – აცხადებს მიხეილ ჭკუასელი.

როდესაც ირჩევდნენ სახელწოდებას „გურიელი“, კარგად ჰქონდათ გაცნობიერებული პასუხისმგებლობა ამ ისტორიული პიროვნებისადმი. გურიის უკანასკნელი მთავარი – მამია გურიელი ცნობილია თავისი რეფორმატორული და ნოვატორული მოღვაწეობით. სწორედ მან პირველმა შემოიტანა XIX საუკუნის დასაწყისში ჩაის კულტურა საქართველოში. თავის ბოტანიკურ ბაღში, სადაც არაერთი ეგზოტიკური მცენარე ჰქონდა მოშენებული, მან ჩაიც დაარგო. როგორც ისტორიული წყაროებიდან ირკვევა, ჩაის ნერგი გურიელმა საფრანგეთიდან გამოიწერა და იმ ფრანგი ბოტანიკოსებისგან შეიძინა, რომლებმაც ჩაის კულტურა გააშენეს აშშ-ს სამხრეთ კაროლინის შტატის ქალაქ ჩარლტონის მახლობლად.

2010 წლის 19 ივნისს დაიბადა ჩაი „გურიელი“. თავდაპირველად ბაზარზე გამოჩნდა „გურიელი ექსპორტის“ და „რჩეულის“ რამდენიმე სახეობის ჩაი. „გურიელი“ კომპანიის ქოლგა ბრენდია, რომელიც

სახელწოდება გურიის უკანასკნელი მთავარს, მამია გურიელს უკავშირდება. სწორედ მან პირველმა შემოიტანა XIX საუკუნის დასაწყისში ჩაის კულტურა საქართველოში.

Tea was named after last last sovereign of Guria, Mamia Gurieli. He was the one that introduced tea culture in Georgia in early 19th century.

ket. They expected quality branded tea,” – says Mikheil Chkuaseli, director general of GeoPlant.

GeoPlant, the largest tea producing company in South Caucasus, was founded in 1996; its chain of production incorporates the whole cycle starting from plantations to packaging for retail sales. The company owns 1 300 ha of land, including 900 ha of tea plantations in Guria, Samegrelo and Imereti. GeoPlant has three plants for initial processing and one packaging plant in Zugdidi.

Up until 2008 the company was mostly focused on production of bulk tea sold to famous tea producing companies including Lipton, Martin Bauer, Plantextrakt, etc. They attempted to produce a branded tea several times but as Mikheil Chkuaseli recalls, “business environment at that time did not allow us to develop in that direction.”

In 2008 GeoPlant started implementing a new project envisioning production of branded packaged tea. It attracted investments and upgraded its production equipment. It bought its first complete technological cycle for initial processing from an Indian company TI Global, which allowed it to significantly improve quality of tea production. GeoPlant also bought a contemporary

მომხმარებელს სთავაზობს რამდენიმე კლასიკურ გემოს – შავი ჩაი, მწვანე ჩაი, ჩაი ბერგამოტითა და ჩაი ყვამინით. „გურიელის ჩაი“ მოყვანილია ეკოლოგიურად სუფთა გარემოში, ის ხელითაა მოკრეფილი და არ შეიცავს ქიმიურ დანამატებს. ჩაის მოვლა-მოყვანა და გადამამუშავების პროცესი მდიდარი გამოცდილების და თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებით ხდება.

კომპანია მუდმივად სთავაზობს სიახლეებს მომხმარებელს, ბაზარს უკვე შეემატა ახალი ბრენდები – „გურიელი ხილის ჩაი“, რომელიც მთლიანად ქართული ხილის სხვადასხვა სახეობისგან არის დამზადებული; ამჟამად გამოდის „ქართული სუბტროპიკი“, „ქართული ტყის ხილი“ და „ქართული კენკრა“. კომპანიაში ამაცობენ, რომ ეს პროდუქტები ნატურალურია, დამზადებულია მხოლოდ ხილისგან და დღემდე ქართულ წარმოებაში ანალოგი არ არსებობს. წლის ბოლომდე კომპანია მომხმარებელს შესთავაზებს კიდევ ორ ახალ ბრენდს. ეს არის „გურიელი მცენარეული ჩაი“, რომელიც რამდენიმე სახეობის იქნება დასრულიად განსაკუთრებული ხარისხის ჩაი „პრინცი გურიელი“. ამ სავაჭრო ნიშნით მხოლოდ შავი და მწვანე ჩაი გამოვა, რომელიც სპეციალურ პლანტაციებშია დაკრეფილი.

კიდევ ერთი ბრენდია „ქართული ბაიხის ჩაი №36“. ვისაც ახსოვს „№36“, მას ისიც ეცოდინება, თუ როგორი პოპულარული იყო ჩაის ეს სახეობა ყოფილ საბჭოთა კავშირში. სწორედ, საქსპორტო მიზნებისთვისაა შექმნილი ეს ბრენდიც, რომელიც ძველი რეცეპტითაა დამზადებული და უკვე პოპულარობით სარგებლობს

„გურიელი ექსპორტი“, „რჩეული“ და „ქართული ბაიხი“ იყიდება ლიტვაში, ესტონეთში, საფრანგეთში, გერმანიაში, ყირგიზეთსა და აშშ-ში.

Gurveli Export, Rcheuli and Georgian Baikh are sold in Lithuania, Estonia, France, Germany, Kyrgyzstan and the U.S.

packaging line from Italian company IMA. Preparations lasted for two years. In addition to upgrading their production technologies, they were also working at Geo-Plant's head office to create a new Georgian brand.

“We wanted to create a particular trademark, with a unique and interesting name and logo, packaging that would appeal to consumers and a distinguished design. We had an international marketing company Ogilvy working on it; their office in Kiev. We offered the name Gurveli. Yes, we worked in close cooperation with them and it could not have been otherwise. Initial sketches are very different from what we have now. In the end, our joint efforts lead us to a design of an exceptional quality, a unique logo and a very interesting name associated with a historical character, who suggested the name himself,” – says Mikheil Chkuaseli.

When choosing the name Gurveli, they had very well realized the responsibility before this historic character. The last sovereign of Guria, Mamia Gurveli, was well-known for his reforms and innovative activities. He was the one that introduced tea culture in Georgia in early 19th century. In his botanical garden where he was growing many exotic plants, he planted tea as well.

საზღვარგარეთ.

შიდა ბაზრის პარალელურად, კომპანია „გეოპლანტი“ აქტიურად მუშაობს ექსპორტზე. „გურიელი ექსპორტი“, „რჩეული“ და „ქართული ბაიხი“ იყიდება ლიტვაში, ესტონეთში, საფრანგეთში, გერმანიაში, ყირგიზეთსა და აშშ-ში. უახლოეს ხანებში, კომპანია პოლონეთის ბაზარზეც შევა. შარშან უცხოეთში 15 ტონა ჩაი გაიყიდა, ნელს კი, ივლისის თვის მონაცემებით, უკვე 20 ტონა დაფასებული ჩაია გადატვირთული.

ექსპორტის გაფართოება კომპანიის ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტია. გეოპლანტი აქტიურად მონაწილეობს საერთაშორისო გამოფენებსა და ღონისძიებებში, ასევე, საქართველოს მთავრობის მიერ ორგანიზებულ ქართული კულტურის დღეებსა თუ გამოფენებში, სადაც კომპანიის მიერ წარმოებული პროდუქციის პრომოუშენი და გაცნობა ხდება.

სტატისტიკის მიხედვით, საქართველო ყოველწლიურად 750 ტონა დაფასებულ ჩაის მოიხმარს. 2011 წელს, აქედან 91 ტონა იყო „გურიელის ჩაი“ (როგორც მას მომხმარებელი უწოდებს). ნელს კი კომპანია 110 ტონის გადაჭარბებას გეგმავს. მიხეილ ჭკუასელი აცხადებს, რომ როდესაც ბაზარზე მათი კომპანიის პროდუქცია გამოჩნდა, მომხმარებელში არსებობდა ერთგვარი უნდობლობა ქართული ჩაისადმი. ძნელი დასაჯერებელი იყო, რომ საქართველოში მაღალი ხარისხის და თანამედროვე შეფუთვის ჩაი დამზადდებოდა.

„მახსოვს პირველი და ძალიან რთული ნაბიჯები, ჩვენ მომხმარებლის ნდობის მოპოვება კი არა, არამედ ჯერ უნდობლობის დამარცხება გვინევდა. პირველმა შედეგებმა გაამართლა – გაჩნდა ლოიალობა ბრენდის მიმართ, ცნობადობა არის მაღალი. დარწმუნებული ვარ ქუჩაში 10 კაცი რომ გააჩეროთ და ჰკითხოთ – რა არის გურიელი? – 9 გიპასუხებთ, რომ ეს არის ჩაი. ორ წელიწადში ეს მნიშვნელოვანი შედეგია და ამის გაფრთხილება ერთ-ერთი მთავარი საზრუნავია ჩვენთვის,“ – აღნიშნავს ჭკუასელი.

პასუხისმგებლობა კი მართლაც დიდი აქვთ. კომპანიაში მუდმივად დასაქმებულია 85 ადამიანი, ხოლო სეზონურად – 350. გეოპლანტის მენეჯმენტისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია იმ გარემოს განვითარება, სადაც ადამიანები მუშაობენ, რათა მათ მოსწონდეთ თავიანთი საქმე.

ხარისხის მუდმივი კონტროლი კომპანიისთვის უმნიშვნელოვანესია, მათ მიერ მომხმარებლისთვის შეთავაზებული პროდუქცია ყოველთვის უმაღლესი ხარისხის უნდა იყოს. ასევე, კომპანიის სტრატეგიაა მუდმივი სიახლეები. უახლოეს ხანებში გეოპლანტის მენეჯმენტი მომხმარებელს საინტერესო სიურპრიზებს ჰპირდება.

გეოპლანტში ყოველთვის საზგასმით საუბრობენ მათი მთავარი ბრენდის ისტორიული სახელის მნიშვნელობაზე. „საკმაოდ დიდია პასუხისმგებლობა, როდესაც საქმე გაქვს შენი ქვეყნის ისტორიულ მემკვიდრეობასთან, როდესაც ბრენდის სახელს უკავშირებ ისეთ მოღვაწეს, რომელმაც შესამჩნევი კვალი დატოვა საქართველოს ისტორიაში,“ – აცხადებს ჭკუასელი, – „ჩვენი კომპანია თავისი

According to historical sources, he ordered tea plants from France and brought them from French botanists that cultivated tea near Charleston, state of South Carolina in the U.S.

Gurieli Tea was born on June 19, 2010. Several types of tea under the name of Gurieli Export and Rcheuli appeared on the market. Gurieli is an umbrella brand of the company, offering classic flavors to consumers – black tea, green tea, tea with bergamot or with jasmine. Gurieli Tea is grown in a safe ecological environment; it is handpicked and does not contain any chemical supplements. They use contemporary technologies and rich experience for processing, caring and growing Gurieli Tea.

GeoPlant offers new products to consumers on a regular basis. New brands have already been added to the market, including Gurieli Fruit Tea produced from various types of Georgian fruit. It currently comes in three flavors – Georgian Subtropics, Georgian Forest Fruits and Georgian Berries. The company prides itself in its completely organic products, made entirely of fruit, which is something completely new for Georgian production. By the end of this year the company will offer two new brands to its consumers – several types of Gurieli Herbal Tea and an absolutely different product Prince Gurieli – a trademark for black and green tea picked in special plantations.

Another one of GeoPlant's brands is Georgian Herbal Tea N36. Those who remember N36 are well aware of how popular it was in the Soviet Union. The brand created for export is produced with the old recipe and is already popular abroad.

In addition to the local market GeoPlant is actively working on exporting. Gurieli Export, Rcheuli and Georgian Baikh are sold in Lithuania, Estonia, France, Germany, Kyrgyzstan and the U.S. Soon it will access Polish markets. Last year total of 15 tons of tea were sold through foreign exports. This year, 20 tons of packaged tea has already been unloaded as of July.

Boosting exports is one of the company's priorities. GeoPlant actively participates in international trade shows and other events, as well as days of Georgian culture or exhibitions organized by the Georgian government, where the company's products are showcased and promoted.

According to statistics, Georgia consumes 750 tons of packaged tea annually, including 90 tons of Gurieli Tea (2011), as consumers call it. This year GeoPlant plans to sell more than 100 tons. According to Mikheil Chkuaseli, when their products appeared on the market, consumers were somehow distrusted Georgian tea. It was hard to believe that high-quality tea in a contemporary packaging was produced in Georgia.

“I remember the first and very difficult steps that we had to make. We had to first defeat the mistrust and then gain trust of consumers. First results turned out to be successful. Consumers started trusting the brand. Currently it is very well-known and I am sure that nine out of 10 people in the street have heard about Gurieli Tea. It is a great achievement in two years time and one of our key priorities is to cherish this achievement,” – says Chkuaseli.

სამრეწველო და სამეცნიერო პოტენციალით, თავისი სანარმოო ქსელით და საერთაშორისო კონტაქტებით სამხრეთ კავკასიის ჩაის დარგის ლიდერი კომპანიაა. ჩვენ ვქმნით პროდუქციას, რომელიც გამოირჩევა თავისი უნიკალურობით. ის არის ეკოლოგიურად სუფთა, მისი მოყვანისას არ გამოიყენება პერბიციდები და პესტიციდები და მისი გემო ყველასგან გამორჩეულია.“

აღსანიშნავია, რომ კომპანიას საქპატენტში უკვე რეგისტრირებული აქვს 11 სასაქონლო ნიშანი, 3 კი რეგისტრაციის პროცესშია. ანუ, ყველა ის ცნობილი დასახელება, რომელსაც გეოპლანტი ყოველდღიურად დახლებზე გვთავაზობს რეგისტრირებული ბრენდია, რაც კიდევ ერთხელ ადასტურებს ამ სანარმოს მაღალ ბიზნესკულტურას. 2011 წელს კომპანია „გეოპლანტი“ ქართული ხარისხის ნიშანი მიიღო, რაც ბაზარზე ახლადგამოსული პროდუქციისთვის მნიშვნელოვანი აღიარება გახლდათ. საქართველოს ხარისხის ნიშნის ფონდმა კომპანიაში კომპლექსური მუშაობა გასწია, შეამოწმა ნარმოების ყველა მიმართულება და შეაფასა ორგანიზაციული სტრუქტურა, ტექნიკური მდგომარეობა, ნარმოების პროცესი, პროდუქციის ხარისხი და ა.შ. ფონდმა კომპანიას ხარისხის უმაღლესი დონე მიანიჭა. 2011 – 2012 წლებში, ზედიზედ ორჯერ „გურიელი“ გახდა წლის რჩეული ბრენდი. 2012 წელს კი კომპანია ეროვნული ბიზნესის დაჯილდოებაზე, ნომინაციაში „დარგის ალორძინება“ მთავარი ჯილდოს – „მერკურის“ მფლობელი გახდა.

ამჟამად „გეოპლანტი“ განვითარებისა და სიახლეების ეტაპზეა. მენეჯმენტი არ გამოიციხავს, რომ კომპანიაში მსხვილი უცხოური ინვესტიციები განხორციელდეს. ამის საფუძველს იძლევა ის მზარდი ინტერესი, რომელსაც ადგილობრივი თუ საერთაშორისო ბიზნესნორები ქართული ჩაის მწარმოებელი კომპანიის მიმართ ავლენენ.

Indeed they have a big responsibility. The company employees 85 people on a regular basis and 350 people seasonally. GeoPlant’s management pays particular attention to development of working environment for these people work, for them to love what they are doing.

Regular quality control is of paramount importance for the company. Products that they offer to consumers have to be high-quality at all times. GeoPlant’s strategy also envisages introducing novelties on a regular basis. Soon GeoPlant’s management plans to soon offer exciting surprise to consumers.

At GeoPlant they always highlight the importance of their main brand’s historic name. “It is a great responsibility when your countries” historic heritage is involved, when the name of the brand is associated with a prominent figure who left his mark in the history of Georgia,” – Chkuaseli notes, - “with its commercial and scientific potential, production network and international contacts, our company is a leading company in South Caucasus in the field of tea production. The product created by us is unique, ecologically safe and we don’t use any herbicides or pesticides in growing. Therefore, it has a distinguished taste.”

It is noteworthy that the company has already registered 11 trademarks at Sakpatenti. Registration of three of its other trademarks is pending. This means that all of its well-known names that GeoPlant offers to its consumers on a daily basis are “registered brands”. It reaffirms the high culture of business that this company practices. In 2011 GeoPlant was awarded the Georgian Quality Mark, which was an important recognition for a company that had recently appeared on the market. The Georgian Quality Foundation carried out comprehensive works at the company and inspected all strands of production, evaluated organizational structure, technical conditions, process of production, quality of products, etc. The Foundation awarded GeoPlant the highest level of quality. Gurieli received an award for the brand of the year two times repeatedly in 2011-2012. In 2012 GeoPlant won Mercury award for the nomination Revival of the Sector.

Currently GeoPlant is undergoing the phase of development and novelties. Judging from the growing interest of local or international business communities in the company that produces Georgian tea, GeoPlant’s management does not rule out large investments in the future.

სასაქონლო ნიშანი

სასაქონლო ნიშანი არის სიმბოლო ან სიმბოლოთა ერთობლიობა, რომელიც გამოისახება გრაფიკულად და განასხვავებს ერთი სანარმოს საქონელს ან/და მომსახურებას მეორე სანარმოს საქონლისა ან/და მომსახურებისაგან. სასაქონლო ნიშანი რეგისტრირდება საქპატენტში.

TRADEMARK

Trademark is a sign or combination of signs that can be represented graphically and is capable of distinguishing the goods or services or both of one undertaking from those of other undertakings. Trademark shall be registered at SAKPATENTI.

ყველაზე ხშირად დასმული შეკითხვები სასაქონლო ნიშნის შესახებ

FAQ - FREQUENTLY ASKED QUESTIONS ABOUT TRADEMARK

რა არის სასაქონლო ნიშანი?

სასაქონლო ნიშანი არის სიმბოლო ან სიმბოლოთა ერთობლიობა, რომელიც გამოისახება გრაფიკულად და განასხვავებს ერთი სანარმოს საქონელს ან/და მომსახურებას მეორე სანარმოს საქონლის ან/და მომსახურებისაგან. ასეთი სიმბოლო შეიძლება იყოს სიტყვა (მათ შორის ადამიანის სახელი), ასოები, ციფრები, ბგერები, გამოსახულება, ეტიკეტი, ლოგო, ფრაზა, დევიზი, სამგანზომილებიანი ფიგურები, მათ შორის, საქონლის ფორმა ან შეფუთვა. ნიშანი შეიძლება იყოს შესრულებული როგორც შავ-თეთრ ფერებში, ისე სხვა ფერის ან ფერთა კომბინაციის გამოყენებით.

სად შეიძლება სასაქონლო ნიშნის დარეგისტრირება საქართველოში?

საქართველოს ტერიტორიაზე სასაქონლო ნიშნის რეგისტრაციას ახორციელებს სსიპ ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი „საქპატენტი“. შესაბამისად, ნებისმიერ დაინტერესებულ ფიზიკურ ან იურიდიულ პირს, რომელსაც სურს სასაქონლო ნიშნის რეგისტრაცია, შეუძლია განაცხადი შეიტანოს საქპატენტში უშუალოდ თვითონ ან წარმომადგენლის მეშვეობით.

რა თანხას შეადგენს სასაქონლო ნიშნის რეგისტრაციის საფასური?

ჩვეულებრივი პროცედურით სასაქონლო ნიშნის რეგისტრაციის საფასური საქონლის ყოველ ერთ კლასზე შეადგენს 420 აშშ დოლარის ეკვივალენტს ლარში (ფორმალური ექსპერტიზა, არსობრივი ექსპერტიზა, გამოქვეყნება, რეგისტრაცია, მონუმბის გაცემა და 10 წლით ძალაში შენარჩუნ-

What is a trademark?

A trademark is a sign or combination of signs that can be represented graphically and is capable of distinguishing the goods or services or both of one undertaking from those of other undertakings. Such sign may be a word (including a name of a person), letters, digits, sounds, design, a label, a logo, a phrase, a motto, three-dimensional figure, including the shape of goods or their wrapping and also other packaging, including colors or combination of colors.

Where can one register trademarks in Georgia?

Trademarks are registered on the territory of Georgia by the legal entity of public law National Intellectual Property Center - Sakpatenti. Correspondingly, any interested natural or legal person wishing to register a trademark of goods can file an application with Sakpatenti directly or by means of a representative.

What is the fee for registration of a trademark?

Fee for standard registration of a trademark is USD 420 for each class of goods, payable in Georgian laris (it includes formal examination, substantive examination, publication, trademark registration, grant of certificate and its maintenance for the period of 10 years), whereas fee for accelerated registration of a trademark (within 10 business days)

ნება). ხოლო, დაჩქარებული წესით (10 სამუშაო დღის ვადაში) სასაქონლო ნიშნის რეგისტრაციისათვის დადგენილი საფასური საქონლის ყოველ ერთ კლასზე შეადგენს 840 აშშ დოლარის ეკვივალენტს ლარში.

რა დოკუმენტი გაცემა სასაქონლო ნიშნის რეგისტრაციის შემდეგ?

სასაქონლო ნიშნის რეესტრში რეგისტრაციის შემდეგ საქპატენტი გასცემს მონიშნას სასაქონლო ნიშანზე, რომლითაც დასტურდება სასაქონლო ნიშნად სიმბოლოს რეგისტრაცია, სასაქონლო ნიშნის პრიორიტეტის თარიღი, მფლობელის განსაკუთრებული უფლება აღნიშნულ სასაქონლო ნიშანზე და სასაქონლო ნიშნის რეგისტრაციის მოქმედების ვადა.

რა ვადით რეგისტრირდება სასაქონლო ნიშანი?

სასაქონლო ნიშანზე განსაკუთრებული უფლება მოქმედებს 10 წლის ვადით, რომელიც შეიძლება გაგრძელდეს ყოველი მომდევნო 10 წლით, ჯერადობის შეუზღუდავად.

რა უფლებები აქვს სასაქონლო ნიშნის მფლობელს?

რეგისტრაციით დაცულ სასაქონლო ნიშანზე მფლობელის განსაკუთრებული უფლება წარმოიშობა ამ ნიშნის რეგისტრაციის დღიდან. განსაკუთრებული უფლების მქონე პირს უფლება აქვს აუკრძალოს მესამე პირს, მისი თანხმობის გარეშე სამოქალაქო ბრუნვაში გამოიყენოს ისეთი ნიშანი, რომელიც მისი დაცული სასაქონლო ნიშნის იდენტურია, ხოლო საქონელი იდენტური ან იმდენად მსგავსია, რომ ჩნდება ამ ნიშნების აღრევის, მათ შორის, ასოცირების შედეგად აღრევის შესაძლებლობა. სასაქონლო ნიშნის მფლობელს შეუძლია, ასევე, მიიღოს ნებისმიერი კანონით დადგენილი ზომები მისი განსაკუთრებული უფლების დარღვევის აღსაკვეთად. მას აქვს უფლება, რომ ეს განსაკუთრებული უფლება გადასცეს სხვას მთლიანად ან ნაწილობრივ, თავად გამოიყენოს სასაქონლო ნიშანი ან გასცეს ლიცენზია სასაქონლო ნიშნის გამოყენებაზე.

როგორ შეიძლება სასაქონლო ნიშნის რეგისტრაცია საზღვარგარეთ?

სასაქონლო ნიშნის საზღვარგარეთ რეგისტრაცია შესაძლებელია განხორციელდეს 2 გზით:

- ნიშნის მფლობელს შეუძლია განაცხადი სასაქონლო ნიშნის რეგისტრაციაზე შეიტანოს უშუალოდ სათანადო ქვეყნის შესაბამის უწყებაში. ამ შემთხვევაში, ნიშნის რეგისტრაცია საქართველოში არ არის აუცილებელი.
- განმცხადებელს ან ნიშნის მფლობელს შესაძლებლობა აქვს საქართველოში რეგისტრირებული სასაქონლო ნიშანი გაავრცელოს მადრიდის შეთანხმების ოქმის თანახმად, საერთაშორისო რეგისტრაციის საფუძველზე, იმ ქვეყანაში, რომლის ტერიტორიაზეც სურს ნიშნის გაავრცელება. ამისათვის განმცხადებელმა ან მფლობელმა უნდა მიმართოს საქპატენტს განცხადებით, რომელშიც მიუთითებს ყველა სასურველ ქვეყანას.

is USD 840 for each class of goods, payable in Georgian laris.

What document is issued after trademark registration?

After entering a trademark in the Register of Trademarks, Sakpatenti grants a trademark certificate. The certificate shall confirm the registration of a sign as a trademark, the date of the trademark priority, the holder's exclusive right to the trademark in question and its term of validity.

What is the term of validity of the Trademark registration?

Exclusive rights on a trademark are granted for the period of 10 years. The term of validity of a trademark registration may be extended indefinitely by consecutive periods of 10 years.

What are the rights of a trademark holder?

The exclusive rights of a trademark holder arise on the date of the registration of the trademark. The person enjoying exclusive rights may prevent third parties from using a trademark in the course of trade that is identical and goods are identical too or are so similar, that there is a risk of confusion including confusion based on association.

Trademark holders are authorized to take any legal measures against violation of their exclusive rights. They have the right to transfer the exclusive rights to other individual fully or in part, use the trademark himself/herself or give the license to use the trademark.

How can one register a trademark abroad?

Trademark can be registered abroad by one of the two ways:

- Trademark holder concerned must file an application for registration of a trademark personally in corresponding organization of the country. Registration of trademark in Georgia is not necessary in this case;
- According to the Madrid Protocol, designate/spread trademark registered in Georgia. In this case an applicant or trademark holder should file an application with Sakpatenti and mention all the countries where the applicant/trademark holder wants to designate the international registration of the trademark.

ბიზნესმენის გვერდი BUSINESSMAN'S PAGE

ვისოლი – ხარისხი, რომელსაც ვენდობი ვისოლ ჯგუფის წარმატების ისტორია WISSOL – QUALITY THAT I TRUST WISSOL GROUP'S SUCCESS STORY

სოსო ფხაკაძე
SOSO PKHAKADZE

ბიზნესმენებს ხშირად ეკითხებიან, თუ რა არის წარმატების ფორმულა. იცით?! – ეს არის კორპორაციული კულტურა, რომელიც არსებობს ორგანიზაციაში. თითოეული ორგანიზაცია, რომელიც ვისოლ ჯგუფში ერთიანდება თავიდანვე იზიარებდა იმ პრინციპებს და იმ ფილოსოფიას, რომელიც ბიზნესის წარმოებას მხოლოდ ლეგალური, სამართლიანი გზით გულისხმობს. ჩვენ ყოველთვის ვიცოდით, რომ თითოეული ჩვენგანი ანგარიშვალდებული უნდა ყოფილიყო სახელმწიფო ბიუჯეტისა და საზოგადოების წინაშე; თითოეულს კარგად გვესმოდა, რომ ფოკუსირება უნდა გაგვეკეთებინა პროდუქციის ხარისხზე და საქართველოში უნდა დაგვემკვიდრებინა მომსახურების ევროპული სტანდარტები.

ვისოლ ჯგუფის განვითარების ისტორია 12 წლის წინ დაიწყო. პირველი ავტოგასამართი სადგური თბილისში, ორთაჭალაში გაეხსენით მაშინ, როცა ქვეყანაში იმპორტირებული საწვავის უდიდესი წილი, დაახლოებით 60-70%, კონტრაბანდული გზით შემოსულ ნავთობპროდუქტებს ეკავა. კონტრაბანდა ეს ყველაზე მწვავე ეკონომიკური დაავადებაა. აღნიშნული, უპირველეს ყოვლისა, არაკონკურენტულ პირობებს უქმნიდა ლეგალურად მომუშავე კომპანიებს და, ბუნებრივია, მაქსიმალურად უზღუდავდა მათ განვითარების საშუალებას.

ბოლო წლებში ნავთობსექტორში ვითარება დიამეტრულად შეიცვალა – საქართველოში დღეს კვლავ ცოტაა ეკონომიკის ისეთი სექტორები, სადაც ამდენი საერთაშორისო, მულტინაციონალური კომპანიაა წარმოდგენილი. დღეს, ბაზარზე აღარ შემოდის კონტრაბანდული საწვავი, ანუ შეიქმნა ბიზნესის განვითარებისათვის ხელსაყრელი გარემო და, შესაბამისად, ამ სექტორშიც წარმატების მთავარ პირობად კომპანიების ეფექტური მართვა და მენეჯმენტის ხარისხი იქცა. ჯანსაღი კონკურენციის ფონზე, შესაძლებლობა მოგვეცა გვეზრუნა უმაღლესი ხარისხის, დასავლეთ ევროპის ბაზრებისთვის შექმნილი საწვავის იმპორტზე, ინოვაციური სერვისის პროდუქტებისა და ტექნოლოგიების დანერგვასა და ავტოგასამართი სადგურების ქსელში მომსახურების ევროპული სტანდარტების დამკვიდრებაზე. „ვისოლ პეტროლიუმ ჯორჯია“ 2007 წლიდან

Businessmen are frequently asked to share their formula of success. It is a corporate culture within the organization. Every organization that has joined Wissol Group shared the principles and philosophy of doing business in a fair and legal manner. We've always known that each of us is accountable before the state budget and public; each of us realizes that we must focus on quality of product and introduce European standards of service in Georgia.

The story of the Wissol Group's development started 12 years ago. We opened our first petrol station in Ortachala, Tbilisi, when most of the imported fuel in the country – around 60-70% was smuggled. Smuggling is the most acute economic disease. It first and foremost put companies doing legal business at a disadvantage in terms of competition and naturally, made it virtually impossible for them to develop further.

Recently the situation in oil sector changed dramatically – there are only a few sectors of economy in Georgia where that many international and multi-national companies are present. To date, there is no smuggled fuel on the Georgian market, which means that there is a business enabling environment and therefore, the key for success in oil sector in Georgia is effective management. In a healthy competition environment, we've been able to focus on importing high-quality product, created for Western European markets, introducing innovative service products and technologies as well as European standards of service throughout the chain of our petrol stations. Since 2007 the Wissol Petroleum Georgia has been exclusively importing the Italian fuel from Api to Georgia.

Currently we are involved in various fields of economy. Our organizations have dynamically developed and ultimately, Wissol has turned into a

განსაკუთრებულად იტალიური სანავის – „აპის“ ექსკლუზიური იმპორტიორია საქართველოში.

დღეს, უკვე წარმოდგენილი ვართ ეკონომიკის სხვადასხვა სფეროებში. ჩვენი ორგანიზაციები დინამიურად განვითარდნენ და საბოლოო ჯამში, ვისოლმა ბიზნეს ჯგუფის სახე მიიღო. ბიზნესის დივერსიფიკაციის შესახებ სტრატეგიული გადაწყვეტილება 2007 წლიდან დავიწყეთ და „ეარ ვისოლი“, „ვისოლ ბუნკირება“, „ვისოლის გაზის სადისტრიბუციო კომპანია“, სამშენებლო კომპანია „დელტა“ და სარეკლამო კომპანია „ველაჯიო“ შეექმენით. ზოგიერთი მათგანი მანამდეც არსებობდა და ჩვენ უკვე არსებული კომპანიების მნიშვნელოვანი გაძლიერება მოვახდინეთ. ამავდროულად, მსოფლიო ბაზარზე ნავთობპროდუქტების ფასების არასტაბილურობის ფონზე, გაზგასამართი სადგურების ქსელის განვითარება დავიწყეთ და მომხმარებელს ეკონომიური, ალტერნატიული სანავი შევთავაზეთ, რომელიც არა მხოლოდ მის ჯიბეს, არამედ გარემოსაც მაქსიმალურად უფრთხილდება.

ვისოლ ჯგუფის შვილობილმა კომპანიამ „ეარ ვისოლმა“ სოლიდური ინვესტიცია განახორციელა თბილისის საერთაშორისო აეროპორტში და თანამედროვე ე.წ. ჰიდრანტის სისტემის ინფრასტრუქტურა შექმნა, სადაც ავიალაინერების გამართვა სპეციალური ტიპის მიწისქვეშა მილსადენებითა და მაღალტექნოლოგიური დანადგარებით ხდება. აღნიშნული სისტემის ანალოგი დღეისათვის ყოფილი საბჭოთა კავშირის

ვისოლ ჯგუფში დღესდღეობით უკვე 4000-ზე მეტი ადამიანია დასაქმებული.

There are more than 4000 people currently employed at Wissol Group.

business group. Strategic decision about diversification of business was made in 2007 and Air Wissol, Wissol Bunkering, Wissol Gas Distribution Company, Construction Company Delta Holding and Advertising Company Vellagio were created. Some of them existed already but we made them significantly stronger. At the same time, against the background of unstable prices of petroleum products on the world market, we started developing the chain of petrol stations and offered alternative, economical fuel to consumers, which is not only easy on consumers' pocket but easy on the environment as well.

One of the Wissol Group's daughter companies, Air Wissol heavily invested in Tbilisi International Airport and created a contemporary hydrant system infrastructure where aircrafts are provided with jet fuel using a special cascade of underground pipelines and technologically advanced equipment. Among the post-Soviet states, simi-

ქვეყნიდან მხოლოდ მოსკოვში (ვნუკოვოს აეროპორტი) და ასტანაშია. აღნიშნული ჰიდრანტის სისტემა ყველაზე ინოვაციური და თანამედროვეა მთელ მსოფლიოში და გამოირჩევა თავისი უსაფრთხოებით და მომსახურების მაღალი ხარისხით.

„ვისოლ ბუნკირება“ 2008 წლიდან სთავაზობს ბათუმის, ფოთისა და ყულევის პორტში შემავალ გემებს საზღვაო სანავიგაციო გემის გამართვის სერვისს.

2008 წლიდანვე აწვდის „ვისოლის გაზის დისტრიბუცია“ თელავის რაიონს ბუნებრივ გაზს. მიუხედავად იმისა, რომ მაგისტრალური გაზსადენი თელავის რაიონიდან 5-15 კილომეტრის მოშორებითაა, მოსახლეობის ძირითად ნაწილს ბუნებრივი გაზი 14 წლის მანძილზე არ მიეწოდებოდა. დღესდღეობით, „ვისოლ გაზის დისტრიბუციამ“ თელავის რაიონში 17 სოფლის გაზიფიცირება მოახდინა და 12000-მდე აბონენტს აწვდის ბუნებრივ აირს.

ვისოლ ჯგუფის წარმატების ისტორიაში ერთ-ერთ ყველაზე საამაყო ჯილდოდ 2010 წელს პარიზში გამართულ ბიზნესდაჯილდოებაზე მიღებული ჯილდო იქცა. ვისოლ ჯგუფი, პირველად საქართველოსა და ყოფილ საბჭოთა სივრცის ისტორიაში, ევროპის 10 წარმატებულ ბრენდს შორის დასახელდა.

ვისოლ ჯგუფი დინამიურად ვითარდებოდა 2011 წელსაც. გასული წელი განსაკუთრებულად მნიშვნელოვანი იყო იმით, რომ ვისოლ ჯგუფს ორი ახალი შვილობილი კომპანია შეემატა სუპერმარკეტების ქსელის „სმარტის“ და ავტომომსახურების ცენტრების „ვისოლ ავტო ექსპრესის“ სახით.

„ვისოლის ავტო ექსპრესის“ ბრენდის ქვეშ დღესდღეობით უკვე 15 ავტომომსახურების ცენტრი ფუნქციონირებს. „ვისოლის ავტო ექსპრესი“ უმაღლესი ხარისხის ფრანგული „ტოტალისა“ და „ფინას“ საავტომობილო ზეთების და სხვა საპოხი მასალების გარდა, მომხმარებელს „ფრამის“ საავტომობილო ფილტრებს, ვულკანიზაციისა და ბალანსირების სრულ მომსახურებას სთავაზობს. „ვისოლის ავტო ექსპრესი“ „ტოტალის“, „აპისა“ და „ფინას“ ექსკლუზიური პარტნიორია საქართველოში. მოლაპარაკება წარმატებულად დასრულდა და უახლოეს მომავალში „ვისოლ ავტო ექსპრესის“ სერვის

lar systems are in place only in Moscow (Vnukovo Airport) and Astana. The hydrant system is the most innovative and contemporary throughout the world; its key advantages are safety and high quality of service.

Wissol Bunkering has been offering bunker fuel for vessels in Georgian ports of Batumi, Poti and Kulevi since 2008.

Wissol Gas Distribution Company has been supplying Telavi District with natural gas since 2008. Although the main gas pipeline lies within 5 -15 km away from the district, the population was never supplied with natural gas for 14 years. Wissol Gas Distribution has already completed the gas distribution process in 17 villages of the region and up to 12 000 customers are now supplied by natural gas.

One of the most honorable awards in the history of the Wissol Group's success is the European Business Awards in Paris when Wissol was enlisted in the Top Ten European brands for the first time in Georgia and among post-Soviet Countries.

Wissol Group continued to develop dynamically in 2011. Last year was particularly important since two other daughter companies joined the group – chain of supermarkets Smart and Wissol Auto Express auto service centers.

There are total of 15 auto service centers operating under Wissol Auto Express, which in addition to French TOTAL and FINA lubricants also offers Fram auto filters, vulcanization and full tire repair services. Wissol Auto Express has an exclusive

სუპერმარკეტების ქსელი „სმარტი“ საქართველოში უმაღლესი ხარისხის მომსახურების სრულიად ახალ სტანდარტებს ამკვიდრებს.

Chain of supermarkets "Smart" is introducing brand new standards of high-quality service in Georgia.

ცენტრებში მომხმარებელს იტალიური „აპის“ უმაღლესი ხარისხის ზეთებსაც შევთავაზებთ.

„სმარტის“ პროექტის იდეა საკმაოდ დიდი ხნის წინ დაიბადა. ჩვენ უბრალოდ გვინდოდა, რომ ფოკუსირება გვექონოდა გარკვეულ ეტაპზე ვისოლზე, რამეთუ „სმარტის“ პროექტი ძალიან მსხვილი პროექტია. ჩვენ ვემზადებოდით ამ პროექტისათვის და იმ ეტაპზე, როცა დავინახეთ, რომ უკვე არის დრო და არსებობს რესურსები საიმისოდ, რომ განვითარდეს ბიზნესის ეს მიმართულება, დავინწყეთ „სმარტის“ სავაჭრო ცენტრების და სუპერმარკეტების ქსელის განვითარება საქართველოში. ამავდროულად, ბუნებრივია არსებობს მოთხოვნა ამ პროდუქტზე. ჩვენ კვლევა რამდენჯერმე ჩავატარეთ, უფრო მეტს გეტყვით, დღესდღეობით ეს სექტორი ნაკლებ განვითარებულია საქართველოში და ჩვენ ძალიან გვიხარია, რომ ერთერთი ფლაგმანი ვიქნებით, რომელიც შეძლებს ამ სექტორის უფრო მეტად განვითარებას და, საბოლოო ჯამში, ამით იხიერებს მომხმარებელი და ზოგადად საზოგადოება. ჩვენ ძალიან ბევრი ადამიანის დასაქმებას ვაპირებთ და ვფიქრობთ, რომ მომავალი 3-4 წლის განმავლობაში, როგორც მინიმუმ, 3000 ახალი სამუშაო ადგილი დაემატება მარტო ჩვენ ჯგუფს „სმარტის“ მხრიდან და, ბუნებრივია, ეს ჩვენ გვახარებს.

ვისოლ ჯგუფმა სუპერმარკეტების ქსელის „სმარტის“ განვითარება 2011 წლიდან დაიწყო. „სმარტი“ საქართველოში უმაღლესი ხარისხის მომსახურების სრულიად ახალ სტანდარტებს ამკვიდრებს. „სმარტის“ სავაჭრო ცენტრი სულ მალე საქართველოს ყველა დიდ ქალაქში შეუქმნის სრულ კომფორტს მომხმარებელს ყოველდღიური პროდუქტების მაღალი ხარისხითა და ფართო არჩევანით, კარგი ფასებით, გერმანული საცხოვრებით, აფთიაქებითა და სხვა სავაჭრო ობიექტებით. დღესდღეობით, „სმარტის“ 6 სუპერმარკეტი ფუნქციონირებს თბილისში, ჩქაროსნული მაგისტრალის გორის მონაკვეთზე, მარნეულში, ახალციხესა და ყვარელში.

XXI საუკუნე განსაკუთრებით გამორჩეული იქნება ინოვაციებით და ახალი ტექნოლოგიების დანერგვით. შესაბამისად, ინოვაციური კომპანიები უფრო ადვილად მოიპოვენ ბენ კონკურენტულ უპირატესობას და დაიმკვიდრებენ თავს

დღესდღეობით, „სმარტის“ 6 სუპერმარკეტი ფუნქციონირებს თბილისში, ჩქაროსნული მაგისტრალის გორის მონაკვეთზე, მარნეულში, ახალციხესა და ყვარელში.

Currently there are 6 Smart supermarkets in Tbilisi, at Gori section of the high-speed train route, in Marneuli, Akhaltsikhe and Kvareli.

right to dealership of TOTAL, API and FINA in the country. Negotiations were successfully concluded and we plan to offer high-quality Italian API lubricants to our customers in Wissol Auto Express service centers in the nearest future.

The project of Smart was conceived long time ago; however, we wanted to focus more on Wissol for a certain period of time, since Smart is a very large-scale project. We were preparing for the project and when we saw we had time and resources for developing this strand of business, we started development of Smart trade centers and supermarkets in Georgia. Certainly, there was a demand for the product. We conducted several researches and learned that this sector is currently underdeveloped in Georgia. Therefore, we are glad to become one of the flagships contributing to development of the sector, with an end goal of benefitting consumers and public in general. We plan to employ many people. According to our estimates, minimum 3000 new jobs will be created through Smart, which we are very happy about.

The Wissol Group started development of Smart chain of supermarkets in 2011. Smart supermarkets will soon provide absolute comfort for consumers by offering high-quality and broad assortment of products, convenient prices, German bakery, drugstores and other retail stores. Currently there are 6 Smart supermarkets in Tbilisi, at Gori section of the high-speed train route, in Marneuli, Akhaltsikhe and Kvareli. Smart is introducing brand new standards of high-quality service in Georgia.

ბაზარზე. სწორედ ამით იყო ნაკარნახევი, რომ „სმარტში“ უახლესი აღჭურვილობითა და დანადგარებით ყოფილიყო დაცული პროდუქტის ხარისხი, დაგვენერგა ინოვაციური სერვის-ტექნოლოგიები და სავაჭრო ცენტრის ერგონომიკაც უახლეს არქიტექტურულ და დიზაინერულ გადაწყვეტილებებსა და სტანდარტებისათვის მოგვერგო. ცოტა ხნის წინ, „სმარტის“, „სილქტვიზისა“ და „საქართველოს ფოსტის“ ერთობლივი ინოვაციური პროექტის საშუალებით შესაძლებელი გახდა სახლიდან გაუსვლელად ნებისმიერი სახის პროდუქტის შეძენა იმავე ფასად, რაც „სმარტის“ სუპერმარკეტშია.

2012 წელი ვისოლ ჯგუფის ისტორიაში ახალი თავფურცელია. ჯგუფის ბიზნეს პორტფოლიოს მულტინაციონალური კომპანია ამერიკული „ვენდი“ შეემატა ექსკლუზიურ ბიზნეს პარტნიორად. „ვენდი“ მსოფლიოში ნამყვანი ბრენდია სწრაფი კვების სექტორში, რომელიც მსოფლიოს 27 ქვეყანაში ათასობით სწრაფი კვების რესტორანს ფლობს.

„ვენდისა“ და ვისოლ ჯგუფს შორის გაფორმებული მემორანდუმის საფუძველზე, ვისოლ ჯგუფი „ვენდის“ ბრენდისებური სწრაფი კვების რესტორნების ქსელს საქართველოსა და აზერბაიჯანში განავითარებს. „ვენდი“ „ვისოლ ჯგუფთან“ ერთად მომავალი 10 წლის მანძილზე სწრაფი კვების 25 რესტორანს გახსნის. პირველ ეტაპზე „ვენდის“ სწრაფი კვების რესტორნების ქსელის განვითარება საქართველოში მოხდება.

საქართველოს დინამიურად მზარდ ბაზარზე შემოსვლა „ვენდის“ აღმოსავლეთ ევროპაში განვითარების გრძელვადიანი სტრატეგიის ნაწილია. „ვენდისათვის“, ისევე, როგორც „ვისოლ ჯგუფისათვის“, პროდუქციისა თუ მომსახურების ხარისხი უმთავრესი პრიორიტეტია. შესაბამისად, „ვენდის“ უგემრიელესი საფირმო კერძები – ბურგერები და ქათმის ხორცის სენდვიჩები, ბოსტნეულის სალათები, შემწვარი კარტოფილი, ნაყინების ფართო არჩევანი და სხვა დესერტები, რომლებიც შეკვეთისას მზადდება, ყველაზე მომთხოვნ ქართველ მომხმარებელსაც მოხიბლავს ფართო არჩევანითა და უმაღლესი ხარისხით.

The 21st century will be marked with innovations and new technologies. Therefore, innovative companies will easily obtain competitive advantage and gain strong foothold on markets, which is why we decided to protect quality in Smart supermarkets with the use of latest equipments and introducing innovative service technologies. Ergonomics of the trade center fit the newest architecture and design solutions and standards. Through recently developed innovative joint project of Smart, Silk TV and Georgian Post, consumers can now buy any product from home available at same prices as in Smart supermarkets.

2012 is a brand new chapter in the history of the Wissol Group, since the group's portfolio now includes a multinational American company, Wendy's as an exclusive partner. Wendy's is the world's leading brand in fast food industry, which owns thousands of fast food restaurants throughout 27 countries.

Based on the agreement reached between Wendy's and the Wissol Group, the latter will develop a chain of Wendy's fast food restaurants in Georgia and Azerbaijan. Wendy's plans to open 25 restaurants over the next 10 years. A chain of Wendy's fast food restaurants will first be developed in Georgia.

Wendy's expansion in a dynamically growing Georgian market is part of the company's long-term strategy for the development in Eastern Europe. Wendy's and Wissol Group both share passion for quality of service and production. We believe Wendy's great-tasting, signature menu – featuring made-to-order cheeseburgers, premium chicken sandwiches, fresh salads, French fries, chili and Frosty desserts -- will appeal even to the

„სმარტის“ სუპერმარკეტის პროექტი ფოთში

The project of "Smart" supermarket in Poti

ვისოლ ჯგუფისათვის საამაყოა, რომ „ვენდი“ საქართველოს ბაზარზე შემოვიდა. „ვენდის“ სახით ვისოლ ჯგუფს, ფრანგული ნავთობგიგანტის „ტოტალისა“ და იტალიური „აპის“ შემდეგ, კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ექსკლუზიური პარტნიორი შეემატა, რაც კიდევ ერთი შესაძლებლობაა უფრო მნიშვნელოვანი წვლილი შევიტანოთ საქართველოს ეკონომიკის შემდგომ განვითარებასა და ახალი სამუშაო ადგილების შექმნაში. „ვისოლ ჯგუფში“ დღესდღეობით უკვე 4000-ზე მეტი ადამიანია დასაქმებული და, ჯგუფის განვითარების ტემპებს თუ გავითვალისწინებთ, კიდევ ათასობით ადამიანს ექნება შესაძლებლობა დასაქმდეს და ვისოლ ჯგუფთან ერთად წარმატების ისტორია შექმნას. თანამშრომლები რეგულარულად გადიან გადამზადებას „ვისოლ ჯგუფის აკადემიაში“, რომელიც 2010 წელს ჩამოყალიბდა. აკადემია ნებისმიერ თანამშრომელს საშუალებას აძლევს აიმაღლოს კვალიფიკაცია და დანიანაურდეს.

თუ დააკვირდებით, რასაც ვაკეთებთ, ყველაფერი ერთ ფილოსოფიაზეა დამყარებული. ვაკეთებთ იმას, რაც გვესმის. ეს არის საცალო ქსელების შექმნა და მათი მართვა. საქართველოშიც დღევანდელ დღეს ქართველ ბიზნესმენებს საშუალება მიეცათ მაქსიმალურად გამოავლინონ საკუთარი შესაძლებლობები და მათ მიერ შექმნილი საქმით, პირველ რიგში,

most demanding of Georgian consumers with its broad variety of options and high quality.

The Wissol Group is very proud to bring Wendy's to the Georgian market. After French oil giant TOTAL and Italian API, Wendy's has become one of the important exclusive partners of the Wissol Group, allowing us to further contribute to the economic development of Georgia and create new jobs. There are more than 4000 people currently employed at Wissol Group and judging from the pace of its development, thousands of more people will be able to get jobs and create success story together with Wissol Group. Employees of the Wissol Group are regularly trained at the Wissol Group Academy established in 2010. All employees of the Wissol Group can apply to the Wissol Group Academy to build their capacity and be promoted.

If you look closer you will notice that what we do is based on a common philosophy. We do what we know best – creating and managing retail chains. In today's Georgia Georgian businessmen

საფუძველი ჩაუყარონ ძლიერი ეკონომიკის მქონე ქვეყნის მშენებლობას. ძლიერი ეკონომიკა კი ნიშნავს დასაქმებულ და ბედნიერ ადამიანებს, თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვასა და განვითარებულ ინფრასტრუქტურას, მაღალ ინტელექტუალური კადრების არსებობასა და უცხოური ინვესტიციების მოზიდვას. ამასთანავე, ძლიერ ბიზნეს ჯგუფებს მეტი საშუალება მიეცათ სოციალურად უფრო პასუხისმგებელი იყვნენ და სოციალური ინვესტიციები, ქველმოქმედება თუ, ზოგადად, საზოგადოებისათვის სასარგებლო საქმე აკეთონ.

ვისოლ ჯგუფმა მხოლოდ ქართული სპორტის განვითარებისათვის 25 მილიონ ლარზე მეტი სოციალური ინვესტიციის განხორციელება შესძლო საფეხბურთო კლუბ „ტორპედო ქუთაისის“, ბავშვთა საფეხბურთო აკადემიის, ბავშვთა საფეხბურთო სკოლა „ავაზას“, თბილისში ოთხი სპორტული კომპლექსისა და ფიტნესცენტრის „ლაგუნა ქუთაისის“ განვითარებისათვის.

ვისოლ ჯგუფის კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის კუთხით განხორციელებული პროექტები მართლმადიდებლური ეკლესიების შენებასა თუ რეკონსტრუქციას და სოციალურად დაუცველი ოჯახების დახმარებასაც მოიცავს. დაარსების დღიდან საქველმოქმედო ფონდმა „იავნანამ“ ვისოლ ჯგუფთან ერთად 62 ოჯახისათვის ბინის შეძენა მოახერხა და უკვე 800-ზე მეტ ბავშვს მიეცა საშუალება ოჯახურ თბილ გარემოში იცხოვროს.

სოციალური პასუხისმგებლობა ჩვენი კორპორაციული ღირებულებების ნაწილია. ჩვენი უცვლელი სლოგანია – „ვისოლი – ხარისხი, რომელსაც ვენდობი“. ამ ღირებულებებით ვსაზრდობდით და მომავალშიც ასე ვაპირებთ ჩვენი ბიზნესსაქმიანობის გაგრძელებას. სწორედ, ამ ღირებულებებმა, იმ კორპორაციულმა ეთიკამ, რომელიც ჯგუფში შეიქმნა, განაპირობა ჩვენი წარმატება. ჩვენ ჩვენს მომხმარებელთან და ზოგადად, საზოგადოებასთან ერთად ვქმნით უკეთეს მომავალს.

are able to realize their abilities to the fullest and most importantly, lay foundation for building a country with strong economy. Strong economy means employed and happy people, introduction of contemporary technologies and developed infrastructure, highly intellectual human capital and attracting foreign investments. Further, strong business groups will have more opportunities of increased social responsibility, make social investments, do charity work or work that benefits society in general.

The Wissol Group made an investment worth more than GEL 25 million for the development of Georgian sports and specifically, FC Torpedo Kutaisi, Children's Football Academy, Children's Football School Avaza, four sport complexes in Tbilisi and Fitness Center Laguna Kutaisi.

Wissol Group's corporate social responsibility projects entail building/reconstructing orthodox churches and assisting socially vulnerable families. Since the day it was founded, the Charity Foundation Iavnana together with Wissol managed to buy apartments for 62 families and more than 800 children are now able to live in a warm family environment.

Social responsibility is part of our corporate values, as seen in our slogan *Wissol – Quality that I Trust*. These are the values that we've lived by and will continue to guide our business in the future. These values, corporate ethics within the group have helped us succeed. Together with our customers and public in general we are creating a better future.

პეკინის შეთანხმება – დაცვის მძიმე უფლება

BEIJING TREATY – IMPROVED PROTECTION

ელისო ჯარიასვილი
ELISO JARIASHVILI

12 წლიანი მოლაპარაკებები დასრულებულია, საავტორო უფლებების სფეროში „ისტორიული მნიშვნელობის აქტი“ კი – მიღებული. 2012 წლის 26 ივნისს, ჩინეთში გამართულ დიპლომატიურ კონფერენციაზე „აუდიოვიზუალური შესრულებების დაცვის პეკინის შეთანხმება“ მიიღეს. დოკუმენტი, პირველ რიგში, კინომსახიობთა უფლებებს ეხება. ამიტომ, ამ აქტის მიღებისაკენ კონფერენციაზე დელეგატებს ისეთმა მსოფლიო ვარსკვლავებმა მოუწოდეს, როგორებიც არიან: მერილ სტრიპი, ხავიერ ბარდემი, ანტონიო ბანდერასი და სხვ. შეთანხმება ხელს შეუწყობს მსახიობების პირადი ქონებრივი და არაქონებრივი უფლებების დაცვასა და გაძლიერებას, შემსრულებლებს დაეხმარება საკუთარი საქმიანობიდან დამატებითი შემოსავლის მიღებაში.

ამ შეთანხმებით შემსრულებლებს საშუალება ექნებათ მოითხოვონ წილი იმ შემოსავლიდან, რომელიც საერთაშორისო მასშტაბით აუდიოვიზუალური პროდუქციის გამოყენებით გროვდება. აქტით გათვალისწინებულია შემსრულებლების არაქონებრივი უფლებებიც. მათ შეეძლება, მოითხოვონ ავტორის მითითება და გააპროტესტონ შესრულების დამახინჯების შემთხვევები. ახალი შეთანხმება შემსრულებლების საავტორო უფლებების

12-year long negotiations have been concluded and an act of ‘historic importance’ in the field of IPR has been adopted. The Beijing Treaty on the Protection of Audiovisual Performances was adopted during the diplomatic conference held in China on June 26, 2012. The document first and foremost protects rights of film actors. Therefore, during the conference delegates were encouraged to adopt the treaty by actors like Meryl Streep, Javier Bardem, Antonio Banderas and others. The treaty will promote protection and strengthening of private economic and moral rights of actors and will help them to receive additional income from their work.

The treaty will enable performers to demand receiving the benefits gained from the use of Audiovisual Performances worldwide. This act considers performers moral rights too, they will be able to demand to have the author’s name mentioned and appeal against distortion of their performances.

The new treaty sets clearer international legal frameworks for protection of performers’ copyrights.

2012 წლის 26 ივნისს, ჩინეთში გამართულ დიპლომატიურ კონფერენციაზე „აუდიოვიზუალური შესრულებების დაცვის პეკინის შეთანხმება“ მიიღეს.

The Beijing Treaty on the Protection of Audiovisual Performances was adopted during the diplomatic conference held in China on June 26, 2012.

დაცვის უფრო მკაფიო საერთაშორისო სამართლებრივ ჩარჩოებს განსაზღვრავს და პირველად უზრუნველყოფს უფლებების დაცვას ციფრულ სფეროში. აქტი ხელს შეუწყობს ავტორთა უფლებების დაცვას ციფრული მედიასაშუალებებით შესრულების არასანქცირებული გამოყენებისაგან.

მოლაპარაკებები ინტელექტუალური საკუთრების მსოფლიო ორგანიზაციის ეგიდით მიმდინარეობდა. დიპლომატიურ კონფერენციას, საკითხის მნიშვნელობიდან გამომდინარე, რეკორდული რაოდენობის მონაწილე ჰყავდა – 156 წევრი ქვეყნის მაღალი რანგის თანამდებობის პირები, 6 მთავრობათაშორისი ორგანიზაციისა და 45 არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენლები. მაღალი რანგის დიპლომატიურ კონფერენციას, საქპატენტის თავმჯდომარის ირაკლი ღვალაძის ხელმძღვანელობით, ქართული დელეგაციაც ესწრებოდა.

საბოლოო აქტს 122-მა ქვეყანამ, ხოლო შეთანხმებას 48 სახელმწიფომ მოაწერა ხელი. შეთანხმება ძალაში შევა მას შემდეგ, რაც მისი რატიფიცირება 30 უფლებამოსილი მონაწილე მხარის მიერ მოხდება.

პირველ ეტაპზე, შეთანხმებას ხელი ისეთმა ქვეყნებმა მოაწერეს, სადაც კინოინდუსტრია მაღალ დონეზე განვითარებულია. ამის შემდეგ, მათ გამოცდილებას სხვა ქვეყნებზე გაიზიარებენ.

საბოლოო აქტს ხელი 122-მა ქვეყანამ, მათ შორის, საქართველომაც, მოაწერა.

122 countries including Georgia signed the final act of the treaty.

For the first time it will provide performers with protection in the digital environment. The treaty will also contribute protecting the rights of performers against the unauthorized use of their performances in digital media.

The negotiations were ongoing under the auspices of the World Intellectual Protection Organization (WIPO). Due to its importance, the diplomatic conference was attended by a record number of participants – high officials from 156 member-states, representatives of 6 intergovernmental organizations and 45 non-governmental organizations. The high-level diplomatic conference was attended by the Georgian delegation led by Sakpatenti Chairman Irakli Ghvaladze.

122 countries signed the Final Act of the treaty, and 48 countries have signed the treaty itself. The treaty will enter into force once it has been ratified by 30 eligible parties.

The Treaty was first signed by countries where film industry is highly developed. Later on other countries will also share their experience.

ინტერაქტიური დაფა AN INTERACTIVE WHITEBOARD

ზაზა გრიგალაშვილი – I ექსპერიმენტული სკოლის დირექტორი
ZAZA GRIGALASHVILI – PRINCIPAL OF THE 1ST EXPERIMENTAL SCHOOL

სკოლაში, მოსწავლეებზე დაკვირვებისას სულ უფრო ხშირად ვუსვამ ჩემს თავს კითხვებს – რა შეიძლება გაკეთდეს იმისთვის, რომ თანამედროვე მოსწავლისთვის სკოლა უფრო მეტად საინტერესო გახდეს? როგორ უნდა აიგოს გაკვეთილი ისე, რომ ბავშვის თვალებში არ ჩაქრეს შემეცნების, ახლის ძიების ნაპერწკალი?

ამ კითხვებზე პასუხი სოციალურ შეიქმნება ვეძიოთ, ვინაიდან თავისთავად სწავლება საზოგადოების დაკვეთას წარმოადგენს განათლების სისტემის მიმართ. აქედან გამომდინარე, განათლების სისტემის ერთ-ერთი მთავარი ამოცანაა, მოსწავლეს განუვითაროს დამოუკიდებლად სწავლისა და აზროვნების უნარები.

ალბათ, არავისთვის აღარ წარმოადგენს საიდუმლოს ის, რომ ნებისმიერ სფეროში პროფესიონალის სახელი გულისხმობს ყოველდღიურ რეჟიმში ჟურნალ-გაზეთების, ტელეგადაცემების, საბიბლიოთეკო და ინტერნეტის რესურსების მონიტორინგს. დღეს, ადამიანთან ინფორმაციის მისვლის სიჩქარე გაზრდილია 1000-ჯერ. აქედან გამომდინარე, ცოდნის გარდა აუცილებელია მოსწავლეს გამოუმუშავდეს ინფორმაციის მიღების, სისტემატიზაციისა და ანალიზის უნარები, რაც მას ცხოვრებაში შემდგომ გამოადგება.

იმისათვის რომ თანამედროვე მოსწავლე დავაინტერესოთ და მოვამზადოთ ინტენსიური, დინამიკური ცხოვრებისთვის, აუცილებელია სწავლის პროცესში ინფორმაციული ტექნოლოგიების გამოყენება. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია პერსონალური კომპიუტერებისა და ინტერაქტიური დაფის გამოყენება.

2010 წელს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროში მონეობილი ვირტუალური კაბინეტის საშუალებით, აგრეთვე, უცხოელ კოლეგებთან კონსულტაციების შედეგად, ჩემთვის ცნობილი გახდა ინტერაქტიური დაფის შესაძლებლობები გაკვეთილის პროცესში. გაკვეთილი იცვლება კარდინალურად და მოსწავლეს ზარის დარეკ-

While observing students at school I frequently ask myself what can be done to make school more interesting for contemporary students, how to build a lesson in a way that to keep the sparkle of perception and search for something new alive in their eyes.

We can try and find the answer to these questions in the society since lessons have been commissioned to the system of education by the society. Therefore, one of the key objectives of the system of education is to help students develop skills of independent thinking and studying.

It is a common knowledge that being a professional in any field means daily monitoring of magazines, newspapers, TV programs, library or Internet resources. Speed of receiving information has increased 1000 times. Therefore, it is necessary for students to develop skills of receiving, processing and analyzing information which they will find useful later in their lives.

In order to attract an interest of a contemporary student and prepare him/her for an intense and dynamic life, it is necessary to utilize information technologies in teaching. It is particularly important to use personal computers and Interactive Whiteboards (IWB).

By means of a virtual cabinet arranged with the Ministry of Education and Science and as a result of consultations with my foreign colleagues, I familiarized myself with the use of the IWB in teaching process. It radically changes a lesson in a way that children are willing to continue with the process even when it is time for a break. It influences actions of both teachers and students and most importantly, it improves quality of a lesson.

The IWB allows you to do anything that you do with your usual PC – type and save documents, see slides and films, and search on the Internet. You may draw on it with your fingers or colorful e-markers, use flash objects and relocate images. You can open files simply by touching the surface.

Among elementary school-aged children with heightened visual-kinetic and visual-imaginary thinking, im-

ვის შემდეგაც არ სურს ამ პროცესის შეწყვეტა. იცვლება, როგორც მასწავლებლის, ასევე, მოსწავლის მოქმედებები და, რაც მთავარია, მატულობს გაკვეთილის ხარისხი.

ინტერაქტიურ დაფაზე შესაძლებელია ყველაფერი, რასაც თქვენ ჩვეულებრივ კომპიუტერზე აკეთებთ – ტექსტების აკრეფვა და შენახვა, სლაიდების და ფილმების ნახვა, ინფორმაციის მოძიება ინტერნეტში და სხვა. დაფაზე შეიძლება ხატვა თითუბით ან ფერადი ელექტრონული მარკერებით, შეგიძლიათ გამოიყენოთ ფლუმობიექტები, გადაადგილოთ გამოსახულებები. საკმარისია თითის უბრალოდ შეხება და იხსნება საჭირო ფაილი.

დანეებით სასკოლო ასაკში, როდესაც წინა პლანზეა ბავშვის ვიზუალურ-მოქმედებითი და ვიზუალურ-ნარმოსახვითი აზროვნება, ინტერაქტიურ დაფაზე მიღებულ გამოსახულებას და ყველა სხვა ქმედებას ბავშვი აღიქვამს „ინტუიციურ“ დონეზე, როგორც უბრალოდ „ცოცხალი გამოსახულებების“ ცვლილებას „ელექტრონული ცარცის“ მეშვეობით. გარდა ამისა, დაფის საშუალებით შესაძლებელია სხვადასხვა ობიექტის და ვიდეოგამოსახულების დაკავშირება ერთმანეთთან, რაც რეალურად ძნელი წარმოსადგენია ბავშვისთვის.

ages on the IWB and all types of actions are perceived intuitively or simply as a change of “live images” with an “electronic” chalk. Further, the chalkboard allows linking various objects and video images to each other, which in reality is difficult to imagine for children.

Teachers are able to prepare and deliver integrated lessons in all subject matters; do virtual frog autopsy, set leverage in motion, travel around the earth, conduct experiments by using virtual physics and chemistry labs, deliver effective presentation and use high-quality audio system.

By means of the IWB software teachers can fully manage their class, assign exercises, control how individual students deal with exercises, provide distance assistance/instructions when needed.

The important thing is that use of the IWB completely rules out uniform, standard lessons and all things that hinder development of a child. Effectuality of a lesson is further increased by impact of the following strong factors:

1. Visual effect – it has been established that when learning by equal use of visual and auditory organs students absorb 65% more information.
2. Presentation

მასწავლებლებს საშუალება ეძლევათ მოამზადონ და ჩაატარონ ინტეგრირებული გაკვეთილები ყველა საგანში. სმარტდაფის საშუალებით მათ შესაძლებლობა აქვთ, მაგალითად: „გაკვეთონ ბაყაყი“, „მოძრაობაში მოიყვანონ ბერკეტი“, „იმოგზაურონ დედამინის გარშემო“, ჩაატარონ ცდები ფიზიკისა და ქიმიის ვირტუალურ ლაბორატორიებში, ასევე, მოაწყონ ეფექტური პრეზენტაციები მაღალი ხარისხის აუდიო სისტემის გამოყენებით.

კლასში არსებული პროგრამული უზრუნველყოფის საშუალებით, მასწავლებელს შეუძლია სრულად მართოს კლასი, გაკვეთილის მსვლელობის პროცესში გადაუგზავნოს მოსწავლეებს დავალებები, გააკონტროლოს თითოეული მათგანის მიერ დავალების შესრულების პროცესი, საჭიროების შემთხვევაში კი, ადგილიდან გაუწიოს დახმარება და მისცეს მითითებები.

მთავარია ის, რომ ინტერაქტიური დაფის გამოყენება გამოიციხება ერთფეროვან გაკვეთილს, სტანდარტულობას და ყველაფერ იმას, რაც აფერხებს ბავშვის განვითარებას. გაკვეთილის ეფექტურობა კი მატულობს შემდეგი მძლავრი ფაქტორების ზემოქმედებით:

1. ვიზუალური ეფექტი – ცნობილია, რომ სასწავლო მასალის კომპლექსური შესწავლისას, სმენისა და მხედველობითი ორგანოების თანაბარი გამოყენებით ათვისებული ინფორმაციის ოდენობა იზრდება 65%-ით;
2. გაკვეთილის პრეზენტაციული უზრუნველყოფა;
3. მოტორული და ვერბალური კომუნიკაციის უნარების სწრაფი განვითარება;
4. სწავლის მოტივაცია;
5. სხვადასხვა შესაძლებლობის მქონე მოსწავლეთა ერთობლივი საქმიანობის ორგანიზება;
6. მრავალჯერადი განმეორების შესაძლებლობა, მაგალითად ციფრების, ასოების და ა.შ.
7. მოსწავლის ჩართვა ინტერაქტიურ რეჟიმში, რაც გულისხმობს კომპიუტერთან ყველა შესაძლო დიალოგის გამოყენებას.

ყოველივე ზემოთ თქმულიდან გამომდინარე, დაბეჯითებით შემიძლია ვთქვა, რომ თანამედროვე მასწავლებელს უბრალოდ არა აქვს უფლება არ გამოიყენოს ინტერაქტიური დაფა პროფესიულ საქმიანობაში.

თბილისის პირველ ექსპერიმენტულ საჯარო სკოლაში „მომავლის კლასის“ პილოტური პროექტის განხორციელება 2011 წლიდან დაიწყო.

ჩვენ ნავედით შემდეგი გზით: თავდაპირველად დაფის და მთლიანად „მომავლის კლასის“ ტექნოლოგიური რესურსების ათვისება განხორციელდა სკოლის საინფორმაციო მენეჯერმა ქალბატონმა ნინო კაჭაშვილმა, რომელმაც, რესურსების გამოყენების შესახებ, სკოლის პედაგოგებს 1-თვიანი ტრენინგები ჩაუტარა; შემდეგ კი დაიწყო გაკვეთილების დაგეგმვა უშუალოდ პედაგოგებთან ერთად.

3. Rapid development of monitor and verbal communications skills
4. Motivation to learn
5. Organizing teamwork for students of different ability levels
6. Drilling – e.g. numbers, letters, etc.
7. Engaging students in interaction, which means use of all possible dialogues by the computer

It is safe to conclude that contemporary teachers simply don't have the right not to use the Interactive Whiteboard in their work.

Implementation of a pilot program *Future Classroom* was started at Tbilisi Experimental Public School in 2011.

This is how we did it: IT manager of the public school Ms. Nino Kazhashvili familiarized herself with the IWB and all technological resources of the *Future Classroom*. Having first tested the technological resources herself, she conducted one-month training for school teachers and started planning lessons with their direct involvement.

მე ამ გაკვეთილზე ვისაუბრე ევროპის გეოგრაფიის შესახებ, ტერიტორიაზე, ვულკანებზე, გეიზერებზე. პრეზენტაცია ვიზუალურად დატვირთული გამოვიდა ფოტოებით, ვიდეო მასალითა და სლაიდებით, რამაც უდიდესი ეფექტი მოახდინა მსმენელზე. მეცნიერების აზრით, თვალი უფრო დიდი ხანი აღიქვამს ინფორმაციას ვიდრე ყური. ბავშვების თვალებით თუ ვიმსჯელებ, ეს გაკვეთილი ყველაზე დასამახსოვრებელი იქნებოდა მათთვის.

მაია ახოშვილი – გეოგრაფიის მასწავლებელი

During the lesson I told students about geography of Europe, its territory, volcanoes, gazers. The presentation was loaded with visual aids – photos, video material, slides that have the most amazing effect on the audience. Scientists believe that people perceive information with their eyes for a longer period of time than with their ears. Judging from eyes of the students, they will remember this lesson for a long time.

MAIA AKHOSHVILI, GEOGRAPHY TEACHER

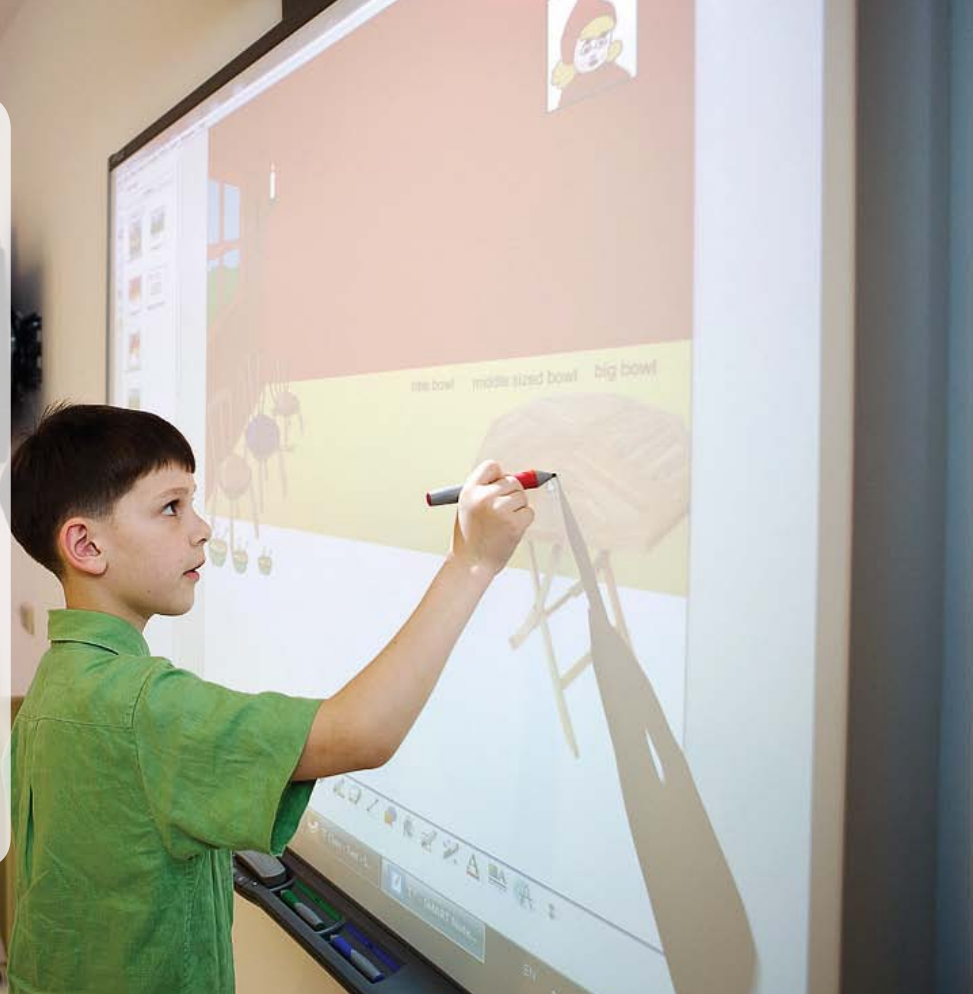

მომავლის ოთახში შექმნილი გარემო შესვლისთანავე ქმნის სამუშაო განწყობას. მასში განთავსებული თანამედროვე ტექნოლოგიები გაკვეთილის სამივე ფაზაში (გამონვევა, სიღრმისეული ცოდნა, რეფლექსია) მრავალფეროვანი აქტივობების (ცნების რუკა; ვენის დიაგრამა; ტ-სქემა; ვიცი, ვისწავლე, მინდა ვიცოდე; გონებრივი იერიშის რუკა) განხორციელების საშუალებას იძლევა.

ქეთი სიხარულიძე – მსოფლიო კულტურის მასწავლებელი

Future Classroom creates a working atmosphere. The newest contemporary technologies in the classroom allow us to carry out various activities (map of notion; Venn diagram, T-schedule; Know, Want to know, Learned; map of brainstorming) in all three stages of a lesson (instigate, delve deeper, reflect)

KETI SIKHARULIDZE, WORLD CULTURE TEACHER

რასაკვირველია, გარკვეული ხარვეზები და სირთულეები იყო, მაგრამ, რაც მთავარია, მოსწავლეებმა დაძლიეს ეს პრობლემები. ისინი დარწმუნდნენ იმაში, რომ თუ მოინდომებენ, თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებით მუშაობა გაცილებით საინტერესო და ნაყოფიერი შეიძლება გახდეს.

რუსუღან იაშვილი – ქართულის მასწავლებელი

Certainly there were some flaws and difficulties but the main thing is that students managed to overcome them. Now they know that working can be much more interesting and fruitful by using new technologies.

**RUSUDAN IASHVILI,
GEORGIAN LANGUAGE TEACHER**

ტრადიციული დაფა და ცარცი ეგრეთ წოდებულმა „სმარტ ბორდმა“ შეცვალა. მასზე დატანილი გეომეტრიული ხელსაწყოები საშუალებას იძლევა მარტივად, მცირე დროში და სრული სიზუსტით შესრულდეს სხვადასხვა გეომეტრიული დავალება.

**ЛАЛИ КВИКХАДЖЕ – МАТЕМАТИკის
მასწავლებელი**

Traditional blackboard and chalk were replaced by the so-called smart-board. Geometric devices embedded in it allow us to complete various geometric exercises in a short period of time, simply and precisely.

**LALI KVINIKHADZE, MATHEMATICS
TEACHER**

აკაკის მოგზაურობის 100 წელი

100TH ANNIVERSARY OF AKAKI'S JOURNEY

სოფო კვინტრადე
SOPHIE KVINTRADZE

1912 წლის 20 სექტემბერი, ქუთაისი, კინოთეატრი „რადიუმი“, 400-ზე მეტი მომლოდინე მაყურებელი და ცოცხალი მუსიკა ორკესტრის შესრულებით. ხალხი ღელავს და შემოსასვლელისკენ იხედება, განსაკუთრებული მღელვარება ერთ ადამიანს ემჩნევა, ის თან ამ დღის მთავარი გმირია და თან კულისებში ტექნიკოსის მოვალეობასაც ასრულებს. პრემიერამდე რამდენიმე წუთით ადრე დარბაზში მგოსანი შემოდის, მაყურებელი მას ტაშით ეგებება, აკაკი თავის სავარძელს იკავებს პირველ რიგში, ქრება შუქი და გარინდებულ დარბაზს მზერა ეკრანისკენ გადააქვს, იწყება „აკაკის მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში“.

ეს ამბავი ზუსტად 100 წლის წინ მოხდა. ფილმის ჩვენება „რადიუმში“ 15 დღის განმავლობაში ანშლავით გრძელდებოდა. ჯერ ერთი, რომ ყველას აინტერესებდა ეკრანზე მოძრავი გამოსახულების ნახვა და მეორეც, ამ ჯადოსნური სინემატოგრაფის მთავარი გმირი ხომ მათი საყვარელი პოეტი აკაკი წერეთელი იყო. ქუთაისელების საყოველთაო ზეიმის დღე ახლა ქართული დოკუმენტური კინოს დაბადების თარიღად ითვლება. 26 წლის ვასილ ამაშუკელი, რომელიც ამ ფილმის რეჟისორიც იყო და ოპერატორიც, მხოლოდ წლების შემდეგ გაიხსენებს იმ საოცარ დღეებს აკაკისთან ერთად რომ გაატარა 40-კილოგრამიანი კამერით ხელში.

„1912 წლის ივლისის თვეში ტიხონ ასათიანთან მოვიდნენ პედაგოგი სამსონ დათეშიძე და ლადო ბზვანელი, რომლებმაც აცნობეს მას, რომ ეწყობა დიდი მგოსნის მიწვევა რაჭა-ლეჩხუმში და სასურველი იქნებოდა ეს ისტორიული მომენტები ალბეჭდილიყო კინოლენტზე. ასათიანმა გამომიძახა და მკითხა – ვიკისრებ თუ არა ასეთი საპასუხისმგებლო საქმის ხელის მოკიდებას. მე სიხარუ-

September 20, 1912, Kutaisi, cinema-house *Radiumi*, audience of more than 400 people and live music performed by orchestra. The audience is anxiously looking at the entrance. One man is particularly nervous. He is the hero of the day but also a technician behind the scene. The prominent poet enters the auditorium several minutes before the premier. The audience greets him with applause. Akaki takes his chair in the first line, lights go off, the audience is completely silent and now focused on the screen. *Akaki's Journey in Racha-Lechkhumi* is starting.

This happened exactly 100 years ago. Screening of the film was completely sold out at „*Radiumi*“ for 15 days. Everyone was interested in seeing a motion picture on screen with their favorite poet Akaki Tsereteli as the main character of this magical cinematography. The celebration day of Kutaisi is now the day the Georgian documentary film was born. Director and cameraman of the documentary, 26-year old Vasil Amashukeli reminisced years later about the magical days spent with Akaki with a 40-kg camera in his hands.

July, 1912, Teacher Samson Dateshidze and Lado Bzvaneli visited Tikhon Asatiani and informed him that the prominent poet would be invited to visit Racha-Lechkhumi and it would be a good idea to capture the historic moments on film. Asatiani called me to ask whether I would be eager to take on such a responsible job. I gladly accepted the offer and thought to myself: „what a privilege! I will make a documentary in Georgia about our prominent poet“ – that's what he wrote in his memoirs as an already esteemed movie director in 1947.

It comes as no surprise that Vasil Amashukeli was entrusted with this historic undertaking. Several years before making the film he helped Tikhon Asatiani and

ლით დავთანხმდი, გავიფიქრე: რა ბედნიერება მენვია, ჩვენს საქართველოში გადავიღებ ისეთ სურათს, სადაც ჩვენი დიდი მგოსანი იქნება ალბეჭდილი.“ – წერდა 1947 წელს უკვე ღვანლმოსილი კონორეჟისორი თავის მოგონებებში.

გასაკვირი სულაც არაა, რომ ამ მართლაც ისტორიული საქმის შესრულება ახალგაზრდა ვასილ ამაშუკელს მიანდეს. ამ ფილმის გადაღებამდე რამდენიმე წლით ადრე სწორედ ის დაეხმარა ტიხონ ასათიანს და პავლე მეფისაშვილს კინოთეატრის ტექნიკურად გამართვაში. ამაშუკელი მოსკოვში ეზიარა „მეოცე საუკუნის საოცრებას“ ანუ კინემატოგრაფის საიდუმლოს, შემდეგ ბაქოს კინოთეატრში მუშაობდა და იქვე დაიწყო პატარა ფილმების დამოუკიდებლად გადაღებაც. როდესაც მის მშობლიურ ქალაქში კინოთეატრის აშენება განიზრახეს, ცხადია, სიხარულით დათანხმდა კინომექანიკოსად მუშაობას.

კინოთეატრ „რადიუმის“ მფლობელებს ვასილმა შეაძენინა იმ დროისათვის საუკეთესო, როგორც მაშინ უწოდებდნენ, „კინოგადამღები აპარატი“ და სწორედ ამ აპარატით იღებდნენ და შემდეგ კინოთეატრში აჩვენებდნენ სხვადასხვა ღონისძიებას, რაც ქუთაისში იმართებოდა. მაგრამ, რაჭა-ლეჩხუმში ცნობილი პოეტის აკაკი წერეთლის თითქმის ორ კვირიანი მოგზაურობა ნამდვილად დიდი გამოწვევა იყო ამაშუკელისთვის,

Pavle Mepisashvili with technical arrangements of a cinema-house. Amashukeli experienced cinematography, the 20th-century miracle, in Moscow. Later on he started working for a cinema-house in Baku independently making short films. When they decided to build a cinema-house in his native city, he gladly accepted the offer to work as a mechanical engineer.

Owners of the cinema-house *Radiumi* brought the best 'film-making equipment' of that time, as suggested by Vasil Amashukeli, and started using it to capture and screen various events that were held in Kutaisi. However, almost a two-week long journey of prominent poet Akaki Tsereteli in Racha-Lechkhumi was certainly the biggest challenge for Amashukeli. Moreover, several weeks before the journey began it turned out that they lacked sufficient amount of tape.

"I started preparing. We were scheduled to depart on July 21. I developed a plan for making this film as one uninterrupted program. But it turned out that I only had 300 meters of tape at my disposal. It only allowed me to make chronicles of Akaki's anniversary journey to Racha-Lechkhumi and screen it without a program since a full program would require at least 1000 meters of tape."

"We were short in time to order tapes since we were scheduled to leave in 7-8 days. Tapes were usually bought through an owner of a private apothecary, Kokochashvili from Warsaw. We ordered tapes from Kokochashvili but we were unsure of whether these tapes would make it on time." – Amashukeli recalls.

Making of a Georgian documentary film required to take a risk, as all great causes do. Amashukeli took a risk but he was hopeful because Kokochashvili received

კადრი ფილმიდან „აკაკის მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში“.
A shot from a documentary "Akaki's journey in Racha-Lechkhumi".

კადრი ფილმიდან „აკაკის მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში“.
A shot from a documentary “Akaki’s journey in Racha-Lechkhumi”.

მითუმეტეს, რომ მოგზაურობის დაწყებამდე რამდენიმე დღით ადრე გაირკვა, რომ გადასაღებად ფირის საკმარისი რაოდენობა არ ჰქონდათ.

„შევუდექი სამზადისს. გამგზავრების დღედ დანიშნული იყო 21 ივლისი. შევადგინე გეგმა: ეს სურათი ერთ მთლიან პროგრამად უნდა შემექმნა, ჩემს განკარგულებაში კი აღმოჩნდა მხოლოდ 300 მეტრი ლენტა, რითაც შესაძლებელი იქნებოდა ქრონიკად გამეკეთებინა აკაკის საიუბილეო მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში და პროგრამის გარეშე დაგვედგა კინოში. მთლიან პროგრამას კი სჭირდებოდა არანაკლებ 1000 მეტრი ლენტა, დრო ცოტა რჩებოდა ლენტების გამოსაწერად, გამგზავრებამდე სულ 7-8 დღე იყო. ლენტებს ვინერდით კერძო აფთიაქის მეპატრონე კოკოჩაშვილის მეშვეობით ქალაქ ვარშავიდან. შევუკვეთეთ ლენტები კოკოჩაშვილს, იმედი კი ცოტა გვქონდა, რომ ლენტები მოგვისწრებდა“, – იხსენებს ამამშუკელი.

როგორც ყველა დიადი საქმე, პირველი ქართული დოკუმენტური ფილმის გადაღებაც მოითხოვდა რისკს. ამამშუკელმაც გარისკა, მაგრამ იმედიანად იყო, რადგან აფთიაქარ კოკოჩაშვილს ვარშავიდან დეპეშა მიუღია, რომ ფირები უკვე გამოგზავნილი იყო საქართველოში.

ვასილ ამამშუკელმა გადალება გამგზავრების ნუთიდანვე დაიწყო, როდესაც აკაკის თანმხლებ პირებთან ერთად, ქუთაისიდან გაცილება მოუწყვეს. მიუხედავად იმისა, რომ გადაწყვიტა ფირი ეკონომიურად გამოეყენებინა, ჯერ კიდევ რაჭა-იმერეთის საზღვარზე მიხვდა, რომ საქმე არც ისე კარგად ჰქონდა. ამაზე კი დიდ მგოსანს თავისებურად ნახევრად ხუმრობით უთქვამს გამოუცდელი რეჟისორისთვის: „ავე ვიცით ბიძია იმერლებმა, დაწყება ვიცით, მაგრამ ჩხირს იქ მივატეხთ, სადაც საჭირო არ არის!“

a dispatch from Warsaw that tapes were already on its way to Georgia.

Vasil Amashukeli started taping from the moment they left, when they bid goodbye to Akaki and his journey companions in Kutaisi. Although he had decided to use the tape in economical manner, as soon as they reached the border of Racha and Imereti he sensed that he had a problem. The poet told him half-jokingly: *‘this is how we, Imeretians do – we know how to start but we break off where it’s not necessary!’*

It’s not hard to imagine how nervous Amashukeli must have been. Lado Bzvaneli was helping him carry his 40kg camera and huge boxes of remaining tapes. He was also helping the cameraman to find his way through excited crowds of people and film the developments. Soon they learned exciting news – tapes caught up with them in the post-office of Alpani village.

“Throughout the anniversary journey which is recorded in a historic documentary, I never tried to push for holding or stopping any festivities. I recorded everything as it happened in reality, before the camera.” – says Amashukeli.

The fact that everything was authentic and nothing was staged makes the documentary even more important. Vasil Amashukeli did everything he could to portray sentiments, emotions, culture and the way of life of the population in mountainous region of Georgia in early 20th century. In all villages where Akaki was greeted, true public festivities were held. Both adults and children expressed their sincere respect and boundless love for the poet.

In his memoirs Amashukeli recalls several facts when Akaki asked him to capture carefully individual places and events, for instance the round dance performed by elder Rachvelians in the village of Barakoni which he found rather delightful.

“It was a true folk art which has been preserved by

ძნელი წარმოსადგენი არაა, როგორ ინერვიულებდა ამაშუკელი. თავისი 40-კილოგრამიანი კამერისა და დარჩენილი ფირების უზარმაზარი ყუთების ტარებაში ლადო ბზვანელი ეხმარებოდა. ის, ასევე, ხელს უწყობდა ოპერატორს აღფრთოვანებულ ხალხს შორის გზა გაეკვლია და კადრები გადაეღო. ამასობაში სასიხარულო ამბავიც შეიტყვეს, ფირები სოფელ ალპანის ფოსტაში დააწიეს.

„მთელი საიუბილეო მოგზაურობა, რომელიც აღბეჭდილია ისტორიულ ფილმში, არ ვცდილვარ, ჩემი ინიციატივა გამომეველინებინა ამა თუ იმ ზემის შერჩევა-დანყობაში, არამედ ვიღებდი რეალურად ისე, როგორც ხდებოდა აპარატის წინ,“ – ამბობს ამაშუკელი.

ის, რომ ყველაფერი ნამდვილია და არა დადგმული, განსაკუთრებულ მნიშვნელობას სძენს ამ ფილმს. ვასილ ამაშუკელმა მართლაც ყველაფერი გააკეთა იმისათვის, რომ მეოცე საუკუნის დასაწყისის საქართველოს მთიანეთის მოსახლეობის განწყობა, ემოციები, კულტურა და ცხოვრების წესი ფირზე აღებეჭდა. ყველა სოფელში, სადაც აკაკის ეგებებოდნენ, ნამდვილი სახალხო დღესასწაულები ეწყობოდა, დიდი და პატარა გულწრფელად მიაგებდა პატივს და უსაზღვრო სიყვარულს გამოხატავდა პოეტისადმი.

თავის მოგონებებში ამაშუკელი რამდენიმე ფაქტს იხსენებს, როცა თავად აკაკიმ სთხოვა მას განსაკუთრებული ყურადღებით გადაეღო ესა თუ ის ადგილი ან მოვლენა. მაგალითად, სოფელ ბარაკონში მოხუცი რაჭველების მიერ შესრულებულმა ფერხულმა როგორ აღაფრთოვანა აკაკი წერეთელი.

„ეს იყო ნამდვილი ხალხური შემოქმედება, რომელიც ძველთაგან შემოუნახავს ზემო რაჭას,“ – წერს ამაშუკელი. „მოვნახე შესაფერი ადგილი და დავიწყე ფერხულის გადაღება. მგოსანმა მითხრა: „არ დაზოგო ცოდნა და მასალა, თუ ეს ფერხული სურათში ასე იქნება აღბეჭდილი, ძლიერ კარგი იქნება“.

შემდეგ დღეებში, როდესაც პოეტი ნიკორწმინდის ტაძარს ათვალიერებდა, მან კიდევ ერთხელ სთხოვა ამაშუკელს: „ეცადე ქართული ისტორიული ეპოქის ძეგლები მთლიანად და კარგად გადაიღო, თუ მოხერხდეს, შიგნითა ფრესკებიც გადაიღე“.

ამ ისტორიული მოგზაურობისას, ფილმის გმირებმა და შემქმნელებმა თითქმის 200 კილომეტრი გაიარეს ფეხით და 1500 მეტრამდე ფირი დახარჯეს. მონტაჟის შემდეგ დასრულებული ფილმის ფირის სიგრძე 1200 მეტრი გახლდათ. ფირის ორიგინალი დაცულია გიორგი ლეონიძის სახელობის ქართული ლიტერატურის მუზეუმში. 1954 წელს გადაღებული ასლი კი საქართველოს ეროვნულ არქივში ინახება.

კინო-ფოტო-ფონო დოკუმენტების ცენტრალური არქივის დირექტორის გიორგი კაკაბაძის თქმით, ფირი ამჟამად აღდგენილია და ციფრულ ფორმატშია გადატანილი, შესაბამისად ის ხელმისაწვდომია ყველა დაინტერესებულ პირისთვის. როგორც გაირკვა, აკაკის მოგზაურობის

Zemo Racha from ancient times – writes Amashukeli, - "I found the right spot and started filming the round dance on my camera. The poet told me: "don't spare your knowledge or material. It would be great if you could capture this round dance as it is."

Following days when the poet was visiting the Nikortsinda Cathedral, he asked Amashukeli once more: "try to capture Georgian monuments of historic

სანახავად არქივში დადის ბევრი ადამიანი – სტუდენტები, კინომცოდნეები, ჟურნალისტები, მკვლევარები, ეთნოგრაფები და დიზაინერებიც კი. ყველა მათგანისთვის ფილმი სხვადასხვა კუთხითაა საინტერესო, მაგალითად, დიზაინერებისათვის. ეს არის უნიკალური მასალა მეოცე საუკუნის დასაწყისის ქართული ჩაცმულობის შესასწავლად.

„ეს ფილმი ძალიან მნიშვნელოვანია ქართული კინოს ისტორიისათვის. ის ერთ-ერთ პირველ დოკუმენტურ ფილმად ითვლება მსოფლიოში. ცნობილია, რომ ვასილ ამაშუკელს მანამდეც და მერეც აქვს გადაღებული სხვადასხვა მოვლენა, თუმცა მხოლოდ „აკაკის მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში“ არის კლასიკური დოკუმენტური ფილმის სპეციფიკის მატარებელი, ანუ მას აქვს სცენარი, სიუჟეტის განვითარება, მონტაჟი“, – აცხადებს გიორგი კაკაბაძე.

2009 წელს, ეროვნული კინოცენტრისა და ერთ-ერთი კერძო კომპანიის დაფინანსებით, ფილმს ჩაუტარდა რესტავრაცია გერმანიასა და ავსტრიაში უახლესი ტექნოლოგიების გამოყენებით. ეს საქმე კინორეჟისორმა ნანა ჯანელიძემ, კინომცოდნე მარინე კერესელიძემ და სცენარისტმა ნინო ნატროშვილმა ითავეს. ისინი ამჟამად ფილმის რესტავრირებულ ვარიანტზე საავტორო უფლებას ფლობენ. აღდგენილი ფილმი მათ საზეიმოდ გადასცეს ეროვნულ არქივს, გამოიცა მულტიმედიური ალბომი, რომელშიც შევიდა 2 დისკი და ბუკლეტი. ერთ დისკზე ჩანერილია ფილმის ციფრული ვერსია, მეორეზე კი – მასთან დაკავშირებული მთლიანი მასალა. აღდგენილ ფილმში შესულია თავდაპირველი მონტაჟის დროს დაწუნებული კადრებიც, რომლებსაც ნანა ჯანელიძემ მიაკვლია.

„ეს არის აკვანი ქართული კინემატოგრაფიის. საგულისხმოა, რომ მხოლოდ ის შემორჩა ვასილ ამაშუკელის შემოქმედებიდან. ფილმი უნიკალურია იმიტომ, რომ მასში ჩანს 1912 წლის საქართველო, მთის ხალხის სულისკვეთება. ისეთი დღესასწაული იყო რაჭველებისთვის აკაკის სტუმრობა, ერი და ბერი ზეიმობდა. ყველანი გარეთ გამოეფინნენ, დიდი და პატარა, გლეხი და არისტოკრატი. ხელით დაჰქონდათ აკაკის სავარძელი და მას როგორც ხატს ისე ეთაყვანებოდნენ, საოცარ სადღეგრძელოებს ეუბნებოდნენ და ამ ყველაფერში ისეთი პატრიოტული და ეროვნული სულისკვეთება ჩანს, რომ საოცარი ერთიანობის გრძნობას ბადებს. „აკაკის მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში“ უნიკალურია თავისი შინაარსითაც, ასეთი სახალხო ფილმი მანამდე არ გადაღებულა“, – აცხადებს კინორეჟისორი ნანა ჯანელიძე.

გარდა იმისა, რომ ფილმი ციფრულ ფორმატში გადაინერა და ის ხელმისაწვდომია მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის ბიბლიოთეკებსა და სინეთეკებში, „აკაკის მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში“ ახლა უკვე თანამედროვე კინოფირზეცაა გადატანილი, რაც იმის გარანტიაა, რომ ეს უძვირფასესი ნამუშევარი სულ მცირე კიდევ 100 წელი უსაფრთხოდ იქნება შენახული და დაცული.

epoch in completely and in the good way . Also, please capture frescos inside the Cathedral, if possible“.

Characters and makers of the documentary walked almost 200 km on foot and spent up to 1500m of tape during the historic journey. Length of film following editing was 1200 m. Original tape is reserved in Giorgi Leonidze Georgian Museum of Literature. Its copy made in 1954 is kept in the Georgian National Archives.

According to Giorgi Kakabadze, director of the Central Archives of the Director of the Central Archive of the Audio-Visual Documents, the tape has been restored and digitalized, and is available to all interested individuals. As it turned out, a number of people visit the Archives to watch Akaki's journey – students, film critics, journalists, researchers, ethnographers and even designers. Their interest in the documentary stems from various reasons. For instance, for designers it is a unique material allowing them to examine the way Georgians dressed in early 20th century.

“This documentary is very significant for the history of Georgian cinema. It is considered to be one of the first documentaries in the world. It is well known that Vasil Amashukeli shot various events before and after the documentary, Akaki's Journey in Racha-Lechkhumi is the only one with characteristics of a classic documentary, i.e. it has a script, plot development and editing” – says Giorgi Kakabadze.

Funded by the National Film Center and one of the private companies, the film was restored in Germany and Austria with the use of new technologies in 2009. The undertaking was led by director Nana Janelidze, film critic Marina Kereselidze and script writer Nino Natroshvili. Currently they own a copyright of the restored documentary, which they transferred to the National Archives. A multimedia album that includes 2 CDs and a pamphlet was produced. Digitalized version of the documentary is contained by one CD, bonus material - by another. The restored documentary includes rejected footage from initial editing, found by Nana Janelidze.

“This is a cradle of Georgian cinematography. It is noteworthy that it is the only piece of Vasil Amashukeli's work that has been preserved. The documentary is unique in a way that it shows Georgia in 1912, illustrates spirit of mountains people. Akaki's visit was a festive event for Rachvelians, which everyone celebrated. Children and adults, peasants and aristocrats were all outside, holding Akaki's armchair in their hands, admiring him as an icon and saying the most amazing toasts. It illustrates a patriotic and national spirit, which engenders an amazing feeling of unity. Further, as the very first people's documentary Akaki's Journey in Racha-Lechkhumi is unique in terms of its content,” – says director Nana Janelidze.

In addition to being digitalized, the documentary is also available in various libraries and cinemathèques all over the world. *Akaki's Journey in Racha-Lechkhumi* has already been converted to a contemporary film which guarantees that the valuable work of cinematography will be safeguarded and protected for at least 100 years.

დაიჯესტი DIGEST

ნორჩი გამომგონებლები და გამომგონებელთა საერთაშორისო ოლიმპიადა

ნორჩი გამომგონებლები 31 ქვეყნიდან და დაჯილდოვების ცერემონიალი თბილისში – 27-29 აპრილს საქართველოს დედაქალაქში ნორჩ მეცნიერთა და გამომგონებელთა VI საერთაშორისო ოლიმპიადა ჩატარდა. მისი ერთ-ერთი ორგანიზატორი და მხარდამჭერი საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი „საქპატენტი“ იყო.

ოლიმპიადა საქართველოს პრეზიდენტის, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს, „ჩაღლარის“ საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინიციატივით და საქპატენტის მხარდაჭერით 2006 წლიდან ტარდება. გამარჯვებულის გამოსავლენად, ყიურის წევრებად, სხვა სპეციალისტებთან ერთად, მიწვეულნი არიან საქპატენტის გამომგონებელთა დეპარტამენტის სხვადასხვა დარგში მომუშავე ექსპერტები.

საქპატენტის მიერ დაწესებული სპეციალური პრიზი – Samsung GALAXY Note დემირელის სახელობის კერძო კოლეჯის XII კლასის მოსწავლეს ნიკოლოზ კაპანაძეს გადაეცა. საქპატენტმა კაპანაძე ოლიმპიადაზე წარმოდგენილი ყველაზე ნოვატორული პროექტის ავტორობისთვის დააჯილდოვა.

საპატენტის დელეგაციის ვიზიტი ლაზიკაში

საქპატენტის დელეგაცია ლაზიკის საპატენტო უწყების 20 წლის იუბილეზე – 8-9 მაისს თავმჯდომარის ირაკლი ღვალაძის ხელმძღვანელობით საქპატენტის დელეგაცია ოფიციალური ვიზიტით რიგაში იმყოფებოდა. ინტელექტუალური საკუთრების მსოფლიო ორგანიზაციისა და ლაზიკის საპატენტო უწყების მიერ ორგანიზებულ ღონისძიებებს სხვადასხვა სახელმწიფოს საპატენტო უწყებების პირველი პირები და ექსპერტები ესწრებოდნენ.

ღონისძიების ფარგლებში გაიმართა კონფერენცია თემაზე: „ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების მენეჯმენტი“. საქპატენტის დელეგაციამ ყურადღება ბალტიისპირეთის ქვეყნებში ქართული ეროვნული ბრენდების ეფექტურად დაცვის მექანიზმებზე გაამახვილა.

INTERNATIONAL YOUNG INVENTORS PROJECT OLYMPIAD

The awarding ceremony of young inventors from 31 countries was held in Tbilisi – The 6th International Young Inventors Project Olympiad was held in the capital of Georgia on April 27-29. One of the organizers and supporters of the Olympiad was the National Intellectual Property Center of Georgia Sakpatenti.

Initiated by the Ministry of Education and Science of Georgia and Chaglar Schools, supported by Sakpatenti, the Olympiad is held annually since 2006.

Members of the jury for identifying winners of the Olympiad included experts of various fields from Sakpatenti's Department of Inventions in addition to other specialists.

A special prize from Sakpatenti, Samsung Galaxy Note was awarded to Nikoloz Kapanadze, a twelfth grade student at Demireli Private School.

Kapanadze was awarded by Sakpatenti for the most innovative project presented at the Olympiad.

სემინარი ალსრულების საკითხებზე

„ინტელექტუალური საკუთრების დაცვა და აღსრულება“ – საქპატენტისა და ევროკავშირის პროგრამა TAIEX-ის ერთობლივი სემინარი ამ თემაზე 2012 წლის 4-5 ივნისს, ქ. ბათუმში სასტუმრო „შერატონში“ გაიმართა.

მონაწილეთა განხილვის მთავარ თემებს წარმოადგენდა: საქართველოში ინტელექტუალური საკუთრების დაცვისა და აღსრულების მექანიზმები და აღსრულებასთან დაკავშირებული პრობლემატური საკითხები, ევროპის ქვეყნების მიდგომები ამ მიმართულებით, ასევე, საერთაშორისო საბაჟო კანონმდებლობა და პროცედურები.

სემინარის მუშაობაში მონაწილეობდნენ პოლონეთის საბაჟო პალატის, ასევე, დანიის საგადასახადო და საბაჟო ადმინისტრაციისა და საპატენტო და სასაქონლო ნიშნების უწყებების ექსპერტები. პრეზენტაციები წარმოადგინეს საქპატენტის, საქართველოს საავტორო უფლებათა ასოციაციის, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საგამოძიებო და შემოსავლების სამსახურების წარმომადგენლებმაც.

საკაპიტლის და აშშ-ს საკაპრო დეპარტამენტის ერთობლივი სემინარი

„კონტრაფაქციული ფარმაცევტული პროდუქციის ამოცნობა და აღკვეთა“ – საქპატენტმა და აშშ-ს სავაჭრო დეპარტამენტის სავაჭრო სამართლის განვითარების პროგრამამ (CLDP) ამ თემაზე სემინარი 6-8 ივნისს ქ. ბათუმში, სასტუმრო „რედისონში“ გამართეს. შეხვედრა მისასალმებელი სიტყვით ამერიკის სახელმწიფო დეპარტამენტის მდივნის მოადგილემ გახსნა. დებორა მაკარტი საქართველოში აშშ-ს სახელმწიფო მდივნის ვიზიტის ფარგლებში იმყოფებოდა. დამსწრეებმა განიხილეს მარეგულირებელი და აღმასრულებელი სააგენტოებისთვის ცოდნისა და გამოცდილების გაზიარების გზები, გაეცნენ კონტრაფაქციული და ფალსიფიცირებული მედიკამენტებით ვაჭრობასთან ბრძოლის ყველაზე ეფექტურ მეთოდებს და იმსჯელეს კონტრაფაქციული და ფალსიფიცირებული მედიკამენტების გამოვლენისა და აღმოფხვრის გზებზე მთავრობასა და კერძო სექტორს შორის დიალოგის გზით.

სემინარის მონაწილეთა შორის საქპატენტის, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს, ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის, ფინანსთა სამინისტროს საგამოძიებო სამსახურის, პროკურატურისა და ფარმაცევტული კომპანიების წარმომადგენლებთან ერთად აშშ-ს შესაბამისი დარგის ექსპერტებიც იყვნენ.

VISIT OF SAKPATENTI DELEGATION TO LATVIA

At the 20th anniversary of Latvia's patent agency, delegation of Sakpatenti led by Chairman Irakli Ghvaladze paid official visit to Riga on May 8-9. Events organized by the World Intellectual Property Organization (WIPO) and Latvia patent agency were attended by experts and heads of patent agencies from various states.

Conference on Management of IPR was held in frames of the event. The delegation of Sakpatenti focused on mechanisms for effective protection of national Georgian brands in the Baltic States.

WORKSHOP ON ENFORCEMENT

On June 4-5, in Sheraton Hotel in Batumi, Sakpatenti and the EU program TAIEX held a joint workshop on enforcement of IPR.

Participants focused on mechanisms for protection and enforcement of IPR in Georgia, problematic issues related to enforcement, approaches of EU states in this regard, international customs legislation and procedures.

Participants of the workshop included experts from the Polish Customs Chamber, Danish Tax and Customs Administration, Danish patent and trademarks agencies. Presentations were held by representatives of Sakpatenti, Georgian Copyrights Association, Investigating Service and Revenue Service of the Ministry of Finance of Georgia.

THE JOINT WORKSHOP OF SAKPATENTI AND U.S. DEPARTMENT OF COMMERCE

Sakpatenti and the U.S. Department of Commerce's Commercial Law Development Program (CLDP) held a workshop on Identification and Interdiction of Counterfeit Medicines in Georgia on June 6-8 in Hotel Radisson in Batumi. Opening remarks were made by the U.S. Principal Deputy Assistant Secretary of State Deborah McCarthy who was visiting Georgia in frames of the official visit of the U.S. Secretary of State.

Discussion focused on sharing knowledge and experience with regulatory and executive agencies, learning the most effective methods and tactics for combating trade in counterfeit medicine. Participants familiarized with the most effective methods for combating counterfeit medicines and

2012 წლის 16 ივნისს საქპატენტმა კატენტრენაგულთა ყოველწლიური აქსტაცია გამართა.

2012 წელს პატენტრწმუნებულთა ატესტაციამო მონაწილეობის მისაღებად წარმოდგენილი იყო 50 კანდიდატის განაცხადი. ტესტირებაზე გამოცხადებული 35 კანდიდატიდან ატესტაცია წარმატებით გაიარა 17-მა. აღსანიშნავია, რომ საქპატენტმა 2011 წლიდან დაწერა პატენტრწმუნებულთა ყოველწლიური ატესტაციის გამჭვირვალე სისტემა, რომელიც საშუალებას აძლევს შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე ყველა მსურველს გახდეს ინტელექტუალური საკუთრების სფეროში რეგისტრირებული პატენტრწმუნებული.

სასწავლო ვიზიტი ამერიკის შეერთებულ შტატებში

ტექნოლოგიებისა და ინოვაციების გადაცემის ამერიკული მოდელის გაცნობის მიზნით, საქპატენტისა და საგანმანათლებლო დაწესებულებების დელეგაციები 7-21 ივლისს აშშ-ს ეწვივნენ. ვიზიტი, რომელსაც საქპატენტის თავმჯდომარის მოადგილე ეკატერინე ეგუტია ხელმძღვანელობდა, ამერიკის სავაჭრო დეპარტამენტის მხარდაჭერით შედგა.

მონაწილეები სამეცნიერო დაწესებულებებში არსებული ტექნოლოგიების გადაცემის ცენტრების მუშაობის სპეციფიკას, ბიზნეს ინკუბატორებს, უნივერსიტეტის ბაზაზე დაფუძნებულ ახალ კომპანიებსა და

discussed dialogue between the government and private sector for the most effective ways for identification and interdiction of counterfeit medicines.

Participants included representatives of Sakpatenti, Ministry of Labor, Health and Social Affairs of Georgia, Revenue Service of the Ministry of Finance of Georgia, Investigating Service of the Ministry of Finance of Georgia, Prosecutor’s Office and pharmaceutical companies, as well as experts of relevant fields from the US.

ON JUNE 16, 2012, SAKPATENTI HELD ANNUAL TESTING OF PATENT ATTORNEYS ON JUNE 16, 2012

Total of 50 candidates had submitted applications for participation in testing of patent attorneys in 2012. 17 out of the 35 candidates that appeared to participate passed the test successfully. It is noteworthy that Sakpatenti introduced annual, transparent system of patent attorney testing in 2011, which allows any qualified individual to become a patent attorney registered in the field of IPR.

STUDY TOUR IN THE U.S.

On July 7-21, Georgian delegations of Sakpatenti and educational institutions headed by Ekaterine Egu-tia, deputy chairperson of Sakpatenti, visited the U.S. to familiarize with the U.S. model for technology and innovation transfer. The visit was supported by the U.S. Department of Commerce.

During the visit participants had a chance to learn about the work of the technology transfer center at sci-

კომერციალიზაციაზე მომუშავე საინვესტიციო ორგანიზაციებს გაეცნენ. შეხვედრები ამერიკის ვაჭრობის დეპარტამენტში, მერილენდის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, ვუსტერის პოლიტექნიკურ ინსტიტუტსა და ოკლაჰომას სახელმწიფო უნივერსიტეტში გაიმართა.

ვიზიტში საქაატენტის, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის, თბილისის აგრარული უნივერსიტეტის, საქართველოს თავისუფალი უნივერსიტეტის, დამსაქმებელთა ასოციაციისა და შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის წარმომადგენლები მონაწილეობდნენ.

ვიზიტის ბოლოს, ამერიკის ვაჭრობის დეპარტამენტში გამართულ შემაჯამებელ შეხვედრაზე, მონაწილეებმა ერთობლივი სამომავლო გეგმები დასახეს. გამოიკვეთა საქართველოში ტექნოლოგიებისა და ინოვაციების გადაცემის მიმართულე-ბით გადასადგმელი აუცილებელი ნაბიჯებიც.

„საპატენტო ინფორმაცია და მისი მნიშვნელობა“ – სემინარი ქალაქ ბათუმში

საპატენტო ინფორმაციისა და მისი მნიშვნელობის შესახებ საქაატენტისა და საგანმანათლებლო დაწესებულებების წარმომადგენლებმა 31 ივლისიდან 1 აგვისტოს ჩათვლით ბათუმში გამართულ სემინარზე იმსჯელეს.

ღონისძიებაში, რომელიც საქაატენტისა და ევროპის საპატენტო უწყების ერთობლივი ორგანიზებით ჩატარდა, ბათუმისა და ქუთაისის უნივერსიტეტების პროფესორები, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და საქაატენტის წარმომადგენლები მონაწილეობდნენ.

სემინარზე პრეზენტაციებით წარსდგნენ საქაატენტის თანამშრომლები და ევროპის საპატენტო უწყების მონვეული ექსპერტები. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო საპატენტო ინფორმაციის ტიპების იდენტიფიცირებას, მათ მოპოვებას და შესაძლო გამოყენებას, ასევე, საპატენტო ინფორმაციის სამართლებრივ და კომერციულ ასპექტებს.

entific institutions, business incubators, investor groups specializing in commercialization and companies based in academic institutions.

The delegation had meetings at the US Department of Commerce, Maryland Technology Enterprise Institute (MTEch), Maryland Technology Development Corporation (TEDCO), Worcester Polytechnic Institute and Oklahoma State University.

Georgian participants included representatives of Sakpatenti, Tbilisi State University, Georgian Technical University, Ilya State University, Tbilisi Agrarian University, Free University, Shota Rustaveli National Science Foundation and Georgian Employers Association.

At the end of the visit final wrap up session was organized at the US Department of Commerce to sum up the consultations. Participants came up with the concrete future plans with the aim to establish a successful tech-transfer and innovation system in Georgia.

PATENT INFORMATION AND ITS IMPORTANCE – A WORKSHOP IN BATUMI

Representatives of Sakpatenti and educational institutions discussed patent information and its importance during the workshop in Batumi held from July 31 to August 1.

The event organized by joint cooperation of Sakpatenti and European patent agencies was attended by professors from universities of Batumi and Kutaisi, Ilya State University and Sakpatenti.

Presentations were made by employees of Sakpatenti and invited experts from patent agencies. Particular emphasis was made on identification of types of patent information, obtaining and using them, as well as legal and commercial aspects of patent information.

დეპონირება

დეკვი

INTELLECT

რეგისტრაცია

სასაქონლო ნიშანი

კავანები

სასაქონლო ნიშანი

BUSINESS

INNOVATION

კავანები

DESIGN

COPYRIGHT

კავანი

DESIGN

COPYRIGHT

დეპონირება

დეკვი

PROPERTY

უფლებები

INNOVATION

INTELLECT

რეგისტრაცია

BUSINESS

კავანი

PROPERTY

უფლებები

უფლებები

დეკვი

INTELLECT

რეგისტრაცია

COPYRIGHT

კავანები

სასაქონლო ნიშანი

PROPERTY

INNOVATION

INNOVATION

DESIGN

COPYRIGHT

კავანი

DESIGN

რეგისტრაცია

დეპონირება

დეკვი

PROPERTY

უფლებები

კავანები

INTELLECT

სასაქონლო ნიშანი

BUSINESS

კავანი

BUSINESS

დეპონირება

IP საკავანთველი

დაბაჟდელია საქართველოს პოლიგრაფიაში
მის.: 0179, თბილისი, ნინო რამიშვილის ქ. №31
ტელ.: (+995 32) 291-71-82

PRINTED IN SAKPATENTI POLIGRAPHY
ADDRESS: 0179 TBILISI, NINO RAMISHVILI STR 31
TEL.: (+99532) 291 71 82

www.sakpatenti.org.ge
info@sakpatenti.org.ge

